

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı

10 Kasım 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitleri şükran ve minnetle andığına ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Zekeriya Temizel'in, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla ve rahmetle andığına ve cumhuriyetin ilk yıllarındaki ekonomi politikalarına ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitleri saygıyla ve rahmetle andığına ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

2.- Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Ekonomi Bakanlığı*
- b) Gençlik ve Spor Bakanlığı*
- c) Spor Genel Müdürlüğü*
- ç) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu*
- d) Spor Toto Teşkilat Başkanlığı*

VI.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Ekonomi Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesap görüşmelerinin İç Tüzük'ün 32'nci maddesi gereğince kapalı oturumda devam edilmesine ilişkin karar

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

8'inci Toplantı

10 Kasım 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.13'te açılarak altı oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitleri şükran ve minnetle andığına,

İzmir Milletvekili Zekeriya Temizel, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla ve rahmetle andığına ve cumhuriyetin ilk yıllarındaki ekonomi politikalarına,

İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitleri saygıyla ve rahmetle andığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Birinci bölümde yer alan bütçelerden:

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci tarafından 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında bir sunum yapıldı.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesap görüşmelerine İç Tüzük'ün 32'nci maddesi gereğince kapalı oturumda devam edilmesine ilişkin önergesi kabul edildi.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek Ekonomi Bakanlığının 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı kabul edildi.

İkinci bölümde yer alan bütçelerden:

Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç tarafından, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında bir sunum yapıldı.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Gençlik ve Spor Bakanlığının,

Spor Genel Müdürlüğü'nün,

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun,

2017 yılı bütçeleri ile 2015 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 00.28'de toplantıya son verildi.

10 Kasım 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.13

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 8’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Ekonomi Bakanlığı bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporu bulunmaktadır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç’in, ölümünün 78’inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ve tüm şehitleri şükran ve minnetle andığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün 78’inci vefat yılı dönümü. Kendisini rahmetle, minnetle ve şükranla anıyoruz. Bu vesileyle tüm şehitlerimizi, bütün gazilerimizi, ailelerini, 15 Temmuz şehitlerimizi, gazilerimizi, bütün hepsini minnetle ve şükranla buradan anıyoruz, saygıyla selamlıyoruz.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Ekonomi Bakanımız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu konuda grup adına...

BAŞKAN – Tabii, grupların söz talebi olursa vereyim 10 Kasım münasebetiyle.

Buyurun Sayın Temizel.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Zekeriya Temizel’in, ölümünün 78’inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü saygıyla ve rahmetle andığına ve cumhuriyetin ilk yıllarındaki ekonomi politikalarına ilişkin açıklaması

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; bugün cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünün 78’inci yılı, kendisini saygı ve rahmetle anıyoruz.

Aslında, bir de bugünün aynı anda Ekonomi Bakanlığının bütçesine denk gelmiş olması, cumhuriyetin kurucularının ekonomi politikalarını bir noktada değinmeyi de bir zorunluluk olarak ortaya koyuyor. Aslında, cumhuriyetin kurucuları neyi nereden alıp nereye götürmüşler, neyi kurmuşlar ve neyin üzerine neyi inşa etmişler, bütün bunların hepsini bilmek bugünün değerini koruyabilmek için bir zorunluluktur büyük ölçüde.

Değerli arkadaşlar, kurtuluş savaşı veren, daha doğrusu varlık savaşı veren genç Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu yıllardaki üretim faaliyeti, sizleri temin ederim, buğday öğütmek, tütün işlemek ve geleneksel iplikçilik yapmanın ötesinde bir şey değildi. Üretim faaliyeti olarak

tanımlayacağınız bunlar. Araya serpiştirilmiş özel ürün veya özel imalat yapan -firma da demeyelim onlara- atölyeleri bunun içerisinde sayabilirsiniz. Yani, Mustafa Kemal ve arkadaşları sanayisiz bir toplum devralmıştır.

Sınai tüketimin sınai ürünlerle ilgili bütün gereksinimimiz ithalata karşılıyor, böyle bir durumdayız. Temel ekonomik aktörlerimiz, Anadolu bozkırlarının geçimlik üretime mahrum kıldığı... Sadece ne kadar ihtiyacı varsa o kadarını üretiyor çünkü daha fazlasını ürettiği zaman onu İstanbul'daki piyasaya götürecek yolları da yok. O nedenle "geçimlik üretim" olarak tanımlanıyor bu. Bir nevi takas işlemi gerçekleştiriliyor, aynı değişimlerle bu olay ortaya gidiyordu. Ekonominin parasal ekonomiye dönüş sürecinde yaşadığı sıkıntıları genç arkadaşlarımızın bilmesi mümkün değil, deneyimli ve işin içerisinde olanların da büyük bir kısmı hatırlamaz. Örneğin, bugün bedeni mükellefiyet olarak yerine getirilmiş yol mükellefiyetinin ne olduğunu bu salonda kaç kişi bilir, onu bilemem.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Babam bilir.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Kutlarım Sayın Bakanım. Evet, zaten benim de babam biliyordu, ben de babamdan öğrendim bunları.

Bir yükümlülük yerine getirirken ya 50 kuruş ödeyeceksiniz ya da gideceksiniz bir gün çalışacaksınız diye kanunlar yapmak zorunda kalmış bir cumhuriyet. Şu andaki cumhuriyetimizin değeri o nedenle çok büyük, korunması gereken ulusal varlıklarımızın değeri o kadar çok büyük, geçmişin değerini bilmek de o kadar çok büyük. Sürekli olarak geçmiş ile bugünü kıyaslamak, farklı konjonktürlerle bugünleri kıyaslayarak geçmişin değerini takdir ettirmek mümkün değil.

Cumhuriyetin ilk yaptığı kongre 1923 İzmir İktisat Kongresi. İzmir İktisat Kongresi, Millî Mücadele yıllarında Ankara'yla sağlıklı bağlar kuramamış olan İstanbul ve İzmir'in Türk Müslüman sermaye çevrelerinin siyasi iktidarla artık ekonomik olarak kaynaşmaları ve birlikte çalışmaları için yapılmış bir kongre. Bunların sonuçlarını alıyorsunuz. Lozan Anlaşması'nda temel ekonomik maddelerden bir tanesi ne biliyor musunuz değerli arkadaşlar? 1929 yılına kadar gümrük vergisi almamak belirli ülkelerden yapılan ithalatlardan, gümrük de almayacaksınız diyor. Kapitülasyonlar sonuna kadar geçerli. 1926'dan sonra, gümrük alabilecek hâle geldikten sonra devlet birazcık belini doğrultmaya başlıyor. Bulunan ve alınabilen bütün borçların hepsi doğrudan doğruya bir yatırıma gidiyor; Rusya'dan sağlanan kaynaklarla, borçlarla Sümerbank, İngilizlerden alınan kaynakla, 30 milyon dolarla Karabük Demir Çelik Fabrikası. Onlarla da yetinilmiyor, faizini de ödüyorsunuz bütün bunların hepsinin, ayrı bir olay, ayrıca belirli imtiyazlar vermeye başlıyorsunuz; kibrit tekeline veriyorsunuz siz size borç verenlere. Kibrit tekeline veriyorsunuz ama bunun karşılığında Türkiye yavaş yavaş sınai üretime geçmeye başlıyor.

Atatürk'ü andığımız her an yaptıklarından bir tanesini hatırlamış olsak bu ülkeye sahip çıkmamız, devrimlerine, inkılaplarına bütün gücümüzle sarılmamız çok daha anlamlı olacak. Farklı şekilde tartışmanın anlamı yok.

1927 yılında çıkarttığımız Teşviki Sanayi Kanunu cumhuriyetin ilk teşvik kanunlarından birisidir, hâlâ etrafında dolaşıyoruz. Konjonktür değişiyor, her şey değişiyor, elbette ki teşviklerin de hepsi değişiyor ama özellikle sınai yatırımcılara, şimdi "Sınırsız teşvik veriyoruz." diyoruz ya, o gerçek anlamıyla sınırsız teşvikti işte, yeter ki bir sanayi kurulsun diye çırpınılıyordu idi.

Daha sonraki süreçlerde, 1929 buhranı Türkiye açısından ve Türkiye ekonomisinin biçimlenmesi açısından ayrı bir devrim. Dünyada buhran var, Türkiye dışarıdan ithal imkânını da büyük ölçüde sınırlandırmış, kendi sanayisini kurmaya başlıyor 1929 yılında; devletçilik. Keynes'le beraber bütün dünya zaten 1929 buhranından çıkışı Keynesyen teoriye bağlıyor, Türkiye de Keynes'le beraber bu

üretimlerini yapmaya başlıyor. 3 beyazı; bez, tuz, şeker, bunları kendisi üretmeye başladığı andan itibaren Türkiye, artık üreten, en azından halkının zorunlu gereksinmelerini karşılayan bir ülke hâline geliyor.

Değerli arkadaşlar, Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları verdikleri bu mücadeleyle bugünün temelini atmışlar, bu temeller üzerinde hâlâ duruyor bu ekonomi. Elbette geliyor, bundan sonra çok daha gelişecek ancak bu ekonominin bugünlere gelmesi için gereken altyapıyı ve zemini hazırladıkları için, kanlarını, canlarını feda ederek bu mücadeleyi verdikleri için onlara her zaman minnet ve şükran duyuyoruz. Tanrı ruhlarını şad etsin.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu...

2.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, ölümünün 78'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitleri saygıyla ve rahmetle andığına ilişkin açıklaması

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Vefatının 78'inci yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve hasretle yad ediyorum.

Atatürk, Türk milletinin karanlık bir döneminden, umutsuzluğun kopkoyu sisi altından ışık gibi parlayarak duraklamayı bitirmiş, millî akılla çağa yön vermiş, Türk milletinin doğruluşunun kılavuzu olmuştur. O, bir milletin yüksek hedeflere ikna edilmesiyle nelerin başarılacağını tüm dünyaya göstermiştir. Atatürk, tutsak ve bağımlı yaşamaya tamamen karşı, işgal ve ihanetin amansız düşmanı, gücünü millettten almış, heyecanını tarih ve ecdadın hatıralarında bulmuş, sabır ve tahammülünü muzaffer Türklüğün ruhundan çıkarmış bir liderlik vasfıyla hem milletin hem de mazlum milletlerin kalbinde taht kurmuştur. “En büyük eserim.” dediği Türkiye Cumhuriyeti, bölgesel hesapları boşa çıkartan, küresel oyunları bozguna uğratan muhteşem bir dirilişin Millî Mücadele kahramanları eliyle billurlaşan destanıdır. Türkiye Cumhuriyeti, millî bir eser, mukaddes bir değer, mukaddes bir miras ve mutlaka yaşatılacaktır.

Türksüz Anadolu hesabı yapanlara, devletsiz millet hayali kuranlara en kesin ve kalıcı cevap Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanıdır. Ne mutlu bizlere ki tarihin hiçbir döneminde savaşlar, kıtlıklar, işgaller, ayak oyunları, karanlık senaryolar milletimizin önünü kesmemiş, inançlarından ve ülkülerinden koparamamıştır. Mandacılar elbette aradıkları imkân ve fırsatları dün bulamamışlardır. Bugün terör örgütleri Türk milletinden intikam almak için kuyruktadır ancak Türk milleti muzaffer vasfından bir şey kaybetmediğinden bu şer cephesi her seferinde bozgunla tanışmıştır, bundan sonra da Türk milleti tarihsel hak ve çıkarlarını korkusuzca savunacaktır.

Cumhuriyetin hemen başında, 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında İzmir İktisat Kongresi'ni toplayarak ekonomiye verdiği önemi Atatürk göstermiş, aynı zamanda dünyaya da mesaj vermiştir. Ekonomisi zayıf bir milletin yoksulluktan ve düşkünlükten kurtulamayacağını, güçlü bir uygarlığa, kalkınma ve mutluluğa kavuşamayacağını, toplumsal ve siyasal yıkımlardan kaçamayacağını söylemiştir.

Bu vesileyle bir kez daha Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, kurucu kahramanları ve tüm şehitlerimizi rahmetle anıyoruz, ruhları şad olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci'ye söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

Süreniz otuz dakika.

IV.- SUNUMLAR

1.- Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Plan Bütçe Komisyonumuzun çok Değerli Başkanı ve üyeleri; Bakanlığımızın bütçesini Komisyonumuza arz ettiğim bu anlamlı günde cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü vefatının 78'inci yıl dönümünde rahmet ve minnetle anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bugün onun kurduğu cumhuriyet her türlü alçakça saldırıya ve tehdit unsuruna rağmen kudretinden bir şey yitirmemiştir. Bu duruşunu ilelebet sürdürmesini sağlamak da bu Meclisin çatısı altında bulunan bizlerin ve bu milletin, bu aziz milletin evlatlarının boynunun borcudur. Ben de sözlerimin başında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün o yokluk günlerinde bir kibrite, bir kefen bezine, şekere, tuza, her şeye muhtaç olunan o günlerde ortaya konulan o destansı ekonomi ve sanayileşme devriminin altını çizmek istiyorum.

Türkiye olarak hakikaten yedi düvelin saldırısından zaferle çıkmış, genç nüfusunun birçoğunu cephelerde kaybetmiş, hemen hemen sıfır seviyesinde sermaye birikiminde olan bir ülkenin, sanayileşme anlamında, demir çelikte, ulaşımda, demir yollarında, gıdada, tekstilde, savunmada, birçok alanda öncelikli olarak devlet yatırımlarıyla, millî yatırımlarla Türkiye'nin sanayileşmesini başlatması -ancak ve ancak belki 1950'lerde o kuruluşların belirli bir seviyeye gelmesi- onların oluşturduğu o kümelenmeyle, onların oluşturduğu o uygun iklimin oluşmasıyla özel sektörün doğmasının da temelleri o dönemde atılmıştır.

Ben ayrıca konuşmamamın başında bu yorucu bütçe sürecinde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun özverili çalışmalarından dolayı Sayın Başkan ile sayın üyelere ayrıca derin şükranlarımı sunuyorum, kolaylıklar diliyorum.

Kısaca dünya ve Türkiye ekonomisindeki genel görünüme değinip ardından Bakanlığımızın çalışma alanları ve projelerinden bahsedeceğim.

Önce, 15 Temmuzda gerek millî iradeyi gerekse ekonomimizi hedef alan menfur darbe girişimini ve ekonomimizin bu girişim karşısındaki güçlü duruşundan bahsetmek istiyorum. Tabii ki 15 Temmuz destanını, 15 Temmuz Türk demokrasi destanını, 15 Temmuz Türk demokrasi devrimini yazan aziz milletimizi buradan minnet ve şükranla selamlıyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimize de acil şifalar temenni ediyorum.

15 Temmuzda yaşanan başarısız darbe teşebbüsü sonrası Türk tarihinde altın harflerle bir demokrasi zaferi yazıldı, aynı zamanda altın harflerle de bir ekonomi destanı yazıldı. Bu menfur girişimin sadece siyasi birliğimizi değil, ekonomimizi de hedef aldığı ortadadır ancak biz Hükümet olarak ekonomimize duyulan güven ortamını daha da kuvvetlendirecek piyasa dostu uygulamalarımızı destekleyecek adımlar atmaya sürdürdük. 18 Temmuz Pazartesi günü borsamız açılarak küresel piyasalarla entegre şekilde işlem görmeye başladı. Bankalarımız ve finans kuruluşlarımız normal çalışma rutinlerine devam etti. Reel sektörümüzün iş ve yatırım kararlarını etkileyecek hiçbir olumsuzluk vuku bulmadı. 15 Temmuz gecesi hain ihanet saldırısı devam ederken, Türkiye'nin her yerindeki özel sektör ve kamu kurumlarına ait olan hiçbir vardiya hemen hemen ertelenmedi. Bütün vardiyalar, saat 08.00 vardiyalarının tamamı saat 12.00'de işbaşı yaptı.

15 Temmuz sonrası ilk haftada yabancıların 524 milyon dolarlık net varlık çıkışı yaptığını gördük, ilk bir aylık süre zarfındaysa toplamda 259 milyon dolar net menkul kıymet çıkışı oldu. Bugün geldiğimiz noktada ise, 15 Temmuzdan bu yana ekim sonu itibarıyla yabancıların net çıkışı 112 milyon dolarla sınırlı kaldı ama diğer taraftan, Borsa İstanbuldan aldığımız bilgiye göre de 15 Temmuzdan sonra Borsa İstanbulla giren yabancı net girişi 1 milyar doların üzerinde. Darbe girişimi sonrası başladığımız ve tüm hızıyla devam ettirdiğimiz uluslararası platformlardaki gayretlerimizi güçlendireceğiz. İlerleyen süreçte devam ettireceğimiz diyalog çalışmalarıyla ve son sürat sürdüreceğimiz reform politikalarımızla beraber makro göstergelerde daha iyi bir konuma erişeceğiz.

Değerli üyeler, dünyanın önemli coğrafyalarındaki siyasi ve ekonomik değişimlerin sancuları hâlen sürüyor. Örnek verecek olursak, en önemli ticaret ortağımız olan Avrupa Birliği'ndeki toparlanma hâlâ istenen seviyede değil. ABD'nin para politikasındaki belirsizlikler ve Çin başta olmak üzere gelişme yolundaki ülkelerin yapısal sorunları küresel ekonomimizdeki olumsuz atmosfere doğrudan katkı veriyor.

Tüm bu gelişmeler küresel bazdaki dış ticaret canlılığını da zayıflatıyor, yatırım iştahını düşürüyor. Çevre coğrafyamızdaki siyasi problemleri de dikkate alırsak bilhassa dış ticaret rakamlarımızı da özellikle gözlemleyebiliyoruz.

Son otuz yılda küresel ticaretteki büyümenin küresel hasıladaki büyümeden daha yüksek seyrettiğini gördük ama son zamanlarda, özellikle 2016, 2015 ve 2016 yılında çok tehlikeli bir gelişmeye şahit oluyoruz yani küresel ticaret küresel büyümenin altında bir rakam ortaya koymaya başladı yani ticaretin öncü olarak artması, küresel büyümeden fazla artması, küresel büyümeyi yukarı doğru çekmesi beklenirken, küresel ticaret şu anda küresel büyümenin altında bir seyirle küresel büyümeyi maalesef aşağı doğru çekiyor.

Küresel ekonomideki önemli oyuncuların biri olarak Türkiye ekonomisinin de küresel gelişmelerden bağımsız olduğunu varsaymak yanlış olur. Tüm bu olumsuz tabloya rağmen, Türkiye 2015 yılında yüzde 4 büyüdü, 2016'nın ilk yarısında yüzde 3,9 seviyesinde büyüyecek. Türkiye, son global krizden sonra 27 çeyrekte bu yana ortalama olarak yüzde 5 büyümeyi başardı. Orta vadeli programımızda açıkladığımız gibi Türkiye 2016 yılı sonu itibarıyla yüzde 3,2 büyümeyi hedefledi.

Ekonomimiz son üç yıldır cari açıkla da başarılı bir şekilde mücadele ediyor. 2015'te senelik olarak yüzde 26,1 cari açığımız geriledi; 32,2 milyar dolara düştü. 2016'da bu ivme devam etti, 2016 yılında da şu ana kadar cari açığımız yüzde 4,9 gerileyerek 23,5 milyar dolara düştü ve 2016 sonu itibarıyla cari açığımızın yüzde 4,3 olmasını öngörüyoruz.

2015'te avro/dolar paritesindeki düşüş, emtia fiyatlarındaki gerileme ve jeopolitik etkenlerin de etkisiyle dış ticaret hacmimizde daralma yaşadık. Dış ticaretimizin bu yılki girişimine bakacak olursak ilk dokuz aylık dönemde ihracat ve ithalat anlamında daha ufak bir gerileme görüyoruz. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 2016'nın ilgili döneminde yüzde 2,7'lik bir azalma var ihracatımızda, ithalatımızda ise daha fazla bir azalma var, yüzde 6,5 seviyesinde bir azalma var. 2016 yılında miktar bazında ihracatımız 2015 yılının aynı dönemine göre yüzde 4,3 oranında artış kaydetti.

Tabii, ülkemizin dış ticaret rakamlarını değerlendirirken daha geniş kapsamlı bir değerlendirme yapmaya da bizim artık... Çünkü, bunu önceki Bakanlık dönemlerimizde yine Plan ve Bütçe Komisyonumuza bütçemizi arz ederken o dönemde de değerlendirmiştik yani bizim ihracatımız 2015 yılı itibarıyla 143 milyar dolar seviyesindeydi, bunun üzerine ödemeler dengesi istatistiklerinde açıklanan bavul ticaretini de eklediğimiz zaman 154,6 milyar, ayrıca aynı şekilde mal ithalatımız da baktığımız zaman da 205,8 milyar dolara çıkıyor. Bu ihracat ve ithalat değerlerine yaklaşık olarak 46,3 milyar dolar seviyesindeki hizmet ihracatımızı da eklediğimizde ve 22,2 milyar dolara ulaşan

hizmet ithalatımızı da eklersek eğer, 2015 yılında toplam mal ve hizmet ihracatımızın 200,9 milyar, ithalatımızın ise 228 milyar dolar olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, Türkiye'nin dış ticaret hacminin yaklaşık olarak 450 milyar dolarlar seviyesine doğru yaklaştığını görüyoruz ve bu yaklaşımla ihracatın ithalatı karşılama oranı da yüzde 88 seviyelerine gelmiş oluyor. 2016 sonu itibarıyla da serbest bölgeler net ihracatı, bavul ticareti ve hizmet ihracatımızın da eklenmesiyle şu an itibarıyla ihracatımızın ithalatı karşılama oranımız yüzde 89 seviyesinde.

Dış ticaretimizi sektörler özelinde ve kısaca değerlendirmek de istiyorum bu arada. Tarım ürünlerinde tekstil ve hazır giyimde otomotiv sektörlerinde dış ticaret fazlası verdik. Fiyat seviyelerindeki gerilemenin etkisiyle demir çelik, kimya ve enerji sektörlerinde dış ticaret açığımız geriledi. Tüm sektörlerde yerli katkıyı artırmak için Hükümet olarak politika araçlarımızı en etkin şekilde kullanıyoruz.

Bildiğiniz üzere, artık dünyanın her noktasına ihracatı artırmayı hedefleyen bir Türkiye var. Ülke gruplarına göre 2016 yılının ilk dokuz ayında yüzde 48,5 payla en fazla ihracat gerçekleştirdiğimiz grup Avrupa Birliği. Avrupa Birliğine ihracatımızı 2016 yılı ilgili döneminde yüzde 8,2 oranında artırmayı başardık. Dünyanın en önemli pazarlarından biri olan Avrupa Birliğinde yaşanacak ekonomik canlanmayla ihracatımızın çok daha üst düzeyde artacağını öngörüyoruz. Avrupa Birliğine olan ihracatımızın 2016 yılı dokuz ayında dolar bazında yüzde 8,2, euro bazında yüzde 8,1 artmış olmasının sebeplerine, biraz da oraya değinmek istiyorum ama bu arada en fazla ihracat yaptığımız ilk 10 ülke arasında Almanya, İngiltere, İran'a yaptığımız ihracat sırasıyla yüzde 5,3; yüzde 13,1; İran'a olan ihracatımız yüzde 43,1 arttı.

Bu arada Avrupa Birliğine olan ihracatımızın Türkiye'nin en büyük jeopolitik avantajı Türkiye'nin sanayileşmede, Türkiye'nin "know-how"da, tasarımıda, dizaynda, lojistikte ve serviste gelmiş olduğumuz noktanın avantajıdır. Aslında Avrupa toplam ithalatında daralmaya giderken, toplam tüketiminde daralmaya giderken Türkiye'den ithalatını artırdı, bunun sebebi de şu: Türk firmaları... Yani Avrupa artık önceki gibi milyon adetlik siparişlerini vermiyor, önceki gibi altı ay önceden, bir yıl önceden siparişlerini vermiyor. Stok maliyetini hemen hemen sıfır seviyesine çekmek, stok riskini de hemen hemen yine aynı seviyelere çekmek istiyor. Bunu dünyada yapabileceği tek bir ülke var yani çok nadir ülkelerden biri Türkiye. Çok kısa bir sürede bin adetlik siparişler yaklaşık iki hafta içinde teslim ve dolayısıyla stok maliyetini ve riskini de Türkiye, Türk firmaları çok başarılı bir şekilde üstlenebiliyor; en önemli avantajımız bu. Bu avantajımız, ileride Avrupa Birliği canlansa dahi Avrupa Birliği için yeni bir gelenek olduğu için, yeni bir alışkanlık hâline geldiği için de Türkiye'nin avantajına olacaktır.

Burada ithalatımızla ilgili rakamları size dağıtmış olduğumuz kitapçıkta detaylı bir şekilde de görüyoruz. İller bazında bizi sevindiren bir husus da, 2002 yılında Türkiye ihracatından oldukça düşük oranlarda pay alan illerimiz ihracat paylarını da yükselttiler. 2002 yılında İstanbul'un haricinde sadece 8 ilimiz Türkiye'nin ihracatının içindeki payı yüzde 1'in üzerindeyken 2015 yılına gelindiğinde bu sayı 13'e yükseldi. 2002 yılındaki o dönemdeki ihracatımız da zaten düşük olduğu için pek bunu dikkate almak istemiyorum.

Bilindiği üzere, Türkiye hizmet ticaretinde küresel ölçekte son derece rekabetçi bir ülke hâline geldi. Özellikle turizm ve müteahhitlik sektörlerimizin küresel arenada ön plana çıktığını görüyoruz. Bu kapsamda, Ekonomi Bakanlığı olarak mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticaretini de destekliyoruz. 1984 yılından bu yana hizmet ticaretinde satın alındığından daha fazlasını yurt dışına satan ülkemiz hizmet ticaretinde hemen hemen yüzde 50 oranında net fazla veriyor.

Ticari hizmet ihracatında Avrupa Birliğini eğer tek bir blok olarak kabul edersek 2015 yılında dünyada 15'inci sıradayız. En çok turist sayısı sıralamasında Avrupa'da 4'üncü, dünyada 6'ncı sıradayız.

Taşımacılık sektöründe ihracat gelirlerimiz dünyada 15'inci sırada. Küresel alanda ön plana çıktığımız hizmet sektörlerinin başında müteahhitlik hizmetleri geliyor. Şu an itibarıyla müteahhitlik hizmetlerinde dünyadaki ilk 250 firma arasında 40 firmayla dünyada 2'nci sıradayız ve şu an itibarıyla dünyada 333 milyar dolarlık üstlenilmiş olan ve birçoğu tamamlanmış olan projeler var.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; Türkiye olarak ithalatta bağımlılığımızı azaltmak, ülkemizdeki katma değeri ve teknoloji altyapısını yükseltmek zorundayız. Ekonomi Bakanlığı olarak bu amaçla bir yandan üretim, ihracat ve yatırımları artırmaya dönük çalışmalarımızı sürdürüyor, ithalatı yöneten politikalarımızı da titizlikle de oluşturuyoruz. Bu eksenle, Bakanlık olarak başlıca önceliklerimiz: Yatırım, üretim, istihdam, ihracat zincirini kuvvetlendirmek; ihracatımızın yapısal dönüşümünü hızlandırmak, ticari markalarımızın gücünü ve bilinirliğini artırmak, yatırım ortamını iyileştirip nitelikli doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmek, ülkemizde daha çok katma değer yaratıp net ihracatımızın büyümeye katkısını artırmak, AR-GE, inovasyona ağırlık veren yüksek teknoloji alanlarına ağırlık vermek, mal ve hizmetlerimizin uluslararası piyasalarda e-ihracat yoluyla da artık yer almasını sağlamak, Türkiye'yi dünya genelinde hizmet sunan bir e-ticaret merkezi hâline getirmek, bu anlamda ithalat politikalarımızda yerli üretim ve sanayiye ağırlık vermek, Türk lirasıyla ticaretimizi artırmak, tüm illerin üretim potansiyelini harekete geçirecek bölgesel kalkınmışlık farkını gidermek, kültür coğrafyamız ile ekonomik ve ticari ilişkilerimizi geliştirip bu ülkelerde daha etkin çalışmak, ihracatçı sayısını artırmak, mevcut ihracatçılarımızı daha kurumsal hâle getirmek; ihracata yeni başlayan firmalara yol haritası çizmek, pazara giriş faaliyetlerini kolaylaştırmak, desteklemek, inovasyonu, markalaşmayı ve tasarımı desteklemek amacıyla Bakanlık olarak ihracatçılarımızın devamlı olarak yanlarındayız.

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la son üç yılda ortalama ihracat tutarı Bakanlar Kurulunun belirleyeceği değerin üzerinde olan firma ve yetkililerine yeşil pasaport vermekle ilgili çalışmalarımızda son aşamaya geldik, bununla ilgili kriterleri belirledik. Çok kısa bir süre içinde ihracatçılarımıza yeşil pasaport vermeye başlayacağız.

Yurt dışında düzenlenen ve ülkemiz açısından önem arz eden fuarlara milli düzeyde ya da bireysel olarak iştirak eden firmalarımızı destekliyoruz. Ayrıca, bu sene itibarıyla, Türkiye'deki şu an itibarıyla 22 fuarı, uluslararası nitelikte, yabancıların ziyaretçi olarak veyahut da stant kiralararak katıldıkları fuarları da aynı yurt dışında vermiş olduğumuz destekler gibi destekliyoruz. 2016 yılında şu ana kadar bahsettiğim destekler kapsamında firmalarımıza 1 milyar 94 milyon TL ödedik.

Yurt dışı dağıtım kanallarında tek başına var olmakta zorlanan firmalar için geliştirdiğimiz Türkiye ticaret merkezleri projemizi başlattık. Bunun için de şu an itibarıyla 8, 2017 itibarıyla da 20'ye ulaşmaya çalıştığımız Türkiye ticaret merkezlerinin ilkinin Tahran'da, Tahran'ın en prestijli yerinde... Ve belki Tahran'ın ticaretle ilgili en güzel merkezlerinden biri, binası bitti. 160 firmanın yer alacağı, devamlı olarak kendi ürünlerini sergileyecekleri, büro olarak kullanacakları o ticaret merkezine Ekonomi Bakanlığı olarak yani millet olarak 3 milyon dolarlık bir desteği her yıl vereceğiz. Ardından, ikincisi New York'ta, üçüncüsü de Dubai'de ve devam edecek bu şekilde.

Ihracat hedeflerimiz doğrultusunda yüksek katma değerli ihracat, inovasyon, markalaşma ve tasarım en önem verdiğimiz kavramlar. Bu bağlamda, ülkemizin farkındalığını artırmak için sanayiciler, akademisyenler ve üniversite öğrencilerinin katılımıyla inovasyon haftaları, tasarım ve dizayn haftaları düzenliyoruz ve her yıl buralarda dereceye girmiş olan 100 tasarımcı veya öğrencinin yurt dışında bir yıllık eğitim için bütün maliyetlerini karşılıyoruz. Ayrıca, Bakanlık olarak markalaşma desteklerimiz

için en önemli, en başarılı projelerimizden bir tanesi TURQUALITY. TURQUALITY’de şu anda gelmiş olduğumuz noktada Türkiye’nin ortalama ihrac fiyatının minimum 3 katı fiyatla ürün satan firmalarımız artık uluslararası arenada çok daha fazla şekilde görülmeye başladılar.

Öte yandan, her ölçekte her firmamızın ihtiyacına göre yürüttüğümüz mevcut desteklerimizi de güçlendiriyoruz. Bu kapsamda, mevcut kararlarda değişiklik ve yeni kararlar olmak üzere 11 kararımız imza sürecinde; bunları çok kısa bir sürede sonuçlandıracağız. Yine, ihracat destekleri çalışmalarımız kapsamında orta yüksek teknoloji ürünlerinin üretimi ve ihracatın artırılması için yeni mekanizmalar oluşturuyoruz.

Ihracatımızın global e-ticaret sitelerinin toplu üyeliklerini teşvik edeceğiz. Bununla ilgili bir rakamı ben sizlerle paylaşmak istiyorum. Şu anda dünyada ülkelerin ticaretlerine baktığımız zaman e-ticaretin ülkelerdeki payları gelişmekte olan ülkelerde yüzde 7’ler seviyesinde, gelişmiş ülkelerde yüzde 11-12’ler seviyesinde. Bu, Çin’de inanılmaz bir hızla artarak devam ettiği için şu an itibarıyla yüzde 17’ler seviyesinde, kişi başına düşen -en çok cep telefonunun olduğu Türkiye’de, dünyada hemen hemen burada birinci, ikinciyiz- cep telefonunun bu kadar çok olduğu Türkiye’nin ticareti içindeki e-ticaretin payı yüzde 1,5’ler seviyesinde ve önümüzdeki süreçte göreceğiz ki dünya ihracatının da önemli bir rakamı e-ticaret vasıtasıyla yapılmaya başlanacak. Onun için, Bakanlık olarak almış olduğumuz yeni kararlarla da Türkiye’deki tüm ihracatçılarımızın dünyadaki büyük e-ticaret sitelerine kayıtlarının yapılması, bunların desteklenmesi kararını aldık.

Ayrıca, küresel tedarik zincirinde yer alma potansiyelini haiz ihracatçılarımızın donanım, patent, tescil ve giderlerinin proje bazlı olarak desteklenmesini de bu arada sağlayacağız. 2017’de mevcut yeni desteklerimizle birlikte ihracatçılarımıza sunduğumuz ödemelerde büyük bir artış gerçekleştireceğiz ve Komisyonumuzun da tasvipleriyle 2017 yılında ihracatımıza vermiş olduğumuz destekleri 3 milyar TL’ler seviyesine çıkaracağız.

Az önce saydığım desteklere ilaveten finansman ve ihracat sigortası kolaylığı sağlayan KOBİ’lerimizin finansmana erişim noktalarını iyileştiren bir mekanizma üzerinde de çalışıyoruz. Bu doğrultuda, Eximbankı elini taşın altına koyan bir anlayışa getireceğiz. Ayrıca, Merkez Bankamızı da, en son yapmış olduğumuz düzenlemelerle de Merkez Bankası Kanunu’ndaki yaptığımız değişikliklerle üç imza şartı uygulamasından iki imzaya düşürerek, burada Eximbankı daha çok risk alan –daha çok derken kontrollü tabii ki- daha çok elini taşın altına koyan noktaya getireceğiz.

Bizim diğer bir sorunumuz da, küçük ihracatçılarımızın yani 500 bin dolar, 1 milyon dolar, 2 milyon dolar ihracat yapan KOBİ seviyesindeki ihracatçılarımızın finans durumlarında bir kötü veyahut da zor durumda kaldıkları için değil, avantajlı ihracat kredilerimize ulaşmakla ilgili, teminat göstermekle ilgili problemleri vardı. Burada Eximbanktaki yapmış olduğumuz düzenlemeyle, Kredi Garanti Fonu’ndaki yeni buraya vereceğimiz desteklerde, Eximbank yüzde 100 teminatını karşılayarak, kefaletlerini karşılayarak da kredi imkânlarını açacak.

Ekonomi Bakanlığı olarak ülkemizin EXPO’lara katılımlarını da başarıyla sürdürüyoruz. 1 Mayıs-31 Ekim 2015 arasında Milano’da düzenlenen EXPO’da en prestijli stantlardan, en büyük stantlardan bir tanesi, beşincisi Türkiye’ydi, en çok ziyaret edilen yani toplam 20 milyon kişinin ziyaret ettiği Milano EXPO’da 5 milyonun üzerinde ziyaretçi Türk standını ziyaret etti ve 10 Haziran-10 Eylül 2017 tarihlerinde Astana’da düzenlenecek olan Sürdürülebilir Enerji İçin Küresel Sinerji EXPO’suna da Türkiye’mizin katılımının organizasyonunu yapıyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; genel stratejilerimizin yanında yeni bir anlayışla, yaklaşımla da ortaya koyduğumuz ülke hedeflerimizin çerçevesinde ülke spesifik eylem planları stratejilerini de oluşturuyoruz. Onun için, şu anda, 2017'den itibaren de artık çok daha daraltılmış, hedef ülkeleri çok daha daraltarak, böyle 15 ülke değil, 3-4 ülke üzerinde çok yoğunlaşacağız, öncelikli ülkeleri de daraltarak 2017'den itibaren farklı bir konsepte geçeceğiz.

Bunlara ilaveten firmalarımızın ihracat pazarlarımız hakkında doğru ve güncel bilgiler elde etmesi için Ekonomi Bakanlığı olarak 7/24 onların hizmetindeyiz.

2023 ihracat hedeflerimizi 12 Haziran 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayınladığımızda ülkemizin dünya ihracatından aldığı pay 0,84 yani yüzde 1'in altındaydı. Bugün itibarıyla ülkemizin dünya ihracatından aldığı payı 0,9'a çıkardık yani yaklaşık olarak yüzde 5 oranında iyileştirdik. 2023 yılındaki hedefimiz ise payımızı yüzde 1,5 seviyesine çıkarmak.

Bakanlığımız tarafından yürütülen 2023 ihracat stratejisinde 2016-2019 yıllarını kapsayan yeni döneme başlamış bulunuyoruz. Bu yeni dönem için stratejide eylemlerden sorumlu ve ilgili kuruluşlarımızla iş birliği içinde yeni eylemler belirledik ve bunlarla ilgili çalışmalarımızı hızla devam ettiriyoruz. 2023 yılında 150 milyar dolarlık hizmet ihracatına ulaşma hedefimiz kapsamında çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sağlık turizminden ulaştırmaya, yazılımdan gastronomiye, dizi ve eğitim sektörlerine kadar ülkemizin öncü hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren markalaşma ihracat potansiyeline sahip tüm kuruluşlar Bakanlığımız destek ve programlarından da yararlanabilmekte. Bunun yanı sıra, 2017 yılında yürürlüğe konulacak olan 2023 hizmet ihracatı stratejisiyle hizmet sektörlerimizin uluslararası rekabet gücünde artış sağlayacak tüm tedbirleri kamu ve özel sektör iş birliğiyle de oluşturulan bu yol haritası çerçevesinde uygulamaya koyacağız.

Bakanlığımızın diğer önemli görevlerinden bir tanesi de serbest bölgeler. Serbest bölgelerde ülkemiz, şu anda 18 serbest bölgemizde yaklaşık olarak 2.100 civarındaki firma 20 milyar doların üzerindeki bir ticaret hacmiyle 63 bin-64 bin civarında çalışanla çok önemli bir ticari ve ekonomik faaliyeti, dış ticaret hizmetini veriyorlar. Ama gelmiş olduğumuz noktada dünyada serbest bölgelerle ilgili dünyanın birçok yerinde çok başarılı örnekler var. Biz, serbest bölgelerde maalesef 2000'lerin başında yani 2004'ler, 2005'ler sıralarında biz Avrupa Birliğiyle ilgili, "Nasıl olsa Avrupa Birliğine giriyoruz, Avrupa Birliğinde serbest bölgeler yok, onun için serbest bölgelerden vazgeçelim, bunları bırakalım." gibi bir yaklaşımla serbest bölgeleri ihmal etmişiz. O anlamda, dünya serbest bölgelerde üçüncü, dördüncü nesil serbest bölgelere gelirken biz hâlâ birinci nesil serbest bölgelerle yolumuza devam ediyoruz.

Ben, Komisyonumuza, geçtiğimiz hafta acil ihtiyacımız olan iki maddeyi torba kanun içinde değerlendirerek serbest bölgelerimizdeki 2 tane sıkıntının giderilmesine katkı verdikleri için çok teşekkür ediyorum ama diğer taraftan, Sanayi ve Ticaret Komisyonumuzda bekleyen Serbest Bölgeler Kanunu'muzun yenilenmesiyle ilgili çalışmalarımızı da en kısa sürede tamamlamak, Türkiye'nin serbest bölgelerde avantajlı, güçlü ülkelerden biri olması için de gayret gösteriyoruz.

Ekonomi Bakanlığı olarak ülkemizin dış ticaret hacminin artırılmasına yönelik çalışmalarımız yanı sıra lojistiğe ilişkin sorunların takibi ve çözümlenmesi için de çalışıyoruz. İhracatçılarımız için lojistiğin, lojistik maliyetlerinin, taşıma maliyetlerinin ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Bunun için de güzergâhlar ayrıca ihracatçılarımıza taşıma giderlerine katkı vermek anlamında da 1990'ların başında bırakılmış olan bir desteği de kapsama almakla ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Bununla ilgili de, Sayın Başkanımızın müsaadeleriyle, ayrıca özel bir bilgi vermek de isterim biraz sonra.

Gelişen ve büyüyen Türkiye için önemli konulardan biri de yurt dışı yatırımlar. Ülkemiz, biraz önce Saygıdeğer Bakanımız Sayın Temizel'in de bahsettiği gibi bir zamanlar kendi ülkesinde toplu işnevi yapamazken, kendi ülkesinde gazı, şekeri, bezi yapamazken, bugün gelmiş olduğu noktadan sonraki artık bundan on sene, on beş sene önce olsaydı "Türk yatırımları, Türkiye'deki sermaye yurt dışına kaçıyor." gibi negatif anlamda yorumlanabilecek olan şeyler artık övünülebilecek hâle geldi. Dünyanın her yerinde çok güçlü Türk sermayesi oralarda stratejik noktalarda sürdürülebilir bir şekilde ham madde, ara mal ve enerji dağıtım ve tüketim kanallarının kontrolü anlamındaki teknolojinin ele geçirilmesi anlamındaki yatırımlarını yapıyor ve biz de bunları destekliyoruz.

Bakanlık olarak ülkemizin ihtiyaçlarını karşılayacak doğru ve cazip teşvik politikalarını oluşturmaya da önemle gayret gösteriyoruz. Bu doğrultuda 2016 yılı içerisinde imalat sanayimizin içinde yer alan orta yüksek teknoloji sektörlerine rekabet avantajı kazandırmak ve bu sektörleri net ihracatçı konumuna getirmek amacıyla seçilmiş konularda yapılacak orta yüksek teknoloji yatırımların desteklerden daha fazla yararlanmalarını sağladık. Geçen ay yaptığımız düzenlemelerle OECD teknoloji yoğunluk tanımına göre orta yüksek teknoloji sanayi sınıfında yer alan ürünlerin üretimine yönelik yatırımlarda birinci, ikinci, üçüncü bölgelerde yer alsalar dahi tüm yatırımları dördüncü bölge desteklerinden yararlanmalarını sağladık. Yine, aynı düzenlememiz kapsamında avantajlı vergi indirimi oranlarıyla sigorta primi işveren hissesi desteği 2016 sonu itibarıyla bitecekti, bunları da artık kalıcı hâle getirdik, devamlı hâle getirdik. Ayrıca, bu yeni düzenlemelerle yatırıma katkı tutarlarının yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara uygulanacak oranın tüm bölgelerde yüzde 80'e çıkardık. Yani önceden vermiş olduğumuz yani önceki yatırım teşviklerinin indirimiyle ilgili yatırımcıların en büyük şikâyeti yatırım indirimlerinin on yıl, on beş yıl gibi sürelerle dayandığını söylüyorlardı. Burada yapmış olduğumuz uygulamalarla yatırımcılar diyelim ki Antalya'ya yaptığı bir yatırımı eğer İzmir'deki bir şirket üzerinden yaptıysa İzmir'deki şirketin diğer faaliyetlerinden doğrudan indirebildiği için çok kısa bir sürede yani iki, üç yıl gibi bir sürede yapmış olduğu yatırımı indirim tabi tutarak bundan yararlanacak.

Tabii, biraz önce -yine ben Sayın Bakanımız Temizel'e teşekkür ediyorum- cumhuriyetimizin ilk yıllarında o sanayinin teşvikiyle ilgili kanundan esinlenerek, ondan referans alarak dünyada şu anda gündemde olan en, belki bazı ülkelerde parça bazlı vardır ama en iddialı yatırım teşvik sistemini Türkiye'de şu anda uygulamaya koyuyoruz. Kendi devlerimizi yaratmak, kendi geleceğimizi garanti altına almak gibi, yine bu Komisyondan geçen bir maddeyle, Hükümet olarak çok esnek bir teşvik sisteminin yetkisini aldık ve bunu da uygulamaya koyuyoruz. Hedefimiz, orta teknoloji üreten bir ülkeden yüksek teknoloji üreten ülkeler arasına girmemizi sağlayacak, yeni teknolojik dönüşümü hızlandıracak, ülkemizin mevcut ve gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığını azaltacak, AR-GE yoğun ve katma değeri yüksek yatırımların özendirilmesidir. Bu yeni uygulamamız kapsamında yatırım projelerine sağlanacak olan farklı desteklerimiz, şu anda arkadaşlarımız ekrana koyarlarsa, inşallah, orada yer alacak. Hakikaten burada çok iddialı teşviklerimiz var. Bunu, isterseniz, biraz sonra, sanırım, soru-cevaplarla o bölümlere çok daha detaylı bir şekilde gireriz.

Bu çalışmalarımızın somut göstergesi olan bir kısım istatistiklerimizi de sizlerle paylaşmak istiyorum. 2016 yılı Ocak-Ekim döneminde sabit yatırım tutarı 72,1 milyar TL olan toplam 4.192 adet yatırım teşvik belgesi düzenlendi. Bu yatırımlar gerçekleştiğinde toplam 113.237 kişilik ilave istihdam imkânı sağlanmış olacak. Bu dönem düzenlenen teşvik belgelerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre adet bazında yüzde 16'lık, istihdamda yüzde 4'lük bir artış olurken sabit yatırım tutarında yüzde 12'lik bir azalış olduğunu görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süreniz doldu. İlave süre vereyim. On dakikada toparlayabilir miyiz?

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Sayın Başkan, gayret göstereceğim, hızlanıyorum.

Öncelikli amaçlarımızdan birisi bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması olan teşvik sistemimizde bölgeler itibarıyla, 2016 yılı itibarıyla istatistikleri de sizlerle hem kitabımızda hem de slaytlarda paylaşıyorum.

Hükümetimizin son üç yıllık dönem içerisinde yürüttüğü istikrarlı öngörülebilir politikalar sayesinde ekonomide güven ortamı oluşmuş ve uluslararası doğrudan yatırım girişleri ülkemizde kayda değer şekilde artmıştır. Şu an itibarıyla 2003 yılından bugüne kadar 171, önceki dönemlerle de üzerine koyacak olursak yaklaşık olarak 180-190 milyar dolar civarında bir doğrudan yabancı sermaye girişi var ama 2016 yılının ilk sekiz ayına baktığımız zaman ülkemize giren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının düştüğünü, 5,9 milyar dolar seviyesinde olduğunu görüyoruz.

Tüm bu destekleri sağlarken yatırım ortamı açısından önem taşıyan pek çok mevzuat öncelikli yatırım ortamının iyileştirme koordinasyon kurulu, kamu ve özel sektör temsilcileriyle birlikte ele alınarak şekillendirilmektedir.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; ülkemizin geleceğinin tespitinde birçok kurumla, birçok kuruluşla, uluslararası kuruluşlarla istişarelerimizi sürdürüyoruz. Sayın Başbakanımızın başkanlığında Dünya Bankası Başkan Yardımcısı ve çok uluslu şirketlerin üst düzey yöneticilerinin katılımıyla Yatırım Danışma Konseyinin 9'uncusunu da geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdik.

Öte yandan, ülkemizin yatırım çeken ülke olmasının yanı sıra son yıllarda sermaye ihraç eden bir ülke konumuna da ulaşması sebebiyle gerek ülkemize gelen uluslararası yatırımcılar gerekse yurt dışında yatırım yapan Türk firmalarını korumak için, sağlam bir altyapının da oluşturulması için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Bu kapsamda, yatırımların desteklenmesi veyahut da yatırımların karşılıklı korunması ve teşviki anlaşmalarıyla şu ana kadar 98 ülkeyle bu kapsamda anlaşmalar imzaladık.

Tüm bu çalışmaları göz önünde bulundurarak yapısal reformları hızlandırmak ve yatırımlara kaynak oluşturmak adına Türkiye Varlık Fonu AŞ.'yi de yine Komisyonumuzun katkılarıyla geçtiğimiz günlerde kurduk. İhracatımızda pazar çeşitlendirmesini sağlamak, mevcut pazarlarda derinleşmek ve yeni pazar giriş olanaklarını ortaya çıkarmak için ticaret diplomasimizin gücünü etkin bir şekilde kullanıyoruz. Bu doğrultuda, hem çoklu hem de ikili ticari ilişkilerde kararlı adımlar attığımızı da belirtmek istiyorum ve bu kapsamda da dünyanın birçok yerinde 350 civarındaki ticaret müşavirliğimizle de ülkemizin ticaretinin, ülkemizin ihracatçılarının ve ekonomisinin hizmetindeyiz.

Son dönemde, Türkiye'nin belki bu yoğun gündem arasında belki gelişmelerinden pek fark edemediğimiz, bizim anlatamadığımız, Türkiye'nin belki yeterince farkındalığını yaratamadığımız gümrük birliğinin güncellenmesi. Yine, Komisyonumuza geçtiğimiz seneki konuşmalarımızda da arz ettiğimi hatırlıyorum. 2014 yılının başından itibaren Avrupa Birliği ile gümrük birliği ilişkimizi yani 1995 yılında imzalanıp 1996 yılından, bugün itibarıyla yirmi yıldan beri gündemde olan gümrük birliğimizin güncellenmesiyle ilgili çok önemli gelişmeler sağladık. En son bir ay önceki Brüksel ziyaretimizde son gözden geçirmemizde gördük ki geldiğimiz noktada negatif anlamda hiçbir şey yok. Yani 2017 başı itibarıyla ilk teknik görüşmelerimizi, resmî görüşmelerimizi başlatacağımız Avrupa Birliği ile gümrük birliğinin güncellenmesi gerçekleşirse eğer, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ekonomik anlamda entegrasyonu tam anlamıyla gerçekleşmiş olacak. Bu nasıl olacak? Şu anda gümrük birliğimizin kapsamında olan sadece sanayi ürünlerinin kapsamı, hizmetleri, gıda tarımı ve kamu

alımları dâhil olmak üzere tam anlamıyla bütün alanları kapsayıcı bir şekilde genişlemiş olacak. Ayrıca, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile gümrük birliği ilişkilerinde karar alma mekanizmalarında yer alması, diğer önemli bir madde de Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzalayacağı serbest ticaret anlaşması ve benzerlerinin Türkiye'nin otomatik olarak taraf olması da bu kapsamda sağlanmış olacak. 2010 yılı sonu itibarıyla önemli gelişmeler elde edeceğimizi düşünüyorum.

Bu kapsamda, Türkiye olarak bütün dünyada önemli ekonomilerle serbest ticaret anlaşmaları imzalamak için de özel gayret gösteriyoruz. Şu an itibarıyla 23 ülkeyle serbest ticaret anlaşmamız var. Ve biraz önce ihracatla ilgili rakamlarımızı verirken İran'la yüzde 43 oranındaki ihracatımızı artırdığımız 2016 yılının ilgili dönemindeki rakamı size verdiğimizde belki dikkatinizi çekmiştir, İran da bizim tercihli ticaret anlaşması imzaladığımız 2015 yılının ocağında yürürlüğe giren ülkelerden bir tanesi. Geçen hafta İran'a yapmış olduğumuz ziyarette şu anda iki ülke arasındaki 265 ürünü kapsayan tercihli ticaret anlaşması kapsamımızı 400 ürüne 2016'nın sonuna kadar çıkarmak için özel gayret gösteriyoruz. Ayrıca, yine İngiltere'yle yapmış olduğumuz görüşmelerde Brexit ile ilgili çok önemli kararlar aldık ve şu anda resmî, teknik görüşmelerimizi başlattık. İngiltere, Avrupa Birliğinden ayrıldığı anda Türkiye ile İngiltere arasında Avrupa Birliğiyle olan Gümrük Birliği Anlaşmamızın kapsamında minimum olmak üzere ki hedefimiz sanayi, hizmetler, kamu alımları ve gıda ve tarımı kapsamak kaydıyla İngiltere'yle çok geniş kapsamlı bir serbest ticaret anlaşmasının aynı gün devreye girmesinin üzerinde de anlaştık. Bu kapsamda, Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın yani TTIP'in sürecini de çok yakından takip ediyoruz. Avrupa Birliği ile gümrük birliğinin güncellenmesinin TTIP üzerinde önemli etkilerinin olacağı sizlerin de malumudur.

Bu kapsamda, karma ekonomi komisyonu ve ekonomik ve ticari işbirliği komiteleriyle ilgili de birçok ülkeyle, çok önemli görüşmelerimiz var. Bakanlığımız önümüzdeki beş yıl içerisinde ortaya konulacak politikalarına kılavuzluk etmesi amacıyla hazırladığımız ülke bazlı stratejik eylem planlarının yanı sıra, ayrıca bölge bazlı eylem planlarımız da gündemdedir. Bunun için Asya Altyapı Yatırım Bankasıyla, Avrupa Ekonomik Topluluğuyla, Avrasya Ekonomik Birliğiyle, Doğu Afrika Ekonomik Birliğiyle, Batı Afrika gibi birliklerle de ilişkilerimizi güçlü bir şekilde sürdürüyoruz.

Burada değerli Komisyonumuza bir önemli bilgiyi daha arz etmek istiyorum: 2009 yılında görüşmeleri durdurulmuş olan Körfez İşbirliği Konseyiyle serbest ticaret anlaşması görüşmelerimize çok hızlı ve güçlü bir şekilde başladık. Suudi Arabistan liderliğinde diğer 6 ülkeyi de kapsayan Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyiyle inşallah 2017 yılı içinde serbest ticaret anlaşmamızı da tamamlamak istiyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Haziran 2016 tarihli, Rusya Devlet Başkanı Putin'le başlattığı yeni süreçle ilgili de önemli gelişmeler var şu anda. Ortak Yatırım Fonu'nun kurulması, ayrıca, Türk-Rus Karma Ekonomik Komisyonunun 14'üncü Dönem Toplantısı'nın yapılması ve orta vadeli 2017-2020 programının hayata geçirilmesiyle ilgili anlaşmanın imzalanması. Ve tarihî bir süreç de başlattık, Rusya'yla hizmetler ve yatırımları kapsayan serbest ticaret anlaşmasıyla ilgili üçüncü tur görüşmelerimizi tamamladık. 2017 yılı sonu itibarıyla burada da önemli bir noktaya gelmek istiyoruz. Ayrıca, ABD ve Avrupa Birliği gibi önemli ticaret ortaklarımızın da dâhil olduğu 23 Dünya Ticaret Örgütü üyesinin taraf olduğu TİSA, çoklu Hizmet Ticareti Anlaşması'yla ilgili de 2016 yılı sonunda tamamlanması gibi bir hedefimiz var.

Bildiğiniz gibi G20 dönem başkanlığını 2016 yılı için Çin'e devretmiştik, 9 Temmuz 2016 tarihinde Şanghay'da gerçekleştirilen Ekonomi Bakanlığı Zirvesi ve sonrasında Cumhurbaşkanımızın da katılımıyla liderler zirvesiyle orada çok önemli görüşmeler yaptık ve ayrıca 2016 yılı 1 Temmuz

itibarıyla D8 ülkeleriyle, tercihli ticaret anlaşmasının hizmete açılması yani uygulamaya konmasını da gerçekleştirmiş olduk. Önümüzdeki dönemde D8 ülkeleriyle bu kapsamda ilişkilerimiz veyahut da görüşmelerimiz yoğunlaşacaktır.

Afrika'yla ortaklık stratejisinde çok iddialı bir ülkeyiz şu anda. Bu çerçevede Türk ve Afrikalı iş çevrelerini bir araya getirmek üzere 2-3 Kasım tarihlerinde Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde ve Sayın Başbakanımızın da katılımlarıyla geniş kapsamlı bir Türkiye-Afrika Ekonomi ve İş Forumu İstanbul'da düzenlendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, lütfen.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Üç dört dakika içinde toparlamak istiyorum müsaadenizle.

Çok başarılı bir organizasyon gerçekleştirdik. 1.500 civarında Afrikalı iş adamı, 27 bakan, 4 uluslararası kuruluşun başkanı, genel sekreteri, 1 başbakan ve 1 cumhurbaşkanının katılımıyla çok önemli bir gelişme oldu. Bizim inancımız şudur ki: Önümüzdeki on yıllarda Afrika, dünya ekonomisinin gelişme motoru hâline gelecektir. Türkiye olarak da şu anda Afrika'da en çok büyükelçiliği olan ikinci ülkeyiz. Türk Hava Yolları, Afrika'da en çok noktaya uçan bir numaralı havayolu hâline geldi ve 4 milyar dolar civarındaki dış ticaret hacmimizden 20 milyar dolar seviyesindeki dış ticaret hacmimize on yıl içinde geldik.

Saygıdeğer üyeler, Değerli Başkanım; burada tabii ki çok önemli bir diğer faaliyetimiz veya görevimiz olan ithalat politikalarımızla ilgili rakamları da sizlerle sürem el verdiğince paylaşmak istiyorum. Bu kapsamda, Türkiye olarak Türk ekonomisine, sanayisine, üretimine zarar verici hiçbir adıma müsaade etmiyoruz. Bunun için de sizlere bilgilerimi çok detaylı bir şekilde paylaştığımız önlemleri alıyoruz. Bu önlemler, Türkiye'de yeterli kapasitesi olan, Türkiye'de üretimi olan, Türkiye'de donanımı, Türkiye'de birikimi olan sanayi tesislerimizi koruyoruz. Bunun için de çok önemli başarılar da elde ettik. Ayakkabı sektöründen mobilya sektörüne, beyaz eşyadan demir çeliğe kadar birçok alanda milyarlarca dolarlık ülkemize yani ülke sanayimize, üretimimize yeni üretim alanları ve kapasiteler sağladık ve bunun için de on binlerce yeni vatandaşımıza iş imkânını sağladık diye düşünüyoruz ve bunun için de tabii ki bütçemize de çok önemli katkılar da sağlıyoruz. İşte en son almış olduğumuz kararlardan bir tanesi de Türkiye'de yeterli kapasitenin, kurulu kapasitenin olduğuna inandığımız ama maalesef, son dönemlerde ithalata doğru büyük bir kaymanın olduğuna inandığımız lastik, yani otomotiv, iş makineleri lastikleriyle ilgili de almış olduğumuz en son karar. Bu kapsamda, Dünya Ticaret Örgütünün verilerine göre dünyada bu anlamda en çok tedbir alan ilk 10 içindeki ülkelerden birisiyiz.

Yerli ve millî kömürün kullanılmasıyla ilgili de almış olduğumuz tedbirler var. Bunlar da hem yerli, millî kömürü korumak hem de Türkiye'ye gelen ithal kömür üzerinden almış olduğumuz bu payı yerli kömürü kullananları da bir noktada teşvik etmekle ilgili de desteklerimiz var. Tekstil ve konfeksiyon ithalatına, ayakkabı ithalatına, mobilya ithalatına, beyaz eşyaya, el aletlerine, aydınlatma ürünlerine... Mesela birkaç örneği sizlerle paylaşmak istiyorum: Mobilya ithalatında almış olduğumuz tedbirlerle 2016'nın ilk dokuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 69 oranında bir azalma, 253 milyondan 70 milyon dolara; aynı şekilde, aydınlatma ürünlerinde 2016 ilk dokuz ayında yüzde 44 oranında bir azalma, 250 milyondan 140 milyon dolara... Ayakkabı ithalatında hakeza Türkiye 1 milyar dolar ayakkabı ithal eden bir ülkeydi. Önce ayakkabıyı, şimdi yarı bitmiş ayakkabı ürünleriyle ilgili

tedbirler aldık, bunda da çok önemli sonuçlarımız oldu. 2016'da yine tekstil, konfeksiyon ithalatında önemli bir, 2,8 milyar dolardan 1,2 milyar dolara bir yıl içinde geriletken tedbirleri de almaktan çekinmedik.

Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; Ekonomi Bakanlığı olarak ihracatta ve ithalatta ürünlerin denetimini yapma ve yaptırma, ayrıca yurt dışında piyasa gözetimi ve denetimi uygulanması, koordinasyonu görevimizi de başarıyla sürdürüyoruz. Bununla ilgili de tabii ki Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) üzerinden ithalatta ürün güvenliği denetimlerini Bakanlığımız tarafından sürdürüyoruz ve bununla ilgili de istatistikler sizlere dağıtmış olduğumuz kitapçıkta çok daha detaylı bir şekilde var.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, toparlarsak sevinirim.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Son üç sayfam kaldı Sayın Başkanım. Biliyorum sabrınızı da fazla...

BAŞKAN – Ne kadar dediniz?

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Üç sayfam kaldı. Çok önemli konulara geldim, onun için de kusura bakmayın, belki planlayamadım ama affedin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İktidar dinlemiyor ama muhalefet dinliyor Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum, ben de dikkat ederseniz size doğru konuşuyorum.

Bakın, burada boynunda sakatlığıyla, ağrısıyla, sızısıyla sayın milletvekilimiz de burada, teşekkür ediyorum.

Türkiye ekonomisinin 2017 yılı, makroekonomik göstergeler açısından da çok daha iyi bir yıl olacağına inanıyoruz. Çünkü 2016 yılında başımıza gelmedik kalmadı, yaşamadığımız kalmadı. Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; ben sizlerle bir konuda hakikaten bir tespitimi paylaşmak istiyorum. Aramızda belki teknik arkadaşlarımız vardır, mühendis arkadaşlarımız vardır, bir yerde bir tesisat veyahut da bir yerde teknik bir donanım kurduğunuz zaman kurduğunuz donanımı bir kapasiteye göre kurarsınız. Diyelim ki bu doğal gaz tesisatı, su tesisatı gibi bir tesisatsa, dersiniz ki: Bu tesisat 20 barlık bir basınca dayalı yapılıdır. Ve bunu hizmete alırken de 25 barla, 30 barla bir test edersiniz. Problem yoksa işletmeye, hizmete alırsınız. Türk ekonomisi 15 Temmuz günü 20 barlık kapasitesiyle 25-30 barla test edilmedi, 200 barla test edildi ve bu ülke, bu ekonomi bu testten çok başarıyla çıktı. Dünyanın hiçbir ekonomisi, böyle bir stres testinden geçmedi. Onun için, Türk ekonomisinin 2017 yılında çok daha fazla iyiliklerle karşılaşacağına inanıyoruz. Bu amaçla bir yandan dış ticaretimizle ilgili geliştirici önlemler alırken bir yandan da üretim kapasitemiz ve rekabetçilik gücümüzü artırmak için de olağanüstü gayret göstereceğiz. Daha çok üretmek, daha çok ihracat yapmak, bir önceki günden daha fazla üretmek ve bunu özellikle ve özellikle özel sektör eliyle yapmak... Özel sektör eliyle daha çok sanayi üretimini destekler noktada olacağız. İhracatımızda katma değerli, AR-GE, inovasyon ve tasarım içeren ürünlerin artırılmasına da özel önem vereceğiz.

Bakanlık olarak önümüzdeki dönemde mevcut çalışmalarımıza ilave yeni adımlar da atacağız fakat sözlerime başlamadan önce belirtmek isterim ki birazdan bahsedeceğim bazı hususların gizlilik arz etmesi sebebiyle bu konuşmamın, Saygıdeğer Başkanım, sizlerin müsaadesiyle sonra tutanaklardan çıkarılmasını istiyorum ve basın mensubu arkadaşlarımızın da bu konuda kayıt almamalarını özellikle rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, böyle bir şansımız yok çünkü aldığımız karar var, tam tutanak tutuluyor, kameralar burada.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Peki.

Sayın Bakanım da gayet iyi bilir, sizler de iyi bilirsiniz, bizim gizli teşviklerimiz var, onlarla ilgili bölümü ben özel bir bölümde isterseniz arz edeyim.

BAŞKAN – Görüşmeler esnasında kapalı bir bölüm yapabiliriz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Son bölümde kapalı bölüm yapalım.

BAŞKAN – Yaparız.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Onu o zaman orada değerlendirmek istiyorum sizlerle, onun için o bölümü de komple geçeceğim ama Eximbankla ilgili son dönemde Eximbanka vermiş olduğumuz çok özel, önemli destekler var. Artık yurt dışındaki gibi, diğer ülkeler gibi, Alman Eximbankı gibi, Amerikan Eximbankı gibi, Türk üreticilerin yurt dışına ihraç ettiği tüm ihraç ürünlerinde –makine, teçhizat, tekstil, tarım- her alandaki tüm ihraçlarında Eximbank olarak oradaki satın alıcıya kredi açıyoruz. Bu krediyi açarken, tabii, Türkiye olarak da OECD’nin belirlemiş olduğu kriterlere göre bizim Eximbankın verebilmiş olduğu bir faiz oranı var, ondan aşağı inemiyoruz. Eximbanka Hükümet olarak diyoruz ki: İn, rakip ülkeler ne faiz oranı veriyorsa sen de aynısını ver, aradaki farkı biz sana vereceğiz. Onun desteğini veriyoruz. Bunların detaylarını isterseniz biraz sonra daha... Sigorta yani sigortalama... Bir ihracatçımızın yurt dışına yapmış olduğu ihracatı Eximbanktan kredi kullanmak için verdiğinde Eximbank oluşturduğu portföy çerçevesinde diyor ki: “Bu ihracatını ben en fazla yüzde 60 oranında sigortalırım.” Biz ona diyoruz ki: Biz sana –örnek olarak söylüyorum- 100 milyon dolarlık bir limit açıyoruz, sen bu sigortalama oranını genişlet. İnanıyoruz ki o rakam kullanılmayacak çünkü bu anlamda ihracatımızın yaşadığı sorunlar veyahut da sıkıntılara bakacak olursak bu anlamda gayet başarılı örneklerimiz var.

Saygıdeğer Başkanım, bununla ilgili de dediğim gibi özel bölümde çok daha farklı açıklamalarda inşallah beraber olalım diye düşünüyorum.

İthalat bazında tabii ki başta Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız olmak üzere tüm bakanlıklarımızla iş birliği içinde ithalatın her aşamasını yakından takip ederek gerekli önlemleri alıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son on saniyeye girdik.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu kapsamda tabii ki özellikle ithalat bağımlılığını kapsayacak yatırımlarla ilgili, ben bakıyorum, bu bölümlerle ilgili, müteahhitlik alanında verdiğimiz destekleri özel bölüme girdiğimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Son on beş saniye daha alarak...

Tüm bu amaçlar ve faaliyetler doğrultusunda kullanılmak üzere Ekonomi Bakanlığının 2017 yılı bütçesi toplam 3 milyar 948 milyon 832 TL’dir. Bütçemizin hangi kalemlerden oluştuğu yansıda detaylı, size dağıtmış olduğumuz kitapçıkta detaylı bir şekilde vardır.

Bütçemizin yüzde 90’ını yani 3 milyar 585 milyonunu cari transferlere yani ihracatçı ve yatırımcılarımızın desteklenmesi için ayırmıştır. Yalnız, yatırımcılara vermiş olduğumuz desteği bununla sınırlamayın. Yatırım teşvik sistemimiz, vermiş olduğumuz tüm muafiyetler, destekler, dâhilde işleme izin belgesi kapsamındaki desteklerimiz çok daha başkadır, çok daha başka rakamlara tabidir.

Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz bu detaylı sunumları için.

Şimdi müzakerelere geçiyoruz.

Yalnız, müzakerelere başlamadan önce, Sayın Bakanım, bürokrat arkadaşlarımızın sırasıyla kendilerini Komisyona tanıtmalarını rica edeceğim ön sıradan başlayarak. Sağdan başlayalım.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi sırasıyla söz istemlerini karşılayacağım. Söz talebi olan bütün arkadaşlarımızın sisteme girmelerini rica ediyorum lütfen.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri

a) Ekonomi Bakanlığı

BAŞKAN - Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; bu bütçe döneminde, hangi bütçede yapayım diye ciddi olarak düşündüğüm bir konu var, öncelikle bunu bu Ekonomi Bakanlığı bütçesinde sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz hatırlarsınız, bugün Ekonomi Bakanlığı olarak adlandırdığımız kuruluş, daha önceden İthalat ve İhracat Genel Müdürlükleri, Teşvik Uygulama, Yabancı Sermaye Genel Müdürlükleri gibi 4 tane ayrı birimin birleştirilmesiyle kuruldu. Daha önceden Ticaret Bakanlığının görev alanıyla neredeyse örtüşüyordu bu olay ancak şu anda Hükümetin yapısına baktığımızda benzer konularla uğraşan bir sürü bakanlık var. Kalkınma Bakanlığımız var, Ekonomi Bakanlığımız var, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız var, Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız var, lojistik nedeniyle Ulaştırma Bakanlığını bunun içerisine dâhil edebilirsiniz, tarım ekonomisiyle ilgili olduğu için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını bunun içerisine dâhil edebilirsiniz yani kısacası...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Turizm Bakanlığının belirli bir bölümünü dâhil edebilirsiniz, Enerji Bakanlığını dâhil edebilirsiniz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yazılı burada, aynen öyle, onları da dâhil edersiniz.

Şimdi, ihracatın bu kadar önemli olduğu ve ekonominin neredeyse omurgası olarak oluşturduğunuz bir faaliyeti böyle çok fazla dağınık birimlerin kararları ve özellikle de sorumluluklarının net belirlenmemesi itibarıyla herkesin olayları kendisi açısından yorumlamasına bırakırsanız burada ister istemez bir verimlilikten bahsetmek mümkün olmaz. Yapısal reformların söz konusu olduğu ve önümüzdeki dönemlerde çok daha güçlü yapısal reformlar yapacağımızı da göz önünde bulundurarak öncelikle şu bizim ekonomiyle uğraşan bakanlıklarımızın yapısı ve kendi içlerindeki koordinasyon da dâhil olmak üzere yeniden bir yapılandırılmaya gidilmesini bir zorunluluk olarak yavaş yavaş düşünmeye başlamamız gerekiyor. Bu bizim işimiz değil, Plan Bütçe olarak “Şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın.” diyemeyiz, dememiz de mümkün değil. Ancak bunun artık bu Komisyonlarda dile getirilmesinin gerekli olduğunu... Çünkü önümüzdeki günlerde çok lazım olacak. Hem kararların büyük bir hızla alınması açısından hem kararlar için “Şu ne der, bu ne der? O bakanlık buna karşı çıkar mı, bu bakanlık buna karşı çıkar mı? Onlarla beraber oturalım, görüş birliği oluşturalım.” derken tren önünüzden geçip gidiverir. O nedenle de sürekli son vagona atlamak için çırpınmak yerine tren daha hareket etmeden önce güzelce kompartımana yerleşmek gerekir. Ekonomi yönetimi ve dünyadaki gelişmeler kesin olarak bunları gerektiriyor. Bunu özellikle bilgilerinize sunmak istedim.

Değerli arkadaşlar, ben Ekonomi Bakanlığının strateji planını inceledim oturup da, bütün gücümüzle biz dış ticaretimizi güçlendirmeye çalışıyoruz. Güçlendiriyoruz da yani rakamlara baktığımızda, bağımsız olarak baktığımızda övünülecek durumlara geldik sayılır. Ancak hangi kritere göre başarıyı değerlendireceğimize yeniden bakarsak, hangi kriterle değerlendirmemiz gerektiğini bir defa düşünersek bu faaliyetlerin hepsinin sonucunda ortaya çıkan rakamlara bakmak gerekir. İthalatımız, ihracatımız; ihracatımız yükseliyor, güzel, ithalatımız daha fazla yükseliyor.

Sonuç olarak son on yıl içerisinde yılda ortalama olarak 30-35 milyar dolar civarında cari işlemler dengesi açığı ve 40-45 milyar dolayında da ticari işlemler açığı veren bir sonuçla karşı karşıya kalıyoruz. Yani son on yıl içerisinde neredeyse 600 milyar dolara yakın dış ticaret açığı biriktirmiş vaziyetteyiz, 400 milyarı geçen de bir cari işlemler dengesi biriktirmişiz. Şimdi, bunu bir başarı olarak gelecekte biz şu hızla şunu artıracamız, bu hızla bunu artıracamız. Başa baş noktası şu yıldan itibaren olacak, şu andan itibaren fazla vereceğiz diyerek bir plan ortaya koyabiliyorsak ben bütün uygulamacıların hepsini kutlar, bunun için ne destek gerekiyorsa verelim derim. Hem Bakanlık olarak hem de başka açılardan, hem Komisyonumuzun hem de Meclisin her konuda böyle bir planı destekleyeceğinden ben eminim, bunu söylemeye çalışıyorum fakat böyle bir şeyimiz yok. Ne zaman başa baş geleceğiz? Biz eğer işlemlerimizde döviz kazanamazsak, ithalatımızı sürekli olarak artırıp ihracatımız için de çünkü ihraç ettiğimiz ürünlerin içerisinde ithal oranı gittikçe artıyor. İthalatımızın oranını düşüremesek, hele bir de döviz kazanamazsak fazlasından gelecekte tehlike çanları çalıyor, bununla ilgili kesinlikle önlemler almalıyız deriz. Önlemler alınıyor, önlemler alınıyor da konjonktürde inanılmaz bir değişiklik olduğunu belki de şu aşamada göz önüne almıyoruz.

Şimdi, Sayın Bakanım, dünyada herhangi bir ürünle ilgili olarak markanızda, adınızda ölçek ekonomisine uygun olarak bir piyasaya girmenin yolu ya yepyeni bir ürün yaratıp, “yeni ürün” tanımı içerisinde bir ürün yaratıp, tanıtıp insanların buna gereksinim duymalarını sağlamanız gerekiyor. Bu bir stratejidir, aynen bir şirketin yapması gerektiği gibi. Ürün bilinmiyor, yepyeni bir ürününüz var. Sizin ülkeniz bu şekilde dünyada üretiminde hep 1’inci olduğu bir sürü ürüne sahip. Ondan öyle bir ürün üretirsiniz ki ölçek ekonomisine de uygun üretime ulaşabilirsiniz buradan çok başarılı bir sonuç elde edebilirsiniz. Herkesin ürettiği, herkesin dünya pazarlarında vızır vızır dolaştırdığı ürünlerle ilgili olarak bir şey yapmaya kalkarsanız, örneğin yeni otomobil üretmeye kalkarsanız –yerli otomobil, millî otomobil- bu takdirde sizin bu otomobilinizin de ucuz, güvenli ve konforlu olması gerekiyor. Diğer araçlardan ucuzluk, güvenilirlik ve konfor açısından daha iyi değilse sizin istediğiniz kadar o aracı destekleyin Ekonomi Bakanlığı olarak veya ticareti destekleyen kurumların tamamı olarak, bir şansınız yoktur. Dolayısıyla, dünyadaki bu yeni gelişmeler karşısında bu olayları yakalayarak bunların desteğinin üzerine gitmekte yarar var. Daha önceden başka ülkelerin eximbankları kendi ülkelerinden yapılacak ithalatlara sınırsız olarak kredi açarken, olanak tanırken, gelip hatta buradaki tüketicilerini, daha doğrusu yatırımcılarını bulup “Ya, siz şu makineyi alıp kurun buraya, biz size şu krediyi veriyoruz.” bile dediler, hâlâ diyorlar, dolaşıyorlar ortalıkta. Bunlar aslanın ağzından ekmek kapma olayı. Aynı ürün, benzer ürün, siz daha fazla avantaj sağlayarak buraya girmeye çalışıyorsunuz. Ben farklı bir şey söylüyorum. Daha önceki bütçelerde de söyledim; Türkiye’nin mukayeseli olarak başka ülkelerden üstün olduğu bazı ürünleri var, girdileri var, tarımsal ürünleri var. Bunların değerlendirilmesi, bunların seçilmesi, ortaya konulması ve değerlendirilmesi gerekiyor.

Pazar elde etmek -hepiniz daha deneyimlisiniz bilirsiniz- o kadar zor bir olay değil, pazara girebiliyorsunuz. Pazarı korumak, işte, esas bela oradan kaynaklanıyor. Pazara girme ve pazar koruma konusunda son zamanlarda hem Dışişleri Bakanlığının hem de ekonomiyle ilgili bütün birimlerin hepsinin gayretini kesin olarak izleyebiliyorsunuz yurt dışına gittiğinizde, bu tamam, buraya kadar tamam. Yalnız, biz bir 15 Temmuz geçirdik. 15 Temmuzdan sonra, bu hain darbe teşebbüsünden

sonra Bakanlığımız ve bağlı birimlerinde ne gibi tasfiyeler oldu, nerelere ulaştınız, onu bilmiyorum ancak bildiğim kesin olarak bir şey var: 15 Temmuz sonrasında devletin hainlerden temizlenmesi operasyonları sırasında, daha önceden bu tür olayları emanet ettiğiniz kişilerin kurmuş olduğu ilişkilerin çok iyi değerlendirilmesi gerekiyor. Neyi nereden engelleyecekleri, hangi ilişkileri hangi pazarlıklarla yaptıkları konusunu kesin olarak yabana atmayın. Bu olay bizim dış ticaretimizi etkiler mi? Hiç kimse somut bir şey söyleyemez. Bana göre, etkiler, etkileyecek de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temizel, bir dakika. Dalmışım ya, şunu açayım lütfen.

Buyurunuz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – O çabalar ayrı bir olay ama ekonomiyle ilgili kurulan ilişkiler, bunların ne şekilde yürütüldüğü, hatta ve hatta, bu ihracatı yapan Türkiye’deki firmaların o işlerle hiç uzaktan yakından ilgilenmeyerek, komisyon karşılığı belirli kişilere, gruplara veya kuruluşlara bırakıldığı konularını asla yabana atmayın. Dış ticaretimiz açısından önümüzdeki günlerde risk ve tehlike olarak görülecek bir olaydan bahsediyorum. Çok önemli bir olaydır. “FETÖ örgütlenmesi” denen örgütlenmenin dış ticaretimiz üzerinde olumsuz etki yapma olasılığının büyük bir hızla değerlendirilmesi ve karşı önlemlerin büyük bir hızla alınması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, ihracatta bizim en büyük tıkanma noktalarından birisi, bize ulaşan bilgiler ve daha önceden bizzat yaşadıklarımız da dâhil olmak üzere kalite ve standart konusundaki sıkıntımız. Uluslararası piyasaya girerken sürekliliği olan, kalitesi ve standardı korunacak olan ürünler peşinde olduğunu biliyorsunuz. Bu ürünlerin kaliteleri ve içerikleriyle, özellikle de tarımsal sınai ürünleriyse etken maddeleriyle ilgili olarak, Türkiye’de, bütün dünyanın kabul edebileceği, asla üzerinde tartışma yapmayacağı, FDA’nın bütün soru işaretlerine karşı nasıl raporlar otomatik olarak kabul ediliyorsa, “Şu akredite kuruluş tarafından analizleri yapılmıştır.” denilen ürünlere gereksinimi var. “Şu analizleri yaptırın.” diyorlar ilgililerden. Hadi, o insanlar, o kâğıt ellerinde, Türkiye’nin altını üstüne getiriyorlar. “Bilmem ne maddesinin içerisinde bilmem şu kadar ne var?” diyerekten sordukları zaman, adını vermeyeceğim ama sizi temin ederim, Türkiye’de üniversite bırakmıyorlar, kamu kurumu bırakmıyorlar, bu analizi yaptıramıyorlar. Yaptıramayınca da bir süre sonra bu olaydan insanlar vazgeçiyor.

O içerik maddesiyle ilgili olarak “Kanatlı yemlerinde kullanılan kekik yağı karvakrol oranınız şu kadar olacak.” diyor. Zavallılar yaptırmıyorlar analizlerini, o almış başını gitmiş, gönderiyorlar, gümrükten olduğu gibi geri geliyor. Niye? Karvakrol oranı tutmuyormuş? Bu çok basit bir örneği. Daha çok yeni de olduğu için onu söyledim. Bunun gibi çok fazla olayınız var.

Dünyada tekstil konusundaki başarımız belli ama yavaş yavaş pazarımızı kaybediyoruz. Şu anda tekstilde farklı bir akım belirlemeye başladı, pamuk yerine tarımsal tekstil ürünleri. Çok önemli bir olay. Şimdi bunlarla ilgili olarak ve bunların dayanıklılıkları, bunların özellikle belirli şeylere karşı korunmasıyla ilgili araştırmaların büyük bir hızla bitirilmesi gerekiyor. Bunlar yapılırsa da tekstilciler bu olayı çok somut olarak kendi ürünlerinde kullanmaya başarlarsa, ayrıca bir desteğe falan ihtiyaçları olmaz onların, o ürünleri satarlar.

Bu coğrafya, o tür ürünlerin daha önceden yetiştirildiği ve bütün dünyaya ihraç edildiği bir coğrafya. O nedenle de dış ticaretle ilgili olarak bu tür olaylar burnumuzun önüne kadar geldiyse ve tren yavaş yavaş önümüzden geçip gidiyorsa, bu vagonlardan birisine atma şansını kaybetmememiz gerekiyor. Siz, tekstilin göbeğinden geliyorsunuz. Bununla ne demek istediğimi gayet iyi biliyorsunuz.

Dolayısıyla, bu ürünlerin yetiştirilmesi, sınav ürün hâline getirilmesi ve bunun bir de dünyaya güvenilir ürün olduğu konusunda akredite laboratuvarlarınızdan garantilerinin verilmesi hâlinde size çok ciddi bir pazar ortaya çıkar.

Bizler, bu coğrafyada yetişen ve sanayinin, şu anda ilaç sanayisinin temel girdileri olan bir sürü ürünü “Uyuşturucu tehlikesi var, uyuşturucuya alet olursunuz, şuna alet olursunuz, buna alet olursunuz.” diye yasaklana yasaklana bir türlü üretememiştir, geliştirememiştir de. Şimdi, yavaş yavaş, Kyoto Protokolü’nün de gereği olarak, yapay kimyasalların yani suni kimyasalların üretimini yasaklayan bir dünya olgusuyla karşı karşıyayız. Biz de yasaklanmış doğalları. Şimdi dünyada yapayları yasaklanıyor. Ne olacak? Yeniden doğala dönecek.

Türkiye’ye dönün bakın, bu tarımın büyük bir kısmı, bahsettiğim tarımların büyük bir kısmı, hemen komşunuz Afyon’da. Afyon’da alkaloid fabrikamız orada yatıyor, üretemiyorsunuz. Dünya ciddi anlamda, Japonya’sından Amerikası’na kadar Türk afyon sakızından üretilmiş ürünleri talep ederek duruyor orada. “Hayır, üretemezsiniz, burada uyuşturucu oluyor.” Türkiye üretiliyor da uyuşturucu olmuyor mu? Şu anda uzaydan hangi kapsülün çizildiğini, hangisinin çizilmediğini çok net olarak görüyor bu insanlar. Biz de görürüz. Dolayısıyla, belirli korkularla şu anda sanayide ön alabileceğimiz ve dış ticarete ciddi anlamda ürün olacak olan, kapasite yaratabileceğimiz olayları büyük bir hızla yeniden değerlendirmek zorundayız. Burada biter tükenir gibi değil bu olay.

Serbest bölgelerle ilgili olarak uyarımızı birkaç senedir neredeyse Komisyonun bütün üyeleri yapıyor. Serbest bölge olgusu tehlikeli bir olgu olarak gidiyor Sayın Bakanım. Ciddi anlamda kaçakçılıklardan bahsediliyor. Oraya ithal edilen ürünlerin büyük bir kısmı iç piyasaya giriyor. Önümüzdeki günlerde daha da fazla olacak bu olay. Zaten yani 2000’den önce açılmış olan bu serbest bölgeleri anlamak o kadar kolay bir olay da değil. Bunu, istediğiniz yerde, istediğiniz şekilde tamamen ihraç amaçlı olarak geçici ithal yoluyla getirilen bütün ürünlerin hepsini, Türkiye’nin istediğiniz yerinde, istediğiniz kontrol yöntemleriyle yapabilirsiniz. Büyük alanlar yaratarak, oralarda ne olduğunu bilmeden, ne bittiğini bilmeden bu olayı bu hâlde devam ettirirsek, önümüzdeki günlerde ciddi sıkıntılarla karşılaşacağız. Zaten karşılaşıyorsunuz, incelemelerimiz sonucunda ortaya çıkıyor da, daha da fazlasıyla karşılaşacağız.

BAŞKAN – Toparlayabilir miyiz Sayın Temizel lütfen.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Son olarak bu yeşil pasaport olayına değinmek istiyorum Sayın Bakanım.

Pasaport denilen olay... Yani birdenbire Türkiye’deki bütün pasaportların hepsini yeşil yapsanız ne olur? Yeşil pasaport diye bir olay kalmaz, değeri kalmaz çünkü. Eğer siz sayısını ölçsünüz bir şekilde artırırsanız, avantaj sağlayacağınız olaylarda, tam tersine, hiçbir avantaj sağlamamış olursunuz. Bizim ihracatçılarımızın hiçbir tanesinin yeşil pasaporta şeyi yok. Gerçek anlamıyla ihracat yapan, bu verileri değerlendiren, ülkelerle ilişkileri bilinen insanların hepsinin zaten neredeyse ömürleri boyunca -vatandaşlık teklifleri de dâhil- vizeleri var pasaportlarında, böyle bir dertleri yok onların.

Dolayısıyla, şimdi “Yeşil pasaport vereceğiz size.” deyip de insanların dışıyla, tırnağıyla yıllardan beri kazanmış olduğu avantajların üstünü bir kalemde sildiğiniz takdirde, bu, onlar açısından, gerçek ihracatçılarınız ve bu avantajı elde etmişler açısından tehlikeli olur. Yoksa verin, ne olacak; herkese yeşil pasaport verin, olsun bitsin.

Bunu, eğer bu pasaportu değerli bir unsur olarak görüyorsanız çok özel durumlarda kullanın. “Şu kadar ihracat yapmış olana verdim gitti.” olmuyor. Bu yanlış bir olay olur.

Teşekkür ederim.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

Sayın Çakır, buyurun.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın kıymetli çalışanları, değerli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ülke ekonomisinin gelişimine ve sosyal refaha katkı sağlamak amacıyla dış ticaret ve yatırımlara ilişkin politikaları geliştirmek ve uygulamak gibi temel bir misyonu olan Ekonomi Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Öncelikle, hayırlı olsun dileklerimi iletiyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz 2017 bütçesi ile 2015 kesin hesapları üzerine Sayıştay raporları da gündemimizde olacak ve gerekli katkı ve eleştiriler yapılacaktır.

Bu görüşmeler esnasında az önce bahsedilen misyona uygun bir performans sergilenip sergilenmediği değerlendirilecek, hedef ve stratejiler gözden geçirilecek, yapılanlar, yapılamayanlar ve yapılması uygun görülenler Komisyonumuzun değerli katkılarıyla son hâlini alacak ve bütçe tensiplerinizle onaylanacak ve 2015 yılı kesin hesapları da ibra edilecektir.

Son yıllarda dünyanın içinden geçmekte olduğu ekonomik ve siyasi krizlerin bizi de etkilemiş olması tabiidir. Bunun yanı sıra kırk yıla yakındır uğraştığımız PKK terör örgütünün son zamanlarda taktik değişikliğiyle şehirlerde oluşturduğu, şehirlerin talan ve yıkımına neden olan çukur, el yapımı bombalı terör faaliyetleri, yoğun ve yorucu, hem insani hem de maddi kayıplar vermemize, ekonomimizin ciddi bir mali bedel ödemesine sebep olmuştur.

15 Temmuz gecesi FETÖ terör örgütünün yaşattığı kanlı darbe girişiminin maliyetinin hesabı henüz tam yapılabilmemiş değildir. Bu ülke adına bugüne kadar Peygamber’in avcuna emanet ettiğimiz tüm şehitleri rahmetle anıyorum.

Gazi Mustafa Kemal’i 78’inci ölüm yıl dönümü dolayısıyla saygıyla anıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu günden bugüne bu ülkede taş üstüne taş koyan herkesi ayrıca saygı ve minnetle anıyorum.

Genelgeçer bir değerlendirme olarak, AK PARTİ Hükümetleri olarak yapılan değerlendirmeler, iktidara geldiğimiz günden bugüne yapılan kıyaslamalar olarak tablolaştırılmakta ve grafiklendirilmektedir. Zaman zaman ciddi bir eleştiri konusu olmakla beraber, bu durum, 15’inci bütçesini yapan bir iktidarın geçirdiği serüveni bilmek adına önemlidir. Belki yıl ölçekli değerlendirmeleri de masaya yatırarak, bir önceki yıla göre artıyı, eksiye değerlendirmeye tabi tutmak, özellikle son bir yılda yaşananlarla irtibatlandırılarak daha yakın ve daha güncel rakamları ve raporları görme imkânımız olacaktır.

AK PARTİ iktidarı, her şeyi milletin önünde yapmakta ve çok kısa aralıklarla da yaptıklarını milletin onayından geçirme gibi bir tarihî süreci yaşama şansına sahip olmuş bir partidir. Kurulduğu ilk günden bugüne tüm zorlukların üstesinden milletimizin teveccühü ve desteğiyle gelmeyi başarmış bu partinin milletle olan diyalogu ve dayanışması, tarihî bir birliktelik ve gönül bağından kaynaklanmaktadır.

Yıllara sâri hem içeride hem dışarıda yaşanan olaylar, partimizin kapatılma girişimi, Cumhurbaşkanlığı seçimi, muhtıra, darbe girişimi, komşularımızla yaşanan inanılmaz olaylar, hani bir darbimesel vardır, “Kurt yazı gördü ama çektiği ayazı bir o bilir, bir de Allah bilir.” işte, o misal.

Bütün bunlara rağmen, 27 çeyrektir büyümeyi başarmış, aynı zamanda kendi içinde büyüme oranını tartışabilmiş, hem büyüme devam ettirmek hem de büyüme rakamını artırmak için radikal kararlar almayı başarmıştır. Sadece birkaç ay içinde Varlık Fonu, varlık barışı, vergi gecikme affı ve yeniden yapılandırma ile ilgili yapılan düzenlemeler bunun açık bir kanıtıdır.

Küresel ekonomideki zayıf büyüme performansı, ihracatın ve ithalatın negatif etkilenmesine sebebiyet vermektedir. Rusya'yla yaşanan uçak krizinden sonra özellikle turizmde uğradığımız kayıp, başlı başına bir sıkıntı olarak ekonomiyi etkileyebilecek olaylardan sadece bir tanesidir.

Bir politika olarak ihracat alanında mevcut desteklerin ve etkinliklerin artırılması hususunda ısrarcı olunması önem arz etmektedir. Küresel ekonominin 2016 yılında büyüme oranının yüzde 3,1 seviyesinde kalması beklenmektedir. En iyi tahminlere ve iyileşmelere bağlı olarak 2017 yılında bu büyüme hızının yüzde 3,4'e yükselmesi öngörülmektedir. Küresel ekonomide belirsizliklerin devam edeceği öngörülebilir. Hatta İngiltere'nin Avrupa'daki daha fazla ortaya çıkan bu belirsizlikler doğrultusunda bir kaçış olarak Brexit tercihinin yapmış olduğunu ifade edenler bile bulunmaktadır. Amerika'da yeni seçilen Başkanla beraber ekonomi politikasında değişiklik olup olmayacağı zamanla anlaşılacak olmakla birlikte büyüme trendli bir tercih, faiz artırımı gibi net sonuçlar bütün dünya piyasalarını etkileyebilecek sonuçlar doğuracaktır. Bütün bunlara rağmen Türkiye ekonomisi uygulanan sıkı mali disiplin, istikrarın bozulmaması yönünde alınan tedbirlerle bu ve benzeri oluşabilecek belirsizliklere rağmen büyüme odaklı bir bütçe yapmaya çalışırken aynı zamanda yatırımı da öne çıkaran bir gerekliliği de ortaya koymaktadır.

2016 için beklenen büyüme oranı yüzde 3,2'dir. 2017 yılı için hedeflenen büyüme rakamı yüzde 4,4. Piyasaların konjonktürel olarak sıkıntılı seyrine rağmen iddialı ama gerçekleştirilebilecek bir rakam olduğuna inanıyoruz. Bakanımızın sunumundan da anlaşılacağı gibi bu büyüme rakamını gerçekleştirebilecek Türkiye ekonomisinin her alanda ve kalemde daha iyi işler yapmayı ve başarılı olmayı bir AK PARTİ geleneği olarak kabul ettiği ve çalışacağı net bir şekilde anlaşılmaktadır. Önümüzdeki süreçte öngörülebilir politikalar sayesinde ekonomide güven ortamını devam ettirerek içeriden ve dışarıdan doğrudan yatırım girişimlerinin sağlanabileceği anlaşılmaktadır. 8 Haziran 2011 tarihli 637 sayılı KHK ile Dış Ticaret Müsteşarlığının tüm hizmet birimleriyle Hazine Müsteşarlığının Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlükleri birleştirilerek kurulan Ekonomi Bakanlığının iş ve yükü son derece önemlidir. Bu çerçevede faaliyetlerini yürütürken ekonomideki her büyüme trendinin, her güzel işin ülkemizin yarınları adına yapılmış hizmetler olacağı hepimizce bilinen bir gerçektir.

Bu çerçevede, çalışmalarınızda başarılar diliyor, bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kaç günden beri Maliye Bakanından başlayarak tüm bakanların sunumlarını dinliyoruz. Hepsini konuşmasına dünyadaki kırılma noktalarıyla başlıyor. “İşte, dünyada, bölgemizde konjonktür iyi gözüküyor, rakamlar iyi gözüküyor.” diye başlıyor ve ondan sonra “Buna rağmen, işte bizde de ufak tefek şeyler var ama büyük bir şok, büyük bir sıkıntı yaşamıyoruz. Muhtemel sıkıntılar için de tedbirler alıyoruz.” diye iyimser bir hava estiriliyor. Bu bir miktar daha bundan sonraki gelişmeler açısından ya da şimdiye kadar olumsuz giden duruma bir bahane oluşturuyor. Elbette dünya konjonktürünün herkes

farkında. Kim ekonomiyle ilgili konuşuyorsa konuşmasına buradan başlıyor. Ama biz de ne yaptık? Niçin bu duruma karşı, konjonktüre karşı ekonomimiz kırılğan, niye tedbirler alamadık sorusunu sorup cevaplar bulmalıyız ki bundan sonra yapacaklarımıza yol gösterebiliriz.

Şimdi Sayın Bakanın sunumunda dış ticaretimiz anlatıldı. Evet, birtakım düşmeler var ama konjonktür olarak yaşadıklarımızda, hem dünyada ekonomik kırılğanlık hem bölgemizde yaşanan siyasal olaylar sonrasında bunlar normaldir şeklinde sunuldu. Burada dikkat çeken bir şey var. Ülkelere göre baktığımız zaman, bizim dış ticaretimize, ülkelere göre ihracatımıza baktığımız zaman en büyük pay Avrupa Birliği ülkeleri, öyle görünüyor. Ha, burada artışı, eksisi bir tarafta ama Avrupa Birliği ülkeleriyle ilgili... Yani en büyük ihracatımızı Avrupa Birliğine, Avrupa'ya yapıyoruz. Şimdi, Avrupa'ya yapıyoruz da Avrupa bizimle ilgili ne düşünüyor, bunlar önemli tabii.

İşte, Avrupa Birliği, bildiğiniz gibi, Türkiye'yle ilgili dönemsel olarak raporlar açıklıyor, Türkiye'yle ilgili ne düşündüklerini ortaya koyuyor. Burada ekonomik kriterler de elbette yazılıyor. Türkiye'nin neleri yapması gerekli, neleri yapmaması gerekli şeklinde şeyler de yazılıyor ama en çok dikkat çeken konulardan bir tanesi bu raporlarda, Türkiye'nin siyasal durumunun, Türkiye'deki demokrasinin, hukuk devletinin durumunun altı çiziliyor. "Bununla ne ilgisi var?" sorusunu soruyor bazı arkadaşlarımız ama bir ülkedeki ekonominin gelişmesi, bir ülkede yatırımların olması, istikrarlı bir büyümenin yakalanması çok açık bir şekilde o ülkedeki demokrasinin, hukuk devletinin ne durumda olduğuyla çok yakından ilişkilidir. Bu açıdan baktığımız zaman Avrupa Birliğinin yayımlamış olduğu ilerleme raporlarında Türkiye'de siyasal kriterlerle ilgili çok ciddi geri dönüşler olduğu, böyle bir Türkiye'de sıkıntıların yaşanacağı... Yani Avrupa bizimle ilgili sadece siyasal değil, ekonomik raporları yazarken bile siyasal risklerin olduğunu söylüyor.

Başka önemli bir konu -ki hiçbir bakanlığın sunumunda bu konu söz konusu olmadı- zaten biz Sayıştay raporlarında da çok yüzeysel bir şekilde gidiyoruz, kimse onlara bakmıyor bile.

Yolsuzlukla mücadele alanında da Türkiye'de çok ciddi problemler olduğu, bu konuda güvenle ilgili sıkıntıların olduğu söyleniyor. İnsan hakları, temel hakları konusunda çok ciddi problemlerin olduğu söyleniyor. İfade özgürlüğü, hani, Avrupa'nın söylemesinden dolayı değil ama yani onlar da bu şekilde bakıyor. Türkiye'de bu konuyla ilgili çok ciddi sıkıntılar var.

Ekonomi konusunda da, aslında bakanlarımızın konuşmalarında satır aralarında ciddi bir şekilde anlaşılabilir, bunun ötesinde son zamanlarda IMF dâhil uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının vermiş oldukları raporlar da daha çok açık bir şekilde görülüyor. Türkiye'nin ekonomisinde "finansal belirsizlikler", "küresel yatırımcı algısındaki değişiklikler" ve "siyasal riskler" diye üç tane başlık atılıyor. Demek ki onlar da, dışarıdan bakanlar da ekonomiyle ilgili gerçekten birtakım risklerin bulunduğu... Bundan üç sene, beş sene öncesi durumda olmadığımızı çok açık bir şekilde görüyoruz.

Bir de çok net olan bir rakam var, bunu diğer bakanlıkların bütçesini konuşurken de ifade etmeye çalıştım. Türkiye'de 2010'lardan itibaren büyüme, arkadaşlar, işte, 27 çeyrektir büyüyor, filan diyorlar, doğru bunlar ama Türkiye'nin gerçekten o meşhur, klasik "orta gelir tuzağı" dediğiniz bir yerde saplanıp kaldığı çok açık, net. Zaten Hükümetin son bir seneden beri getirmiş olduğu, almış olduğu tedbirlerde bu açık bir şekilde görülüyor ama bunu aşmak gerçekten Türkiye ekonomisini yapısal bir şekilde değiştirmekle mümkün olabilir. Öyle gününbirlik, şu sektöre şu kadar teşvik verelim, şuraya da arsa verelim şeklinde değil, bugüne kadar yapmadıklarımızda aramak gerekiyor.

Türkiye on dört yıldan beri Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümeti döneminde, evet, bir büyüme yakalamıştır, makro göstergelerde iyileşmeler vardır. Bu iyileşmeler hissediliyor da zaten yani "Türkiye ekonomi açısından 2002'den geriye gitmiştir." demek zaten gerçeği yansıtmaz, kimse de

böyle söylemiyor ve fakat Türkiye bir yere kadar gelmiş, orada tıkanıp kalmıştır. “Niye burada tıkanıp kaldı?” sorusunu sorarken, Sayın Bakanım, evet, dünya böyle, biz de burada tıkanıp kaldık dersek o zaman gerçekleri görememiş, başımızı kuma gömmüş oluruz. Biz neleri yapmadık, buna bakmak gerekiyor. Bu on dört yılda biz neleri yapmadık? İç piyasaya yönelik, inşaat sektörüne yönelik, kent rantına yönelik bir ekonomi döndü ama ciddi bir yapısal dönüşüm olmadı. Özellikle Eğitim Bakanlığı bütçesinde bunu daha açık konuşacağız ama bir eğitim reformu, ciddi bir şekilde yani Türkiye’de gerçekten ekonomide, toplumda, siyasal bütün dönüşümleri gerçekleştirebilecek, seçim yapabilen, özgür düşünebilen ve yeniliğe açık bir eğitim politikası, böyle gençlik yetiştirebilecek eğitim politikası maalesef uygulanamadı. On dört sene en çok eğitim alanında heba edildi diye düşünüyorum. Eğer bunlar on dört sene önce düşünülüp... Yani “Türkiye’nin ekonomisini değiştireceğiz ve bir atlama yaşayacağız. Bunun için önce ne yapalım?” dendiğinde hemen milli eğitim akla gelmeliydi. Türkiye’nin bu eğitim politikasıyla gerçekten bu dönüşümü yapabilecek kadroların yetiştirilmesinin mümkün olmadığını görür ve bunlarla ilgili tedbirleri alırdık. Maalesef bu tedbirler alınmadı.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Türkiye’nin ekonomisiyle ilgili raporlarda da bunlar açık bir şekilde görülüyor. İşte büyüme rakamlarıyla ilgili Hükümet orta vadeli programda revizyona gitti. Bunu bütün dünya da gördü. IMF de, Türkiye üzerinde rapor yazan diğer kuruluşlar da beklentilerini bu şekilde değiştirdi. Enflasyonla ilgili de aslında endişeler var ve yeni konjunktürle ilgili, uluslararası durumla ilgili yeni riskler de ortaya çıkıyor. İşte, dolar gidiyor, Amerika’da bir başkanlık seçimi oldu, bunun ne anlama geldiğini bilmiyoruz. Yani kimse Trump’ın seçileceğini beklemiyordu, o nedenle mi oldu, bilemiyorum ama dünden itibaren ben de bu şekilde bir şeyde bulunmamıştım. Dün bu adam seçildi ve ekonomik olarak ne anlamı var bunun diye bu gece geç saatte olmasına rağmen, “Ne vaatlerde bulunmuş, ne yapacak bu adam Amerika’da ve bunlar muhtemelen dünyayı ve Türkiye’yi nasıl etkileyecek?” sorusunu sordum. Sabah da konuyla ilgilenen birkaç akademisyenle görüştim. Hepsinin ortak şeyi, bu adamın gerçekten dünya ekonomisini, dolayısıyla Türkiye ekonomisini ciddi şekilde etkileyebilecek birtakım işler yapacağı. Zaten dünkü balkon konuşmasında da bunu açık bir şekilde ifade etti. “Amerika’da büyümeyi ikiye katlayacağız.” diyor. Nasıl yapacağını da işaret etti, işte, “Bütün altyapıyı yeniden değiştireceğiz.” Bunlar ne anlama geliyor diye akademisyen arkadaşlara sordum. Bunun anlamı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen toparlar mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...Amerika cazibe merkezi hâline gelecek. Bu, şu demektir: Türkiye’nin finans kırılganlığı daha da artacak. Türkiye’de bütün bu “yapacağız, edeceğiz” dediğimiz şeylerin maliyetinin katlanacağı anlamına geliyor. Bunların görülmesi lazım.

İşte, hemen Sayın Başkanlar diyor ki: “Susun, süreniz doldu, böyle karar aldık.” filan.

O zaman ben biraz Sayıştay raporlarından söz edeyim ve konuşmamı bitireyim.

Tüm bakanlıkların bütçesini, kurumların bütçesini konuşurken Sayıştay raporları diye bitiriyoruz biz ama bu konuyla ilgili neler yapılıyor, maalesef bakanlarımız bir açıklama da –en azından tatmin edici bir açıklama da- yapmıyorlar. Yani 2015 kesin hesabını görüşüyoruz. Defalarca söylediğimiz şeyi tekrarlamayayım. Bu hesapların böyle bir ortamda görüşülmesi, tartışılması, neticeye bağlanması ve Hükümete “Size iki sene evvel vermiş olduğumuz bütçeyi denetledik, şu şekilde yanlışınız, eksiginiz var ya da şunlar doğru, şunları düzeltin.” diyecek durumda değiliz. Parmak kaldırıyoruz, iktidar partisinin çoğunluğuyla ibra ediliyor, geçiyor. Şimdi, Ekonomi Bakanlığıyla ilgili de aynı şeyler var. Mesela denetim görüşünün dayanakları bölümünde deve dışı gibi ne yapıldı bu konuda diye sorduracak tespitler var. Ekonomi Bakanlığının tahsis edilen taşınmazlarının muhasebe kayıtlarının alınmaması,

hemen hemen bütün bakanlıklarda var. Ya, biz bir devletiz, yani kurumlar var, âdetler var, gelenekler var. Sonra, yani biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak “Hükümet, kullan.” diye vermiş olduğumuz bütçenin nasıl kullandığını, nereden anlayacağız? Bu muhasebe kayıtlarından anlıyoruz ama Sayıştay daha raporun başında “Bu kayıtlar muhasebe kayıtlarına alınmıyor.” diyor, devam ediyor işte: “Tohumluk kredilerin geri dönüşlerinin muhasebe içinde izlenememesi...” Dünya kadar şeyler var. Bir de es geçiyoruz, denetim görüşünü etkilemeyen tespit ve değerlendirmeler dediğimiz bölümlerde de, Sayın Bakanım, ciddi tespitler var. Mesela, diyor ki: “Devlete karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen firmaların desteklenmesi.” Yani nasıl oluyor da bu denetim raporunu etkilemeyen bir tespit oluyor bu, gerçekten şaşıyoruz. Nedir bu Sayın Bakanım? Yani niye mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen firmaları desteklemişsiniz ve bunlarla ilgili ne yaptınız yani Sayıştay bu tespitine ne yaptınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireceğim efendim.

Dünyada ve Türkiye’de çok bilinen, dünya ekonomisiyle ilgili yazdıkları ya da Türkiye ekonomisiyle ilgili söylediklerine önem verilen 2 kişinin küçük cümleleriyle bitireceğim. Bu Joseph Stiglitz’in önemli bir tespiti var: “Ekonominin kurallarını yeniden yazmalıyız, bu sefer sıradan vatandaşın fayda sağlayacağı şekilde. ABD’de ve dünyanın diğer yerlerinde bunu görmezden gelen politikacılar derslerini alacaktır. Alıyor mu, almıyor mu onu bilmiyorum. Değişim risklidir fakat Trump fenomeni ve Avrupa’daki benzer birkaç politik gelişme, çok önemli bir mesajın görmezden gelinmesiyle oluşacak çok daha büyük bir risk ortaya çıkarır. Toplumlar bölünüyor, demokrasiler bastırılıyor, ekonomiler zayıflıyor.” diyor.

Bir de içeriden bir cümleyle bitireyim Sayın Başkanım izin verirseniz. Erinç Yeldan’ın -ODTÜ’de öğretim üyesi biliyorsunuz- bir cümlesi var: “2008’de kapitalizmin metropollerinde patlak vererek bütün küresel ekonomiyi etkisi altına alan kriz, bilindiği üzere büyük durgunluk diye anılıyor. Büyük durgunluk uzun vadeye yayılmış düşük büyüme, düşük istihdam, gerileyen yatırım hacmi ve yüksek oranlı kamu ve hane halkı borçluluğu olarak gözlenmekte. Büyük durgunluk sürecinin ayırt edici özelliği -burası çok önemli- krizin bundan önceki finansal krizlerde görüldüğü üzere mali piyasalarda ve borsalarda spekülatif bir çöküş, döviz piyasalarında büyük çalkantılar ve bankacılık sistemindeki iflaslar şeklinde değil, bir durgunluk denizi içerisinde yapısal ve sistemik sorunların birikimi sonucunda ortaya çıkması. Büyük durgunluk kapitalizmin küresel boyutta altmış-seksen senelik çevrimler boyunca içine sürüklendiği büyük buhranların bir parçası olarak değerlendirildiğinde, mevcut krizin ancak yepyeni bir teknolojik ivmelenme, köhnemiş kurumsal yapıların terk edilerek yeni tasarımların ve yeni sosyal örgütlenmelerin kurgulanması yoluyla olacaktır.”

Son cümlemi ifade ediyorum: Sürekli olarak bütün bakanlar “Bizim finans sistemlerimiz, bankalarımız çok iyi, dolayısıyla 2001’de yaşadığımız kriz gibi bir kriz yaşamayız.” diyorlar ama gelmekte olan kriz, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, hiç banka, finans krizine benzemiyor, çok daha derin sorunların yansımaları şeklinde çıkacak ve çok daha büyük anafoluğa sebep olacak gibi görülüyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2002 yılı Türkiye ekonomisinde yapısal tedbirlerin alındığı, ekonomide önemli onarımların, yapısal reformların yapıldığı bir dönem olma niteliğini taşıdığı gibi küresel ölçekte işlerin iyiye gittiği bir dönemi de ifade ediyordu.

Gelişmiş ülkelerin, geri kalan dünya gerçeğini anlamaya başladığı 2000'ler, başta Çin olmak üzere çeşitli ülkelerin küresel büyümeye dinamizm getirdikleri bir dönemin de başlangıcı olmuştur. 2002-2008 yılları arasında gelişmekte olan ülkeler yüksek oranlı büyürken gelişmiş ekonomiler düşük trendli büyüme sürecine bu dönemde girmişlerdir.

2002-2007 döneminde Türkiye ekonomisi de iyi bir performans göstermiştir. Bu performansta üç unsur önemli olmuştur. Birincisi 1999-2002 döneminde yapılan reformlardır. Bunlar; sosyal güvenlik, kamu maliyesi ve kamu mali yönetimi, bankacılık, merkez bankacılığı alanlarında yapısal sorunları çözmeye yönelik reformlar ile tütün, şeker, enerji, telekomünikasyon gibi alanların serbestleştirilmesi ve düzenleyici kurulların oluşturulmasıdır. Bir koalisyon hükümetinden sonra tek başına bir hükümet oluşmasıdır ve küresel ölçekte likidite bolluğu gelişmekte olan ülkelere önemli fon girişleri ve bütün gelişmekte olan ülkelerde büyümenin artması, enflasyonun düşmesidir.

2007'den itibaren ise reform ihtiyacının baş göstermesine rağmen gerekli reformların yapılmaması, 2006'dan itibaren kamu maliyesinin sosyal transferler yönünde olağanüstü gevşetilmesi, kamu yönetimi, adalet ve benzeri alanlarda gerekli reformların yapılmaması, 2008 Eylül ayından itibaren küresel krizin etkilerinin hissedilmesi gibi nedenlerle 2007-2008'den sonra Türkiye ekonomisi kötü bir performans sergilemiştir. 1990-2002 döneminde ve 2003-2007 döneminde gelişmekte olan ülkeler ortalama büyümesine yakın büyüyen Türkiye ekonomisi, sonrasında gelişmekte olan ülkeler ortalama büyümesinin ciddi oranda altında kalmıştır. Bu durumu rakamlarla ifade edecek olursak, 2002-2015 dönemini kapsayan on üç yılda gelişmekte olan ülkeler ile Türkiye arasındaki büyüme farkı eksi 1,5 olmuştur. 2002 öncesi on üç yılda ise bu fark sadece eksi 0,4'tür. Türkiye'nin kişi başına millî geliri Avrupa Birliği ortalamasına göre 3,2; OECD ortalamasına göre yaklaşık 3,5 kat daha azdır. Millî gelire oran olarak gelişmekte olan ülkeler ortalamasından neredeyse 20 puan daha az tasarruf eden bir ekonomiyiz. Bunun anlamı, tüketimin de aynı oranda yüksek olmasıdır. Bunun sonucu olarak ekonomimiz olağanüstü bir şekilde dış kaynağa bağımlıdır. Türkiye yeterince tasarruf edemediğinden büyüme için gerekli olan yatırımı da yapamamaktadır. Üretim kapasitemiz de yeterince artmamaktadır. İmalat sanayi üretiminin millî gelir içerisindeki payı yüzde 15'lere kadar düşmüştür. 2015 verisi 15,6'dır. Katma değeri ve teknoloji seviyesi yüksek imalat sanayi yatırımlarını artırmamız şarttır. Yüksek tüketim, hane halkının borçlarının da çok hızlı bir şekilde artması sonucunu doğurmuştur. Cari açığın yüksek olması da yurt içi tasarrufların düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Mal açısından bakıldığında da ekonomimiz giderek daha fazla ithalata bağımlı hâle gelmiştir. Enerjide dışa bağımlılığımızın yanı sıra birçok ara malında da ithalatçı durumdayız. Teknoloji üretmediğimiz için yatırım mallarında da dışa bağımlıyız. Gelir ve harcamalarımızı üretim, yatırım, AR-GE ve yenilikçiliği teşvik edecek, yurt içi tasarrufları artıracak şekilde düzenlememiz şarttır. İstihdam piyasamızda önemli sorunlar vardır. Vergi ve sosyal güvenlik primleri yüksek ve kayıt dışılık fazladır. Kıdem tazminatı sorunu hâlâ çözülememiştir. İş gücünün eğitim düzeyi ve niteliği son derece düşüktür. Ekonominin genelinde verimlilik düşük düzeydedir. Toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı son derece düşük, kimi zaman negatiftir. Demokrasimizin yeterince gelişmemesi, hukuk sisteminin düzgün çalışmaması, iş ortamının hâlâ yatırımcı dostu olmaması, kötü kamu yönetimi, yolsuzluk ve kayırmacılık gibi

hususlar toplam faktör verimliliğinin düşük olmasının başlıca nedenleri arasındadır. Eğitim sisteminin kalitesizliği, gelir dağılımındaki eşitsizlik gibi yapısal sorunlar da ekonomideki olumsuz performansın diğer nedenleri arasındadır.

Yukarıda zikredilen yapısal sorunlar nedeniyle üretim ve gelirin düşmesi, borçluluğun artması, işsizlik oranlarının yükselmesi, dolayısıyla yoksulluğun azaltılması da mümkün olamamaktadır.

2015 yılı yoksulluk göstergelerine göre eş değer hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirinin yüzde 50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre, yoksulluk oranı yüzde 14,7 olarak gerçekleşmiştir. Medyan gelirin yüzde 60'ı dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre ise yoksulluk oranı yüzde 21,9 olmuştur. Süreli yoksulluk oranı ise 2015 yılında yüzde 15,8'dir. Finansal sıkıntıda olma durumunu ifade eden maddi yoksulluk oranı 2014 yılında yüzde 29,4 iken 2015 yılında 30,3'e yükselmiştir. Yüzde 20'lik gruplarda en yüksek gelire sahip gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay yüzde 46,6 iken en düşük gelire sahip gruptakilerin aldığı pay sadece yüzde 6,1'dir. TÜRK-İŞ tarafından 2016 Ekim ayında yapılan açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasına göre 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 1.405 liradır. Gıda harcamasıyla birlikte giyim, konut, ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarı yani yoksulluk sınırı ise 4.577 liradır. Buna göre, Türkiye'deki ücret seviyeleri dikkate alındığında, asgari ücretliler, emekliler, kamu çalışanlarıyla küçük esnaf ve çiftçinin elde ettiği ücret ve gelir dikkate alındığında toplumun büyük bir bölümünün yoksulluk sınırının altında gelir elde ettiği açıktır ve mevcut göstergeler işsizlik ve yoksulluğun Türkiye için hâlâ en önemli sorunlardan birisi olmaya devam edeceğini göstermektedir.

Merkez Bankası raporlarına göre hane halkı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 2 iken, bugün bu oran yüzde 19'a erişmiştir. Hane halkı borcunun hane halkı harcanabilir gelire oranı 2002 yılında yüzde 4,3 iken 2015'te bu oran yaklaşık yüzde 55 olmuştur. Yani vatandaşın 100 liralık gelirinin 2002'de 4,5 lirası borca giderken bugün yarından fazlası borca gider hâle gelmiştir. Yine Merkez Bankasının geçmiş yıllara ait verileri dikkate alındığında vatandaşların borçluluğunun 45 kattan fazla arttığını görebiliyoruz. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2016 yılı Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 354 bin kişi artarak 3 milyon 324 bin kişi olmuştur. İşsizlik oranı ise 0,9 puanlık artış ile 10,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı 1 puanlık artışla yüzde 13 olmuştur. Genç nüfustaki işsizlik oranı ise 1,5 puanlık artış ile yüzde 19,8 olurken bu alandaki ciddi sosyal problemi de hepimizin gözleri önüne sermiştir. İş bulma umudu kalmayanların da olduğu, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar da hesaba katıldığında Temmuz 2016 itibarıyla gerçek işsiz sayısı 5 milyon 872 bin kişi olmakta, gerçek işsizlik oranı ise açıklanan rakamın çok üstünde çıkmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aksu, lütfen toparlar mısınız?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Tasarruf oranları açısından da aynı durum söz konusu. Türkiye'nin 2017 yılında tasarruf oranı program hedefi yüzde 13,5 olarak öngörülmüştür. Buna mukabil gelişmiş ülkelerde tasarrufların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 20'lerde, yükselen ve gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 30-35 aralığındadır. Tasarrufları artırmak için bireysel emeklilik gibi çalışmalar ve katlanılan maliyetler, anlaşılabilir, tasarrufların artırılması için yeterli olmamıştır. Bu durumda, öngörülen yatırım hedeflerine nasıl ulaşılabileceği da muammadır.

Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Raporu'nun 2017 sayısına göre, Türkiye 69'uncu sırada yer alabilmiştir. Yine, küresel rekabet endeksinde Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan Küresel Rekabet Raporu'na göre 2016 döneminde küresel rekabetçilik endeksi hesaplamalarına göre Türkiye 138 ülke arasında 55'inci sırada yer alabilmiştir. 2015 yılında 51, 2014'te 45'inci, 2013 yılında ise 44'üncü sırada Türkiye bulunmaktaydı.

Evet, yine bu rakamları uzatmak mümkün ancak süremi daha fazla aşmamak adına sonuç olarak şunu ifade etmek istiyorum: İyi yapılan şeyler kuşkusuz bu süre içerisinde vardır, bunlar için teşekkür ediyoruz ancak üretim ekonomisini tesis edecek yapısal tedbirlerin zamanında alınması ekonominin büyümeyi ve sosyal gelişmeyi sağlayacak, aynı zamanda millî birlik ve bütünleşmeye de katkı sağlayacak bir politikanın izlenmesini temenni ediyor, bütçenin hayırlı olmasını dileyerek hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün 78'inci yılında saygı, rahmet ve büyük bir özlemlerle anıyorum. Atatürk'ün en büyük mirası olan çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'ni daha aydınlık yarınlarla taşımak için her zaman ilke ve devrimlerinin ışığında yürüyeceğiz.

Sayın Bakan, sunumunuzda güzel ve olumlu bir tablo çizdiniz ancak büyük resmin biraz ayrıntılarına bakmakta fayda var diye düşünüyorum. Öncelikle, sanayi üretiminde hızlı bir düşüş var. Bir yıl öncesinin aynı ayına göre üretimde yüzde 3,1 azalış var. Tabii, aylık değişimler aslında burada çok önemli değil bizim için. Her üç ayın ortalama verisi ve yüzde değişimlere baktığımızda daha faydalı bir görünüm elde ediyoruz ama yine düşen bir seyir burada görmek zaten gerçeğin tam kendisi. Aslında, 2012'den bu yana düşen bir seyir var, bunun da altını çizmek isterim.

Üretimin artması kadar kalıcı olması önemli ama unutmayalım ki yatırım harcamalarının yetersiz olduğunu görüyoruz. Özellikle hangi yatırım harcamaları? Özel sektör ve özel sektör imalat sanayisi. Tabii, burada şöyle bir durum söz konusu: OHAL devam ediyor, terör sorunu devam ediyor, Suriye var ve bunlara bir de başkanlık tartışması eklenmiş durumda. Bu durumda özel sektör yatırım yapmaya pek kalkışmıyor. Bu da tabii, büyüme için olumsuz. Şimdi, devletin tüm kurumlarının aslında hukukun üstünlüğü ve demokraside ileri götürülmüş bir sistemi görmesi lazım. Yani, şunu unutmayalım: Güven endeksi, tüketim, üretim ve yatırım ilişkisini göz ardı etmemekte fayda var çünkü bütün kapılar bu noktaya çıkıyor.

Diğer taraftan, verilere baktığımızda, ekonomide temel sorun yatırım dedik. Şimdi, siyasi gerginlik yatırım ortamını zorluyor, özel sektör yatırımlarında bir gerileme var ama kamu yatırımları da yetersiz yani 2017 bütçesinde kamu yatırımlarına ayrılan pay bütçenin yüzde 12'si kadar, rakamlara baktığımızda. Diğer taraftan, bütçenin yüzde 30'una yakın kısmı zaten borç faizleri ve sosyal güvenlik açıklarından oluşuyor, bunu da belirtmekte fayda var. Kamu-özel sektör iş birliğiyle yapılan yol ve altyapı yatırımları var tabii, kamu yatırımlarında ama bunların da gelecek getirileri iskonto edilmiş durumda. Bugün büyümeyi turandıran bir etki yapar gibi görünse de aslında gelecekte kaynak kıtlığı sağlayacağını da burada belirtmek isterim, bu çok önemli.

Şimdi, Sanayi Üretim Endeksieksiye geçmiş, bunu görüyoruz. Tabii, bu büyümenin de beklenenin altında olması sinyali veriyor aslında. Tabii, işsizlikle de bağlantılı. İşsizliğin de burada artacağını söylemekte bir sakınca görmüyorum. Keşke bu veriler bizi yanıltsa ama maalesef öyle değil.

Diğer taraftan, iç tasarruflar yetersiz Sayın Bakan bildiğimiz gibi ve mevduat artmadan krediler artıyor. Bu da tabii, riski yükseltiyor. Hele hele FED'in faiz artırmaya hazırlandığı sürelerde, şu süreç içerisinde bu daha da önemli bir riski aslında ifade ediyor. Yine, kur artışı da bankaların ve özel sektörün dış borçlarını zorlayabiliyor, bunları da görmekte yarar var.

Önemli bir nokta da şirketlerin ekonomiye duydukları güven de azalıyor. Ekim ayında Hizmet Sektörü Güven Endeksi yüzde 1,8; İnşaat Sektörü Güven Endeksi yüzde 0,8 ve Perakende Sektörü Güven Endeksi ise yüzde 1,8 düştü. Bu, tabii, çok önemli yani güven endeksinin büyüme ve istihdam üzerindeki etkilerini burada atlamamak lazım. Reel sektör de, Sayın Bakan, durgunluk sinyalleri gösteriyor. Bakın, Eylül 2016'da bir önceki yıla göre kurulan şirket sayısında yüzde 29 azalış var. Özellikle düşüş son bir ayda çok belirgin, son bir ayda sadece 17'lik bir düşüş var. Kapanan şirket sayısı ise yüzde 21,99 artmış durumda. Hatta son bir ayda kapanan şirket sayısı –lütfen, sizler de rakamlara bakabilirsiniz- yüzde 40, bir ayda kapanan şirket sayısındaki artış. Şimdi, diğer taraftan, kurulan şirketlerin sermayeleri de bir önceki aya göre azalıyor. Yani, birtakım şirketler kuruluyor ama sermayelerinde de bir gerileme söz konusu. Bu da şöyle rakamla ifade ediliyor, bir oran vereyim size: Kurulan şirketlerin sermayeleri bir önceki aya göre yüzde 20,64 küçülmüş durumda. Bu da çok önemli bir veri, bu tablo da.

Sayın Bakan, bir yılda 88 sektörün 40'ında iş yeri sayısı azaldı. Diğer kısmı kendini korudu, çok az miktarı da artış gösterdi ama 88 sektörün 40'ında iş yeri sayısının azalması bu ekonomi için çok önemli bir risk tablosu. Yine, TEPAV'ın raporuna göre bir önceki aya baktığımızda, Türkiye genelinde faaliyet gösteren iş yeri sayısı 40 bin azalmış durumda. Şimdi, tüm bu verilerde işsizlik baskısını da görebiliyorsunuz, işsizlik oranındaki artışı etkileyecektir. Yani, Sayın Bakan, sorunların üzerini örtmek değil, çözüm üretme zamanı, bunun altını vurgulamak istiyorum tekrar. Yine TEPAV verilerine baktığımızda –bunlar bir sürü veride var yani ben bir tanesini aldım ama diğerleri de bunu zaten ispatlıyor- bir ayda ücretli çalışan sayısında da azalış var Sayın Bakan, 208 bin azalış var ücretli sayısında. Özellikle kadın çalışan sayısında azalış var ve bir ayda 144 bin azalmış bu rakam.

Şimdi, ihracat tarafına bakıyorum, döviz kurunun yükselmesinin normalde ekonomide ihracatı teşvik etmesi beklenir ama bu yetmiyor maalesef, tetiklemiyor çünkü Türkiye'nin dış politika ilişkilerinde ihracatın gelişmesine engel olan birtakım sorunları var. 2016 genelinde yüzde 3'e yakın bir büyüme beklenebilmesi için son çeyrekte yüzde 4 büyüme gerçekleşmesi bekleniyor ki bu, bu ihracat verileriyle ne kadar olabilecek, onu bilemiyorum. Diğer taraftan, özel sektör yatırımını iki ayda hızlandırmak bu süreçte mümkün değil. Özellikle net ihracatın büyümeye katkısını sağlayacak hamlelere çok acil olarak ihtiyaç olduğu düşüncesindeyim. Tabii, bu büyümede hane halkı üretiminin de önemli olduğunu vurguluyorum ama hane halkı üretiminin de, belirtmek isterim ki sadece gelir yetersizliğinden değil Sayın Bakan, korku ve güven eksikliğinden de olduğunu burada söylemek gerekiyor. Tabii, güven sağlamadıkça kurun da durmayacağını da belirtmek isterim.

Geçen hafta yani son günlerde şöyle bir yorum yapıldı: Şimdi, S&P Türkiye'nin kredi notunu değiştirdi ve hatta böyle “düzeltilti”, “özür diledi” filan gibi basında yer alan konuşmalar var. Şimdi, işimize geldiğinde diyoruz ki “S&P'ye bakmıyoruz.” İşimize geldiğinde “Düzeltilti, ne kadar iyileştik.” diyoruz ancak şöyle bir gerçek var: Son veride S&P Türkiye'nin kredi notunu değiştirmede. Zaten üç kredi kuruluşundan en düşük notu veren Türkiye'ye S&P. Peki, neyi değiştirdi son verilere yansıyan? Bir sonraki not değerlendirmesinde notun değişiklik gösterebileceğine dair bilgiyi içeren görünümü değerlendirdi, bunu negatiften durağana getirdi. Yani, bu bir not düzeltmesi olarak yorumlanmamalı, bu geleceğe ait bir belirteci ifade ediyor. Hatta hatta, eş zamanlı olarak Türkiye'nin büyüme tahminlerini de bu arada düşürdü. Yani, bunların politik olduğunu bu süreçte söyleyebiliriz belki ama bazı verilere

baktığımızda da birtakım gerçeklerin sadece gelecekteki borç çevirme oranları açısından değil, reformların gerçekleşip gerçekleşmediğine bakarak da birtakım gerçeklerin bu süreçte olumsuz devam ettiğini de söylemek mümkün. Bunları olumluya çevirmek ve birtakım reformları zamanında, hızla yapmak gerekiyor Sayın Bakan ama tekrar söylüyorum ki bu ülkede aslında yatırımların önünü açacak, ihracatı teşvik edecek ve büyümeyi sağlayacak, dolayısıyla istihdam sağlayacak birtakım çalışmalara gerek var ama en başta da hukukun üstünlüğü ve demokrasiyi güçlendirecek süreçlerin devreye alınması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, ek süre veriyorum, lütfen toparlayınız.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamam, toparladım ben, yeterli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bütçe görüşmelerine 14.30'a kadar veriyorum.

Kapanma Saati: 13.30

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.33

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 8’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sırasıyla söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakanım, önemli bir Bakanlığınız var tabii, önemli bir göreviniz var ama çok da sıkıntılı bir dönemden geçiyoruz. Böyle sıkıntılı bir dönemde böyle bir işi üstlenmiş olmak, Allah kolaylık versin, işiniz zor tabii. Yalnız, Hükûmetinizin uyguladığı politikaların da size yardım ettiğini çok fazla düşünmüyorum. Temel olarak işin özünde, temel politikalarınızda da yanlışlıklar yaptığınızı düşünüyorum. Neden?

Şimdi, uluslararası konjonktürle ilgili olarak sizin açıklamalarınız da öyleydi, bundan önce bütçenin sunumuyla ilgili ya da ekonomiyle ilgili tüm bakanlarımız, başbakan yardımcılarımız küresel piyasalardaki gelişmelerle ilgili olarak benzeri açıklamaları yaptılar. Efendim, küresel piyasalar, dünya ekonomisi kötüye gidiyor, bütün dünyada büyüme oranları düşüyor, büyüme tahminleri hep revize ediliyor olumsuz doğru, sıkıntı var. Bunların aşılmasıyla ilgili olarak, bu olumsuz durumun aşılmasıyla ilgili olarak gelişmiş ülkelerde, özellikle Amerika’da şöyle bir şey var: Harcamaların artması lazım, kamu harcamalarının daha doğrusu artması lazım. Evet, Amerika’da kamu harcamalarının artırılması çünkü Amerika karşılıksız para basabiliyor, Avrupa Birliği benzeri şeyi yapabiliyor. Bunlarda yani rezerv paraya sahip olan bu tür ülkelerde kamu harcamaları artacak, faizler de yükselecek. Trump geldi, gerçi Trump’ın kamu harcamalarının artmasıyla ilgili düşüncesi, evet, onun devam etmesi lazım ama faizlerin yükselmesini çok istemiyor ama sanırım, mani olamayacak, faizlerde de yükselme söz konusu olacak çünkü bankacılar, finans çevreleri gelişmiş ülkelerde faizlerde bir miktar yükselme talep ediyor. Dolayısıyla, bir yükselme olacak, kamu harcamaları oralarda artacak. Peki, Sayın Bakanım, soruyorum: Bizde neden kamu harcamaları artsın? Neden artırıyoruz, kamu harcamalarını neden zorluyoruz, bu kadar borcumuz var? Evet, büyüme muhakkak olmalı, büyüme sağlamak zorundayız ama her şeye rağmen mi yani bu borcu artırmaya rağmen mi sağlamak zorundayız?

Bakın, elimde orta vadeli programlar var. 2014’te ihracatı 2015 için ne öngörmüşüz biliyor musunuz? 184 milyar dolar öngörmüşüz 2014 Orta Vadeli Programı’nda, şimdi 2017 revizesinde 143,8 milyar dolar yani 184’ten 143’e düşmüş, sürekli olarak düşüyor. İthalatı 282 öngörmüşüz, şimdi 207 öngörüyoruz. Bunlar 2015’le ilgili hedefler, üç yılda bu kadar değişmiş. Bütün hedeflerimiz aynı şekilde olumsuz; büyüme hedefleri olumsuz, enflasyon hedefleri olumsuz, ihracatımız, ithalatımız...

Tasarruflarımızı artıramıyoruz, bakın, böyle bir sorunumuz var. Türkiye teknolojik ürün ihracatında sıkıntılı. 2013'te yüzde 13,7 olan hane halkı tasarruf oranı yüzde 5'e düşmüş. 2003'lerde 100 dolar harcama olduğunda... Hane halkı tasarruf oranı 13,7'den yüzde 5'e düşmüş vaziyette. 2002'de 100 lira harcama yapıldığında 5 lira civarında borç vardı hane halkında, şimdi 55 liraya çıkmış vaziyette. Bunu çok zorluyoruz. Evet, büyüyelim ama borcu özel sektörün ve hane halkının yani vatandaşın çok arttı, devletin de aynı şekilde artıyor. Evet, hâlâ gayrisafi millî hasılamızla, yurt içi hasılayla mukayese edince oran olarak düşük kalıyor ama nominalde yükseliyor sürekli olarak ve dövizdeki bu yükselmeye beraber önümüzdeki günlerde hiç beklemediğimiz bir rakama gelebilir. Bizim kamu harcamalarını bu kadar artırmamızla ilgili bir yanlışlık söz konusu. Kamu harcamalarımızı ne olursa olsun artıralım, büyüme sağlayalım; burada bir yanlışlık söz konusu Sayın Bakanım, bunu düzeltmemiz lazım.

Üretimle ilgili politikalarımızda da yanlışlık var. Yani, o kamu harcamalarını artırıyoruz. Peki, hangi alanlarda artırıyoruz? Biraz sonra gizli oturum yaptığımızda, özellikle merak ediyorum, siz hangi alanlarla ilgili teşvikler getiriyorsunuz? Ama, her alanla ilgili teşvik getirmek, hiçbir alanla ilgili, hiçbir sektörle ilgili teşvik getirmemek demektir, o paraların boşuna harcanması demektir; böyle bir yanlışlığı yapmamamız lazım, inşallah, siz de bunu görmüşsünüzdür. Spesifik alanları, spesifik sektörleri, hatta spesifik bölgeleri, spesifik şirketleri destekliyor olunuz, yoksa bu genel anlamdaki politikalarımızla, 2017 yılı bütçesi bütçe rakamlarıyla ve vergi rakamlarıyla...

Şimdi, kamu harcamalarını bir taraftan artırıyoruz, vergi rakamları da anormal bir şekilde artıyor. Biz bu sene bir vergi affı çıkardık, sosyal güvenlik affı çıkardık. Buna göre bizim, vergi ve sosyal güvenlikte halktan 250 milyar liraya yakın para toplamamız lazım, 250 milyar. Evet, bu birkaç yıla dağılıyor ama önemli meblağlar. Hâlbuki kurumlar vergisini biz tahsil edemiyoruz, geçen sene çok geride kaldık kurumlar vergisi tahsilatında. İthalde alınan katma değer vergisinde yüzde 48 tahakkuk tahsilat oranımız ama vergi hedeflerini de sürekli olarak yükseltiyoruz. Yani, global bütçe hedeflerimizde, orta vadeli programda bir yanlışlık var. Uygulamada bu yanlışlığı devam ettirmeyiz inşallah, doğru işler yaparız diye düşünüyorum. Bir taraftan cari açık veriyoruz, bütçe açığı veriyoruz, bir taraftan da bu kamu harcamalarını, ithalatı, harcama yapmayı artırmaya çalışıyoruz; anlamam mümkün değil bunu, orada önemli bir sıkıntı söz konusu olacak.

Lale Hanım değindiği için girmiyorum. Açılan şirket sayısı azaldı, kapanan şirket sayısı artıyor. Yani, piyasada bir durgunluk var, sıkıntı var. Bunun özellikle teşvik edilmesi gerekiyor, sektörel olarak görülmesi, sektörel olarak teşvik edilmesi gerekiyor. Ya, böyle genel bir şey yapmamız Türkiye'nin aleyhine olacaktır, lehine olmayacaktır ama şimdiye kadar bize anlatılan OVP'deki ve bütçedeki hedefler hep böyleydi. Onun için, sizin gizli oturumda anlatacaklarınızı gerçekten merak ediyorum.

Teknolojik ürün ihracatında -demin söylemeyi unuttum- G20'de sondan 2'nci vaziyetteyiz, G20'de, Arabistan'ın da olduğu G20 ülkelerinde sondan 2'nci vaziyetteyiz, katma değeri en yüksek ürünler bunlar. OECD'de de 35 ülke var, 35 ülke arasında sonuncu vaziyetteyiz. Yani, özellikle bu teknolojik ürün ithalatına hangi alanlarda... Yani, her alanda da AR-GE çalışması yapmanın anlamı yok. Biz AR-GE çalışması yapıyoruz diye personel harcamalarını artırıyoruz bir taraftan da. Personel harcamalarının AR-GE harcamaları içerisinde çok önemli bir yer tuttuğunu söyleyeyim. Personel harcaması çok yüksek tutuyor, bunu da AR-GE harcaması olarak gösteriyoruz. Her alanda AR-GE çalışması olmaz, her alan teşvik edilmez, bunları görmemiz lazım.

Bir de darbe girişimiyle ilgili olarak Sayın Bakanım, bir giriş yaptınız, güzel bir giriş yaptınız ama darbe sonrası bu OHAL ilan edilmesiyle, darbe sonrası demeçlerle ekonomiye çok zarar verdik. Yani, bugün dövizin bu 3,20'nin üzerinde olmasında ne kadarının ekonomik etkiler olduğunu, ne kadarının siyasi etkiler olduğunu yani bizim yöneticilerimizin, bakanlarımızın, Başbakanımızın,

Cumhurbaşkanımızın verdiği demeçlerin ya da yaptıklarının ne kadar olumsuz olduğunu da hesaplamak lazım. İnanın, bu bölümdeki olumsuz etkinin çoğu siyasidir, bakmak lazım ona, orada yanlış işler yapıyoruz. OHAL'in ilan edilmesi ve OHAL uygulamalarıyla yaptığımız KHK'larla bazı işler yaptık, bazı değişiklikler yaptık, onlarla 15 Temmuz sonrası ekonomiye çok zarar verdik. O konularla ilgili olarak da daha fazla dikkatli olmamız gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, 2015'le ilgili olarak da Bakanlığınızın harcamalarıyla ilgili bir hesap verme durumu var biliyorsunuz. Ona hiç değinmediniz siz sunumunuzda.

Bakanlığınızla ilgili Sayıştayın çok güzel bir raporu var. Sayıştay raporunda 2 bulgu var denetim görüşünü etkileyen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – ...9 da denetim görüşünü etkilemeyen bulgu var. Performans denetim raporu da var, orada da 6 bulgu var. Çok güzel bir rapor, okumanızı öneririm, faydalı olacaktır. Bazı arkadaşlar değindikleri için ben çok fazla girmeyeceğim ama Sayıştay raporları bu sene daha güzel içerik olarak, daha güzel çalışmalar var. Mesela bir tanesi, buna değinmek istiyorum müsaadenizle, denetim görüşünü etkilemeyen bir bulgu ama bu, sizin Bakanlığınız açısından çok önemli. Bulgu 1 diyor ki: “Türk ürünlerinin yurt dışında markalaşması, Türk malı imajının yerleştirilmesi ve TURQUALITY'nin desteklenmesi hakkında tebliğ kapsamında desteklenen firmaların çoğunluk hisseleri yabancı şirketlere satılan markaların...”

Şimdi, TURQUALITY, Türk markalarını desteklemek için getirilmiş güzel bir düzenleme Bakanlığınız tarafından. Türk markası nedir? Türk şirketlerinin olduğu Türk markaları değil mi? Şimdi, burada, bir Japon firmasına bir de Belçikalı firmaya satılan, çoğunluk hisseleri bu firmalara satılan Türk markalarının desteklenmesine devam edilmiş yani artık o şirketler yani o markalar yabancıların eline geçmiş, birisi Japon şirketi olmuş, Japon markası hâline dönüşmüş adı Türk markası olsa da başlangıçta, öbürü de Belçikalı olmuş ama desteklemeye devam edilmiş. Burada kriteriniz nedir? Size sorulmuş, Bakanlığınız bununla ilgili olarak da bir şeyler söylemiş ama eğer amaç Türk markasına ve Türk firmasına ait olan bir markayı desteklemekse yabancıların eline geçmiş markaları desteklemek artık anlamsızlaşıyor. Mesela, bir çikolata markası var, Türkler tarafından alındı, Ülker tarafından alındı, artık o Türk markası sayılır ama Türklerin ürettiği, ortaya çıkardığı bir marka yabancılar tarafından alınmışsa, ele geçirilmişse artık Türk markası mıdır? Bu konunun da iyi tartışılması lazım. Desteklenmesi konusunda ben bir soru işareti koyuyorum oraya. Bilmiyorum tartıştınız mı bunu Bakanlıkta ama önemli olarak görüyorum.

Mesela, şöyle bir şey yapmış arkadaşlarımız: “Dünya markaları incelendiğinde sermayelerinde ciddi değişimler ve el değiştirmeler yaşandığı görülecektir. Bir misal vermek gerekirse Apple veya Samsung markalarının sermayelerinin büyük bir kısmı uluslararası fonlara ve yabancılarla satılmış olmasına rağmen, Apple'ın Amerikan markası, Samsung'un ise Güney Kore markası algısını değiştirmemektedir. Bahse konu markaların ait oldukları şirketlerin sermaye yapıları değişmiş olsa bile bu markaların doğdukları ülkeye mal olmuşlardır.” şeklinde bir cevap var. Ama buradaki durum galiba daha farklı yani sonuçta Samsung bir Güney Kore markası, Apple da Amerikan markası. Nerede üretim yaparlarsa yapsınlar onlara ait ama bizdeki örnekler TURQUALITY kapsamında desteklediğimiz markaların durumu biraz farklı. Onun için sizin Bakanlık olarak savunmanızdaki durumu biraz daha farklı olarak anlıyorum ben.

Sayıştay denetçisi de burada güzel ifadelerde bulunmuş, güzel bir savunma yapmış; dikkate alınması gerekir, tartışılması gerekir diyorum. Buradaki sınırlı zamanda daha fazla girmek istemiyorum; girmek istiyordum hakikaten çok önemli bir konu çünkü bu. Diğer konular da aşağı yukarı önemli. Bakanlığın icraatlarıyla ilgili çok güzel konular var.

Sayın Bakan, tekrar söylüyorum: Genel olarak bu OVP ve bütçedeki hedefler net olarak ortaya konulmadı, yanlış. Kamu harcamalarını bu şekilde toptan artırmak ihracatı düşüreceği net. Bu şartlar altında çok fazla zorlamaya gerek yok yani Türkiye'nin biraz daha küçülmesi lazım bu dönemde. Farklı bir ekonomik konjoktüre girdik; bunu kabul etmek, bu konjoktürün gereklerini yerine getirmek gerekiyor. Bu hafta içerisinde olan bir olay. Mesela, ekonomideki daralmayı o kadar net gösteriyor ki, Türk Hava Yollarının 198 uçağının 30'u bu kış hiç kullanılmayacak. 17 dış, 5 iç hat uçuş noktası iptal. Anadolu'daki Anadolu Jet'in birçok yere olan seferi iptal edilmiş vaziyette. Bunlar sadece bizden kaynaklanmıyor; global gelişmeler, o küresel piyasadaki gelişmeler sonucu bunlar yaşanmış vaziyette. Onun için hâlâ bu 2000'li yılların başındaki gelişmelerin devam edeceğini düşünerek hiçbir şey olmamış gibi bütçemizi ve OVP'mizi ayarlamamız, aynı mantaliteyle devam ettirmemizin bir anlamı yok. Daha farklı bir anlayışa ihtiyaç var; harcamalarımızı, hedeflerimizi de o anlayış doğrultusunda değiştirmek, yenilemek zorundayız ama ben OVP'de ve bütçede bunu göremedim. Tekrar ediyorum, onun için sizin biraz sonra yapacağımız açıklamayı merakla bekliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kıymetli Bakanım, değerli Bakanlık mensuplarımız, değerli vekil arkadaşlarım; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakanımıza görevinde başarılar diliyorum.

Ben, ilk olarak teşvik sisteminden bahsetmek istiyorum. Yatırım teşvik uygulamalarının etkisinin ne kadar takip ve analiz edildiğini anlamaya çalıştım. Yatırım teşvik tedbirlerinin yatırım ve istihdam artışı üzerine sonuçlarına baktığımız zaman, öncelikli amaçlarından birisi bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması olan teşvik sistemi, sonuçları itibarıyla incelendiğinde istenilen sonucu vermediği, hatta tam tersi bir sonuç doğurduğunu görebiliyoruz. Bakanlığımızın sunum kitabından baktığıma göre, en az teşvik edilen birinci bölgenin belge adedi 1.210, bunun yüzdesi 28,86. Sabit yatırım tutarı 28,345 yani katrilyon olarak, bunun yüzdesi de toplam yatırımların, teşvik edilen yatırımların yüzde 39,3'üne tekabül ediyor. Öte yandan, en çok teşvik verilen altıncı bölgenin teşvik belgesi adedi sadece 358, bunun yüzdesi de 8,54; sabit yatırım tutarı ise 1,962 katrilyon, toplam yatırımların içerisinde bunun yüzdesi 2,72.

Şimdi, bu noktaları karşılaştırdığımızda bu teşvik sisteminin beklenen sonucu vermediği ortada. Oysa Zonguldak ilinin de içerisinde bulunduğu üçüncü bölge var. Şimdi, yatırımcı sadece verilen teşviklere bakmıyor; öncelikle kuruluş yerine bakıyor, ulaşım kolaylıklarına bakıyor; ayrıca, orada istihdam edilecek olan üst düzey yöneticilerin ve nitelikli personelin çevre şartlarından nasıl yararlanabileceği noktasına bakıyor ve en sonunda, insan kaynaklarına ulaşım kolaylığına bakıyor; buna göre yatırım kararını veriyor.

Zonguldak gibi İstanbul'a, Ankara'ya yakın olan illerimiz maalesef yeteri kadar teşvik edilmiyor. Hâlbuki, bu üçüncü bölgede Zonguldak gibi olan illerimiz teşvik edilse bunlardan çok büyük bir netice alınacağını ben şimdiden öngörüyorum çünkü mesela, yanı başımızda Düzce var, depremden sonra özel bir teşvik uygulandı. Birinci OSB, ikinci OSB, üçüncü OSB; şu anda farklı işler yapılıyor ve her konuda da çevresindeki illeri katbekat geçmiş durumda. Yani bunların biraz da bu şekilde değerlendirilme noktasında çalışılması gerektiğini düşünüyorum. Teşvik sistemi sadece eğer SEGE katsayılarına göre yapılırsa yanı sosyal ve ekonomik gelişmişlik endekslerine bakılarak yapılırsa beklenen sonucu vermeyeceği ortada.

Yatırım iştahı olan yerler var. Yatırım iştahı olan yerlerin, Zonguldak gibi illerin değerlendirilmesi lazım, bu potansiyelin değerlendirilmesi lazım. Bizim çevremizdeki iller yani Karabük olsun, Düzce olsun, Bartın olsun bizden bir derece önde oldukları için teşvik bölgesi bakımından yeterli yatırımcıyı çekmekte zorlanıyoruz, OSB'lerimizi doldurmakta çok zorlanıyoruz. Yani bunların değerlendirilmesi, ona göre de bakılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, SEGE'ye baktığımız zaman, Zonguldak 1960'dan önce Türkiye'nin Almanya'sı yani Almanya'ya gitmeden önce insanlar Zonguldak'a çalışmaya gitmiş. Madencilik, ağır sanayi, emek oranın başkenti ama daha sonra da bu işlerde sıkıntı meydana gelmiş. Şimdi, o insanların da belli birikimleri var, bu paraları da bankaya yatırmışlar. Şimdi, bunlara bakıyorlar, diyorlar ki: "Buranın millî geliri şu kadar." Yatırım noktasında, teşvik noktasında gerilere düşüyor. Bu parametreleri değiştirip daha köklü bir teşvik sisteminin uygulanmasında fayda var. Zonguldak sizlerden şefkat ve yardım bekliyor Sayın Bakanım bu noktada.

Diğer bir konumuz: İthalatta haksız rekabete karşı önlemler, antidamping önlemleri alıyoruz. Bunların sonuçlarını yani etkilerini takip ve analiz edebiliyor muyuz? Bu önlemler ne derecede etkili oluyor? Bu konuda da bilgi vererseniz memnun oluruz Sayın Bakanım.

Üçüncü olarak da yatırım ortamının iyileştirilmesiyle ilgili yapılan çalışmalar var, onları takdir ve memnuniyetle karşılıyoruz ama bunların da yeterli olmadığını düşünüyorum. Mesela, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bir üretim paketi çalışması var. Bunların birlikte değerlendirilmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Ben, bu duygular içerisinde, Bakanlığımızın 2017 bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, başta siz olmak üzere, Sayın Bakan Yardımcımız, Müsteşarımız, müsteşar yardımcılarımız, genel müdürlerimiz ve bütün Bakanlık çalışanlarına da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye'nin uluslararası yatırım pozisyonuna bakıldığında, yükümlülüklerinin 614 milyar dolara yükseldiği görülmektedir. Bundan 226 milyar dolarlık varlıklarımızı çıkardığımızda pozisyon açığı 388 milyar dolar olmaktadır. Yine, finansal kesim dışındaki firmaların varlıkları ile yükümlülükleri farkı yani net döviz pozisyon açığı 2002 yılında 6,5 milyar dolar iken 2016 Ağustos ayı itibarıyla 210 milyar dolara varmıştır. Kur riski reel kesim için belirsizliği artırmış, dış şoklara açık hâle getirmiştir. Sıcak

para akışına dayalı ve üretmekten çok tüketmeye, bilgi ve teknoloji yoğun rekabetçi yatırımlar yerine inşaat ve hizmet sektörüne dönük yatırımlara ve rant ekonomisine dayalı yaklaşımlar sürdürülebilir olmadığı gibi Türkiye ekonomisinin geleceği için de önemli bir risk faktörü oluşturmuştur.

Rekabet gücü yüksek, üretken ve dinamik bir ekonomiye sahip ülkeler, bölgesel ve küresel siyasette daha fazla rol alabilmektedir. Türkiye'nin böylesi sağlıklı bir ekonomik düzene kavuşması, önümüzdeki yılların şekillenmesini etkileyecek en önemli hususlardan birisi olacaktır. Ancak ülkemizde ekonomik göstergelerde kötüleşme, içeride ve dışarıda güven azalışı, ileriye yönelik beklentilerde bozulma 2016 yılında devam etmektedir; üretim, yatırım ve tüketim eğiliminde daralma hız kazanmaktadır; ekonomik büyüme yavaşlamış, işsizlik had safhadadır; Türkiye dış sermayeyi çekemez hâle gelmiştir; güven azalmış, belirsizlik artmış, beklentiler kötüleşmiştir.

Hükümetin ortaya koyduğu makroekonomik büyüklüklerle ilgili hedefler gerçekleşmemiş, son orta vadeli programda bütün hedefler olumsuz yönde revize edilmiştir. Son dönemde dış ticaret hacminde yaşanan daralma devam etmektedir. Hükümet, ihracat hedeflerini de düşürmüştür.

Geçen yılki orta vadeli programda 2017 yılı için 175,8 milyar dolar ihracat hedeflenmişken bu hedef son OVP'de 153,3 milyar dolara düşürülmüştür. Yine, Onuncu Kalkınma Planında 2018 yılı için 277,2 milyar dolar ihracat hedeflenmişken son OVP'de aynı yıl için 170 milyar dolar ihracat hedeflenmektedir. Bu durum, 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefine de ulaşılmasının imkânsız hâle getirildiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin 2014 yılında 157,6 milyar dolar olan ihracatı 2015 yılında yüzde 8,7 küçülmeye 143,9 milyar dolara gerilemiştir. 2012 yılı ihracat rakamının dahi gerisinde kalmıştır. 2016 yılının ilk dokuz aylık döneminde de geçen yılın aynı dönemine göre ihracatta yüzde 2,7 azalma görülmektedir.

Ekonomi yönetimi "İhracat düşerken, ithalat daha fazla geriledi, dış açık da azalıyor." şeklinde ülkemizi avutmamalı. Çünkü üretim ve iç talebin karşılanabilmesi ile yapılacak ithalatın finansmanı için de ihracat artışı şarttır.

29 Ekim 1923'ten 2002 yılına kadar verilen cari açık rakamı 57 milyar dolardır. 2003'ten Ağustos 2016 dönemine kadar ise 491 milyar dolar cari açık verilmiştir. Son dönemde cari açığın düşmesi iyi olsa da esasen burada yaşanmakta olan özel bir çaba değil, ithalata dayalı bir ihracat döngüsünün sonucudur. Cari açıktaki düşüşün esas nedeni petrol fiyatlarındaki gerilemelerdir, bunun yanı sıra dışa bağımlı ekonomimizde büyüme yavaşladığı için ithalatın azalmasıdır. Büyümedeki daralmaya ve petrol fiyatlarındaki düşük seviyeye rağmen cari açığın millî gelire oranı hâlâ yüzde 4,3 düzeyindedir. 2017 yılı için de yüzde 4,2 olarak hedeflenmektedir.

Ülkemizin kesin döviz ihtiyacını anlayabilmek için, yaklaşık 31-32 milyar dolarlık cari açıkla birlikte Ağustos 2016 itibarıyla 167,8 milyar dolar düzeyine çıkan dış borç geri ödemesi hesaba katılmalıdır. Buna göre Türkiye'nin yıllık yaklaşık 200 milyar dolar, aylık 16,5 milyar dolar, haftalık ise 4 milyar dolar civarında dış finansman ihtiyacı vardır.

Yüzde 4,3'lük cari açık yetersiz yatırımlara rağmen gerçekleşmektedir. 2016 yılının ilk yarısında yatırımlar yine azalmış, tüketime dayalı bir büyüme sürdürülmüştür. Özel sektör yatırımları yüzde 1,2 azalmıştır. Bilhassa, özel sektör makine teçhizat yatırımlarındaki düşüş oldukça dikkat çekicidir.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımı girişindeki artışa rağmen ekonomik büyümemize neden pozitif katkı sunmadığına bakıldığında, Türkiye'ye 2003'ten bu yana gelen yabancı sermayenin önemli bölümü, yeni yatırımdan çok mevcut tesisleri ve şirketleri satın almıştır. Bu durum, ülkemizde yeni üretim ve istihdam kapasitesi yaratmamış, ekonomik büyümeye katkıda bulunmamıştır. Yabancı yatırımların bir bölümü ise inşaat sektörüne yatırım yapmış ve bir defalık büyüme katkısı sağlamıştır.

Ayrıca, doğrudan yabancı sermaye yatırımı girişlerinde 2016 yılında keskin düşüş yaşanmakta olup uluslararası doğrudan yatırımlar 2016 yılı ilk sekiz ayında önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 64 azalarak 3,4 milyar dolara inmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye’de yatırım ortamının iyileştirilmesi adına hukuk güvenliği, vergi ve teşvikler, fikrî ve sınai mülkiyet hakları, AR-GE ve teknoloji kullanımı, istihdam ve eğitim gibi tüm yatırımcıların çok hassas olduğu konulardaki sorunlar hâlen çözülememiş, bir kısım tedbirler alınmakla birlikte hâlen yeterli değildir. Yatırım yapmayan bir ekonominin büyüme imkânı yoktur. Ülkemizin de yatırıma ihtiyacı vardır. Yatırım yapmak için öncelikle tasarruflarımızı artırmamız gerekmektedir. Ayrıca, iş ve yatırım ortamı iyileştirilmelidir. Bu kapsamda teşvik sistemimiz gözden geçirilmeli, sektörel ve dar bölge teşvik sistemine geçilmelidir.

Gelişmiş ülkelerde uygulanan teşviklerin temelinde özel sektörü cezbetme ve özendirme amacı bulunmakta; böylelikle, verilen teşvikler sayesinde ülkenin gelişmesine ve kalkınmasına da destek sağlanmaktadır. Bu tip uygulamalarda asıl hedeflenen, ekonomik büyüme bağlamında bir denge kurabilmek için gelişmeye ihtiyaç duyan bölgeleri yatırımcılara avantajlı hâle getirmektir. Ancak ülkemizdeki teşvik uygulamalarına bakıldığında durumun farklı olduğu göze çarpmaktadır. Çünkü ülkemizin birbirinden farklı teşvik deneyimlerine rağmen, uygulamaya konulan teşvik tedbirleriyle belirlenen hedefler bugüne kadar tutmamış; farklı bedenlere hep farklı gömlekler biçilmiştir.

Birbirinden değişik ekonomik potansiyellere sahip illerin ve bölgelerin aynı statüde değerlendirilmesi, siyasi nüfuzla teşvik yasalarının kapsamının genişletilmesi ve ayrıcalıklardan faydalanabilmek için yatırımcıların önüne birtakım şartlar sürülmesi gibi yanlış adımlar, teşvikleri birer tedbir olmaktan çıkarmaktadır.

Türkiye’de resmî işsizlik oranı 10,7’ye yükselmiş olup teşvik sisteminin mevcut performansı işsizliği azaltmaya yardımcı olmamaktadır. Aynı zamanda yürürlükteki teşvik sistemi hâlen bölgeler arasında dengesizliğe neden olmakta, komşu iller arasında rekabet yaratmaktadır. Mesela, teşvik uygulamaları Konya’ya daha fazla yatırım ve hizmet gelmesini engellemekte, Konya’da yapılacak özel sektör yatırımlarını frenlemektedir. Bir yatırımcı hemen bitişiğinde daha fazla teşvikli iller varken Konya’yı niye seçsin? Bu teşvik sistemi Konyalı girişimcileri bile çevre illere yönlendirmektedir.

Sınır komşusu illerde üçüncü, dördüncü, hatta beşinci bölge teşviklerinden yararlanma imkânı varken Ereğli, Çumra, Kulu, Cihanbeyli, Akşehir, Yunak gibi ilçelerde hangi iş adamı yatırım yapar? Bu ilçelerimizin suçu Konya’nın ilçesi olmak mıdır? İkinci bölgede yer alan Konya’nın Taşkent, Çeltik, Hadim, Bozkır, Emirgazi, Derebucak, Ahırlı, Altınekin gibi ilçeleri, beş ve altıncı bölgede yer alan il ve ilçelerinden çok mu daha gelişmiş durumdadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yerel kalkınmayı sağlamak, her bir yerleşim biriminin potansiyelini değerlendirmek ve özellikle göçü durdurmak için teşvik sisteminin ilçe bazlı olması daha uygun değil midir? Teşvik sistemi mutlaka gözden geçirilmelidir.

Ben teşekkür ediyorum. Bakanlığımızın bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum. Hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Bayır, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; doğrusu başarılı bir sunum -elli dakika on beş saniye Başkanımın ifadesiyle- artı, çok dikkatle dinledim sizi. Gerçekten, güzel şeyler var ama, müsaade ederseniz, biz de kırk yıldır sanayi ve ticaretin içinde olan insanlar olarak bazı tespitlerimi sizinle paylaşmak isterim.

Örneğin, sayfa 65'te proje bazlı yatırımlar için öngörülen destek unsurlarında finansman desteklerinde birinci kalemde enerji desteği var. Yatırım yeri ve ilgili desteklerde, aşağıda yatırım yeri tahsisi var. Bu ikisini çok kısa açmak istiyorum: Yatırım yeri tahsisi iki ay önce temsilci olarak Hamburg'daki Rüzgâr Enerjisi Fuarı'na katıldığımızda İzmir'e rüzgâr enerjisi için yatırım yapan yani fabrika açan 3 tane firmanın sadece rüzgâr güllerinin kanatlarını stok alanı için İzmir'de yer bulamadıklarını ifade ettiler yani fabrika yapmak için yer bulmuşlar ama geniş bir sahaya ihtiyaç var diye böyle bir talepleri vardı. Bunun kâğıt üzerinde kalmaması, bir kenara not alınarak üzerine gidilmesini düşünüyorum çünkü biz muhalefet olarak ülke ekonomimizin başarılı olmasını istiyoruz, somut bazı önerilerle hızlı hızlı bunlardan örnek vermek istiyorum. Örneğin, “Enerji desteği.” diyorsunuz. Bu enerji desteğinin içinde acaba kayıp kaçak elektrik alınıyor mu bu sanayiciden? Bence bunun araştırılması gerekli diye düşünüyorum.

Hemen çeviriyorum 66'ncı sayfada bir “serbest ticaret anlaşmaları” diye tamamlanan, müzakeresi devam eden bazı ülkeler var yıllarla yazılmış. Bence, bu ülkelerin üzerine yeni bir harita daha yapılmalı. Terör örgütü FETÖ'nün okullarının ülkeleri haritası bunun üzerine oturtulmalı diye düşünüyorum. Bunun altını kırmızı kalemle çiziyorum çok önemsedğim için.

67'nci sayfada uluslararası doğrudan yatırımlarda öyle gözüküyor ki son on bir yılın 2016 yılı en kötüsü olacak gibi görünüyor 5,9'la. Bunun, tabii ki, farklı nedenleri var, sizin için bir şanssızlık dönemi olabilir. Ama ben kendi adıma şunu sormak istiyorum: Bunu nasıl algılamalıyız? Yani bu bizim acaba dış politikamızla ilgili bir olay mıdır yani Rusya'yla yaşadıklarımız, Almanya'yla yaşadıklarımız, yoksa bir güvensizlik mi vardır yatırımcıda? Doğrusu bunu çok merak ediyorum.

Ayrıca, yine konuşmanın içinde çok doğru bazı noktalar var, bunları desteklemek anlamında söylüyorum, dediniz ki: “Ayakkabı ithal ediyoruz 1 milyar dolar.” Oysa ben hatırlıyorum gençliğimde İzmir'den çok ciddi ayakkabı ihraç ediyorduk. Ne oldu da bu hâle geldik? Acaba, burada izlediğimiz politikada bu yerli malı meselesinin unutturularak okullarda fındık fıstık yeme partileri hâline mi getirdik? Bununla ilgili, önümüzdeki aralık ayının başı biliyorsunuz Yerli Malı Haftası, acaba televizyon kanallarında kamu spotu verilerek tüketiciyi tüketim toplumu olmaktan yerli malı kullanmaya sevk etmemizin ekonomiye ciddi destekleri olabilir mi?

Yine, bir başka konu... E-ticaret konusunda ifade ettiğiniz en fazla telefon kullanılan ülkemizde e-ticaretin payının çok az olduğunu, bence bunun bir nedeninin de e-ticarete ürün kalitesinin denetiminin olmadığını düşünüyorum yani ürün kalitesi çok düşük, iade şansı olmuyor, toplumumuz alışveriş ederken aldığı ürünü anında iade etmek, kontrol etmek istiyor.

Bir başka konu... Ticari yazılım konusunda yıllardır dışarıya ben kendi adıma, kendi şirketlerimle artık lisans parası vermekten bıktım, özellikle Amerikan yazılım şirketlerine çünkü bu milyon dolarları bulan ücretler oluyor sanayiciyle konuştuğumuzda. E-fatura sistemi de başladığına göre, acaba yerli yazılımımızı üniversitelerle beraber artık oturtacak mıyız, bunu biraz hızlandıracak mıyız?

Bugün itibarıyla dışarıya sattığımız 10 ise dışarıdan aldığımız 15 gözüküyor. Yani bunu iki yıl üst üste yaptığımızda bu sefer dışarıya sattığımız 20 ise aldığımız 30 olacak, bu katlanarak büyüyecek. Hızlı bir biçimde tüketim toplumu olacağız.

İhracatımızda ihracat payımızın montaj kalemlerini bir araya getirerek yaptığımız ihracat ile kendi ürettiğimiz ürünlerle yaptığımız ihracatı bence ayırt etmeliyiz çünkü gerçekçi rakamlara ancak bu şekilde ulaşırız diye düşünüyorum.

Yine, bunun dışında, EXPO ile EXPO'ya aday olan kentlerin bu konuda desteklenmesi, bunlar için bir pay ayrılması çalışma ve bütçede, tarafınızdan bunun desteklenerek EXPO'nun gelecek, hem yabancı turist açısından hem ticari ve ekonomiye katkı sağlayacağı açısından yakın bir geçmişte İzmir'i biliyorsunuz kıl payı kaçırdık, bunlara özel bir fon ayırmanızı öneriyorum kişisel olarak.

Bunun dışında, yine, alüminyumda uyguladığımız bir tevkifat uygulaması var, inanılmaz derecede sıkıntılı bir uygulama. Bugün Almanya'nın güneş enerjisindeki kolektörlerinin yüzde 70'i Türkiye'den alüminyum olarak ihraç ediliyor ancak iç pazara bu alüminyum girdiğinde alttaki atölyeci ile ara toptancı birbirine düşman gibi oluyor çünkü en alttaki kalem KDV'sini ödemezse bir üstteki üretici bundan sorumlu oluyor. Dolayısıyla, bu KDV iadesi tevkifat konusunda piyasada ciddi sıkıntılar var. Bunun uygulamasıyla ilgili de bir denetim sağlanabilir mi?

Bunun dışında, özet olarak söylediğimizde gerçekten iyi bir sunum ancak sunumlar tıpkı tüzüklerdeki ya da programdaki gibi kalmamalı, bence buradaki yazılan, çizilenler pratikte hayata geçirilmeli diye düşünüyorum.

Benim ifade edeceğim bu kadar. Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sunumu dikkatle izledik. Bir gün önce, iki gün önce Enerji Bakanlığının, dün de Sanayi Bakanlığının sunumunu, arkasından Ulaştırma Bakanlığını ve bugün de sizin sunumunuzu dikkatle takip ettik.

Ben, olayı biraz geniş alacağım. Cumhuriyet Dönemi'ne bir baktığımız zaman Türkiye'nin büyük fabrikalarını bir gözümüzün önüne getirelim. Demir çelik fabrikaları, cam fabrikaları, şeker fabrikaları, otomotivde kamyon fabrikaları, Chrysler gibi, İnter kamyon fabrikası gibi, SEKA Fabrikası gibi çok büyük değerlerimiz vardı. Ama bugün Türkiye'nin geldiği konuma baktığımız zaman, özellikle sizin iktidarınızla on dört yıla baktığımız zaman başarılı olduğunuz alan inşaat ve ulaşım, yol yapımı, köprü yapımı. Bu alanda çok başarılısınız, buna diyecek bir şey yok ama o alanın da yanlış yönlendirildiğini ve Türkiye'yi ileriki süreçlerde büyük sıkıntıya sürükleyeceğini görüyoruz. Dün Sayın Bakanımız Zekeriya Temizel de belirtti. Sayın Bakanım, özellikle bu yap-işlet-devret modeli Türkiye açısından ileriki süreçlerde ekonomiye büyük bir darbe vuracak. Plansız ve tamamen proje bazında değerlendiriliyor, gelir gider bütçeleri bugünün şartlarıyla değerlendiriliyor. Köprüler yapılıyor köprüden geçen yok, otobanlar yapılıyor otobandan giden yok, havaalanları yapılıyor havaalanından yeterince uçuşlar yok. Bir Kocaeli Cengiz Topel Havaalanı var sadece Trabzon'a uçuş var. Yani gereksiz planlamalar, bu da ileriki süreçlerde bütçeye ciddi bir zarar verecek. Körfez Köprüsü tartışılıyor, işte 40 dolara anlaşılmış. Hükümetimiz, 40 doların 15 dolarını bugün kendi cebinden yani Hükümet karşılıyor. 25 dolar indirilmiş, hâlâ bu karşılanmıyor, oradan da kamu zarara uğratılıyor. Yap-işlet-devret modellerinde aslında yapılacaksa, hazine garantisi veriliyorsa dış sermayenin Türkiye'ye yatırım yapması gerekiyor. Yani Türkiye'deki girişimcilerle bir araya gelip devlet garantisizle yap-işlet-devret modeli adı altında üretim yaparsanız ve bu üretimin karşılığında da zarar ederseniz ileriki süreçlerde Türkiye'yi büyük zarara uğratmış olursunuz.

Sürekli, bir yıldır teşvik paketleri çıkarıyoruz. Sayın Bakanım, teşvik paketleriyle bir yere varamayız. Düşünün, bir iş adamını düşünün, sanayiciyi düşünün, çekleri, senetleri protesto olmuş, vergi borçlarını ödeyemiyor. Zaten bu teşvik alamıyor yani ekonomik olarak bitmiş bir sanayici teşvik alamıyor. Teşvik alan bir sanayici ekonomik olarak zaten bankalardan da faydalanabiliyor. Onun için, bu teşvik paketlerinden vazgeçmemiz gerekiyor bir an önce. Üretimin önündeki engelleri kaldırmalıyız. Üretimi nasıl artırabiliriz? Türkiye’de eğitim ve üretim seferberliği başlatmalıyız. Eğer biz ekonomiyi ayağa kaldıracaksak, üretimi canlandırıcaksak, işsizliği ortadan kaldıracaksak, kişi başına geliri artıracaksak üretimi nasıl planlayabiliriz? Üretimin önündeki engeller nelerdir? Yani teşvik vermenize gerek yok, siz sadece üretimin önündeki engelleri kaldırın, özel sektör ayağa kalkar. Düşünün, mazot TÜPRAŞ’ta 2,5 liraya çıkıyor 5 liraya kamyoncuya gidiyor yani 2 katı. Navlun fiyatları ne oluyor? 2 katı artmış oluyor. Düşünün, elektrik fiyatlarına bakın, 2 katı. Elektriğin fiyatı 50 lira gelen faturada, vergilerle birlikte 100 lira. Doğal gazda, 50 bin lira fatura ödeyen bir sanayici 2 katı fatura ödemiş oluyor. Bugün elektrikten kayıp kaçak bedelini sanayiciden alıyoruz, TRT payını sanayiciden alıyoruz. Sadece bunları kaldırsak, sanayicinin rekabet ortamını artırsak yeterli.

Şimdi, ihracat rakamlarına bakıyoruz, gururla diyoruz ki: “Avrupa’ya ihracat yapmışız.” Başka çareniz var mı? Suriye’yle araniz nasıl? Yok. Irak var mı? Orta Doğu var mı? Yok. Rusya var mı? Yok. Çin’le rekabet edebilir misiniz? Edemezsiniz. Afrika’da, zaten FETÖ’cü iş adamları Afrika’yı ele geçirmiş, orada da yokuz. Neresi kalıyor? Avrupa, sadece Avrupa’da varız. Onun için biz bir an önce, eğer Türkiye sanayisini, üretimini ayağa kaldıracaksak dış politikaları bir gözden geçirmemiz gerekiyor ve özellikle, son yıllarda gelen yabancı sermayeyi de gözden geçirmemiz gerekiyor, yabancı sermaye niye geliyor? Sıcak paraya geliyor sadece; sadece, Türkiye’deki yüksek faize geliyor yabancı sermaye. Yeni bir üretim, yeni bir sanayi kuruluşu, büyük bir sanayi kuruluşu, marka bir değer yaratmış mı yabancı sermaye Türkiye’de son yıllarda? Yaratmamış. Onun için, bir an önce, eğer bu ülkeye yabancı sermayeyi getireceksek öncelikli olarak demokrasiyi ve hukuku güçlendirip bir an önce ülkemizi olağanüstü hâlden kurtarmamız gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yedekci...

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum. Bütçenin de hayırlı uğurlu olmasını diliyorum şimdiden.

Şimdi, ben İstanbul ikinci bölge milletvekiliyim. İstanbul ikinci bölgede de Laleli, Zeytinburnu ve İMÇ gibi hem tekstilde hem deride önemli, en eski ticaret bölgeleri bulunmakta ve şu anda orada ciddi ekonomik sıkıntılar yaşanmakta, dükkanlar kapatılıyor. İMÇ’de dükkanlar el değiştiriyor ve Suriyeliler alıyor. Suriyelilerin aldığı dükkanlara da genelde Suriyeli müşteriler de oraya gidiyor. Çünkü Türklerin ekonomik durumları çok iyi olmadığı için genelde Suriyeliler alışveriş yapıyor, onlar da dil dolayısıyla daha çok Suriyeli dükkanlardan alışveriş yapıyor. Bu Suriyeliler ayrıca Fatih’te yasal olup olmadığını bilmediğimiz atölyelerde üretim yapıyorlar ve o atölyelerdeki üretimlerini hem iç pazara satıyorlar, İMÇ’de satıyorlar hem Libya ve İran’a pazarlıyorlar. Zeytinburnu’nda da üretim durma noktasına geldi. 150 bin kişinin -tabii bizim daha çok basından aldığımız bilgiler, maalesef doğrudan bilgiye ulaşamıyoruz- işsiz kaldığı bize iletiliyor ve borç batağında binlerce insanın bulunduğu ve son altı ayda da 4 milyar dolar kadar zararın oluştuğu bize söylendi. Laleli’de Ağustos 2014’te 997 milyon dolarlık bir miktara ulaşıldıktan sonra ay ay bu miktarın düştüğü görülüyor.

Bir de Kapalıçarşı'dan bahsetmek isterim, Kapalıçarşı çok önemli ve özel bir yer biliyorsunuz ve orada dükkanlar hava parasıyla devredilirdi ve kira bedelleri çok yüksekti. Şimdi, 650 adet dükkanın kapalı olduğu... Kepenk kapalı artık yani siftah yapmayan esnaftan bahsetmiyorum, dükkanlar kapalı ve çekler, senetler geri dönüyor. Bu benim tespit olarak size kendi bölgemden söyleyeceklerim.

Bunun dışında, bir önerim var: Bilim ve Teknoloji Bakanlığıyla ortak çalışmalar yapılarak katma değeri yüksek ürünler üretilmesi yönünde –gerçek anlamda- çalışmalar yapılabilir mi diye merak ediyorum. Bir de sunumunuzun 55'inci sayfasında proje bazlı yatırımlara teşvik bölgeleri için yapılan desteklerden bahsetmişsiniz, işte ayırmışsınız hepsini tek tek. Burada hedef kitleye ulaşamadığı yönünde bir düşünce var bende yani siz belki de iyi niyetlerle bu şeyleri yapıyorsunuz ama vatandaş girip mesela Bakanlığın ilgili müdürlüğünden ilgili bilgileri alamıyor ve gerekli kişilere ulaşamıyorsunuz. Sadece AKP'ye yakın olan ve AKP zihniyetinde olan insanlara sanki daha doğrudan ulaşabiliyor yani sıradan bir vatandaş ulaşamıyor diye bir endişemiz var. Bunun dışında da teşvik sistemiyle ilgili yani şu anda sonuç ürünlere baktığımızda teşvik sistemiyle ilgili değerlendirme kriterlerinin değiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkıyor, burada rakamları belki tek tek okumaya gerek yok, sizin verdiğiniz kitapçıkta da yazıyor aslında, onlara bile baksak bu görünüyor. Daha iyi yönetilebilir bir süreç gerekli orada. Bir de organize sanayi bölgeleriyle ilgili çok ciddi telefonlar alıyoruz. Haftada en azından bir iki telefon alıyoruz. Burada da yeni bir düzenleme gerekliliği şart.

Bir de yabancı sermayeyle ilgili bir şey söylemek isterim müsaade edersiniz. Burada, benim tabii kendi sektörüm olarak, en çok gayrimenkule yabancı sermayenin, özellikle Arap dünyasının geldiğini, hatta usulsüz imarlarla da geldiğini biliyoruz. Yabancı sermaye başka şekilde de sizin Bakanlığımızın desteğiyle buraya getirilebilir mi? Çok önemli gördüğüm bir başka nokta, üretimde devlet destekleri olduğu söyleniyor ben kitapçığa göz attığımda ama burada acaba yerini buluyor mu? Az önceki kaygımız burada da geçerli, üreticilere doğrudan bu destekler ulaşabiliyor mu? Benim şahsi kanaatim farklı bir politikanın üretilmesi gerektiği, sektörlerle ilgili çalışmaların “mış” gibi yapmak yerine gerçekten bu çalışmaların yapılması gerekliliği ve kamu harcamalarını artırmak, işte personel araç, vesaire giderlerini artırmanın dışında yeni bir anlayışla bir çözüm düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yedekci.

Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, Ekonomi Bakanlığımızın bütçesi üzerinde sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekonomimiz iç ve dış konjonktürdeki tüm olumsuzluklara rağmen istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülke, büyüme oranlarında dalgalı bir seyir izlerken ülkemiz son 27 çeyrektir kesintisiz bir şekilde büyümekte ve diğer gelişmekte olan ülkelerle de Çin ve Hindistan'ı bir tarafa bırakacak olursak, pozitif yönde ayrılmaktadır. Faiz dışı bütçe dengesi, finans sektörünün sağlamlığı ve fiyat istikrarı mücadelesindeki kararlı duruşuyla ülkemiz hem kendi vatandaşına hem de dış piyasalara ekonomik istikrar mesajı vermektedir.

15 Temmuz hain darbe girişimi, terör saldırıları, turizmdeki daralma ve zayıf küresel talebe rağmen 2016 yılını inşallah yüzde 3,2'lik bir büyümeyle kapatacağız. Bu, Türkiye ekonomisinin ve ekonomi yönetiminin dinamizmini göstermesi bakımından önemlidir. Tabii, şunları da görmek ve iyi değerlendirmek gerekir: Dünya ekonomisinde daralma yönünde yaşanan gelişmeler, petrol ve emtia fiyatlarındaki seyir ile bölgesel ve jeopolitik gelişmeler büyüme ve ihracat beklentilerini olumsuz

etkiledi. 2016'nın ilk 7 ayında küresel ticaret yüzde 5.4 oranında daraldı. Geleneksel bazı pazarlarımız -örneğin Rusya, Ukrayna, Orta Doğu pazarı gibi- siyasal istikrarsızlıktan olumsuz etkilendi. İhracatçılarımız bu ortamda tam bir vatanperverane çalışma yapıyor.

Hükümetimiz, ülkemizin birlik ve beraberliğini, vatandaşlarımızın huzur ve refahını hedef alan terör örgütleriyle mücadele ederken aynı zamanda yapısal reform ihtiyacını ve bu yöndeki kararlılığını da her fırsatta dile getirmektedir. Ülkemiz ekonomisi, atılacak yapısal reform hamleleriyle birlikte tahminlerin üzerinde bir performans göstereceğinden, ihracatımızın da orta vadeli plan hedeflerini aşacağına inancım tamdır. İhracatımızı finans yönüyle desteklerken, tasarım, AR-GE, inovasyon, pazara giriş ve fuar destekleri gibi bugüne kadar başarıyla uygulanan teşvikleri sağlarken ekonomi yönetimimizin, ihracatımıza yenilikçi diğer destekleri de çalışması gerektiğine inanıyorum. Daha önceden çeşitli sebeplerle ihracata yönelememiş olan firmalarımızın ihracata yönelmesini sağlayacak bilgi ve rehberlik desteği gibi, firma düzeyinde mikro yapısal dönüşüme imkân verecek destekler gibi yeni nesil desteklerin de gündeme alınmasında yarar gördüğümü ifade etmek istiyorum.

Hükümetimizin, Eximbank destek bütçesinde öngördüğü artışın son derece önemli bir katkı olacağını düşünüyorum. Sayın Bakanımız başta olmak üzere, ihracat ordusu hiç durmadan çalışıyor. Bir yandan Sayın Bakanımız gittiği ülkelerde pazara giriş imkânlarını artırmaya çalışırken, diğer yandan da terörle mücadele gibi hususlarda bu ülkelerin kamuoyu ve yöneticilerinin doğru bilgilendirilmesini sağlıyor.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; özel sektör yatırımlarının teşviki konusunda Hükümetimizce verilen kritik ve son derece olumlu bir karara bu vesileyle değinmek istiyorum. 5 Ekimde yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu kararıyla, orta ve yüksek teknoloji ürünlerin imalatında, nerede yapılırsa yapılsın, yatırımların dördüncü bölge teşviklerinden yararlanması hükmü getirilmiştir. Özel sektörün özellikle yüksek teknoloji ihtiva eden ve AR-GE ağırlıklı yatırımlarına getirilen yeni teşvik mekanizmasını da ayrıca önemli buluyorum. Ancak, serbest piyasa ekonomisinde özel sektörün öncü rolünü üstlenebilmesi kontrollü, adil bir teşvik mekanizmasını da oluşturmak ve bunu yaparken de ekonomiyi ülkemizin yarınlarına hazırlayacak altyapıya doğru yönlendirmek son derece kritik bir noktaydı. Bu amacın temini yönünde atılan bir adım olarak görüyorum ve bu hayırlı adımın özel sektör yatırımlarına bir ivme kazandıracağına da yürekten inanıyorum.

Ben kendi seçim bölgem olan Aydın'dan da iyi biliyorum. Aydın, bölgesel teşvik uygulamalarında ikinci bölge olarak tespit edilmiştir. Yatırımlarda teşvikler buna göre düzenlenmektedir. Öte yandan, bundan böyle, nitelikli diyebileceğimiz sanayi yatırımları artık daha elverişli koşullardaki teşvikler olan dördüncü bölge teşviklerinden yararlanacaktır. Biz, gerek ülke olarak gerekse Aydın ilimiz olarak artık, yatırımlarımızı daha verimli, daha yüksek katma değerli alanlara yönlendirmek durumundayız. Daha yüksek katma değer yaratan, yüksek teknolojiye doğru sanayimizin dönüşümünü bu şekilde sağlayacağız ve kaynaklarımızı da en iyi şekilde değerlendirme imkânını elde edeceğiz. Bu vesileyle ilgili kararın yürürlüğe girmesinden dolayı Ekonomi Bakanımız nezdinde Hükümetimizi tebrik ediyorum.

Aydın ilimizin ekonomi gündeminde bir başka önemli konu olan Aydın'a bir serbest bölge kazandırılması konusunda Sayın Bakanımızın ve Bakanlığımız yöneticilerinin yapıcı ve olumlu yaklaşımları dolayısıyla teşekkür etmek isterim. Aydın'da kurulması planlanan serbest bölge konusunda Aydın'da koordineli bir çalışma yürütüyoruz. Yine, nitelikli sanayi yatırımlarının yapılacağı, özel sektörün, özellikle yabancı sermayenin doğrudan yatırım alanında özendirileceği güzide bir bölge

olması yönünde çalışmalarımızı Bakanlığımızın ilgili birimleriyle koordine ediyoruz. Bu bakımdan, Sayın Bakanımızın döneminde inşallah açılışını hep birlikte yapacağımız güzel bir hizmeti çok yakında Aydın'ımıza kazandırmayı samimiyetle umut ediyorum Sayın Bakanım.

Değerli milletvekilleri, içinde bulunduğumuz dönemde biraz önce bahsettiğim zorluklardan dolayı potansiyelini kullanamayan ihracatımızın 2017 yılında küresel ekonomideki toparlanma, Hükümetimizin turizme yönelik kararlı desteği ve dış politikada isabetli hamleleriyle ihracatta artışa yönelik daha elverişli bir görünüm kazanacağına inanıyorum.

İthalat konusuna gelince, ithalatın kendi başına bir trend olarak değerlendirilmemesi gerektiği ve sanayi yapısıyla, ekonomik büyümeyle doğrudan alakalı bir gösterge olduğu iktisadın temel anlatımlarındandır. Türkiye ekonomisine de baktığımızda, ekonomimiz büyüme gösterdikçe ithalatımızın da buna paralel olarak belli seviyelere ulaştığını ve buradan bir korelasyon olduğu sonucu çıkarabileceğimizi görüyoruz. Ancak son dönemde özellikle sanayide yapısal dönüşüme yönelik politikalarla, öncelikli dönüşüm programlarıyla sanayinin ithalata bağımlılık oranlarının azaltılmasına yönelik tedbirler alınmıştır. Bu kapsamda, toplam ithalatımızın fiyatlardaki değişime göre beşte 1 dolayında değişen enerji ithalatımızı ayırırsak genelde sanayide kullanılan ara malları ve sermaye malı ithalatı olduğunu görmekteyiz. Tüketim malı ithalatı ise genelde yüzde 12 ile yüzde 14 arasında değişen bir paya sahiptir.

Hükümet olarak ilk olarak sanayi politikası kullanılarak ülkemizin üretim yapısının dönüştürülmesine yönelik adımlar atılmasıyla ülkemizde üretilebilecek olan gerek makine sektörü ürünleri olsun gerekse kimya sektörü gibi, madencilik sektörü gibi stratejik öneme sahip ürünlerin ülkemizde üretimi mümkün olacaktır. Tüketim mallarının ithalatı konusunda ise yerli üreticilerimizin ithalattan kaynaklanan haksız rekabete karşı korunmasıyla daha fazla kalem ürünün ülkemizde yerli üretimi artacak ve bu şekilde istihdam da olumlu etkilenecektir. Bu bakımdan, son dönemde Bakanlığımızca etkin bir şekilde uygulanan ithalat tedbirlerinin sanayicimize bu dönemde önemli bir nefes aldırıldığını düşünüyorum ve bu adımları son derece olumlu buluyorum.

Son olarak, Hükümetimizin, Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlı tutumu ve liderliğinde vatandaşımızın tarihî fedakarlığıyla önlenecek hain kalkışmadan kısa bir süre sonra ekonomi gündemini hiç aksatmadan yapısal reformların süratle yasalaşması ve mali tedbirlerin yanı sıra ihracatçımızı, sanayicimizi, esnafımızı, üreticimizi rahatlatacak önlemlerin ivedilikle alınmasında göstermiş olduğu kararlılıktan dolayı tebrik ediyorum.

Bakanlığımızın 2017 bütçesinin hayırlı olmasını diler, Komisyonun değerli üyelerine saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Savaş, teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve değerli bürokratları, değerli Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sunumunuzu dikkatle takip ettim ben de. Sunumunuzda yapısal sorunlarımız olan azalan üretim, azalan sanayi üretimi, Türkiye'nin içinde bulunduğu sanayisizleşme süreci, orta gelir tuzağı, orta teknoloji tuzağı, katma değeri yüksek teknoloji ürünleri noktasında üreteceğimiz sektörler, ürsel analiz, kısır döngüye dönüşmüş istihdam sorunu, genç istihdam sorunu özellikle, 20 milyona yakın olan yoksulluk sorunu, gelir adaletsizliğini azaltacak önlemler, genç işsizlik ve dahası turizm, tarım gibi stratejik sektörlerimiz, ülkemizin içinde bulunduğu refah kaybı, bunlarla ilgili hiçbir stratejik, somut açıklama maalesef görmedik bu bütçe sunuşunda ve özellikle üretim ve büyümedeki azalışı içinde

bulduğumuz küresel olumsuzluklar olarak belirttiniz. Ancak ben de buradan belirtmek istiyorum, peki, ülkemizin içinde bulunduğu içsel sorunlar, ulusal sorunlar, istikrarsızlıklar noktasında bir açıklama getirmediğiniz. Evet, 15 Temmuz gibi çok önemli bir darbe girişimini hep birlikte karşı duruşumuzla atlattık. Ancak Sayın Bakan, dahası, biz anlatmakta zorlandığımız bu 15 Temmuz darbe girişimi sonrası süreçte ülkemizin içinde bulunduğu OHAL sürecindeki uygulamaları, özellikle dış dünyanın bizi dikkatle izlediği hukuksal anlamdaki uygulamaları, yargısal uygulamaları, gerçekten artık amacını aşan KHK uygulamalarını ve bunların yarattığı baskıları, tutarsız ve başarısız dış politikanın sonuçlarını, Sayın Cumhurbaşkanının sürekli dış dünyaya, uluslararası kuruluşlara, birçok ülkeye, işte, son olarak Avrupa Birliğine gergin söylemlerini, tavırlarını, bu noktada Hükümet, bakanlık ve Cumhurbaşkanının bazen farklı söylemlerde oluşu noktasındaki tutarsız duruşumuzu, güvensizlik, huzursuzluk, ülkemizin içinde bulunduğu gerçekten hepimizi kaygılandıran ortam varken biz bu ortamı dış dünyaya nasıl anlatacağız? Bu ulusal belirsizlikler noktasındaki çıkışımız nasıl olacak? Bu oldukça önemli.

Sunuşunuzla ilgili bazı teknik konulara değinecek olursam cari açık azalışını önemli bir veri olarak söylediniz. Şimdi, bakıyoruz, ihracatta biz orta ve düşük teknoloji ürünlerinde uzmanlaşmışız ve muazzam, bariz bir artış yok ihracatta. Üretim düşmüş, büyüme düşmüş, sanayi üretimi düşmüş, ithalatta kısmen bir azalma var. Peki, bu cari açığın azalışı nedir? Biz yüksek katma değerli ürünler üretip de üretim, istihdam yaratıcı bir dönüşüm sağlayamadık. Bu kaynağı belirsiz kaynak nedir, bu net hata ve noksanlardaki veriler? Ya da cari açığın azalışından biraz daha ayrıntılı bahsetmeniz gerekiyor. Hep ihracattan bahsettiniz, dikkat ettim, hiç ithalata değinmediniz. İthalatta özellikle az evvel söylediğim o içsel istikrarsızlıklar neticesinde Rusya'yla ithalatımız yüzde 30'a yakın düşmüş. Bunun ekonomide yarattığı olumsuzluklara hiç değinmediniz. Nasıl sektörleri krize soktuğunu, nasıl istihdam azalttığını, var olan genç işsizliği daha da artırdığı noktasında hiçbir veriye değinmediniz bu noktada.

Diğer bir konu yatırımlar. Dediniz ki: "En çok yatırım çeken ülke konumundayız." Ancak bize gösterdiğiniz slaytlarda durağan bir seyir izliyoruz dış yatırımlarda, ülke potansiyelinin çok çok altındayız ve son olarak da 5,9 milyar dolar gibi -neredeyse yılı tamamladık- çok düşük bir oran var. Bu noktada hangi sektörlerle, hangi stratejik sektörlerle yatırım çekmemiz gerektiği noktasında somut hiçbir veri yoktu. "İşte, o Türkiye algısı." dediniz. Gerçekten uluslararası kurum kuruluşların yayınları, işte, G20 inovasyon raporu yayınlandı, IMF'in raporları var ve maalesef dün Avrupa Birliği ilerleme raporu yayınlandı ve muazzam derecede tespitler ve eleştiriler var ülkemizle ilgili. Böyle bir atmosferde biz bu yapısal sorunları nasıl çözeceğiz? Sizin sorumluluğunuz çok fazla ama sizin sorumluluk alanınızın dışında söylemler var, dışında müdahaleler var. Bu noktada nasıl bir çözüm olacak ve bu süreçten nasıl çıkacağız? Bunu sormak istiyorum size.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sürem bitti mi?

BAŞKAN – Evet.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yedi saniye var.

BAŞKAN – Yedi saniyeyi ben iki dakika olarak veririm, ne olacak yani.

Buyurun Sibel Hanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyesi olmadığımız için süre kısıtımız var, ben de saygı duymak istiyorum.

Avrupa Birliğiyle ilgili ilişkiler bağlamında gümrük birliği anlaşmasının güncellenmesi... Sayın Bakan, bu anlaşmayı 2014 yılında gündemimize aldınız ve almanızın sebebi de Avrupa Birliğinin Amerika'yla olan o TTIP transatlantik anlaşması birden gündeme gelince bizim Avrupa Birliğiyle,

gümrük birliğiyle anlaşmamızın özelliklerinin bizi ne kadar dezavantajlı duruma götürdüğü noktaları sanki yeni fark ettik gibi. Siz bu ülkeyi 2002 yılından itibaren yönetiyordunuz ve Avrupa Birliğiyle gümrük birliği anlaşmamızın uygulamasını yapıyordunuz. Burada, evet, tarım, sanayi ürünleri kapsamının genişletileceğini, tarım ve hizmetlerin alınacağını... Ama burada bir tutarsızlık görüyorum ben. Avrupa Birliği tarımı yüzde 40, yüzde 50 bütçeden fonluyor ama biz tarımı yok ediyoruz ve tarımın ısrarla bu kapsama alınması noktasında bunu bir başarı hikâyesi gibi söylüyorsunuz ama bizim içsel politika olarak tarıma verdiğimiz önem de ortada.

Daha fazla süremi aşmak istemiyorum, soru-cevap kısmında kullanacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ü 78'inci ölüm yıl dönümünde saygı ve özlemle anıyorum.

Maalesef Türkiye'nin iç ve dış politikada yaşadığı kaos ekonomiye de yansımakta. Türk lirası her geçen gün dolar karşısında değer kaybetmekte, devalüasyonun açtığı yaralar ise derinleşmektedir. Özel sektörün dış borcu 300 milyar dolara yaklaşırken riski ise 210 milyar doları aşmıştır. Dolarda eylül ayından bugüne kadar süregelen dalgalanmalarla yüzde 7'e varan artış bu borca TL cinsinden 63 milyar TL'lik ek yük daha getirmiştir. Yerleşiklerin ve yabancıların taşıdığı toplam riskin hacmi, yurt içi hasılanın yüzde 50'sini aştı. Türkiye'nin dış borcu içerisinde özel sektörün büyük bir ağırlığı var. Toplam kur riski 400 milyar dolara yakın. Finansman dışarıdan aksadığında ve beklentiler olumsuzlaşınca kurlarda hareket başlıyor. Hükümet istediği kadar faizleri düşürmeye çalışsın bir türlü kuru tutamıyor. Dolayısıyla da yaşanan kur riskinin yüksekliği, dışarıdan finansman girişinin aksaması ve Hükümetin faizleri düşürmek için baskı yapması döviz kuru üzerinde olumsuz etki yaratıyor.

Türk firmalarının taşıdığı risk ise 200 milyar dolara yakın. Kurdaki her hareket bu şirketlerin öz kaynaklarını eritiyor, kredileri ödeyemez hâle getiriyor. Kurdaki her yüzde 10'luk artış 10 milyar dolarlık da kayba neden oluyor. Böyle giderse Türkiye tarihinin en büyük krizini 2017 yılında yaşayabilir ve daha sorunlu bir yıl geçirmeye aday olarak da görünüyor.

Merkez Bankası verilerine göre özel sektörün dış borcu Ağustos 2016 itibarıyla 296 milyar dolar. İlk sekiz ayda 13 milyar dolarlık bir artış olurken bu tutarın yaklaşık 208 milyar doları uzun vadeli borçlardan oluşuyor. Tabii, özel sektör dış borcunda kritik konulardan birisi de varlıkların yükümlülükleri ne ölçüde karşılayabildiği. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2016 Ağustos verilerine göre finansal kesim dışındaki firmaların yükümlülükleri 3,2 milyar dolar artarken net döviz pozisyonu ise 210 milyar 520 milyon dolar olarak gerçekleşti. Buna göre şirketlerin kur riski Temmuz 2016 dönemine göre 1,4 milyar dolar daha artmış oldu.

Kimi uzmanların bu konudaki görüşleri ise “Şu anda özel sektörün kısa vadeli çevirebileceği dış borç, Merkez Bankası rezervlerinin üzerinde. Kurun yükselmesi Türkiye'yi çok ciddi bir döviz girdabına sürükleyebilir.” şeklinde. Türkiye'nin bir saatli bombanın üzerinde oturduğu riskinin kayda değer bir görüş olduğunun da bilinmesi gerekir.

Kamu özel ortaklı projelerin hepsinde hazine garantisi var. Bütçede görünmediği için de bir taşla iki kuş vuruluyor. Hem büyük yatırımların ödeme garantisıyla yapılması sağlanıyor hem de bütçe üzerindeki fazladan yük görünmüyor, böylece bütçede bu yatırımlar da maskelenmiş oluyor.

Şimdi, bütün bunlara baktığımızda, Sayan Bakanın da sunumundan sonra ekonomide bu tablonun iflasları getirebileceği, işsizler ordusunu artırabileceği ve ekonomide de çok büyük sıkıntıların ortaya çıkabileceği görünmektedir. Bunlarla ilgili önümüzdeki dönemde ciddi önlemlerin alınması gerekmektedir. Türkiye'nin çok ciddi bir döviz girdabına girme ihtimali de günden güne artmaktadır. Döviz sıkıntısına düşülmemesi için yeni bir planlamanın da –belki de yapılıyor ama- daha ciddi bir şekilde yapılması şarttır ve bu şartlar altında hazine garantisi verilen projelerin nasıl tamamlanacağı da büyük bir soru işareti olarak akıllarda kalmaktadır.

Bunun yanında seçim bölgem olan Bursa'da da sanayicilerin –ki Türkiye'de ihracat konusuna baktığımızda üçüncü olan ildeki sanayicilerin- girdi maliyetleri oldukça yüksektir. Enerji olsun, diğer navlun giderleri, diğer giderleriyle birlikte karşılanamama şeklinde gitmektedir. Eğer önlemler alınmazsa da hem yeni iflasların hem işsizler ordusunun artmasının da olabileceği ihtimali çok büyüktür. Zaten son on dört yıla baktığımızda 500 ve üzeri istihdam yaratan hiçbir fabrikanın açılmaması da Bursa sanayisinin ne kadar geriye gittiğini, ayrıca bu sürede de birçok firmanın yabancı ortaklık olarak ya da tamamen satılarak da yabancı sermayenin eline geçtiği görülmektedir. Bütün bunların değerlendirilerek ekonomide daha iyi bir yere getirilmesi için de önlemlerin alınması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına, Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bu ebediyete uğurladığımız yıl dönümünde Atatürk'ü rahmetle, minnetle anıyorum ve baştan, İzmir İktisat Kongresi'ndeki kararlılığı yeniden göstermemiz gerektiğini, bugün Ekonomi Bakanlığını konuştuğumuz için, tekraren ifade etmek istiyorum. Bahanelere sığınmadan, o günün şartlarını düşünerek, 7 düvel bizi sıkıştırırken, son günlerde çok tartıştığımız Lozan Anlaşması'nın imzalanması aşamasında çıkan baskılar sonucu bütün millî unsurları, ziraatçıları, sanayicileri, iş adamlarını, esnafı toplayarak millî bir iktisat politikası belgesi olarak bize bıraktığı o eseri ekonomi alanında da devam ettirmemiz gerekiyor. O kapsamda, bu ana temennimi söyleyerek başlamak istedim.

Tabii, şartlarımız o günden çok daha iyi, çok daha gelişmiş ama maalesef yine yüz yıl sonrasının başka bir paylaşım ortamında yine tehlikelerle karşı karşıyayız. Buradan çıkışın yolu da önce güçlü bir ekonomiyle mümkün olacaktır. Onun için de bugün Bakanlığımızın bu çalışmalarını önemsiyorum.

Tabii bunu yaparken de birtakım sayısal analizlere yine girebiliriz ama öncelikle bizim her bütçede yaptığımız bu Sayıştay raporlarıyla ilgili birkaç tespitim ve uyarım olacak. En başta, Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'yla ilgili bir uyarı var. Açıkçası bunu birçok bakanlıkta, başka kurumda da görüyoruz. Yani biraz el yordamıyla ilerliyor, “Biz yaptık, oldu.” diye gidiyor. Yani kaydının kuydunun tutulmadığını bazı şeylerin, sonraki maddelerde de görüyoruz. Toptancı bir yaklaşımla söylemiyorum ama şimdi, işin yapılması ayrı bir şey, işin doğru yapılması ayrı bir şey –onu ayrıca tartışırız- ama yaptığımız işin kaydının tutulması, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından birinci derecede önemli. Biz nasıl denetleyeceğiz doğru olduğunu? Siz “Doğru yapıyoruz.” diyorsunuz ama ancak yapılan kayıtlarda yapmış olduğumuz incelemelerde, bizim adımıza Sayıştayın yapmış olduğu denetimde; sizin adınıza iç denetiminin veya denetim birimlerinin, teftiş birimlerinin yapmış olduğu denetimlerde göreceğiz.

Onun için, sadece DFİF’te değil, diğerlerinde de benzer muhasebe sorunları yaşandığını görünce, bir baştan öncelikle bu maddeyle söyleyeyim. Yani arkadaşlarımızın yazdığını okudum Sayın Bakan. Yani Sayıştayın raporuna verdikleri cevapları tekrarlamasınlar çünkü 2011 yılı öncesi zaten var kayıttta. Yani bir yerlerden alıp, sorumluluk şu anda sizdeyse, kimdeyse derleyip toplayıp... Devletsiniz yani hangi kurumda olduğunu... “Efendim, bizde değil de şundaydı; bundan aldık, oraya gitti...” Böyle şey olmaz.

Bir örnek vereyim -bugünün sorunu da değil- yani bu şuna benzemesin yarın, “Bir öncesi şuradaydı, sonrası buradaydı” derken Emlak Bankasında KEY hesaplarının geçmişini bulamadık. Yani iktidar olduğumuz dönemde ben bizatihi, Faruk Bal Bakanken ilgilendim. Enteresan bir şey, makbuzları dahi kalmamış. Bir yerden geliyor, öteki gelip yeni bir şey geldiği zaman gidiyor. Yani bir süre sonra ona benzer. Ya, takibi mümkün olmaz hâle geliyor. Olur mu? Devlet nereden ne aldı, nereye koydu, kimden aldı, nereye borçluyuz, nereden alacaklıyız, takip etmemiz lazım.

Yine, benzer şekilde diğer bir eleştiri maddesi -daha doğrusu, iki üç madde- TURQUALİTY’le ilgili. Biz bu projeyi önemsiyoruz, lanse edildiğinde de destek vermiştik. Milliyetçi Hareket Partisi olarak da ekonomi programımızın, Üreten Ekonomi Programı’nın en önemli ayaklarından birisi “Türk malı” imajı, “Türk” imajı, bunun yayılması ve bu kapsamda da markaların desteklenmesi.

Ama kaygım şu: Buradaki yazılanlara baktığım zaman, bazıları yabancı ortaklarla ilgili, tebliğlerle ilgili birçok eleştiri var -siz onu benden daha iyi biliyorsunuz, arkadaşlar cevap yazarken okumuştur zaten bunu- ama bir süre sonra normal teşvik sistemine dönüyor Sayın Bakanım. 50 tane ili teşvik etmeye, ben teşviksizliktir diyorum arkadaşlara. Sektörel, dar bölgesel teşvik sistemi yapmadan -kendim de her seferinde örnek veriyorum, size de verdim, siz de komisyon üyesiyken de hatırlıyorsunuz- yani Antalya’yı toptan, tek bir bölge yapamazsınız, birinci derecede yapamazsınız. İçinde farklı ilçeler var veya turizm sektöründe birinci dereceye koyarsanız, arıcılık, hayvancılık, tarım koyarsanız, onlar daha az gelişmiştir.

Şimdi burada da kalkıp 100 tane, 200 tane firmaya marka desteği verirseniz, o destek olmaz. Stratejik sektörlerimiz var, olanlar belli. Yani örnek, burada tekstil sektörüne bakınca İtalya’nın yaptığı belli, İspanya’nın yaptığı belli. Yani onlarca firmaya “Hadi şu da bizden, hadi buna da destek ver...” Öyle olmuyor veya -burada tamamına girmemek için söylüyorum- “İşte, şu kadar yabancı ortağı oldu, bu oldu...” Zaten önemli olan şu anda, markanın kendisi değil mi?

Biz araç ihraç ediyoruz değil mi Sayın Bakanım? En fazla yaptığımız otomotiv ihracatı değil mi? Hangisi bizim markamız? Ama Türkiye’de kurulmuş bir sürü firma var ve Türk ürünü diye satıyoruz. O adamlar da gelmiş burada şirket kurmuşlar ama biz, Fransız, Alman, Amerikan, İsveç, ne varsa hepsini satıyoruz.

Hayır, şey için söylüyorum yani şirketler Türkiye’de, üretkenler Türk firmaları -yani o anlamda bakarsak- TTK’ya göre kurulmuş. Dolayısıyla, daha farklı bir konsept geliştirip daha yoğunlaşmak lazım. Aynı şey teşvik sisteminde de lazım; üretimle ilgili teşvikte de diğer ihracat teşviklerinde de daha seçici olup hedefe yönelik şeyler yapmamız lazım. Bir sistemi çıkarıyoruz, işte her gelene “Bunu da yapalım.” dediğimiz zaman bu şuna benziyor: “Her ile bir üniversite kuralım.” Kuralım da yan tarafında var, bir sağında var, arasında 300 metre mesafe var, bir tane daha fakülte kuruyoruz, bir tane daha... Yani böyle bir kaynak israfı. Dün YÖK Başkanımızla beraberdik, onunla da birtakım şeyleri konuştuk. Her yerde aynı ifrat, tefrit var. Bunları bir... Çünkü kaynaklarımız kıt. Bir taraftan cari açıkla ilgili şeyleri konuşuyoruz.

Açıkçası, arkasından yine aynı şey; destek ödemeleriyle ilgili orada bir şey gördüm, çok dikkatimi çekti Sayıştay raporunda. E diğer borçlarını ödemiş, biz desteğe devam etmişiz doğrusa. Şimdi, siz savunma yapmışsınız ama.

Niye onu söylüyorum? Bize geliyorlar “KOSGEB bir destek veriyor, sadece SGK’da bir borcu çıktı diye vermiyor.” “Git, Halk Bankasından bana temiz kâğıdı getir.” Gidiyorsun, ondan sonra diyor ki: “Vergi dairesinden getir.” Gidiyorsun “SGK’dan getir.” Adama küçücük bir KOSGEB desteği vereceğiz 50 bin lira, 100 bin lira, bir tanesinde takıldığı zaman onu veremiyoruz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Biz veriyoruz onu.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Buradan o çıkıyor. Yani şöyle: Bak, işte mahsuplaştı. Bana ayrıntısını okutmayın Sayın Bakan. Arkadaşlar biliyor, siz de okursanız, Sayıştay raporunda var. Ben şimdi, zamanım yok diye tek tek okumuyorum, işin konusunu söylüyorum sadece. Burada yazılan şey, diyor ki: “Hatta alışkanlık hâline getiriyor.” Hadi, orasını da söyleyeyim. Yani bir defalık değil, alışkanlık hâline getiren firmaya biz destek vermeye devam edersek, o zaman öbür tarafta biz tam tersine diyoruz ki MHP olarak: “Hem vergide hem primde borcunu düzenli ödeyen vatandaşa bu zamanda teşvik vermek lazım, ödül vermek lazım.” Niye? Her bir senede bir af çıkarıyoruz, iki senede bir yeniden yapılandırma çıkarıyoruz. Zaten bunlar da geliyor. Böyle bir ortamda bir fark yapmamız lazım veya en azından, sonraki dönemde onu...

Şimdi, bana şunu söylemeyin, diyorum ki ben onları okudum. “Efendim, beş yıllık süre vardı da, işte ödemesiz dönemi vardı da...” Onu demesinler, ben okumadan söylemiyorum Sayın Bakanım, biliyorsunuz ama zamanımız yok, şimdi onu anlatmayayım.

Var orada bir aksama, onları tamir edelim diyorum bir şekilde. Düzenleme gerekiyorsa yapalım, tebliğle yapabiliyorsanız siz tebliğ düzeltin, kanunla yapacaksak uyuzmazlık olan yeri, biz kanunla düzeltelim, bize gelin anlatın ama şuna benzemesin: “Kanunla düzeltelim.” deyince arkadaşlarımız bir önerge getirdiler –siz de yoktunuz- gece yarısı, baktık, ilave “Efendim, biz ihracatçılara destek sağlamak istiyoruz, Kredi Garanti Fonu.” diye. Daha ortada kurulmamış, Bakanlar Kurulu kararı yok, siz bizden destek istiyorsunuz. Öbür tarafta Kredi Garanti Fonu var. Sayın Bilgiç... Neyse Nejat da burada, o da konuşmuştu çünkü. Başkanın kendisi kürsüde değil, karşıdan bir konuşmuştu ama.

Şimdi, kaynaklarımız sınırlı, onu anlatmaya çalışıyoruz. Kurumsal olarak bir sürü çok başlıklı çıkarırsak... Ona benzemesin derken de bunu kastediyorum; elimizde Kredi Garanti Fonu var, oradaki fonun bir kısmını alıp ihracatçıya kullanırmak yerine İhracat Kredi Garanti Fonu kuralım diyoruz. Ya, bir taraftan bu fonları kapatalım diye bir karar aldık, 5018’i çıkardık; öbür taraftan bakıyoruz, 5018’in en önemli şeylerinden birisi, iç denetim birimi. Soruyoruz size iç denetim birimi nerede? Bir de “Özrü kabahatinden büyük.” diye bir laf var ya arkadaşlar, hani padişaha atfedilen şeyin... Yani şimdi diyor ki bakın -size söyleyeyim, siz karar verin, ben bir şey demiyorum- iç denetim birimi, 5018 sayılı Kanun’un 63’üncü maddesi galiba, orada yazıyor. Allah’tan Erhan Usta yok bak; geçen sefer tek tek yoklama yapıyordu çünkü koordinasyon biriminin başındaydı, hangi kurumda var, hangi kurumda yok diye tek tek çetele tutuyordu Erhan Bey, şimdi onun yerine ben sormuş olayım. Bakanlık cevap vermiş -2011 yılında en son bir program yapılmış- Bakanlık cevabında diyor ki: “Bizdeki iç denetçiler birer birer başka kurumlara atandılar, bizde iç denetçi kalmadı, rapor hazırlayamıyoruz.”

Şimdi, sizce özrü kabahatinden büyük değil mi? Yani yok şu anda. Vekâleten denetim başkanlığı yapıyormuş, oraya da vekâleten, birimde adam yok. Yani siz bize kadro istediniz vermiyor muyuz veya yoksa, bir yerden eleman bulunmuyor mu? Bu nitelikli elemanlar... Bir sürü başvuran var...

Sağdan soldan biz size gönderelim. Bulamıyorsanız, ben size yarın hemen 6 tane iç denetim biriminde çalışacak eleman, nitelikli göndereyim, bulayım hemen başka kamu kurumlarından. Şaka yapmıyorum Sayın Bakanım. Bize gelenlerinden gönderelim, bakın, başlatın o zaman.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, toparlayın lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Özü kabahatinden büyük dediğimiz bu. Yani şimdi, kurallara uyalım, kendi çıkardığımız kanunlara uyalım. Zaten doğru dürüst denetim yapılmıyor, Sayıştayın söylediğine de uymuyoruz. İç denetim birimini de sizin kendi denetçileriniz yapacak. Örnek söylüyorum.

Dolayısıyla, eksiklerimiz varsa tamamlayalım. Burada amacımız, yapıcı bir şekilde şey yapmak.

Birkaç cümle de bu vesileyle, büyümeyle ilgili teşvikleri dedim. Sayıştay denetimini önemsiyoruz. Her ne kadar eksik bile olsa, bize bayağı... “Eksik” derken, arkadaşların yaptığı değil, bize gelen kısmı eksik olarak geliyor ama konu başlıklarına baktığımız zaman, biz oradan zaten aksayan noktaları anlamış oluyoruz.

Şimdi, çok rakamlara girmeyeceğim, Sayın Kalaycı da diğer arkadaşlarım da ihracat ve büyüme rakamlarındaki sapmadan, hedeflerden uzaklaşmadan bahsettiler. Durumumuz bu.

Yani peki, ne yapmamız lazım? Yani burada işimiz gücümüz sadece kur, faiz tartışmalarıyla, şu indi, bu çıktı, Merkez Bankası düşürmedi veya şundan oldu demenin bir anlamı yok. Eğer biz kırılğan olursak, hastalıklara açık olursak, en küçük bir rüzgârda hastalanmamız, dışarı etkilerden etkilenmemiz gayet doğal olur.

Onun için, biz burada şimdi bakıyoruz, yadırgayacak bir şeyimiz yok. İşte, geçen ayın sanayi üretimine baktığımız zaman, son çeyreğin sanayi üretimine baktığımız zaman revize etmek zorundayız. Demek ki o büyüme hedeflerini yakalayamayacağız. Yüzde 3; 3,2; 3,1; aylık 3,2; çeyreklik daralma, aşağı yukarı neredeyse bire bir oranda büyüme yansıyor. Bu şu demek: Bu 3'üncü çeyreğin büyümesi çok istediğimiz gibi olmayacak, yıl sonu itibarıyla da yeniden revize edeceğiz.

Ha, bunu eleştirmek için söylemiyorum, önlem almamız lazım. O zaman ne yapmamız lazım? Teşvik sistemini gözden geçirelim derken, daha öncelikli sektörlere, yüksek teknolojili, yüksek katma değerli diyoruz; yenilik diyorsunuz, çok güzel. Yani planda var, dönüşüm programlarında var. Birincisi cari açıkla ilgili, tasarruflarla ilgili ama hâlâ tartışıyoruz. Bitti, üç yılı geçti Sayın Bakanım, üç buçuk yıl oluyor neredeyse, 2013'ün mayıs ayında kabul etmiştik yani burada Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı. Biz içindeki birçok şeyi hâlâ daha, dönemin yarısı geçti, uygulayamadık.

O nedenle, bir an önce gidelim, yapısal önlemlerle ilgili varsa çıkması gereken düzenlemeler, burada beraber çıkaralım, eksikleri de tamamlayalım, dikkate alalım yapılan eleştirileri. İnşallah, bunların da üstesinden geliriz diyorum. Birçok şeylerde biraz daha şeffaf ve hesap verebilir hâle gelelim, bundan kaçınmayalım. Siz de o zaman rahat edersiniz, daha sonra yapılacak çalışmalarda daha az eleştiriyle, daha çok çözüm odaklı olarak yapılacak yeni projelere yoğunlaşırız diyorum.

Teşvik edelim ama doğru şekilde edelim ki kaynağımız israf olmasın diyorum.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günal.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyelerimiz, sevgili bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ekonomi Bakanlığımızın bütçesinin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, muhalefetimiz güzel şeyler söylüyor ama hep bardağın boş tarafını gösteriyorlar. Tabii, adı üzerinde “muhalefet”

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Toptancı olmayın. Ne kadar güzel temenniyle bitirdim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam Mehmet Hocam, teşekkür ediyorum.

Şimdi, iktisatçılar işe başlarken bir önceki öngörülerinin niye tutmadığını, tahminlerinin niye boşa çıktığını anlatmakla işe başlarmış. Şimdi, aslında dünyada bir sorun var belli ki ama bu sorun, tüketememe sorunu. Yani Türkiye dünyada bir devlet, biz farklı bir dünyada yaşamıyoruz ama hayat tekdüze değil. Elbette bir projeksiyon yapıyorsunuz, geleceğe ilişkin planlama yapıyorsunuz, tutarsa ne âlâ; tutmazsa hayat devam ediyor, yeni projeksiyonlar, yeni planlar yapmak zorundasınız.

Şimdi, Ekonomi Bakanlığımız, adı üzerinde yani çok önemli bir bakanlık. Sayın Bakanımızın da iş dünyasının içinden gelmesi, hem ticareti hem ihracatı, üretimi, istihdamı iyi biliyor olması bizim için bir şans. Maalesef, biz tüccar bir devlet değiliz, bürokrat bir devletiz. Yani bunu söylerken şey için söylemiyorum ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On dört senedir tüccar devlet olmadınız mı?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Anonim şirket gibi idare edilmeli diyordunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani kuruluşumuzdan itibaren öyleyiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, on dört senedir...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, on dört sene öncesine gidersek Mehmet Hoca...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir soru sorduk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, on dört sene genelde kıyaslamayı yapıyoruz. Bu önemli bir şey yani hayatı oradan başlatmıyoruz. Biraz önce Sayın Günal 1923 İzmir İktisat Kongresi'nden bahsetti. İktisat Kongresi'nde alınan stratejik kararlar önemliydi Türkiye için, yeni cumhuriyet için ama 1926'ya geldiğinde dünya krize girdi. 1929 ekonomik buhranını hepimiz biliyoruz, biraz önce Sayın Zekeriya Temizel de sabahki konuşmasında bahsetti.

Şimdi, planlıyorsunuz ama sonra, bir sene sonra, planladığınız gibi olmuyor. Dışsal etkiler ekonomiyi hem firma bazında hem de ulusal bazda etkiliyor. Üretim planlaması yapıyorsunuz, döviz kurunu bir ortalama kur alıyorsunuz ama tutmuyor. Ee, tüketici davranışları, üretici davranışları, vesaire, vesaire... Yani klasik ekonomide neydi kural? “Her arz kendi talebini yaratır.” diyordu değil mi kural? Yok öyle bir şey şimdi. Öyle bir dünya yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İktisat dersi gibi oldu, varsayımlar, teoriler falan.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani ben şimdi iktisat dersi vermek istemiyorum, öyle bir şeyim yok. Gerçi serde hocalık da var, ben on beş yıl öğretim üyeliği yaptım ama hayatımın son on yedi yılında ticaretin içinden geldim, üretimin içinden geldim. Reel ekonomi, yani İzmir'de biz üretiyorduk. Ama dünyaya yeni kurallar getirmiyoruz. Ürettiğinizi satabiliyorsanız bir daha üretirsiniz, satamıyorsanız üretemezsiniz. Bu kadar basit yani bu. Satmak için üretiyorsunuz. Dünyada bir tıkanma var ama değerli arkadaşlar, iş adamlığı, iş hayatı bir cambazlık gerektiriyor, âdeta cambazlık. Cambazın elinde üç tane top var, bu topu çeviriyorsa oyun devam eder.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne ilgisi var cambazlıkla?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, anlatacağım şimdi hoca. Senin konulara da gireceğim. Yani biraz süremi ekonomik kullanayım da.

Elinizde üç tane top var. Bu toplardan bir tanesi ciro, bir tanesi kârlılık. Toplardan ciro ile kârlılık plastik toptur. Ama bir de ne var? Likidite yani kısa süreli borçlarınızı ödeyebilme gücü. Bu top da güllüdür, demir toptur. Eğer oyunu devam ettirmek istiyorsanız bu gülle topu, demir topu düşürmemek zorundasınız. Ülke ekonomileri de böyle. Yani bir kişinin ekonomisiyle, aile ekonomisiyle, şirket ekonomisiyle ülke ekonomisi birbirine benzer. Sizin şimdi kârınız düşebilir, cironuz, yani satış miktarınız, tutarınız düşebilir. Plastik toptur, düştüğü zaman elinize gelir, yine oyunu sürdürürsünüz ama cari işlemlerinizi ya da likiditeniz, demir gülle olan top düştüğü an oyun bozulur.

Ekonomi Bakanlığının bence en büyük misyonu, iş dünyasına müdahale etme değil, likiditeyi, Türkiye'nin ödemeler dengesini, cari işlemlerini, bunları muhafaza edebilmektir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cemal Bey, gülle düştü.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir dakika... İşte güllenin düşmemesi için uğraşıyoruz.

Şimdi sizin anlattığınız nedir? İstihdam azalıyor, efendim, ihracat azalıyor, bunlar cirodur yani düşer, çıkar, düşer, çıkar, kârlılığımız düşer, çıkar ama Türkiye'nin bu Ekonomi Bakanlığına gelinceye kadar, diğer bakanlıklarda da söylüyorum, dünyadaki krize rağmen biz hâlâ iyi durumda olan bir ekonomiyiz. Bu demek değildir ki hep böyle gideceğiz ama öğrenilmiş çaresizlik sendromu var hoca, senin şeyden vereyim o zaman misali. Yani siz hep öğrenilmiş çaresizlik sendromunu anlatıyorsunuz: “Yapamayız, edemeyiz, biz kimiz?”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, yok, öyle bir şey söylemedim. “Yapamayız.” demiyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu, işte, dedim ya biraz önce, devletçi ekonominin getirdiği bir şey. Türkiye artık o günleri geçti. Türkiye artık 350-400 milyar dolarlık bir dış ticaret hacmine sahip bir ülke. Dünyanın 16'ncı, 17'nci ekonomisi içinde, G20 içinde; artık biz küresel bir oyuncuyuz. Ama ben demiyorum ki bardağın boş tarafı yok, elbette var fakat sürekli boş tarafını anlatarak, iş dünyasının psikolojisini bozarak bir yere gidemeyiz. Biraz daha, yapılan güzel işleri anlatmamız lazım çünkü konsantrasyon çok önemlidir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yirmi dört saat anlatıyorsunuz Hocam, işiniz zor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İş adamı, bakın, vergiyi iş adamı verir, üreten verir. Tüketim olmadan da üretim olmuyor. İş adamına iltifat etmezseniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, Cemal Bey, ne anlatıyorsun? Vergiyi vatandaş veriyor, dolaylı vergiyi. İstikrar filan...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – En yüksek vergi oranı... Dolaylı vergi ve gelir vergisi oranlarına bakın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, vergiyi veriyor, tabii, dolaylı vergilerle alıyoruz ama onun da olması lazım. Şimdi, Nasrettin Hoca Akşehir Gölü'nü mayaladığı zaman hemşehrilerinden birkaç kişi gelmiş, “Hoca, sen ne yapıyorsun? Tutmaz bu.” demiş. Ama benim hemşehrim Temel ne demiş? “Hoca, bu kadar yağurdu nereye satacaksın?” demiş. Yani biraz da öyle bak Mehmet Hoca -senin hemşehrini aldım- yani bunu tutacak kesin de, nereye satacağız bunu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hikâye anlatma, hikâye.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hikâye anlatacağım tabii, hikâyeyle başlar bu işler.

Değerli arkadaşlar, o bakımdan, elbette küresel bir kriz var. İktisat, tabii, tarihçileri teorisyenlerdir, ben size iktisat tarihi anlatmayacağım ama 1929 ekonomik krizini dünya nasıl aştı? Sayın Zekeriya Temizel Bakanımız Keynes'den bahsetti. Keynesyen ekonominin temeli şudur: Devlet altyapıya para çıkarın, piyasayı rahatlatın. Devlet altyapı yatırımlarıyla satın alma gücünü, satın alma isteğini artırarak piyasayı rahatlatmıştır. Kapitalist ekonominin temeli budur. Yani, bir: Eski köye yeni âdet getirmiyoruz. İhracatçımızı, üreticimizi mutlaka desteklemeliyiz ama bu destek illa kanunlarla, kurallarla değil, moral, motivasyonla da olmalı. Parlamentonun görevi kanun çıkarmak tabii. İş dünyasının önünü açmak. Dinamik bir toplumuz. Her yıl bu topluma 1 milyona yakın nüfus katılıyor, 1 milyona yakın.

Şimdi, Avrupa ülkelerinde geziyorsunuz, Avrupa'da büyük bir karamsarlık var, dünyada karamsarlık var. Ama biz de bu karamsar ekonomiye katılmak yerine bardağın dolu tarafını da görerek yola devam etmeliyiz diye düşünüyorum.

Ben asıl kendi seçim bölgemle ilgili ve Türkiye'nin de stratejik bir ürünü olan fındıkla ilgili birkaç cümle söyleyerek bu konuya Sayın Bakanımızın, Bakanlık bürokrasimizin de dikkatini çekerek sözlerime son vermek istiyorum.

Değerli Bakanım, Türkiye'nin hakikaten mukayeseli üstünlüğü olduğu birkaç alan var, bunları saymayacağım ama tarımda Türkiye fındıkta bir numara. Bunu hepimiz kabul ediyoruz. Fındıkla ilgili maalesef Türkiye devletinin kalıcı bir politikası yok. Yani bunu iktidar partisi milletvekili olarak söylemekten... Belki "Sana mı düştü?" denilebilir ama ben fındık bölgesinin milletvekili olarak bu sektörün de dertlerini dile getirmek istiyorum.

Şimdi, âdeta taşlar bağlanmış, köpekler serbest bırakılmış. Tamam, piyasa ekonomisi, patron piyasa diyoruz, piyasaya her şeyi bırakmışız, devlet de işte, Tarım Bakanlığımızın bütçesi de birkaç gün sonra gelecek, bu sene de 850 milyon gibi bir destek öngörmüşüz, sadece doğrudan alan bazlı destek ama mutlaka fındığa özel bir önem vermeli ve bu yönde kalıcı tedbirler almalıyız. Ben demiyorum ki piyasaya müdahale edelim. Hayır, ama mutlaka bir stok müessesemizin olması lazım. Şu anda fiyatlar hızla düşüyor, düşürülüyor. Birileri fındıkta manipülasyon yapıyor. Giderek tekelleşme oluyor. Yani müstahsil bir yerde yalnız bırakılmış durumda.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, lütfen toparlayın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, birkaç dakikanızı istirham edeceğim.

Dolayısıyla, teklifim şudur: Biz Ekonomi Bakanlığı olarak mı olur, Gümrük Bakanlığı olarak mı olur, mutlaka fındıkla ilgili yasal bir düzenleme yapmak zorundayız. Fındık düzenleme ve denetleme kurulu gibi bir müessesenin olması lazım. Petrolde var bu, tekelerde var, bilmem şeyde var ama önüne gelen, bir masa, bir kasa fındık ticareti yapıyor. Şu anda fındıktaki krizin en büyük sebeplerinden birisi manav dediğimiz, bu, işte, emanet fındık alan insanlar, emanet olarak aldıkları fındığı ihracatçıya veya alıcıya vermiştir, ihtiyaç görülmüştür. O insanlar fiyatları düşürmek için her türlü manipülasyona başlamışlardır. Âdeta, biraz önce dediğim gibi, sahipsiz bir durumdadır. Dolayısıyla bu kadar stratejik bir ürünü biz başıboş bırakmamalıyız, mutlaka bir düzenleme ve denetleme kurumu gibi bir müessese olmalı. Ayrıca, lisanslı depoculukla olabilir, regülasyon yapabilecek bir stok kurumumuz olmalı. FİSKOBİRLİK misyonunu kaybetti. Toprak Mahsulleri Ofisi bu işe girmiyor ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Fındıkta komünizm istiyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, saf komünizm yok, ben müdahaleci ekonomiden yana eğilim fakat bu bizim stratejik ürünümüz. Bakın, dünyanın yüzde 70'ini biz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İşinize gelince istiyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sen adına ne dersin de.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nedir komünizm onu soruyorum sana.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, hatibe müdahale etmeyin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, bu önemli bir konu Sayın Bakanım, ihmal etmememiz gereken bir konu. Ben işin hamasetine gitmiyorum. Elbette 2 milyonun üstünde insan bu işle iştiğal ediyor ama hem ihracatçımızı hem sanayicimizi hem tüketicimizi memnun edecek ama özellikle de üreticimizi memnun edecek bir mekanizmamızın olması lazım diyor ve Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olması dileklerle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, Bakanlığımızın çok değerli yöneticileri, bürokratları, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımız değerli temsilcileri; hepimizi saygıyla selamlıyorum. 2017 bütçesinin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bugün cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 78'inci yılındayız. Kendisini ve silah arkadaşlarını bir kez daha saygıyla ve minnetle anıyor, anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Bugün Ekonomi Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Tabii ki Türkiye hem içeride hem dış ilişkilerinde tarihinin en derin siyasi krizini yaşıyor. Bu siyasi krizin tetiklediği ekonomik kriz de giderek derinleşmekte. Demokrasiye, hukuka, insan haklarına, düşünce ve basın özgürlüğüne, bağımsız yargıya ülkeyi yönetenler tarafından vurulan her balyoz ister istemez ekonominin temellerini de derinden sarsmaktadır.

Türkiye dış dengede diğer ülkelerdeki ekonomik gelişmelerle de ilişkili olarak zorlu bir döneme giriyor. Ama Türkiye'yi "sorumlu" veyahut da "sorumsuz" sıfatıyla yönetenler de ülkenin ekonomik ve siyasi çıkarlarını gözetmeden, önlerine gelen tüm ülkelerle kavga ediyor. Türkiye'yi dünyadan koparıp kendi karanlıklarına hapsedme hevesinin ülkeye olan faturası her geçen gün biraz daha kabarmaktadır. Türkiye'nin en fazla ticaret yaptığı Avrupa Birliği, Rusya, Irak gibi ülkelerle yaratılan krizler ülkenin geleceğini de tehdit etmektedir.

Millî gelirin yüzde 5'ine yakın cari işlemler açığı veriyoruz ama büyüme oranımız yüzde 3'ün üzerine çıkmıyor. Artık dışarıya daha az mal satıyoruz, dışarıdan daha az doğrudan yabancı sermaye geliyor, daha az turist ve dolayısıyla daha az turizm geliri elde ediyoruz.

Ödemeler dengesindeki tanımıyla 2015 yılında yüzde 3 oranında azalan ihracat bu yıl da yüzde 14'e yakın oranda azalmaya devam ediyor. İhracatta iki yıllık toplam azalma yüzde 20'ye yaklaşıyor. Turizm gelirleri 2015 yılında yüzde 10 oranında azalmış, bu yılki azalma yüzde 30'un üzerinde seyrediyor. Son iki yılda turizm geliri neredeyse yarı yarıya azalmış durumda. Taşımacılık geliri 2015 yılında yüzde 9 azalmış, bu yılki azalma yüzde 12'nin üzerinde seyrediyor. Son iki yılda taşımacılık gelirinde yaşanan azalma yüzde 20'nin üzerine çıkıyor.

Bu rakamlar, Türkiye'nin dünyayla olan ekonomik ilişkilerinin azaldığına, dolayısıyla dünya ekonomisi içerisindeki payının küçülmekte olduğuna ciddi anlamda işaret etmektedir.

Rusya'yla son bir yılda yaşadıklarımız buna verebileceğimiz en güzel örnektir. Bundan yaklaşık bir yıl önce, 24 Kasım 2015 tarihinde Türkiye bir Rus uçağını düşürdü. Cumhurbaşkanı, Rusları, Bayır Bucak Türkmenlerini bombalamakla suçladı ve "Türkiye'nin kendi sınırlarını koruma hakkına herkes saygı göstermelidir." diyerek uçağın düşürülmesini savundu. Sonraki günlerde "Özür dilemesi gereken bir taraf varsa, bu biz değiliz. Hava sahamızı ihlal edenler özür dilemeli." dedi. Dönemin Başbakanı Davutoğlu, "Hiçbir ülke, sorumluluğunu yerine getirdiği için özür dilemez. Ordumuz sorumluluğunu yerine getirdi. Hiçbir ülke, işimizi yaptığımız için özür beklememeli." dedi. Ruslar, "Kaçak petrol aldığı için terör örgütü IŞİD'i korumak amacıyla uçağı düşürdüğünü" ileri sürerek Türkiye'ye ağır suçlamalar yöneltti.

Rusya, Türkiye'ye çeşitli yaptırımlar uygulamaya koydu. Bize turist göndermedi. Mal almadı. Başta turizm ve tarım olmak üzere birçok sektör bu politikadan büyük zararlar gördü, görmeye de devam ediyor. Bu yıl turizm gelirlerindeki azalmanın yüzde 30'u bulması bu krizden kaynaklandı. Türkiye'nin Rusya'ya yaptığı ihracat bu yıl yüzde 60 oranında azaldı.

Cumhurbaşkanı ve Hükûmet söylediklerinden çark etti. Özür dilendi. Başbakan, "Gerekirse tazminat öderiz." dedi. Buna rağmen ekonomik ilişkilerde hâlâ en küçük bir düzelme gözlemlenmiyor.

Mesela bizim Hükûmetimiz Irak'la sürekli kavga ediyor. Türkiye, en fazla ihracat yaptığı üç beş ülkeden biri olan Irak'a 2013 yılında 12 milyar dolar ihracat yapmış, bu rakam geçen yıl 8,5 milyar dolara geriledi. Bu yıl da yüzde 20'ye yakın azalıyor, yani bu yıl Irak'a 7-7,5 milyar dolarlık ihracatı güçlüklerle yapabiliriz.

Şimdi de Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz kopma noktasına getiriliyor. Cumhuriyet gazetesine yapılan haksız ve hukuksuz operasyondan sonra Hükûmet, Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizi çıkmaza sokmak için elinden gelen her çabayı gösteriyor. Oysa Avrupa Birliği Türkiye'nin dış ticaretinin yarısından fazlasını gerçekleştirdiği, Türkiye'ye en fazla yabancı sermaye yatırımı yapan bir ekonomik büyüklük. Türkiye Avrupa Birliğini gözden çıkarabilir mi? Böyle bir riski göze alabilir mi? Türkiye ekonomisi AKP'nin siyasi fantezilerine ne yazık ki feda edilmektedir.

Türkiye'nin dış ticarete bir noktaya geldikten sonra orada kalması, hatta geriye doğru gitmesinin önemli bir nedeni de ülkede üretim ve yatırım ikliminin hızla yok olmasıdır. İhracat yapabilmek için önce üretim yapmak, üretim yapabilmek için de yatırım yapmak gerekiyor. Oysa Türkiye'de özel sektör yatırımları yıllardır yerinde sayıyor, kamu yatırımları ise Türkiye'nin plan-program hedeflerine, acil altyapı ihtiyaçları yerine iktidara yakın sermaye gruplarına rant sağlamaya dönük alanlara yönlendiriliyor.

İstanbul'a üçüncü köprü yapıldı. Köprüyü yapan şirket para kazansın diye örneğin kamyon trafiği, diğer köprülere göre kat kat daha fazla geçiş ücretleri alınan bu köprüye zorunlu olarak yönlendirildi. Taşımacılar, bu köprüden geçmenin kendilerine geçiş ücreti ve fazladan harcanan mazot olarak 500 liralık ek maliyet getirdiğini söylüyorlar. Bu maliyetin yansıtılması yüzünden İstanbul'un Avrupa yakasında meyve sebze fiyatları artıyor. Bu maliyet dönüp dolaşıp halkın üzerinde kalıyor. Adana'dan Avrupa'ya portakal taşıyan bir tırın maliyetini, AKP'ye yandaş bir şirket para kazansın diye durduk yere 500 lira artırırsanız bu Türkiye'nin ihracatını olumsuz etkilemeyecektir.

Özel sektörün makine teçhizat yatırımları 2011 yılından sonra yüzde 10'a yakın oranda azalmış durumda. Yapılan yatırım harcamalarının da büyük ihtimalle önemli bir kısmı yenileme yatırımdır. Yani ülkeye yeni yatırım yapılmıyor.

Türkiye’de yatırım teşviklerinin yetersiz olduğu söylenemez. Kurumlar vergisi istisnası, gelir vergisi stopajı teşviki, gümrük vergisi muafiyeti, arsa tahsis, sigorta prim desteği, enerji desteği, yatırım kredisi faiz desteği, nitelikli personel için ücret desteği, yatırıma ortaklık, alım garantisi gibi işlemlerle birçok teşvik unsuru bulunuyor. Buna rağmen Türkiye’ye yeterli yatırım yapılmıyor. Örneğin, bu yıl yatırım teşvik belgesine bağlanan yatırımların tutarı geçen yıla göre yüzde 3,5 oranında azalıyor.

Yatırımcının ayağına turkuaz halı sermek yetmiyor. Yatırım için istikrar gerekiyor. Hukukun hiçe sayıldığı, Anayasa’nın tanınmadığı, hiç kimsenin hukuki emniyetinin olmadığı, kayırmacılığın, iltimasın alıp başını gittiği ve yakalananların da cezasız kaldığı, ihalelerin kapalı kapılar ardında kotarıldığı bir ülkeye kimse yatırım yapmak istemez.

Türkiye’nin ihracatının yerinde saymasının bir başka önemli nedeni ileri teknoloji ürünü üretiminin imalat sanayisi üretimi içerisindeki payının azalmasıdır. AR-GE harcamalarının millî gelire oranını artırdık diye övünüyorsunuz ama imalat sanayisi üretimi içerisindeki ileri teknoloji ürününün payı azalıyor. 2003 yılında Türkiye’nin imalat sanayisi üretiminin yüzde 5,7’si ileri teknoloji ürünüydü. 2015 yılında bu oran yüzde 4,2’ye geriledi. 2003 yılında Türkiye’nin imalat sanayisi ihracatının yüzde 6,5’u ileri teknoloji ürünüydü. 2015 yılında bu oran yüzde 3,9’a geriledi, hatta bu pay bu yıl Ocak-Eylül döneminde yüzde 3,4’e indi.

Son iki yılda dolar kuru yüzde 45’e yakın arttı, yani Türk lirası yüzde 30’dan fazla değer kaybetti. Bu değer kaybının ihracatı artırması beklenir. Buna rağmen son iki yıldır ihracat artmıyor aksine azalıyor. Demek ki paramız değer kaybetmeseymiş ihracatımız yerlerde sürünecek noktada olacaktı.

Ham madde ve enerji fiyatları genellikle döviz kuruna göre belirlendiği için Türk parasının değer kaybetmesi üretilen malın maliyetindeki emeğin ucuzlatılması demektir. Ortanın altı ya da düşük teknolojili ürünler ihraç etmek bir anlamda dışarıya ucuz emek satmak, yani kendi halkının emeğini başkalarına sömürmek demektir.

Türkiye’de AR-GE’ye daha fazla kaynak harcayıp daha az ileri teknoloji ürünü üretip, daha az ileri teknoloji ürünü ihraç ediyorsak burada bir gariplik olmalı. Bu garipliği de eğitim sisteminde aramalıyız. AKP iktidarının dayattığı bu çağ dışı eğitim anlayışı Türkiye’yi gelişmiş ülkelerin ucuz emek cenneti hâline getirmektedir.

Türkiye’nin dış ticaret açığının çok büyük bir bölümü ileri teknoloji dış ticaretinden kaynaklanıyor. Örneğin 2015 yılında Türkiye 4,9 milyar dolarlık ileri teknoloji ürünü ihraç etti. İthal ettiği ileri teknoloji ürününün tutarı ise 26,2 milyar doları buldu. Yani ileri teknoloji ticaretinde 21 milyar dolar açık verdi. Bu açık Türkiye’nin aynı yıl verdiği toplam dış ticaret açığının yüzde 34’ünü oluşturuyor. Türkiye’nin yüksek dış ticaret açığı, dolayısıyla cari işlemler açığı sorununu çözebilmesi katma değeri yüksek ileri teknoloji üreten yatırımlara ağırlık vermesiyle mümkün olacaktır. Ancak, bu çağ dışı eğitim anlayışıyla Türkiye yatırımlarını dolayısıyla da üretimini katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünü üreten alanlara asla yönlendiremez, ancak niteliksiz, ucuz iş gücü yetiştirmekten başka da bir işe yaramaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakan, 21 Ekimde İzmir’de İzmir Ticaret Odasının düzenlemiş olduğu D8 toplantısına katıldım. D8, 54’üncü Hükümet yani 15 Haziran 1997 yılında Refahiyol Hükümeti döneminde Sayın Necmettin Erbakan’ın kurmuş olduğu bir topluluk. İlk kez böyle bir toplantıya iştirak ettim. Toplantıya Bangladeş, Endonezya, İran, Malezya, Mısır, Nijerya, Pakistan ülkelerinin ticaret odaları katılmışlardı. Yapılan bu toplantıda şöyle bir değerlendirme var: Bangladeş’ten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, ek süre veriyorum, lütfen toparlayın Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2015 yılı itibarıyla bu ülkelerle dış ticaret hacmimiz şu: 2015 yılı itibariyle toplam dış ticaret hacmimiz Bangladeş’le 1 milyar 196 milyon dolar, Endonezya’yla 1 milyar 845 milyon dolar, İran’la 9 milyar 760 milyon dolar, Malezya’yla 1 milyar 696 milyon dolar, Mısır’la 4 milyar 341 milyon dolar, Nijerya’yla 504 milyon dolar, Pakistan’la 600 milyon dolar. Oysa haritaya bakın, Orta Doğu’da başlayıp Uzak Doğu’ya kadar devam eden bu coğrafyada 8 ülkenin toplam nüfusu dünya nüfusunun yedide 1’i. Bu 8 ülkenin toplam dış ticareti 1.5 trilyon dolar. Yani dünya dış ticaretinin yüzde 9’u gibi. Bu ekonomik büyüklükteki entegrasyonun 8 ülkesinin kendisi aralarındaki ticareti sadece 120 milyar dolar arkadaşlar. Baktım, Bangladeş’in yapmış olduğu dış ticarete ilk beş arasında, Tayland, Hindistan, Çin, Endonezya var ama Türkiye yok. Endonezya’da ilk beşin içerisinde yine biz yokuz. Malezya’nın ilk beşinde yine biz yokuz. Mısır’ın ilk beşinde yine biz yokuz. Nijerya’nın ilk beşinde yine biz yokuz. Pakistan’ın ilk beşinde yine biz yokuz. Sadece İran’ın ilk beşinde biz varız, o da büyük bir ihtimal altın ticareti, Rıza Sarraf’ın yapmış olduğu işlemlerin ötesinde başka bir şey yok. Şimdi, bir taraftan “Biz İslam ülkelerinin en iyisiyiz, en büyüğüz. Onlara önderlik yapacağız.” Ama İslam ülkeleriyle yaptığımız, bu 8 ülkeyle yaptığımız toplam ticaret hacmi 19 milyar 942 milyon arkadaşlar. Şimdi, bizim bir taraftan İslam ülkeleriyle olan... Yani Avrupa’ya kapımızı kapatıyoruz, orayla problemlerimiz var, burayla problemlerimiz var ama hiç olmazsa bu ülkelerle olan ilişkilerimizin daha da gelişmesi ve bu ülkelerle olan ticaret hacmimizi biraz daha genişletmemiz gerekirken ne yazık ki bu ülkelerle olan ilişkilerimiz de oldukça sıkıntılı ve problemlidir. Dolayısıyla, bugünkü bu uygulanan politikalarla Türkiye ekonomisinin ciddi sıkıntılar yaşayacağını önümüzdeki dönemde de görüyoruz.

2017 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim sayın Çam.

Sayın Taşçı, buyurun lütfen.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Ekonomi Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, değerli basın; 2017 yılı Ekonomi Bakanlığı bütçesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Sözlerime öncelikle 2002 yılından itibaren 2017’ye kadar rakamları detaylı bir şekilde dinlediğiniz gibi, ekonomideki, ihracattaki ve ithalattaki gelişmeleri bizlerle paylaşan ekonomi bürokratlarımızın, başta Sayın Bakanımız olmak üzere getirdikleri bu nokta için öncelikle teşekkürle başlamak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükümetleri döneminde izlenen politikalarla ülkemiz fason üretim yapan bir ülke olmaktan kendi markasıyla üretim yapan bir ülkeye dönüşmeye başladığını görmekteyiz. Fasoncu ülke algısının kırıldığını, Türk mallarının artık uluslararası pazarlarda tercih edilen bir noktaya geldiğini görüyoruz. Ekonomi Bakanlığımızın, TURQUALITY Programı gibi destekleriyle markalaşmaya ve tasarıma verdiği desteklerin bu süreçte çok önemli bir katkı sunduğunu görmekteyiz. Biz biliyoruz ki bugün artık dünyada belli bir noktaya ulaşmış markalarımız var. Marka ismi vermeden, birkaç alanda, bunları sizlerle paylaşmak isterim. Beyaz eşyada bir markamız verilen destekler ve çizilen vizyonla şu an Avrupa’da pazar payında ikinci sıraya yükselmiş. Mobilya sektöründe faaliyet gösteren başka bir markamız verilen desteklerle mağaza sayısını 300’ün üzerine çıkarmış. Başka bir hazır giyim markamızın mağaza sayısı 100 ün üzerine çıkmış. Bunun dışındaki sektörlerde de dünya markası olan, dünya markası olma yolunda önemli mesafe katetmiş markalarımız mevcut. Gıda sektörüne bakıyoruz, gıda sektöründe faaliyet gösteren markalarımız Körfez’de, yakın coğrafyamızda çok ciddi pazar paylarına sahipler. Bu gelişmeler iftihar ettiğimiz hususlar, ancak gerek bölgesel gerekse global arenada daha fazla sayıda bizim marka çıkarmamızı zorunlu kılıyor. Yine, tasarıma verilen desteklerle bugün 21 farklı sektörde tasarım yarışmaları düzenleniyor, buralarda

dereceye giren gençler yurt dışında eğitime gönderiliyor. Bu arkadaşlar dönüyor ve bunlar sanayimize katma değer olarak geri dönüyor ve özgün tasarımlar yapıyorlar. Bakanlığımızın ayrıca, sanayicimize de tasarımcı istihdamı olsun, makine ekipman olsun çok güçlü destekler verdiğini biliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Bakanlığımızın koordine ettiği tasarım haftaları, inovasyon haftaları gibi faaliyetlerle birlikte tasarım, inovasyon, yenilikle ilgili farkındalık yaratılmaya çalışıldığını görüyoruz. Bu konularda yeni algı, birikim oluşturmaya çalışılıyor ve bu faaliyetleri takdirle izlemekteyiz. Ayrıca, KOBİ'lerimizi ihracata kazandırmak, yeni yeni ihracatçılar oluşturmak için Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Projesi –kısa adıyla URGE- gibi faaliyetlerinin olduğunu da müşahede etmekteyiz. Bu programda, sanayi ve ticaret odaları, ihracatçı birlikleri gibi iş birliği kuruluşları kendi üyelerini bir küme mantığı etrafında toplayıp, onlara mentorluk yapıyorlar ve yurt dışı pazarlara açılmak için ortak danışmanlık ve eğitim faaliyetleri yürütüyorlar, birlikte pazarlama yapıyorlar. Bugün, 160, 170 farklı URGE kümesine bu noktada Bakanlığın destek verdiğini görmekteyiz.

Yine, Ekonomi Bakanlığımızın verdiği desteklerle yurt dışına, farklı farklı ülkelere birçok ticaret heyeti gidiyor. İş adamlarımız sürekli dış ülkelerle ilişkilerini yoğun bir şekilde artırmış durumda. Yeni pazarlara açılma söz konusu. Pazarlar tanınıyor. Bunlar da ihracatta pazar çeşitliliği açısından, geleneksel pazarlar dışında yeni pazarlarda var olmak açısından çok önemli destekler ve bunun daha fazla artmasına şiddetle ihtiyacımız var. Bütün bu faaliyetler hem yeni, katma değerli ürün ihracatımızın artırılması hem de ihracatta pazar çeşitliliği açısından önemli faaliyetlerdir. 2023 ihracat hedeflerimiz çerçevesinde bütün bu faaliyetlerin artarak devam etmesi zorunluluk arz etmektedir. Yeni yeni enstrümanlarla ihracattaki teknolojik dönüşümü sağlamak zorundayız. Bu faaliyetlere aktarılan kaynağın da tabii ki artması gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ekonomi Bakanlığımızın faaliyet alanındaki önemli konulardan bir tanesi de helal ürün konusudur. Günümüzde helal ürün farkındalığı giderek artmakta ve bu konuda dünyada hızlı bir talep artışı yaşanmaktadır. Dünya helal pazarının hacmi 2,3 trilyon ABD dolarını bulmaktadır. Ancak, helal ürünlerin uyması gereken standartlar ile bunların belgelendirilmesi sürecinde İslam dünyasında ortak bir dil oluşturulmasında maalesef sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu alandaki çok parçalı yapı helal ürün ticaretinin önünde önemli bir engel oluşturmakta ve tereddütlere yol açmaktadır. Ülkemizin, helal ürünler konusunda yapılan çalışmalara aktif olarak katılım sağlaması ve liderlik etmesi son derece önemlidir. Bu konuda, İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde faaliyet göstermek üzere ülkemiz öncülüğünde İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü kurulmuştur. Bu platform kapsamında, Bakanlığımızın öncülüğünde helal standartları belgelendirmesi ve akreditasyonu sisteminin işlerlik kazandırılmasına yönelik çalışmaları şiddetle destekliyoruz. Helal belgelendirme için ortak bir akreditasyon yapısının oluşturulması gerekmektedir. Bu konuda Bakanlığın inisiyatif almasını önemli buluyor ve bu inisiyatifin desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. İnanıyorum ki, helal alanında oluşturacağımız ortak dil ve sistem İslam ülkeleri arasındaki ekonomik ve ticari gelişmenin de itici gücü olacaktır. Bu çerçevede, gerekli düzenlemelerin hayata geçirilmesi konusunda üzerimize düşeni yapmalıyız. Bakanlığımız bu alanda gerekli koordinasyonu sağlayacak ihtiyaç duyulan düzenlemelere ilişkin adımları atma ve bizlerin de bu konuda desteği tam olacaktır. Bu kadar gelişim varken tabii ki yine talep edeceğiz. İhracat sayımız artsın ve özellikle Anadolu'daki KOBİ'lerin bu anlamdaki katkısı daha fazla olsun.

Sözlerimi bitirmeden önce Karadeniz Bölgemizle ilgili hususlara da girmeden edemeyecektik ama bu konuda, sağ olsun, Giresun Milletvekilimiz bizim üzerinde duracağımız konulara ilişkin zaten sorunu ve çözüme ilişkin önerilerini paylaştı. Aynen katılıyorum.

Ben, aynı zamanda, Sayın Bakanımızın memleketinin damadıyım. Dolayısıyla, memleketimizin, Denizli'nin de sorunlarını en iyi bilen ve buna ilişkin de yıllardır çözüm üreten bir Bakanımız olduğu için onunla gurur duyuyoruz.

Ama Ordu'ya ilişkin, efendim, bizim 5'inci bölge olan teşvikten daha fazla yararlanmak için 6'ncı bölge teşvik uygulamasıyla ilgili konunun hatırlatılmasını istiyorum ve bölgenin tek ürünü olan, tartışmasız tek ürünü olan fındığın tekelleşmesi konusuna ilişkin, yeniden kayıtlara geçmesi adına bu vurguyu ve Ekonomi Bakanlığımızın ve paydaş kurumların bu konuda, gerçekten, Karadeniz'in şiddetle ihtiyacı olan bu konunun özenle üzerinde durulmasını arzu ediyorum.

Yine, bölgede, Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi, gerçekten Avrupa'da üretilen ürünlerimizin her birisinin standardını yükseltmekte ciddi anlamda yüksek algı oluşturan, ürünlerine sahip çıkan insanların özellikle Anadolu'da ciddi emek sonucu üretilen, çok değişik adları olan, bölgemizde de çok çeşitlilik arz eden ürünlerimizin marka olması noktasında Ekonomi Bakanlığımızın tüm bölgemizin zenginliklerinin ve Türkiye'nin zenginliklerinin daha iyi tanıtılması, üreticinin hak ettiği değerinin karşılığını alması noktasında Bakanlığımızın şiddetli desteğine ihtiyacımız olduğunu ifade ediyorum.

Tekrar teşekkür ediyor, hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Taşcı.

Sayın Bakanım, Komisyon adına ikramlarınız için teşekkür ediyoruz. Sanıyorum Denizli bölgemize ait, değil mi? Yöresel bir şey.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tam da Ergün Bey, Denizli'nin damadı konuşurken, onların mahallesinden, yani Kale Davaz bölgesinden kara değirmen unuyla yapılmış olan çok özel, “Davaz baklavası” deriz biz, gazozumuz da bizim yüz yıllık Zafer gazozumuz, afiyet olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Afiyet olsun.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, saygıdeğer hazırun; ben de Ekonomi Bakanlığıyla ilgili olarak 2017 bütçesi başlığı altında genel bir değerlendirme yapmak üzere söz aldım. Öncelikle hayırlı olmasını temenni ediyorum. Tabii, hayrın geleceği temel noktaların da inşallah kalıcı, istikrarlı ve doğruları iyi görerek, tespit edilerek yapıcı olma dilini unutmadan.

Sayın Cemal Öztürk milletvekilimiz bardağın dolusunu, boşunu bakış açısına göre değerlendirdi ama dünyada, şu anda baktığımız zaman, bardaktan çok daha büyük çapta ve bakılması “dolu, boş”tan öte gidecek gelişmeler var. Bunu sadece Türkiye açısından değil, dünya, bölge ve yaşanan 21'inci yüzyıl değişimindeki faktörlerle değerlendirmek lazım. Burada, eğer boş noktalarda veyahut alarm veren noktalarda doğru tespitleri yapmaz isek, olası gelişmelerde ön alacak, tedbir alacak adımları atmak konusunda çok büyük bir gecikme yaşanmış olur. Aynı, 15 Temmuzda bir darbe yaşandı bu ülkede ama o süreye gelene kadar yaşanan, alarm veren işaretleri görmeden, ondan sonra çıkan sonuçlara göre tedbir almanın ne kadar yeterli olup olmadığını hep beraber tartıştığımız gibi.

Ekonomide de, iş hayatında da -ben de iş hayatında var oldum, çalıştım yıllarca- öngörülü olmak, plan yapmak, hata paylarını ve yaşanmışları doğru tespit edip gelecek için doğruyu yapmak. Bugün burada görev yapan tüm milletvekilleri, iktidar-muhalefet ayrımı olmadan, rekabette güç kazanacak, yarınında, 21'inci yüzyılda bölgesel olarak vatandaşlarıyla beraber refahı yakalayacak. Önemli olan,

refahi paylaşımda yükselecek bir Türkiye için elimizden geleni yapmak ve bunları da söylemek, konuşmak zorundayız. O yüzden, tek bir yönlü değil... Şimdi bardağın ötesinde bir dünya var, onu da çok iyi görmemiz gerekiyor.

Şimdi, tabii, Ekonomi Bakanlığı açısından baktığımızda, Ekonomi Bakanlığı diye değerlendirdiğimizde, dünyaya bakmanın şart olduğu bir bakanlık yapısından söz etmemiz gerekiyor ve dünyada neler olduğunu değerlendirdiğimizde, işte, küresel borç oranı, küresel büyüme oranı, yıllarca küresel büyüme oranının çok daha üzerinde giden küresel ticaret oranının geriye gelişi ve bu borçlanmalarla beraber dünyada ortaya çıkan, ülkeler arası yatırım ve üretim açısından açıklanan ve tespit edilen istatistikler, yine ülkeler açısından baktığımızda, farklı farklı gelişmiş, gelişmekte olan ülkeler açısından değerlendirdiğinizde, orada, büyüme oranları, büyümenin istihdama yansımaları, gelirin oluşması, gelire bağımlı, tüketimin borca bağımlı ortaya çıktığının değerlendirilmesi ve “küreselleşme imparatorluğu” diye adlandıracağımız ekonomi politikalarının küreselleşme imparatorluğunun sonunu mu getirmeye doğru bir yön çizdiğini burada konuşmak ve ona göre de kendi dış ticaretimizi, iç ekonomik dengelerimizi ve geleceğimizi, sosyal, ekonomik, dış ilişkilere bağlı politik dengelerle karşılaştırmak zorundayız.

Bakın, yıllarca, tabii, IMF’e bakıyoruz, Dünya Bankasına bakıyoruz, bir de değerlendirmemiz gereken Birleşmiş Milletlerin ki Birleşmiş Milletlerin çeşitli farklı kurumları açısından bence çok önemli bir rapor hazırlayan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansının tespitleri var. Bu tespitlere baktığımız zaman, dünyadaki ticarete ve dünyadaki büyüme potansiyelleriyle beraber baktığımızda, gelir yapısını karşılaştıran ve burada gelir harcama açısından da değerlendirildiğinde çok önemli bir tespitte bulunuyor; neden bundan sonra dünyanın bir gelişme potansiyelinde geride kaldığını tespit ediyor. Oradaki rapor çok açık. Yıllar itibarıyla büyümeler borca dayalı, emeğin verimliliği artırılırken verimlilikte çalışanın verimliliğini sadece gelirini düşürerek, kârlılığı şirketler ve genel ekonomik yapı açısından artırarak harcama potansiyeli yaratacak kişileri yoksullaştırdıkça artık yeni bir talep gelmeyeceğini, bunun da kolay bir döngü olarak dönmeyeceğini, harcanabilir gelirin içerisindeki borçların artışı -ki arkadaşlarımız Türkiye açısından bunu çok net ortaya koydular- arttıkça artık borçları vermek istesenez de alacak kimsenin kalamayacağı yönünde. Bu dünyanın genelinde ortaya çıkan bir tablo. Yani, dediğim gibi, dünyada büyümenin 2 katı giden ticaret yapısının aynı ülkemizde olduğu gibi iç ticari dengeler açısından ve dış ticari dengeler açısından da iyi hesap edilip yarının programını, projesini buna göre yapmanın gerekliliği.

Diğer taraftan, “dış ticaret” dediğimiz, dış politikayla ilgili ülkeler arasındaki gelişmeleri yadsıyarak bakılacak bir konu değildir. İşte, Amerika’daki seçimler geldi, 2000-2008, 2008-2016 arasındaki uygulanan parasal genişleme politikaları ve ona bağlı faiz politikaları ve ona bağlı ekonomik denge, dünyayı da etkileyen o “küresel imparatorluk” dediğimiz yapıdaki değişimleri bugüne kadar açıklanmış ekonomi hedefleriyle karşılaştırdığımızda, yeni Amerika Başkanıyla beraber çok farklı bir konuma geldiği görülüyor veya gelebileceği görülüyor. Şimdi bizim ekonomi yöneticilerimizin, mevcutta bu küreselleşmenin içerisinde en cazip gördüğümüz, “Hadi biz de borçlanalım, hadi biz de tüketime kaynak sağlayalım, biz de, işte, dünyada gayrimenkulle beraber ortaya çıkan büyüme ve sahte bir servet...” Çünkü aldığımız gayrimenkulün bir arsa değeri vardır, bir de binanın çimentosu ve kullandığınız bütün malzemeleriyle bir değeri vardır, bir de onun oluşan taleple geldiği üst nokta vardır. Güzel; “100 liralık ev oldu 500 lira, biz de zenginledik, halk da zenginledi.” gözüküyor. Peki, “Gel, bunun parasını... Cepte ne var?” diye hesaba kalktığında, hangi konumdayız riskini iyi hesaplamadan, zenginlikler ve üretilen bu hormonlu büyümeleri bugün için çok iyi hesaplamak gerekiyor. Bakın, 1997 krizi dünyada bundan çıkmıştır, 2008’deki Amerika’daki “mortgage” krizi bundan çıkmıştır, bugünkü gündeme geldiğimiz zaman, gerek varlıkların değerlendirilmesi gerekse o varlıkların güç yaratması açısından riskli

bir dönemdeyiz. Bunun pozisyonunu çok iyi değerlendirmek, görmek ve bunu da uyarmak zorundayız. Bu hiçbir zaman “Ay, her şey iyi gidiyor da biz kötüyü söylüyoruz.” değil. Gerçekten 21’inci yüzyılın başı, önemli değişim ve önemli siyasi kararları da beraberinde getiriyor. İngiltere seçim yaptı, “Brexit”i oyladı, bir siyasi sonuç çıktı. Bunun içinde ekonomi vardı, ekonomik etkiler vardı, tercihler vardı bu sonuca getiren. Amerika bir seçim yaptı, seçimin sonucunun iyi okunarak nereye, hangi tercihlerle gidildiğini bizim de buradan iyi görmemiz gerekiyor.

Şimdi, Avrupa Birliği, “İstemeyiz, onu istemeyiz.” Olmaz. Siz yıllarca Büyük Orta Doğu projelerinin paydaşı olmuşsunuz, küreselleşmenin büyük aktörlerinin içerisinde yandaş olup ticari kararlar ortaya koymuşsunuz, “Hadi, şimdi, ben oynamıyorum, taşlarımı geri alıyorum.” Yok böyle bir şey. Reel bakıp, reel düşünüp, doğrusunu, doğru yönde adım atarak kararlılığımızı gerçekleştirmek gerekiyor.

Şimdi, son dönemde, bakıyorum, bir Çin var. Türkiye-Çin’le ilgili işleyen süreç. Çin’in hem dış ticaret fazlası hem borçluluk yapısı hem ona bağlı ortaya çıkan piyasa, dünya piyasalarıyla entegrasyonu, kişi başı ferdî gelişimleri, yeni bir piyasa, yeni bir yaklaşımla kendini gösteriyor olabilir. Ama, bakın, Çin’le ilgili ilişkilerimizde, Sayın Bakan, en çok mermer işiyle ilgili bir şehrin siyasetçisi aynı zamanda. Bakın, Çin’de müteahhitlerle ilgili yolsuzluk iddialarından dolayı bizim mermer ihracatımız önemli ölçüde düştü. Yani, ülkelerin gelişmelerini kendi içinde yaşadıkları ekonomik gelişmelerle kendi dış ticaretimizi geriye atamayız.

Geçtiğimiz sene, daha önce de söylemiştim, Bank of China’ya Türkiye’de bankacılık faaliyeti izni verdik, oturduk, 3’üncü nükleer santral için Meclisten bir anlaşma çıkardık, linyit ve kömürle ilgili enerji üretiminde termik santrallerde Çinlilere ön açtık ve ön açmaya devam ediyoruz. Bunları yaparken bizim kendi ticaretimizi nasıl etkileyecek, dönün, Afrika ülkelerinden bakın diyorum. Sadece ve sadece Afrika’daki maden sahibi olan ülkelerde ve yapılan ticaretlerde hem kendi iç ekonomik dinamiklerine hem de uluslararası rekabet dinamiklerine nasıl etkilemiş, bir onların hesabını yapalım ve ona göre Türkiye’ye etkilerini de görelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, ek süre veriyorum, lütfen toparlayın.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, dünyanın bu şartlarında özelden baktığımızda, Türkiye’de, işte, burada da rakamlar var. İhracat ve ithalat rakamları, dış ticaret rakamları, bütün etkilere rağmen, Eylül’e kadar iyi idare edilmeye çalışılıp gerilemede dış ticaret dengesi... Yani “İhracat da düştü, ithalat da düştü, karşılama oranıyla kendimizi tutuyoruz, dengeliyoruz.” derken, bir anda ithalattaki düşüşün durup ihracattaki düşüşün hızlandığı ve ihracatın ithalatı karşılama oranının geriye gittiği günlerin başladığını iyi görmemiz lazım.

Turizmle beraber baktığımızda, cari açığa yürürken destekleyecek pompanın zafiyete girdiğini görmek lazım. O zaman, ortaya çıkacak olan cari açığın finansmanı ile ilgili olarak karşımıza çıkan alarm zillerini iyi görmemiz lazım.

Bakın, bu sene orta vadeli program açıklandı, ihracat hedefleri konu, vergi hedefleri konu ama aldığımız, tahakkuk eden KDV ile tahsil edilen KDV’ye iyi bakalım.

Onun ötesinde, vergi gelirlerinde nereye kadar ulaşacağız, nereye kadar başarılı olacağız, bunu iyi hesaplayalım. Bugün için finansman, yani devletin finansman projeksiyonu açıklandı ama bundan sonra ortaya çıkacak açıklarla ilgili vergiyi alamazsak, biriktiremezsek e bundan sonra borçlanmamızı artırarak işleyecek çarkın kendi iç dinamiklerimize etkisini iyi görelim.

Bakın, vergi harcama raporunu bir sene boyunca Maliye Bakanlığında istemiştim. Neticede bu bütçeyle beraber vergi harcamaları raporu geldi. Yani, uyguladığımız indirim ve istisnaların, vazgeçtiğimiz vergilerin kullanılma miktarı ve ne şekilde kullanıldığı yönünde önemli bir rakamdı. Geçtiğimiz yıllar tahminlere göre 30 milyar civarındayken bu sene için verilen rakam 102 milyar yani biz 102 milyarlık bir vergiden vazgeçiyoruz ve “teşvikler” diyoruz, şunu yapıyoruz. Peki, şimdi hepimiz bir şeyden vazgeçeriz, bunun hem ekonomik açıdan hem sosyal açıdan hem siyasal açıdan bize geri dönüşümü nasıl olacaktır, bize ne kazandıracaktır? Yani, bunun içinde teşviki de var, bunun içinde afları da var, bunun içerisinde eksikliklerle ortaya çıkmış hataların düzeltilmesi gerçeği de var. O yüzden, şimdi mesela Bakanlığımız var, vergi harcamalarıyla ortaya çıkan bu vazgeçişten biz ne bekliyoruz ve ne kadar bir hedefe bizi götürecektir; bu hesap yapıldı mı, neye göre yapıldı, neredeyiz, onu da muhtemelen değerlendirecektir diye düşünüyorum.

Son bir söylemek istediğim konu: Tabii, Türkiye, dolarizasyona doğru gidiyor. Bakın, bunun uyarısını hani konuştuğumuz zaman bundan önceki bütçenin içerisinde de vermiştik. “Bu dolarizasyon nedir?” dediğimiz zaman, bütün işlemlerin endekslendiği bir süreç işlediğinde karşımıza öyle garip tablolar çıkar ki bakın, dolar-euro paritesi düşüyor. Yani dolar, sonuçlara göre düşerken bizim gibi finansman açığı olan ülkelerde, en başta da Türkiye’de dolar yükseliyor. Ya, eğer sonuç bu kadar olumsuzsa ve dolar düşüyorsa uluslararası paritede Türkiye’de niye yükseliyor, hiç sorguladınız mı bunu? O yüzden değerleri ve sonuçları iyi görmek gerekiyor.

Son bir şey söyleyeceğim: Sayın Bakanım, siz enflasyon rakamları ve enflasyon oranlarıyla ilgili hesaplar gündeme geldiğinde enflasyon sepetinde yüzde 20’lik bir gıda payının düşürülmesinin doğru olacağını -yani bunu ne şekilde söylediniz, bu şekilde mi söylediniz- bunun yüzde 20’nin altına çekilmesi gerektiği yönünde bir değerlendirmeniz oldu. Bunu siz daha net olarak ortaya koyarsınız. Bu hesaplama yöntemleri, bizim tabii TÜİK’in hesaplama yöntemleri Eurostat dediğimiz uluslararası standartlarda ortaya konan anketler ve portföylere göre, sepetlere göre oluyor. Şimdi, bunu böyle bir şekilde değiştirdiğinizde uluslararası geçerlilik açısından ortaya çıkabilecek riskleri bir tarafa veya işte sorgulamaları bir tarafa -çünkü biz şu anda bir de güven açısından- yani Türkiye’nin dış borç açıklarını, Türkiye’nin buna karşılık risklerini, kırılganlıklarını değerlendirdiğinizde demokrasi, hukuk devleti ve buna bağlı uygulamalarda ortaya çıkan ki son raporlara da yansıyan sorgulamaları var. Şimdi bir ekonomik data üzerinde bile böyle birtakım değişiklikler ortaya koyduğumuz takdirde...

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, lütfen tamamlar mısınız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bitiriyorum bir cümleyle.

Ben Sayın Mehmet Şimşek’e de aynı konuda soru sordum, bana Mehmet Şimşek verdiği cevapta 3 tane ayrı anketle hane halkıyla ilgili olarak karar verildiğini ve Eurostat’tan ve bütün uluslararası IMF, Dünya Bankası, hepsiyle bu standart ve kaliteli hizmetten vazgeçmeyeceklerini dile getirdiği zaman... Ya, daha önce faizde bu çıkmıştı, biri “İnsin.” biri “Çıksın.” diyordu, şimdi de enflasyon hesabında mı farklı düşünceler var, onu sormak istiyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tamaylıgil.

Sayın Kavcıoğlu, buyurun lütfen.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, Ekonomi Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Burada Türkiye’nin ekonomisini genelde ilgilendiren en önemli şey bence ithalat ve ihracat rakamları ve dış ticaretimizle ilgili boyutu. Tabii, esas anlatacağım şeye geçmeden önce bir konuyu ben de bir saptama yaparak değerlendirmek istiyorum.

Biraz önce Musa Bey konuşmasında D8'le ilgili söyledi. Gerçekten de Türkiye'nin ihracatının ve dış ticaretinin artması konusunda 1997 yılında, Refah-Yol Dönemi'nde rahmetli Necmettin Erbakan Hocamızın başkanlığındaki 54'üncü Hükûmet zamanında bu kurulan D8'in önemini o zaman çok fazla anlatamamak da bugün Musa Bey tarafından, bu ticaretin niye geliştirilmediği, ihracatımızın daha da fazla bu ülkelerle olması gerektiği konusundaki...

MUSA ÇAM (İzmir) – Gömleği çıkardınız ondan, gömleği çıkardınız!

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – O anlamda teşekkür ediyorum size yani yirmi yıl sonra da olsa bizi anladığınız için, hocamın fikirlerine itibar ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Vazgeçen sizsiniz hocam.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Yok, biz aynı şeyi savunmaya devam ediyoruz ama sizin, yirmi yıl önce bizim savunduğumuz şeyleri bugün burada savunmanıza gerçekten teşekkür ediyorum, bizim açımızdan da önemli olduğu için ifade ediyorum.

Musa Bey, tebrik ediyorum tabii sizi, teşekkür de ediyorum.

Şunu sadece ifade edeyim: O gün bu D8'e imza atan hükûmetlerin birçoğunun sonra çeşitli ayak oyunları ile ülkelerinde hükûmetlerden uzaklaştırılması bu kurulan D8'in aslında bölgemiz için, dünya için...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ayak oyunlarından biri de AK PARTİ.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Hâlâ ayak oyunlarına devam ediyorsunuz Mehmet Bey ama AK PARTİ hâlâ iktidarda ve devam edecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – AK PARTİ'nin kuruluşunu konuşuruz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Konuşuruz tabii, konuşacak çok şey var. Siz de o zamanlar bunları savunan birisiydiniz hatırladığım kadarıyla...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hâlâ savunuyorum.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – ...ama bugün herkes doğru yola giderken siz tersine gidiyorsunuz; Musa Bey bile yirmi sene sonra bunu savunuyor, sizin biraz düşünmeniz gerekir diye düşünüyorum.

Evet, yani D8'in o günkü şartlarda eğer düşünülen şeyler gerçekleşmiş olsaydı bugün ihracatımız, ithalatımız yani dış ticaretimiz çok daha farklı bir noktada olacaktır ama Hükûmetimiz döneminde, inşallah Sayın Bakanımın da öncülüğünde, bu D8 ülkeleriyle -Musa Bey'in bu aradaki eleştirisine bu anlamda katılıyorum- Türkiye'nin çok daha fazla, burada yeni bir hikâye yazarak bu ülkelerle olan dış ticaretini geliştirmesi gerektiğini düşünüyorum ve katılıyorum.

Şimdi, burada tabii, ihracatımız, ithalatımız 2002'den sonra, özellikle 1983 rahmetli Özal hükûmetlerinden sonra Türkiye'de konuşulan ve gelişen bir konu, ülkemizin ticareti ve ekonomisi açısından da çok önemli. En iyi, en öncelikli hikâye o zaman yazıldı, ondan sonraki hikâye de 2002'de, 2003 yılında yine AK PARTİ hükûmetlerimiz zamanında yazılarak 34 milyar dolar olan ihracatımız 168 milyar dolarlara, ithalatımız yine aynı şekilde 200 yani toplamda 400 milyar dolarlara yakın bir dış ticaret hacmine ulaşmış bir ülkeyiz. Bu arada tabii çeşitli sıkıntılar var, Bakanlığımız da biliyor. Özellikle Eximbankımızın burada çok daha aktif rol alması gerektiğini düşünüyorum. Ben bir bankacı olarak uygulamalarda yaşanan sıkıntılardan biraz bahsetmek istiyorum. Sayın Bakanım özellikle ihracata yeni başlayan firmalar veya kendi güçleriyle ihracat yapan firmaların daha aktif olarak desteklenmesi konusunda, özellikle ihracat yaptıklarında veya ithalat yaptıklarında ama ihracat tarafını özellikle konuşayım, ithalatla ilgili farklı bir şey ifade edeceğim. Mesela, factoring, "forfaiting" olarak yaptıkları işlemlerin, bunların direkt Eximbank tarafından ödenmesi, kısırdılması onlara finansman ihtiyaçlarında çok daha rahat sağlayacaktır. Özellikle, önceleri bankalardan bunu sağlamaya kalkmalarına hem daha yüksek fiyatlarla hem de bu kredibilitesi düşük olan firmaların bu konularda zorlandıklarına benim de dönemim de çok sıkça rastladık. Daha önceki yıllarda yine Eximbankın faiz

oranları yüksek faiz dönemlerinde çok avantajlıydı ve ihracatçıya destek olarak verilen performans kredileri ve ihracat kredileri o dönemki faizlerle kıyasladığımızda çok avantajlıydı. Son dönemde tabii faizler düşünce burada ihracatçılara çok da büyük bir avantaj sağlayacak durumda değil. Bu konuda biraz daha pozitif ayrımcılık, özellikle KOBİ olan, kredibilitesi düşük, teminatta zorlanan firmalara biraz daha bu konuda pozitif ayrımcılık yapılması çok önemli. Bu firmaların hem faiz anlamında hem de teminat anlamında... Son dönemdeki çalışmamızı biliyoruz, Plan ve Bütçeye de gelmişti, tam hazırlanmamıştı ama sonra sizin açıklamalarınızdan belli bir noktaya geldiğini biliyoruz. Bu gerçekten -İhracat Kredi Garanti Fonu'ndan bahsediyorum- çok ihtiyacımız olan bir şey. Diğer ülkelerde bu çok aktif bir şekilde kullanılmasına rağmen yıllardır bizim ülkemizde bu konuda bir türlü yol alamadık. Bu, ihracata yeni başlamış firmaların ve ihracat yaparken hem maddi anlamda sıkıntı çeken hem de teminat yönü itibarıyla kredibilitesi düşük olan firmaların finansmana erişim noktasında sıkıntı yaşamalarında çok önemli bir işlev görüyor ama bunun yapısının oluşturulmasında -içeriğini bilmiyorum- diğer ülkelerle kıyaslayarak yapısının uygulanabilir olması çok önemli. Hep aynı şeyi söylüyoruz, geçen başka bir bakanlığımızda da ben yine ifade ettim; Kredi Garanti Fonu bizim kefalet sistemimiz şu an itibarıyla çok uygulanabilir, firmalara destek verecek noktada değil. Yani, bu firmalarımız eğer ihracat yapıyorlarsa, müşterilerini biliyorsak, dış ticarete, dış ülkelerdeki müşteri portföyünü biliyorsak bu firmalardan teminat isteyerek, bunlara hâlâ normal bir bankadan teminat ister gibi bu konuda zorlayarak bir noktaya varmamız mümkün değil. Mevcut sistem öyle. Yeni oluşturulan İhracat Kredi Garanti Fonu'nda bunun firmanın dış ticaret firması olup olmadığına, karşı firmaların kredibilitesine bakarak bunlara destek olunması çok önemli yani Türkiye'deki normal bir firma gibi o da teminat isterse bir yere varamıyoruz. Ya, bunu daha önceki kriz döneminde, hazine kaynaklı kredi garanti fonunda da yaşadık yani o zaman hazine bir para koydu, sıkıntıya giren firmaların teminat sorunlarının aşılacak finansmana erişiminin sağlanması noktasında ama çok fazla yol alamadık, yine ihtiyacı olan firmalar bunlardan faydalanamadı. Bunun gerçekten bu anlamdaki firmalara destek olacak şekilde düzenlenmesi çok önemli. Çünkü biz iki üç yıldır ihracatta maalesef... Bunun çeşitli nedenleri var tabii ki; Avrupa'daki kriz, Amerika'daki, dünyadaki global kriz... Ama bizim, biraz önce D8 örneği gibi, dünyanın farklı noktalarına yeni bir hikâye yazarak, yeni bir rüzgâr estirerek bu patinajdan kurtulmamız gerektiğini düşünüyorum. Burada, hem finansmana erişim noktasında hem dünyadaki müşteri noktalarına erişim anlamında Bakanlığımızın bu firmalara daha da destek olması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi Sayın Bakan bir başka konuyu sizinle paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz, cari açık bizim açımızdan ülkemizde temel sorunlarımızdan bir tanesi. Bunun çok fazla tarafları var yani özellikle 2008'de global krizle beraber dünyadaki ticaretin resesyona girmesi, 2012 yılında bizim cari açığımızın çok yükselmesi bizi çeşitli tedbirler almaya; yanlış ya da doğru, işte tüketici kredilerindeki vade kısıtlanmasına, tüketimin düşürülmesine kadar cari açığın düşürülmesi için çeşitli tedbirlere yöneltti. Tabii bu tedbirleri almamız bizim, genç nüfusu olan bir ülke olarak yatırımların resmen durması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bir iki konu ile bu önemli Sayın Başkanım, biraz süre rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, lütfen toparlar mısınız?

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bu konuyu bitireyim, Bir konu var, önemli olduğunu düşünüyorum, bir paylaşayım Sayın Başkanım.

Cari açığın bu anlamda işsizliği daha da artırdığını ve artırmaya neden olduğunu, bizim gibi ülkeler yani yüzde 4-4,5'un altında bir büyümeyle işsizliğin artacağını öngörüyoruz ki burada bizim cari açığı düşürmek için bu tür kısıtlamalara gitmemiz ne kadar doğru, tartışmamız gerekiyor ki son dönemde de zaten yine sizlerin çalışmalarıyla biraz vade uzatımları, tüketimin artması noktasında çalışmalarınız var, bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Yine, uluslararası boyutta, işte kredi rating kuruluşlarının cari açığı bahane etmesi, bizi derecelendirme kuruluşlarının “rate” etmelerinde hem bankalarımızın sendikasyon kredilerine. Bu anlamda, çeşitli önemi var.

Şimdi, ben, bu tarafına baktığımda, Türkiye’de ithalat rakamlarının biraz yüksek hesaplandığını düşünüyorum. Böyle çeşitli sektörlerle görüştüğümde bir çalışmayı yapmaya çalıştım. Özellikle, bu makine, civata, ray sistemleri sektöründeki, oradaki firmalarla görüştüğümde şimdi, bu gümrük formlarında yerli üreticiyi korumak üzere uygulanan yurt içi fiyat farkı uygulaması var. Bu fiyatlar, formlara baktığımızda, bir 22’nci kutucuk var bu döviz kurlarının, bir de 46’nci kutucuk. 22’nci kutucuk direkt yurt dışına ödenen bedeli gösteriyor. 46’nci kutucuk bu yurt içi farklarıyla beraber ve bunların ÖTV, diğer vergileriyle beraber ödenen tutarları yazılıyor. Şimdi, bunun hangisinin ithalat rakamlarında baz alındığını sorduğumda, firma bazında aldığımızda bu 46’nci kutucuğu -yani yerli üreticiyi korumayla ilgili uygulamadaki fiyat farkı ve vergilerinin değerlendirdiği- bunu çeşitli bakanlıklara veya istatistik kurumlarına sorduğumda, mesela, Türkiye İstatistik Kurumuna sordum, şöyle diyor: “Kurumumuzda Gümrük ve Ticaret Bakanlığının ortaklaşa oluşturarak yayımladığı dış ticaret istatistiklerinde ithalat ve ihracat değerlerinin oluşturulmasında gümrük beyannamelerinin 46 no.lu alanda yer alan istatistiki kıymet değeri esas alınmaktadır.” Şimdi, eğer bu böyleyse bizim ithalatımız olduğundan fazla. Bunu şöyle de yani yanılabilirim, çok net biraz üzerinde çalıştım ama: Sektörle konuştuğumda mesela, sektör 300 milyon dolar civarında -ben kendi odalarıyla konuştum- bir ithalatlarının olduğunu ama görünen ithalatlarının 9 milyon dolar civarında olduğunu... Dolayısıyla, burada bütün sektörlerde değil ama bu sektörlerde bu anlamda ciddi bir fark ortaya çıkıyor.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, teşekkür ediyoruz.

Toparlar mısınız.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bir iki şey... Toparlıyorum.

Yine, diğer kurumlarla da paylaştığımda çok net de bilgi alamadım. Ama, yani bu konuyu da netleştirirseniz yani bakanlıklar ve kurumlar arasında bizim ithalat rakamlarımız 46’nci kutucuk mu, 22’nci kutucuk mu yani bu farklar içinde olarak mı değerlendiriliyor? Bir iki bakanlıkta İstatistik Kurumundan 46’nci kutucukta olduğunu, böyle olarak düşünüldüğünde bazı sektörlerde, özellikle bu farkın olduğu sektörlerde ithalatın yüksek görüldüğünü, bu anlamda da bizim ülke olarak görüntümüzü olumsuz anlamda gösterdiğini paylaşmak istedim. Bu konuyu aydınlatırsanız bu anlamda da...

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kavcıoğlu.

Değerli arkadaşlar, görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.19

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Ekonomi Bakanlığımızın bütçe görüşmelerine devam ediyoruz.

8’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Öztrak, buyurun lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli basın mensupları; sekiz yıl geçti, küresel ekonomi içine düştüğü krizden hâlâ çıkmadı. Milyonların mevcut düzene karşı tepkisi artıyor. Uluslararası Para Fonu bile son otuz yıla damga vuran neoliberal politikaları eleştiriyor. Oysa son on dört yılda, bizim de aynı ligde olduğumuz gelişmekte olan ekonomiler, daha önce dünya tarihinde olmadığı kadar elverişli bir finansal iklim yaşadı. Bol ve ucuz dolarlar bu ekonomilere aktı. Bazı ülkeler bu dönemi iyi değerlendirdi. Kalıcı, sürdürülebilir yüksek kalkınma hızlarını yakaladı, rekabet gücünü artırdı, vatandaşlarını vasatlık tuzağından ve yoksulluktan çekip çıkardı. Son on yılda Çin’de 367 milyon, Hindistan’da 181 milyon insan mutlak yoksulluktan kurtuldu. Bazıları ise bu dönemi değerlendiremedi. Üretimi, aşı, işi, ekonominin yarışma gücünü artıramadı. Mutlu bir azınlık servetine servet katarken geniş kitleler borca battı. Bu elverişli dönemi kötü değerlendiren ülkelerden birisi de maalesef Türkiye oldu. AKP yönetimi vatandaşını, şirketini borca batırdı, hazmetme kapasitesinin üzerinde döviz girişinin ülkenin rekabet gücünü bitirmesine göz yumdu. Oysa 2001 krizinden sonra gerçekleştirilen reformlar, Avrupa Birliği üyeliği çabası ve olumlu küresel rüzgârların da desteğiyle 2007’ye kadar Türkiye iyi kötü bir büyüme performansı yakalamıştı, rakiplerimizin çok gerisine düşmemiştik. Bu büyüme ve Türk lirasının değerlenmesiyle dolar cinsinden kişi başına gelir 2008’de 10 bin dolar seviyesine gelmişti. Ancak, 2008’den sonra tüm ekonomiler yavaşladı ama Türkiye onlardan daha hızlı yavaşladı. 2008-2016 arasında benzer ekonomiler ortalama yüzde 5 büyüdü, Türkiye ise yüzde 3,3 büyüdü. Özel yatırımlar durdu. 2016’da 2011 seviyesinin altında özel kesim yatırım yaptı. Rakiplerimizle aradaki makas sürekli açıldı. Kişi başına gelir 2015’te 9.261 dolara düştü. 2017 bütçesine esas teşkil eden orta vadeli programa göre ise 2016 yılında kişi başına gelir 9.242 dolar olacak. Bu, dokuz yıl öncesinin seviyesinin de altında Sayın Bakanım. Sanayi üretiminde üçüncü çeyrekte görülen şiddetli daralma ve Türk lirasındaki hızlı değer kaybından sonra korkarım bu tahmine dahi ulaşmakta zorlanacağız.

IMF verilerine göre 2002’de 186 ülke arasında dünyada en yüksek cari açık sıralamasında 39’uncu olan Türkiye, aynı ligde 2007’de 6’ncı, 2011’de de 4’üncü sıraya yükseldi. 2016’da düşen büyüme, düşen petrol ve emtia fiyatlarına rağmen, Türkiye’nin dünyada en çok cari açık veren 6’ncı ekonomi olması bekleniyor. Cari açık yüksek, kısa vadeli borç yüksek. Bunun sonucunda ekonomiyi döndürmek için her yıl 200 milyar dolar bulmaya ihtiyacımız var.

Şu teşhisi yapmak zorundayız: Orta teknoloji tuzağından çıkmadan, orta gelir tuzağından ve borç tuzağından çıkamayız. AKP ekonomide bu dönüşümü yapacak adımları atmadı, hatta hukuk devletinde, eğitimde, kamu kesiminin organizasyonunda ciddi geri adımlar attı. 2002’de yüksek teknolojlili ürünlerin toplam ihracat içindeki payı yüzde 6,2 iken, bu yılın ilk dokuz ayı itibarıyla aynı ürünlerin toplam ihracat içindeki payı yüzde 3,4’e geriledi. İşin kötüsü, iktidarda geçen on dört yıla rağmen AKP hâlâ çözümün nerede olduğunu kavrayamadı. Geçen gün Sayın Cumhurbaşkanı cari açığı düşürmek için yerli kömür kaynaklarını kullanmaktan bahsediyordu. Cari açık yerli kömürle değil, inovasyonla, ürettiğimiz ürünlerde bilgi ve teknolojinin payını artırmakla, dünya piyasalarındaki yarışma gücünü artırarak kapanır. Örnek mi istiyorsunuz? Güney Kore’ye bakın. Dünya Bankası verilerine göre 2015’te Güney Kore kullandığı enerjinin yüzde 82’sini, Türkiye ise yüzde 74’ünü ithal etmiş. Aynı yıl Güney Kore yüzde 6 cari işlemler dengesinde fazla verirken Türkiye yüzde 4,5 açık vermiş. Demek ki enerji faturasıyla ilgili değil bu iş.

Son olarak orta vadeli programdaki bir tutarsızlığa da değinmek isterim. Petrolün varili 52,5 dolarken 2015’te Türkiye yüzde 4 büyümüş ve 37,8 milyar dolarlık enerji ithal etmiş. 2017 öngörülerinde ülkenin nüfusu 2015’e göre 1,6 milyon kişi artıyor. Petrol fiyatları da kabaca 2015 seviyelerinde. Hedeflenen büyüme hızı ise yüzde 4,4’e çıkıyor ama nasıl oluyorsa oluyor, enerji ithalat faturası 32 milyar dolara düşüyor. Enerji ithalatında iki yılda 6 milyar dolarlık gerilemeyi bu Hükümet nasıl başaracak, hangi politikalarla başaracak, gerçekten çok merak ediyorum. Bunun cevabını bizlere verirsiniz çok sevinirim.

Sözlerimi tamamlarken Ekonomi Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, emeği geçen bürokrat arkadaşlarımıza da tekrar teşekkür ediyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Son iki konuşmacımızdır, ondan sonra soru işlemini başlatacağım.

Sayın Durmaz, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, değerli Komisyonumuzun üyeleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türk ekonomisi son derece kırılğan bir çizgide gidiyor. Üreten ekonomi yerine, mali disiplinden uzak, faizci, rant odaklı bir anlayışla üretime dayalı ekonominin gideceği yer daralma ve krizdir. Halkı görmeyen, iş çevrelerini sindirmiş, baskıcı, sivil toplumu, meslek odalarını yok sayan, makul önerileri dinlemeyen, yandaşları sahiplenen, sokaktaki vatandaşları da dışlayan politik anlayışla hak ve özgürlüklerin yok edildiği, yargıya, yasalara güvenin kaybolduğu bir süreçte, bunca siyasi istikrarsızlığın, kaosun egemen olduğu bir ortamda ekonominin iyi gitmesi beklenemez. Bunlar birbirini tetikleyen unsurlardır. Ülke karışık, istikrarı ve huzuru kalmamış, uluslararası çevrelerle ve ihracat yaptığımız ülkelerle, Avrupa Birliğiyle ilişkisini bozmuş böyle bir ortamda ekonomide olağan gelişmelerden bahsedilemez.

Değerli milletvekilleri, ekonomideki bazı verilere baktığımızda ekonomik daralmanın sinyallerini net görebiliyoruz. TOBB’un yaptığı açıklama sonuçları da bunu doğruluyor. Komşularla olan ilişkiler, dış politikada çatışmacı yöntemler ve ülkemizin bir bölgesinde yaşanan olumsuzluklar bunların ispatı ve göstergesidir.

17-25 Aralık sürecinde hukuktan kaçışla siyasi aklamalar, son süreçte FETÖ operasyonları ve darbe girişimiyle oluşan güvensizlik ve belirsizlik ortamı ticaret ve yatırım politikalarında gerilemelere sebep olmuştur.

Dünyada küresel yolsuzluk karşıtı koalisyonun her yıl yayınladığı Yolsuzluk Algı Endeksi'ne göre Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde Meksika'nın ardından sondan 2'nci durumdadır. Yine, ne acıdır ki bu hâle, AKP'nin on beş yıllık iktidarıyla yasa tanımazlık, kayırmacılık ve rant merkezli bakışıyla geldik.

Bütün bu yaşananlar beraberinde ekonomik darboğaz ve işsizliği getiriyor. Zaten büyüme hedefini aşağı çekmek demek, Türkiye'de ekonomi çarkının gerektiği gibi işlemediğinin göstergesi demektir. Bu durum, gelecekte kaygılı, kontrolü elden kaçırmış, denetimden uzak bir ekonomik program ortaya koymuş olmak demektir.

Türkiye, artık, büyümede bırakınız yüzde 6-7'lik hedefleri, yüzde 5 oranını bile hayal gibi görmektedir. Dünya tarihinin en büyük finansal krizini yaşayan birçok ülke, işsizlik seviyesini beş altı yıl gibi kısa bir sürede ciddi programlarla neredeyse doğal işsizlik oranı seviyesine çekerken, Türkiye'de on dört yıldır tek başına iktidarın yönettiği, kendilerini başarılı ilan eden bir Hükümetle işsizlik rakamları yüzde 10,3'lere dayanmıştır. AKP Hükümeti döneminde Türkiye'nin büyüme rakamları yüzde 5 oranının altında kalarak beklentileri karşılamamıştır.

Gelir adaletsizliğinde büyük rekor kırmış ülkemiz, yüzde 28,5'luk yoksulluk oranıyla 34 OECD ülkesini geride bırakmıştır. Türkiye'de yoksulun gelirden aldığı pay 2015 rakamlarına göre yüzde 2,1 iken, zenginin aldığı pay yüzde 32'ye ulaşmıştır.

Bu ülkenin insanına 16 kat gelir farkı ve adaletsizliğini yaşıtıyoruz. İşte, sizin önemsemediğiniz gelir dağılımındaki bu adaletsizlik ve yolsuzlukta ilk sıralarda yer alan ülkemiz kalkınıyormuş gibi görünmekte ancak kendimizi kandırıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 9 Kasım'da Avrupa Birliği, Türkiye için en sert ilerleme raporlarından birini hazırladı. Antidemokratik uygulamalar Avrupa Birliği üyeliğimizi tehlike altına sokmuştur.

Türkiye ekonomisinin yüksek dış açık, finansal belirsizlikler, küresel yatırımcı algısındaki değişikliklerle ve siyasi risklerle dolu kırılğan hâle geldiğinin tespitini yapmıştır. Enflasyonun resmî hedefin üzerine çıkmasına rağmen Merkez Bankası faiz oranlarını düşürmüştür. Vergi makamları, mali suçlar birimi ve mahkemelerin aktif kullanımı yoluyla eleştirel medyayı, iş adamlarını ve siyasi muhalifleri hedef alan uygulamalar nedeniyle iş ortamı kötüleşmeye devam etmektedir. Mal, hizmet ve iş gücü piyasalarının işleyişini iyileştirmeye yönelik yapısal reformların uygulaması durmuştur. Liranın reel değer kaybı ekonominin fiyat bakımından rekabet gücünü de azaltmıştır.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankası son altı yıldır enflasyon hedefini hiç tutturamadı. Halk borçlanmaya devam ederken Türk lirası da erimeye devam etti, büyüme beklentileri aşağı çekildi, dış borç artıyor, kriz riski de büyüyor. Merkez Bankasının en istikrarlı tutumu hedefi tutturamadaki tutarsızlığıdır. Merkez Bankası piyasaları sakinleştirmek için suni yöntemlere başvurmuştur. Ama hedeften sürekli şaşan Merkez Bankası enflasyonu kontrol noktasında görevini maalesef yerine getiremiyor.

Türkiye'deki ekonomik görünüme baktığımızda 2017 yılında büyük bir kriz bizi bekliyor. Bu öngörüyle Merkez Bankasının siyasal etkilerden uzak gerçekçi kararlar alması gerekmektedir.

Türkiye'de küresel belirsizlikler hızla artmaktadır. Bu risklerin Türkiye ekonomisi açısından etkileri dünya ekonomisinin yavaşlaması sebebiyle ihracat ve turizm gelirlerimizin azalmasıyla yabancı yatırımların da kalitesinin bozulmaya devam etmesi bu toplamda yatırımcının azalmasına da yol açabilir. Türkiye'nin finansal piyasalarında oynaklık da sürmektedir. Uluslararası kredi kuruluşlarının Türkiye'nin notunu düşürmesi bankaların faizlerinin artmasına yol açacaktır. Türk lirası değer kaybediyor, Türk lirası kendine benzer para birimlerine kıyasla dolar karşısında en çok değer

kaybeden para birimi olmaya devam ediyor. Yani TL her geçen gün eriyor. Peki, Türk lirası neden sürekli değer kaybediyor? Sebep, öngörüsüz politikalar, ülke ekonomisine göre değil siyasal hırslarla alınan kararlar yoksulun cebindeki parayı hızla eritiyor. OHAL süresinin uzatılması ve ülkedeki siyasal belirsizlikler enflasyon beklentilerinin sürekli altında gelmesi ve Merkez Bankası faiz indirimindeki ısrarcı tutumu Türkiye'yi yatırımlar açısından cazip olmayan ülkeler konumuna sokuyor. Yatırımlar azalıyor, şirketler küçülmeye gidiyor, enflasyon yükseliyor. İşsizlik orta vadeli planlarda beklenenin üzerinde seyrediyorken daha istikrarlı ve siyasal kararlardan uzak bir ekonomi politikasına ihtiyacımız kaçınılmazdır. Önceki seksen yılın sonunda 3.676 lira olan kişi başına düşen ortalama kamu borcu son on üç yıl sonunda 5 bin lira artarak 8.717 liraya yükselmiştir.

Ülkemizde Hazine garantili borçlarda çok ciddi bir artış da gerçekleşmiştir. Hazine garantili borç yılın ilk yarısı için açıklanan verilere göre yaklaşık 12 milyar doların üzerinde bir rakamla tarihinin zirvesindedir. Bu rakam on yıl öncesinde üçte 1'i kadardı. Bu veriler mali disiplin açısından önem taşımaktadır. Hazine borçları neden sürekli artıyor? Çünkü rant merkezli bize sunumu yapılan mega projeler ve özel kefaletlerle. AKP döneminde vatandaşın borcu gelirlerinden daha yüksek oranlarda artış gösterdi. Bankalara, katılım bankalarına olan borçlarının yanı sıra TOKİ'ye olan taksitli konut borçlarının toplamından oluşan finansal borçları 2003 yılında harcanabilir gelirlerinin yüzde 5,5'i kadar bir büyüklük oluşturuyordu. Ama 2013 yılı sonu itibarıyla ailelerin borcunun harcanabilir gelirlerine oranı yüzde 55,2'ye kadar yükselmiştir. Orta vadeli programda 2016 yılında makro ekonomik göstergenin neredeyse tümünde aşağı yönlü değişim görülmektedir. Özel sektörün 300 milyar dolara yaklaşan dış borcu dolardaki dalgalanmayla 60 milyara varan bir yük daha oluşturmuştur. Bu durumda kurdan önlenemez yükselişle büyük bir kriz kapımızı çalacaktır. 2002'de bütçe giderlerinin yüzde 43'ünün faize gittiği belirtilirken bu oranın yüzde 8,9'a düşürüldüğü iddia ediliyor. Yani 100 TL'nin 86 TL'si...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz lütfen toparlar mısınız.

Buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) - ...faize giderken bugün sadece 11 TL'si faize gidiyor. Bu rakamın gerçeği yansıtmadığı, garantili borçlara ve borç üstlenim sözleşmelerine yer verilmemesinden anlaşılmaktadır. Bunu en iyi halk hissederken gelin bir de AKP'nin büyüme hikâyesine gerçek rakamlarla bakalım.

2008-2014 yılları arasında 11 bin dolar sınırını aşmayan kişi başına düşen gelir 2016-2018 orta vadeli planda 9 binlere gerilediğini gösteriyor ve her yeni doğan çocuğa güzel, aydınlık bir gelecek yerine, borçlu bir gelecek veriyoruz. Her doğan çocuk gözlerini 8.717 lira kamu borcuyla açıyor. Devlet on üç yılda 435 milyar borç biriktirirken yurtaş bankalara, kredi kartı borcu ve faiz ödemeye devam ediyor. Vatandaşın bankaya borcu on üç yılda 57 kat artıyor. On dört yıllık AKP döneminin en istikrarlı yönü üretimi ve yatırımları artıracak bir yapısal dönüşüm yerine tüketimi ve inşaat sektörünü teşvik etmeye dönük ekonomik politikalar Türkiye ekonomisinin giderek çürük bir temeli hâline gelmiştir. Ekonomimiz ve özellikle sanayi üretiminin özellikle üretim açısından inşaatın şişirdiği balona benzediği ortadadır. Bu balon kimi rakamları pozitif gösterse de tarım ve sanayi üretimi açısından dışa bağımlılığımızın giderek arttığı gerçeğini değiştirmiyor. Yakın geçmişe kadar ihracatçısı olduğumuz birçok ürünü artık ithal etme noktasına gelmişsek bu ekonomiyi bu hâle getirenlerden halk adına hesap sormamızın en doğal hakkımız olduğuna inanıyoruz.

Gelecek sıcak parayı beklemek, bununla ekonomi çarkını döndürmek, yatırımları, istihdamı ve üretimi, olumsuz yönde etkileyecektir. Bu durumda kısa vadede yapmamız gereken şeyleri riskleri azaltmak, siyasette uzlaşmacı yaklaşımlar içine girmek, siyaseti bağımsız kurumların işlerine karışmaktan uzak tutmak olarak sıralayabiliriz. Uzun vadede yapmamız gereken şeyler ise artık hepimizin konuşmaktan usandığı gerçekçi, yapısal reformları yapmaktır. Ve Sayın Bakanım, o güzel sunumdaki kitapçığınızda kalkınmadaki altı bölgeyi incelediğimizde, siz de ifade ettiniz, birinci bölge ve ondan sonra altıncı bölge. Demek ki bu çalışmamızın yeniden gözden geçirilip gerçekten ülkemizin yararına olacaksa bu bölgelendirmeyi ya da derecelendirmeyi tekrar gözden geçirmemiz gerektiğine inanıyorum.

Yine, Sayın Başkanım, azıcık daha bir süre alayım.

Bakanlığımızla ilgili 2015 Sayıştay raporlarında birtakım eksiklerin olduğu ve bulgular var. Birkaç tanesini paylaşacağım. Sayıştay raporunda Ekonomi Bakanlığına tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmektedir. Hazinesin mülkiyetinde olup Ekonomi Bakanlığına tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ve Bakanlığın mali tablolarında gösterilmediği tespit edilmiştir. Bu eksikliğin Bakanlıkça on ikinci aya kadar giderileceği taahhüt edilmiştir.

Yine, birtakım tohumluk kredilerin geri dönüşlerinin muhasebe içerisinde izlenmediği görülmüştür.

Yine, kamuya borcu olan bazı şirketlerin kredi ve devletle dış ticaret noktasındaki taleplerine olumlu cevap verilip devletten aldığı yatırım ve teşviklerle bu borçlarının kapatıldığı görülmüştür. Gibi birçok eksik var.

Daha fazla sabrınızı zorlamak istemiyorum.

Bakanlığımız bütçesinin ülkemize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durmaz.

Sayın Gizligider buyurun.

Son konuşmacımızdır.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, hayırlı uğurlu olsun yeni bütçemiz inşallah.

Birkaç hususta tespitlerimi ve tavsiyelerimi sunmak istiyorum. Bunlardan birincisi, son on beş yılda “Türk” ismi, Türk müteahhidi, Türk üreticisi dünyada ciddi şekilde kaliteyi ifade eder oldu. Özellikle Afrika’da, Güneydoğu Asya’da bunlara bizzat şahit olduk. Ancak bunların sayısı az da olsa yer yer bu markayı zedeleyici yani “TURQUALİTY” dediğimiz “Türk kalitesi” dediğimiz bu markayı zedeleyici bazı girişimleri de gördük, bazı örnekleri de gördük. Acaba bunların, bu firmaların, Türk firmalarının yani Türkiye’de kurulmuş, Türkiye mevzuatına göre çalışan bu firmaların yurt dışındaki çalışmalarından o ülkede bizi sıkıntıya sokan, ülke olarak sıkıntıya sokan ve oranın yer yer bazı mevzuat eksikliklerinden kaynaklanan bu hareketlerin denetimiyile ilgili acaba bir usul var mıdır? Bunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Yine, bu FETÖ meselesi özellikle Afrika’da ciddi şekilde Türk menşeli ticari kuruluşlarda iş yapan müteahhitlerde, üreticilerde geçmiş zamanda bir misyon üstlenmiş. Bunu doğrusu gözlemledik. Ancak şu süreçten sonra, son iki yılda ve ardından 15 Temmuzun ardından yani devlet yapılanmasının dışında bunun ikamesi bir çalışmamız var mı? Yani Maarif Vakfına benzeterek söylemeye çalışıyorum. Aynen o kolejlerin, orada kurulan kolejlerle alakalı olarak Maarif Vakfı yapısını şu an devreye sokmaya

çalışıyoruz. Bununla ilgili bir boşluk veya bir arayışın olduğunu gözlemliyoruz. Yer yer konuştuğumuz ya da geçmişte, yakın zamanda yurt dışı ziyaretlerinde bulunduğumuzda bize gelen oradaki Türk üreticiler böyle bir taleple doğrusu bize geldiler, bunu dikkatinize sunmak istiyorum Sayın Bakan.

Yine, belki herhâlde en kısa özeti, Bakanlığın faaliyet alanı üç T diyebiliriz herhâlde tarım, turizm, ticaret, aşağı yukarı bir özeti ifade edecektir. Bu noktada özellikle tarımda ve turizmde ihtisas bölgelerine benzer bir yapılaşma olabilir mi? Yani bunu şuradan yola çıkarak sormaya çalışıyorum, açmaya çalışıyorum: Siz bizim bölgeyi çok iyi bilirsiniz, defaatle geldiniz Nevşehir’ e de, Denizli’yle de benzer yönleri vardır. İşte her yıl yaşadığımız, bir yıl kazandırır, iki üç yıl sıkıntısını yaşadığımız bir patates örneği. Keza bu her ile, işte az önce fındıkla ilgili bahsedildi. Burada bir yıl kazandırıyor, iki üç yıl ciddi şekilde sıkıntıya sokabiliyor. Yani bunu stabil hâle getirebilecek... Ha, bu anlamda Tarım Bakanlığımızın son çalışması olan bu havza bazlı destekleme projesinden umutluyuz. Ama bunu kalıcı bir şekilde acaba düzenleyebilir miyiz? Bununla ilgili bir çalışmamız varsa bunu da eğer paylaşırsanız memnun olurum.

Yine, turizmden bahsetmek istiyorum. Bana göre ekonomide yatırımın fazlasıyla -bazen yer yer bunun 10 kata çıktığını biliyorum- geri alındığı hakikaten bacasız fabrika şeklinde özetlediğimiz ve bölgede de Türkiye’yi belki emsallerine göre çok daha fazla öne çıkaran bir sektör turizm. Son bir iki yıldır birtakım sıkıntılar var, bunun önemli bir kısmı bölgesel, buna terör katılabilir, Suriye zaten önemli bir mesele, Irak son on yıldır belki yaşadığımız bir sıkıntı. Ama yine aynı şeye geleceğim, şöyle bir idari sorun yaşıyoruz tüm Türkiye’de: İşte, illere gönderilen destekler vesaire oranın nüfusuna göre en önemli kısmı. Ama şimdi 300 bin nüfuslu Nevşehir en az 3 milyon ve daha fazlasını ağırlıyor, aynı şekilde Pamukkale örneğinde siz Denizli’de yaşıyorsunuz. Yani bu idari sıkıntılarımızla ilgili olarak da inşallah başkanlık sistemiyle birlikte çözeceğiz ama devam edegelen de bir çalışma varsa buna dair bir ihtisas bölgesi oluşturulması gibi, bu önemli bir talep olarak görüyorum. Yani şöyle bahsedelim: Turizm alanında iki belde arasındaki bir yola 3 kilometrelik, 5 kilometrelik bir yola yer yer yedi kurumun onayını almak gibi böyle hakikaten mevzuatın arkadan geldiği veya zorlandığımız bir yapı söz konusu, inşallah bunu da hep birlikte değiştirelim, değiştirmeyi arzu ediyoruz.

Bir de Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri; dört yıl Avrupa Birliği Komisyonunda görev yaptım ve orada da doğrusu önemli bir gündem maddesiydi. Bildiğim kadarıyla da neticelenmedi, sununuza da dikkat etmeye çalıştım, tekrar da okudum. Avrupa Birliği ile ABD arasındaki TTIP Anlaşması burada son durum ne? Yani Türkiye’nin duruşunu biliyorum, ikna etmeye çalıştığımız partnerler var. Buradaki pozisyonumuzda geline bir seviye var mı? Burada aldığımız tedbirler noktasında da bizi aydınlatırsanız sevinirim.

Sektörün içinden gelen bir Bakanımız olarak tüm sektörü de bu atama memnun etti. Sizi bu yönde büyük umutlarla izlemeye devam ediyorlar. Biz de başarılar diliyoruz Sayın Bakanım.

Çok teşekkür ediyorum, hayırlı uğurlu olsun inşallah.

BAŞKAN – Sayın Gizligider teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi soru işlemine geçeceğim.

Toplamda 15 dakika süre vereceğim.

Soru sormak isteyen bütün milletvekillerimiz lütfen sisteme giriş yapsınlar, talep sırasına göre söz vereceğim.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunlar soru değil miydi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Devamı yolda.

Evet, Sayın Bekaroğlu'ndan başlıyoruz.

Buyurunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bu son günlerde dolar acayip bir şekilde yukarıya doğru gidiyor. Bu dönemde Merkez Bankasının değişik yöntemlerle piyasaya müdahale ettiğine dair söylentiler var. Son günlerde, son bir ay, on beş gün, on gün ne kadar döviz verildi piyasaya; bu konuyla ilgili bir bilgi var mı?

İkinci soru: Bu TEPAV'ın Perakende Güven Endeksi'yle ilgili ciddi problemler var, güvensizlik var. Tedarikçilerin sipariş, satış, istihdam beklentilerinde de ciddi düşüşler var. Yatırım ortamını iyileştirmek için dünya kadar işler yapıldı, teşvikler getirildi, anlatılıyor ediliyor ama bir türlü bu konuyla ilgili bir güven gelmiyor. Yani, yatırım yapmayan, krediden uzak duran, şu ya da bu değil bütün kesimler TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB' u da, yani neyle açıklıyorsunuz bunu?

Bir başka soru: Ekonomide yatırımların artmasında birçok faktör var ama bunların yanında en önemlisi de yargı, yargıya güven, hukuk devleti. Biliyorsunuz, Meclis üç parti arasında Anayasa Komisyonu, küçük, mini bir anayasa paketi, değişikliği yapmak için komisyon kuruldu ve yüksek yargıyla ilgili bir anlaşma noktasına doğru gidildi ama birdenbire vazgeçildi. Bu konuyla ilgili bir şey var mı? Bu yargının düzenlenmesi ve yargıya biraz daha güven gelmesi konusunda bir şey var mı?

Başka bir soru: Bugün bir ekonomi yazarı enteresan bir cümle söylemiş, tespit, baktım doğru. 2000'ler öncesinde reel faiz Türkiye'de yüzde 10, yatırımların gayrisafi yurt içi hasılasını karşılama oranı yüzde 22. Şimdi, reel faiz yüzde 1, yatırımların gayrisafi yurt içi hasılasını karşılama oranı yüzde 10. Yani öyle görünüyor ki bu yatırımlarda faizle ilgili bir şey değil, öyle görünüyor. O zaman yani "Faiz düşmüyor." filan diye sürekli açıklamalar yapıyorsunuz, bunun şeyi ne?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Son sorum efendim, küçük bir soru.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, arkadaşlarınızın hakkına tecavüz ediyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Başkanlık çözecek. Neyi çözecek? "İller arasındaki devlet yardımı dengesizliğini." Ya, bu başkanlık nasıl bir şey, her şeyi çözecek? Bir an evvel gelsin de o zaman ekonomi mekonomi, her şey uçsun ya. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 3218 sayılı Kanun'da serbest bölgelerin amacı "İhracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek." şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda gerek ihracatın artırılması gerekse de yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yabancı yatırımcıların Konya'ya çekilmesi için Konya merkezli bir serbest bölgenin kurulması Konya'nın ihracat performansını ve sahip olduğu işletmelerin küresel ölçekte rekabet güçlerini artırması açısından büyük önem arz etmektedir. Konya'ya serbest bölge kurulması yönünde bir başvuru olmuş mudur veya Bakanlığınızca yapılan bir çalışma var mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben sadece bir soru soracağım. Bu son zamanda 15 Temmuz sonrası, birçok şirketle ilgili önce kayyum sonra da TMSF'ye devri şeklinde karar alındı. Bu şirketler açısından baktığımızda ihracat ağırlıklı çalışanların durumu nedir? Taahhütlerinin ne kadarını yerine getirip getirmeme konusunda sorun yaşamakta mıdır? Siz bu TMSF tarafından yönetimi aşamasında Ekonomi Bakanlığı olarak yönetimlerinde ve denetiminde etkin olarak bir takip içerisinde oluyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 2003-2016 yılları arasında bütçeden ve ihracatçı birliklerinin fonlarından ihracatı geliştirmek ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerini desteklemek amacıyla TUSKON'a ne kadar kaynak verilmiştir?

İkinci sorum şu: Şimdi, Sayın Bakan geçen gün dediniz ki: “Dolara müdahale bizi oyuna çekmek demektir, o oyuna girmeyiz.” Bu, Merkez Bankasının politikalarına müdahale gibi görünüyor bana.

İki: “TÜİK'in belirlediği yöntem hatalı, oynak bir ürün -fiyatı kastediyorsunuz herhâlde- faizi bir puan artırıyor, bu yöntemi değiştirmemiz lazım.” Bu, TÜİK'in istatistik toplama sistemine ve veri hesaplama sistemine müdahale.

Üçüncü olarak: “Tefeciliğe soyunan bankalarla ilgili gereği yapılır, hem de şiddetli bir şekilde yapılır.” Bu da, piyasaya müdahale.

Şimdi efendim...

BAŞKAN – Soru ne burada?

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Soru şu: Bir Hükûmet yetkilisinin, bir Sayın Bakanın bu kadar çok kendi alanı dışındaki kurumlara müdahale etmesinin ekonomiye zarar verdiğini düşünmüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Cevheri...

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Sayın Bakanım, bölgemiz açısından teşvikler ve hibeler çok önemli. Tabii, 2010 yılına kadar hem teşvik hem hibeler yatırımcı açısından önemli cazibe oluşturuyordu ama 2010 yılından sonra yatırımcı iki tercihle karşı karşıya bırakıldı: “Eğer siz hibelerden istifade ediyorsanız dolayısıyla teşvikler olmayacaktır.”

Şimdi, örneğin birisi Şanlıurfa'da bir sera kurmak istediğinde şu söyleniyor: “Eğer teşvik alıyorsanız hibe olmayacaktır, hibe alıyorsanız teşvik olmayacaktır.” Yatırımcılarımıza bu iki konuda yardımcı olmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Hükûmetiniz döneminde yaklaşık 400 bine yakın nüfus kaybeden Tokat beşinci bölgede. Her geçen gün de göç devam ediyor. Tokat'ın altıncı bölgeye alınması noktasında katkılarınızı önemsiyoruz.

Yine, hemen komşu ilimiz Yozgat, sürekli de içerisinde geçiyoruz. O da biliyorsunuz 3 milletvekilline düştü, nüfusu da azaldı ama Türkiye yedi bölge Anadolu’da, Yozgat’ın da altıncı bölgeye alınmasının yararı var diyorum.

Yine, sebze ve meyve üretim merkezi olan ilimiz ve civar illerimizde Rusya’ya yönelik çok ciddi yaş sebze ve meyve ihracatı yapılıyordu. Bu noktada yapılan görüşmelerde 2017 yazında üreticilere bu müjdeyi verebilir miyiz? Bununla ilgili de görüşmelerin son durumunu öğrenmek istiyorum ve Türk firmalarına olan yasak konusunda da gelişme var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, sunumunuzun 57’nci sayfasında “Uluslararası Doğrudan Yatırımlar” bahsinde, uluslararası doğrudan yatırımlardan Türkiye’nin aldığı pay 2015 yılı için 0,96 olarak ifade ediliyor. Ancak bu soruyu Sayın Başbakan Yardımcısı Şimşek’e Hazine bütçesi görüşülürken sorduğumda 0,8 olarak cevaplamıştı. Birincisi, doğrusu hangisidir?

Bir de, bu yatırımların bir dağılımı var mıdır finans, sigorta, AVM, gayrimenkul ve diğer şekilde?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Londra merkezli Legatum Enstitüsünün 2016 Refah Endeksi’nde, Türkiye 4 basamak geriledi ve 149 ülke içinde 78’inci sıraya indi. Ülkemizdeki bu refah kaybı hakkında ne düşünüyorsunuz Sayın Bakan?

Çok değerli milletvekillerimiz de vurgu yaptı, ülkemizin kanayan yarası işsizlik sorunu. Normal hesaplara göre 3 milyon 324 bin, ancak “İş bulamadığım için iş gücü piyasasından çekiliyorum, bana iş verirsiniz ben çalışırım.” diyenleri dâhil ettiğimizde 5 milyon 874 bin işsiz var. İşsizlik, istihdam ve nitelikli insan gücünün üretime katkı sağlaması ve üretime kazandırılması noktasında kısa vade nasıl bir çözüm düşünüyorsunuz?

Sunumunuzda ağırlıklı olarak vurgu yaptığımız, ticaretimizin yüzde 40’ını gerçekleştirdiğimiz Avrupa Birliğiyle ekonomik ilişkilerimiz ve doğal olarak Gümrük Birliği Anlaşması’nın revizyonu konusunda öncelikler verdiniz. Ancak, peki, Sayın Bakan, Cumhurbaşkanının Dışişleri Bakanlığından, Avrupa Birliği Bakanlığından ve sizin Ekonomi Bakanlığınızdan bağımsız olarak Avrupa Birliğini dışlayıcı, gergin, tehdit edici açıklamaları konusunda düşünceniz nedir?

Öneri olarak da izinizle: Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu yeni kalkınma hamlesi ulusal refahımızı artıracak, uluslararası itibarımızı yeniden tesis edecek, hukukun üstünlüğü, bağımsız yargıyı, yüksek güven yaratan bürokratik yapı ve kurumların güçlendirilmesi, laik eğitim, hukuk devleti çerçevesi içinde yaratıcı düşünmeyi teşvik eden özgürlükçü bir demokrasiden geçmektedir.

Birinci sınıf bir ekonomi için birinci sınıf bir demokrasiye acilen ihtiyaç var. Birinci sınıf bir ekonomi için birinci sınıf bir eğitime acilen ihtiyaç var. Birinci sınıf devlet yönetimi için liyakat temelli kurumsal düzenlemelere ve uygulamalara acilen ihtiyaç var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2016 büyümesini yüzde 3’ün üzerinde beklediğinizi sunumunuzda ifade ettiniz. Son çeyreğin bu durumda yüzde 4’ün üstünde büyüme yapması gerekiyor ki bu sağlanabilsin. Peki, bu büyüme için, iki ay içerisinde bu atraksiyonu sağlayacak tüketim üzerinde mi, iç tüketim üzerinde mi ya da nasıl bir hamle düşünüyorsunuz veya net ihracat üzerinde mi yani planınız nedir, nasıl sağlayacaksınız bunu?

Bir diğer sorum: Şu anda kamudan ihraç edilen ya da açığa alınan personelin ekonomik karşılığını hesapladınız mı, bunun etkisini ölçen bir çalışma yaptınız mı?

Bir diğer sorum: 1 kuruş değer kaybı ekonomide 2 milyar liralık bir zarar yazıyor. Zaten TL’nin dolara karşı her yüzde 10’luk değer kaybı satın aldığımız mal ve hizmetlerde enflasyonu artırıyor ve büyük bir artış sağlıyor, fiyatlarda yüzde 1,5’a gelen bir artışa sebep oluyor.

Peki, bu konuda kur dengesini sağlama konusunda nasıl bir çalışma yaptınız, planınız, hedefiniz nedir?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Lale Hoca’nın bıraktığı yerden devam edeyim. Bugün itibarıyla 3,25’e dayandı dolar. Şimdi saat altıya geliyor, 24 virgül, işte 25 ‘e yakın bir değerle kapandı. Bu tabii olağanüstü bir durum. Bununla ilgili bir senaryonuz var mı, B, C planlarınız var mı, neler yapacaksınız? Tahminlerin çok ötesinde bir durum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakikadır ve uzatmayacağım çünkü 19.30’da da ikinci görüşmelerimize başlayacağız. Teşekkür ediyorum.

Buyurunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Plan Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli arkadaşlar; öncelikle şunu açıkça belirtmem gerekiyor ki çok faydalandığım bir oturum oldu, yararlandığım oturum oldu, çok faydalı tespitlerin olduğu bir oturum oldu. Eleştiriler, katkılar, hakikaten çok iyi niyetli katkıların da olduğunu gördüm.

Öncelikle, birinci konuşmacımız katkıları anlamında da her zaman değer verdiğimiz Sayın Bakanım Zekeriya Temizel Bey’in tespitlerinden başlamak istiyorum.

İkimizin de babası o dönemde, Cumhuriyetin ilk yıllarında, o yokluk dönemlerinde o yollarda çalıştılar, yol bedeli diye... “Bedel” derdi rahmetli babacığım. “Bedele gittik, bedel çalıştık.” diye. Gittiğinde elleri patladıktan sonra o “bilit” dedikleri tahtirevanla taş taşırken omzuna astığı o iple de omuzlarının yara olduğunu, döndüğünde de belki günlerce o yaraların tedavisi için uğraştığını ama sonrasında çocukluğumuzda o yollardan geçerken de, illa ki o burunlu otobüsle oradan geçerken

gösterirdi “Bu yolları biz yaptık.” diye. O taş örgü yolları, taş döşeme yolları. Onun için nereden geldik, ne günlerden geldik, nerelere geldik anlamında da güzel bir nostaljiydi, güzel bir hatıraydı. Mekânları cennet olsun bunları yapanların.

BAŞKAN – Amin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tabii, Sayın Temizel’in, Ekonomi Bakanlığının kuruluşu, Hükümet yapısının eleştirilmesiyle ilgili katkılarına ve eleştirilerine sonuna kadar katılıyorum.

Geçen hafta İspanya Hükümeti güvenoyu aldı veyahut açıklandı. Baktığımız zaman İspanya Hükümetindeki Bakanlar Kurulu sayısı 14’tü. Yani Türkiye’de eğer ekonomiyle ilgili veya bazı alanlarda reform yapmamız gerekiyorsa bu reform tespiti doğrudur ama AK PARTİ hükümetleri olarak biz devraldığımızda da, şu anda 25 olan Bakanlar Kurulu sayısınının 35 olduğunu da unutmayalım. 35’ten 25’e düştü, daha fazla düşmesi gerekir mi o, tartışılır ama şu bir gerçektir ki, ekonominin iki temel unsuruna, ekonomi bürokrasisinin veya yönetiminin iki temel unsur üzerine oturması ve bir bütünlük sağlaması gerektiği de bir gerçektir. O da şu: Yani ekonomimizin maliye, finansman anlamında bir bütünlüğü, diğerinin de reel ekonomi anlamında bir bütünlüğü oluşturularak -formül nasıl olursa olsun- bunun bir yolunun bulunup böyle bir bütünlük içine alınması lazım. Bu kapsamda yani “Cumhuriyet Halk Partisinin görüşü böyledir, AK PARTİ’nin görüşü ona katılmamak şeklinde.” değil. Sayın Bakanımızın bu konudaki tespitlerine sonuna kadar katılıyorum. Bunu da birçok ortamda söyledim, ekonomiyle ilgili yapmamız gereken en önemli reformlardan bir tanesi de budur.

Yine, Sayın Bakanımızın tespitleriyle devam edecek olursak, yeni teşvikin mantığı; ona dikkat çektiler. Evet, bugüne kadar vermiş olduğumuz teşviklerde genel itibarıyla Türkiye’nin her yerinde bir teşvik uygulamasını yaptık. Bundan önce 5084 vardı. 5084’ün bazı iyi yönleri, belki bundan daha iyi olan yönleri de vardır diye onu da muhtelif yerlerde konuşuyoruz ama şu andaki vermiş olduğumuz destek sisteminde yani “bölgesel teşvikler”, “sektörel teşvikler”, “stratejik teşvikler” ve “büyük ölçekli teşvikler” diye dört ayrı kapsam altında yani dört sacayağı gibi temele oturan teşviklerimiz var. Bunlar genel teşvikler yani “İsteyen vatandaşlarımız eğer buralarda yatırım yaparlarsa biz bu kapsamda teşvik ediyoruz.” diye genel anlamda yaptığımız teşvikler. Başarılı mıdır? Evet ama yeterince başarılı mıdır? Hayır. Onun için yeni yöntemler bulmamız lazım.

Bu yeni yöntemlerle ilgili de hakikaten bu 65’inci Hükümetin Hükümet Programı hazırlanırken Sayın Başbakanımızın doğrudan müdahale ettiği bölümlerden bir tanesi de ekonomi, yatırım, teşvik, ihracat, üretim ve bunların seferberliği. İşte, turkuaz halı, konfeksiyon tarzı değil, kişi başına özel dikim, terzi usulü teşvikler gibi başlıklar altında Hükümet programımızda yer alan başlıklar bunlar. Bu başlıkları biz hayata geçirmek için 24 Mayıs 2016’dan itibaren, ertesi günü çok yoğun bir şekilde bunlarla ilgili, bunların çalışmalarını derhâl, bunların uygulamalarıyla, yöntemle ilgili gerek düzenlemeler gerek kanuni, hukuki düzenlemelerle ilgili çalışmayı başlatma talimatı aldık Sayın Başbakanımızdan ve çok yoğun bir şekilde de ilgili bakanlarımızla beraber bir çalışma yaptık. Neler yapılabilir, mevcut yatırım teşvik sisteminde ne iyileştirmeler yapılabilir, mevcut ihracat desteklerimize neler ilave edebiliriz ve ayrıca o terzi usulüyle ilgili ne yapmamız gerekir? Döndük, bununla ilgili 1950’lerden sonra Almanya’nın izlediği yöntem ve aynı yıllarda yine Japonya’nın izlediği yöntem ve 1980’den sonra Kore’nin izlediği yöntem yani ülkelerin kendi devlerini yaratma projesi. Gördükleri kritik sektörlerde, tespit ettikleri sektörlerde doğrudan müdahale ederek, kapasitesini belirledikleri o sektörlerde optimum kapasitelerle, verimlilikle yatırımların tespit edilmesi, yatırımcıların da her sektör, her bölge ve her yatırımcı için özel teşviklerle desteklenmesiyle ilgili de bir yöntem üzerinde mutabakata vardık. Bununla ilgili de sizlere gerek sunumumuzda gerekse size dağıtmış olduğumuz kitapçıkta da

belirlemiş olduğumuz... Bununla ilgili en son –düzenleyen- Bakanlar Kurulu kararı da bugün yarın mutlaka yayımlanacaktır çünkü imza işleminin tamamlandığını, Sayın Cumhurbaşkanımızın onayında olduğunu biliyorum.

Burada şu: Gayet şeffaf bir şekilde tespit edilmiş olan sektörlerde, tespit edilen kapasitede yani açık, biz bu sektörde her şeyi destekliyoruz değil, yine ülkemizin bugünkü ihtiyacı ve gelecekle ilgili ihtiyaç duyulan alanlarda. Bunlar ne olabilir? Enerji teknolojileri, yenilenebilir enerji teknolojileri, savunma teknolojileri, sağlık teknolojileri, ilaç sanayisi, tarım, teknik tarım, bilimsel tarım, metalürji, petrokimya gibi, entegre metalürji tabii, öyle metalürji derken değil, entegrasyona tabi metalürji, petrokimya ile ilgili, daha sayabileceğim 8-9 alanda belirlenmiş olan sektörlerde destekler. Ne bunlar? Yatırım yeri, bedelsiz yatırım yerinden sigorta primleri, stopaj vergilerinin karşılanmasına kadar, buradaki yapılacak olan yatırımda kullanılacak olan kredinin faizine doğrudan destek vermek gibi, çok büyük olan yatırımlarda kamu ortaklığı, yüzde 49’u geçmemek kaydıyla kamu ortaklığı sağlanması gibi. Bazı stratejik alanlarda da kamu alımları gibi -sizlere dağıtmış olduğumuz o belgede- sağlanan, hatta altyapıyla ilgili de çok özel yetkiler aldık. Eğer bir yatırıma, eğer demir yolu lazımsa oraya demir yolu götürülmesi gibi, liman yapılması gerekiyorsa liman yapılması gibi çok stratejik sektörlerde gerek yurt içinden gerek yurt dışından uzman personelle ilgili getirilmesi gereken varsa bununla ilgili... Ki kararı da Bakanlar Kurulu kararı çıktığında göreceğiz. 20 katına kadar, asgari ücretin 20 katına kadar istihdam edilecek personelle ilgili personel giderlerinin karşılanması gibi desteklerimiz var ve sermaye katkısını söyledim yani ortak olmak anlamında söylüyorum. KDV istisnası, gümrük vergilerinden muafiyet, vergi indirim veya istisnası, gerektiği kadar süreyle verginin tatil edilmesi. “İstisnası” derken direkt buradaki kastımız da bu. Enerji desteği ki konuşmacı diğer arkadaşlarımızdan birkaç tanesi de onu sordu, “Enerji desteğinden kastınız ne?” diye. Bu yatırımla ilgili, ihtiyaç duyulan süreyle sınırlı olmak kaydıyla, enerji fiyatları sabitlenmesi gerekiyorsa bunun sabitlenerek garanti edilmesi gibi bu kapsamda yani yeni teşvikin mantığı bu. Burada mantığımız, varmak istediğimiz şey de Türkiye’nin kendi devlerini yaratması, kendi teknolojilerinin sektörlerini yaratması, Türkiye’nin o teknolojik atlamayı yapabilmesi için gerekli olan desteği yani onu hep beraber milli bir seferberlikle yapmak.

Hepinizin, yani genel itibarıyla konuşmacılarımızın birkaç tanesinin de tespit ettiği gibi, evet, doğrudur, 2002-2003 yılında Türkiye’nin ihracatı veya sanayi üretimi içindeki yüksek teknolojinin payı yüzde 5’ler seviyesinden bugün yüzde 3,4’ler seviyesine düştü ama ihracatımız da 30 milyar dolarlardan 150 milyar dolarlar seviyesine geldi ve biz ihracatımızı artırırken yüksek teknolojiyi aynı şekilde, koordineli bir şekilde artırmadık yani toplam rakama baktığımız zaman bizim ihracatımız yaklaşık olarak 5 kat artarken yüksek teknoloji ihracatımız 4 kat arttı; onun için yüzdesi düştü. Bunun için gerekli olan ne? Bizim orta yüksek teknolojiyi yani alt temellerini yapmadan 3’üncü katı yapamayacağımız gibi orta yüksek teknolojiyle ilgili o altyapı oturmadan, o doluluğa, o doymuşluğa oturmadan yüksek teknolojiye geçmekle ilgili de tabii ki bir... Yani, tabii, orta yüksek teknolojiyle ilgili çok önemli bir istatistik vardı, gerek ihracatımızda gerek sanayi üretimimizde. O kadar çok konu olunca arkadaşlarımız onu tabii... Bir yerlerde inşallah bulursak onu da vereceğiz.

“Yurt dışındaki FETÖ örgütünün ilişkilerine dikkat edin.” Sayın Bakanımızın diğer bir şeyi. Buradan giderek birçok arkadaşımız da dile getirdi yani yurt dışındaki FETÖ örgütünün her alandaki tam anlamıyla tam saha negatif ihanet propagandasına devam ettiğini her yerde görüyoruz. Hemen hemen tüm dünyayı dolaşıyorum, Afrika’sından, ta ki İskandinav ülkelerinden, Orta Doğu’sundan Güney Amerika’ya kadar gittiğimiz her yerde inanın, hakikaten bu örgütlenme karşımıza çıkıyor.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, o işletmelerin, o yurt dışındaki işletmelerin siz törenlerine katılmadınız mı?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sivil toplum kuruluşlarından bahsediyorum yani oralardaki iş adamları dernekleri ve o birliklerin oralardaki yapılarla ilişkilerini yani bazı yerlerde bakıyorsunuz ki -ülkesini ve kıtasını söylemeyeceğim ama- orada mesela bir bölgesel ticaret ve ekonomi birliğinin de en önemli destekçilerinden bir tanesi FETÖ'nün, oraya finansal, mali destek, milyonlarca dolar destek verdiğini gördük. Tabii, bunların sonuçlarıyla da karşılaşıyoruz.

Yani bakın, siyasi bir mülahazayla bunu söylemiyorum, Türkiye, Suriyeli mültecilerle ilgili, Türkiye'ye gelen Iraklı mültecilerle ilgili bir insanlık destanı yazıyor topyekûn; sivil toplum kuruluşlarıyla, yerel yönetimleriyle -parti ayrımı gözetmeksizin söylüyorum- ve ülke olarak kendi ülkemizin bütçelerinden, millî bütçemizden harcadığımız rakamlarla yani resmî bütçeden 10 milyar doların üzerinde, toplamı itibarıyla baktığımız zaman da gönüllü vatandaş yardımlarıyla beraber 20 milyar doların üzerini geçen bir... 3 milyon insan var Türkiye'de, yaklaşık 700 bin Suriyeli çocuk Türkiye'de gerek kampta gerekse şehirlerde, okullarda okuyor. Ama gizli çekim yapacağız diye, tam anlamıyla bir kurguyla, bir ülke, hakikaten -bunu da söyleyeyim arkadaşlar- İngiltere'den BBC geliyor burada, Panorama diye bir programı 2 tane Suriyeli çocuğun birinin deri ayakkabı, birinin de tekstilde çalıştığını, bunların hangi marka için üretim yaptığını, onu gösteriyor özellikle. Ondan sonra onu alıyor, gidiyor İngiltere'de "Bakın, sizin o giydiğiniz elbiseler, kumaşlar, konfeksiyonlar var ya..." diyor. Yani Türkiye'nin yazdığı bu insanlık destanıyla ilgili bir kelime, bir harf dahi bahsetmeden kendi ülkelerine baktığımız zaman belki yüzlerce örneğini görebileceğimiz bu kötü örneği sadece ve sadece Türk ekonomisine zarar vermek, Türkiye'nin en büyük istihdam havzası olan tekstil konfeksiyonuna zarar vermek, ihracatına zarar vermek amacıyla kasıtlı, bilinçli ve bilerek saldırı amacıyla düzenliyor ve bunu yaparken de durup dururken yapmadığına ben eminim, birilerinin bu şekildeki bir tetiklemeyle. O anlamda da tabii ki biz de boş durmuyoruz, bununla ilgili de karşı tedbirlerimizi, karşı çalışmalarımızı da yapıyoruz, gerek Çalışma Bakanlığımız gerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız gerekse bunların koordinasyonundaki Ekonomi Bakanlığımız olarak gerekli karşı tedbirlerimizi alıyoruz.

İhracatta kalite, standart... Problem, tarımsal ürünlerin üzerindeki atıklarla ilgili. Evet, eksikliklerimiz var, bir koordinasyonsuzluk var ama son bir iki yıl içinde topladık hepsini, tek bir merkeze topluyoruz. Bütün bakanlıklardaki laboratuvarları, testleri, cihazları, her şeyi Tarım Bakanlığı eliyle topluyoruz. Bunda tam anlamıyla, sertifikasyon anlamında rekabet edebilir durumdayız, akredite durumdayız. Burada hızlı bir iyileşmeyi sağladık ve şu anda pek gözle görülür problem yok, bir iki tane problem var. Onları da şuradan yaşıyoruz Sayın Bakanım: Ürün, Ege'nin en güzel ürünlerinden bir tanesi incir. Yılda iki defa, Avrupa Birliğinde standartları yükselttiler iki defa ve üzümde. Dolayısıyla, üzüm de biliyorsunuz geçmiş yıl yani 2015 yılının veya 2016 yılının ürünü 2017 yılında kuru üzüm olarak satılacak. 2015 yılında ürün daha asma üzerindeyken, yerindeyken o ilaçlar kullanıldığı için 2017'nin standartları değiştiğinde 2016 yılının standartlarına göre kullanılan, üretilen üzüm 2017'nin standartlarına göre zorluk yaşıyor. O anlamdaki zorluklarla ilgili de bunları düzeltiyoruz.

Serbest bölgelerle ilgili, Bakanlığa geldiğim andan itibaren maalesef bu serbest bölgelerle ilgili, sizin söylediğiniz eleştiriler değil, kendi Bakanlığımız, kendi Hükûmetimiz, kendi partimiz içinden de serbest bölgelerle ilgili negatif böyle bir şey var. Ama bu şöyle: Olumsuzluklar oldu diye... Hakikaten ülkemizin geleceğinde bir "know how" teknoloji, sermaye, yabancı yatırım çekmek için önemli enstrümanlarımızdan bir tanesi. Sırf bundan dolayı bir itham altında bırakmak da biraz haksızlık olarak düşünüyorum.

“Kaçakçılık üst düzeyde.” demek son derece yanlış olur. Türkiye’nin her yerinde olduğu gibi belirli bazı suistimaller belki yaşanıyor olabilir ama bunlarla ilgili çok şiddetli tedbirlerimiz de var zaten. Biz serbest bölgelerin Türkiye’de artırılarak devamını düşünüyoruz. Biraz önce, sıra oraya gelir, süre biter, cevaplayamam diye, gerek Aydın’da, Aydın’da özel sektörel planladığımız bir...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, on beş dakika sonra kapalı oturum için önerge okutacağımı yani...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah.

Kapalı oturumda gireceğim konular tamamen ayrı.

BAŞKAN – Tamam.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Aydın ve Konya’da iki tane serbest bölge çalışmamız var. Onları da olgunlaştığında inşallah açıklayacağız.

Yeşil pasaport sayısı... Kesinlikle katılıyorum, aslanan Türk pasaportunu, Türkiye Cumhuriyeti pasaportunu itibarlı hâle getirmektir, aslanan Türkiye Cumhuriyeti pasaportunu dünyanın her yerinde karşıdan gösterdiğiniz zaman “geç” deyip de o elektronik panellerin açıldığı itibarlı bir hâle getirmektir. Ama şimdi vatandaş yazıyor, diyor ki: “2 bin kişi çalıştırıyorum. 2 bin kişi çalıştıran ben, gidiyorum Avrupa Birliği üyesi ülkelerde veya birçok yerde vize için o kuyruklarda dolaşıyorum ama -ki bunu başka amaçla da söylemiyor- işte memleketi hizmet etmiş olan bir öğretmen -yanlış anlaşılır belki- imamın eşi yeşil pasaport alıyor ve dünyayı dolaşıyor.” Küçümsemek için söylemiyorum, Bunun hakikaten biraz böyle hoyratça kullanıldığının altını çizerek ben de katılıyorum. Ama, ihracatçılarımızla ilgili, onların gönlü böyle hoş olacaksa, bu anlamda bir çalışma yapıldı. Yaklaşık 15 bin civarında, planlanan 15 bin civarında yani tasarladığımız sistemde 15 bin civarında yeşil pasaport verilecek. Evet, bu yeşil pasaportlar belki toplam yeşil pasaportların itibarıyla ilgili, daha doğrusu geçerliliğiyle ilgili bir negatiflik taşıyacak mıdır? Taşıyacaktır ama yeniden bir düzenlemeyle bence daraltmak lazım yani bunu bütün millete hizmet etmekle, millete hizmetkâr olmakla görevli olan insanların, bu görevlerinden dolayı milletten daha iltimaslı bir kimliğe sahip olmaları benim anlayışıma aykırıdır, onun için bunun tekrar düzenlenmesi, olabilir.

Evet, Sayın Çakır’ın İngiltere Brexit, Amerikan yeni Başkanlık... Bu, bir süreç. Bakın, İngiltere’nin bu sürecinde -Allah bizi ben demekten inşallah şey yapmasın ama- görünen bir şeydi, anketlerde tam tersi çıkmasına rağmen onun, Brexit’in, yani Avrupa Birliğinden ayrılmakla ilgili bir genel alt damarın olduğunu veya böyle bir şeyin olduğunu görmek lazımdı.

İngiltere’nin adı United Kingdom’dır. Aynı zamanda, İngiltere’nin liderliğini yaptığı İngiliz Ulusal Topluluğu vardır. United Kingdom ve İngiliz Uluslar Topluluğu’nun lideri olan bir ülkeyi siz alıp da Brüksel’deki bir bürokrasiye teslim etmek, “Brüksel bürokrasisine tabi olacaksınız, artık bundan sonra senin kararlarını bunlar verecek...” Brüksel’deki bürokrasiden Avrupa Birliğinin birçok dominant ülkesi de rahatsızdır. O anlamda çıkan bu sonuç, içe kapanıklık, millilik, daha çok milliyetçi damar, muhafazakâr ekonomi, konservatif ekonomiyle ilgili de böyle bir süreç başlamıştır. Anglosakson kültürünün diğer bir temsilcisi olan Amerika’nın yönetimiyle ilgili derin İngiliz siyaseti de vardır, bu sonucu -ki yüzlerce şahidim vardır- anketler tam tersini söylemesine rağmen, Trump gelecek dedim. Bu iki gelişme de bizim için, biraz düşünerek söylemem lazım ama...

MUSA ÇAM (İzmir) – Olumlu...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Görüşünüze katılıyorum, ben öyle cevaplamış olayım, yani sizin görüşünüze katılıyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yok, bizim görüşümüz değil, sizin içinizden geçen.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir ricam var, önceliği lütfen Komisyon üyesi olmayan milletvekili arkadaşlarımızın sorularına verelim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani genel olarak gitmek zorundayım, şimdi, affınıza sığınarak öyle bir seçim yapamayacağım, aldığım notlar ona göre gidiyor.

Bu süreçte, şimdi, biraz önce de arz ettim, Avrupa Birliğiyle gümrük birliğinin güncellenmesiyle ilgili çok hızlı bir süreç yaşıyoruz. Bu süreçte gümrük birliğinin güncellenmesini, inşallah, 2017 sonuna kadar başarmayı hedefliyoruz ve İngiltere Ekonomi Bakanıyla da –Brexit- yani İngiltere Avrupa Birliğinden ayrıldığı gün, biz de İngiltere’yle çok geniş kapsamlı bir serbest ticaret anlaşmasını yürürlüğe koymuş olacağız.

Peki, yine ilerideki sorularla bu soruyu da birleştirerek söylüyorum: TİTİP ne olacak? Trump’ın açıklamaları var, Trump TİTİP meselesine soğuk bakıyor, bunu istemiyor. Zaten önceden de seçim dönemi yaklaşırken de karşılıklı olarak “Sen beni istemiyorsan ben de seni istemiyorum.” şeklinde iki taraf birbirine böyle açıklamalar yaptı ama tabii derin damar buna o kadar kolay müsaade etmeyecektir. Belki süreç olarak önümüzdeki iki yıl içinde gerçekleşmeyebilir ama bu TİTİP bir şekilde biraz gevşetilerek, biraz inisiyatif ülkelere verilerek, biraz ötelenerek dört beş yıl içinde gerçekleşecektir ve biz bunu da kendimiz için bir şans olarak görüyoruz, sürecin uzamasını şans olarak görüyoruz çünkü Türkiye olarak biz, Avrupa Birliğiyle gümrük birliğinin güncellenmesini bu şekilde, planladığımız şekilde gerçekleştirebilirsek eğer, TİTİP’e girmemizde, dâhil olmamızda hiçbir engel kalmamış oluyor. Bir: ekonomik kapsam olarak onu sağlamış oluyoruz; yeterlilik olarak, entegrasyon olarak onu sağlamış oluyoruz. İki: Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzalayacağı serbest ticaret anlaşması ve benzerlerine otomatik olarak taraf oluyoruz. Bu iki fonksiyondan dolayı bizim için TİTİP de şeye geliyor, yani artık daha olumlu bir noktaya geliyor.

Şimdi, Sayın Bekaroğlu’nun konuşmasıyla ilgili bölümden başlayarak, Avrupa Birliğinin en son ilerlemeyle ilgili raporu, Avrupa Birliği raporlarıyla ilgili... Tabii ki biz, evrensel, global ekonomi, Milletler Cemiyetinin bir parçasıyız hem de güçlü bir parçasıyız, etkin bir parçasıyız. Bununla ilgili de tabii ki bazı katkıları, eleştirileri de kurumsal anlamda devletimizin bunları dikkate alması da son derece normaldir. Yalnız ilerleme raporunda çıkıp da “Türkiye’yi, Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliğini dondurmaya gözden geçiririz.” dediği zaman, tarihî boyunca asla diz çökmemiş, asla bu konularla ilgili aman dememiş olan bir ülkenin, bir milletin fertleri çıkıp da “Aman bize öyle yapmayın.” mı demesi lazımdı? Burada verilen cevap son derece yeterli bir cevaptır yani o anlamda, Türkiye’nin kararlılığını gösterme anlamında son derece yeterli bir cevaptır. Ama, Türkiye’nin Avrupa Birliği yani Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün hedef olarak koyduğu muasır medeniyet seviyesiyle ilgili yolculuğumuzda, Türkiye’nin inandırıcılığını, 1952 yılından beri resmî olarak AKÇT yani Avrupa Kömür ve Çelik Birliği; AET, Avrupa Ekonomik Topluluğu; Avrupa Birliği gibi bütün süreçlerde hep “Varım.” diyen, “Oradayım.” diyen her türlü yükümlülüğü yerine getirmekle; yeterlidir, yetersizdir, bazı fırsatları ıskalamıştır, bazı süreçlerden dolayı, 12 Eylül gibi rezaletlerden dolayı, işte ne bileyim, dışarıda kalmıştır gibi, bunlarla ilgili... Ama, bizim şeyimiz bellidir, ülke olarak bizim hedefimiz, Avrupa Birliği standartlarını tutturmaktır.

MUSA ÇAM (İzmir) – 2008’den sonra vazgeçtiniz Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Benim açıkça resmî olarak da Bakan olarak da Avrupa Birliğindeki ilgili muhataplarına söylediğim şudur: Türkiye’nin Avrupa Birliği standartlarını tutturması vazgeçilemez stratejik bir hedeftir ama Türkiye’nin Avrupa Birliğine tam üye olmak gibi bir önceliği, bu stratejik hedefleri tutturmaktan daha önde değildir. Biz o standartları; hukukta, ekonomide,

idarede, bürokraside, özgürlüklerde, insan haklarında, her yerde tutturduktan sonra Avrupa Birliğine tam üye olmuşuz, olmamışız, bizim için hiç bir anlam da ifade etmiyor. Ama, bu söylediğim son derece açık ve nettir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O zaman Avrupa Birliği gibi bir önceliğimiz yok mu?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama anlamadınız beni, yani o cümlenin başını tam anlatamadım.

Stratejik anlamda ben o standartları tutturduktan sonra, benim için önemli olan... Bu benim görüşüm tabii, şahsi görüşüm ve Hükümet olarak da bu görüşümü şimdiki kadar her beyan ettiğimde, Hükümetten “Sakin böyle söyleme.” denmedi. Ama, yaşadığımız süreçte... Yani bu bir hedef, bu hedefle ilgili bir süreç devam ediyor; devlet hedefi bu, bir ülke hedefi, millî bir hedef. Ama bizim yaşadığımız, Avrupa Birliğiyle yaşadığımız bir süreç var, ekonomik bir süreç, yirmi yıldan beri yaşadığımız gümrük birliği süreci. O gün gümrük birliği imzalandığında şartlar başkaydı, o gün o şartları eleştirmiyorum ama bugün olsaydı, bugünün Türkiye’sinde olsaydı, bu Gümrük Birliği Anlaşması’nı imzalamak bağımsız, egemen bir ülkenin yapacağı, imzalayacağı bir anlaşma değildir. Ama, o gün Türkiye’ye söylenen, 1995 yılında “En geç 2000 yılında tam üye olacaksın, onun için, geçiş süreci için gümrük birliğiyle ilgili böyle bir anlaşma yapalım.” Türkiye de buna “Evet.” demiştir. Bundan Türkiye kaybetmiş midir? Hayır, her iki taraf da kazanmıştır. Ve onun sonucu olarak da bugün Türkiye, ihracatının yüzde 49’unu Avrupa Birliğine yapar hâle geldi, ithalatının yüzde 42’sini Avrupa Birliğinden yapar hâle geldi, doğrudan yabancı sermaye girişlerinin yüzde 65’ini de Avrupa Birliğinden alır hâle geldi. Yani Avrupa Birliğiyle sanayi ürünleri kapsamında bir entegrasyona girdi. Ben Avrupa Birliğinde de bunu hep söyledim, dedim ki: Bu bizim yaşadığımız fiilî bir süreç, onun için, bizim için önemli olan bunun “upgrade” edilmesi, güncellenmesi, düzenlenmesi, günümüze uygun hâle getirilmesi. Bununla ilgili de çok önemli bir sonuç aldık ve resmî olarak da şu anda süreç devam ediyor.

Yalnız, benim Avrupa Birliğinden bize bu açıklamayı yapan veya o iradeye dönüp şunu haykırasım geliyor hep: 15 Temmuz, 16 Temmuz, 17 Temmuz, 18 Temmuz günü neredeydiniz? 16 Temmuz, 17 Temmuz günü Türkiye’de milyonlarca, on milyonlarca insan; siyasi parti, görüş, bütün farklılıklarına rağmen o tankların önünde dururken, o direnişi gösterirken Avrupa Birliğinden, elinizde Avrupa Birliği ve Türk Bayraklarıyla Türkiye’ye doğru bir yürüyüşe niye geçmediniz? Avrupa Birliğinin başkentlerinde niye sokaklara çıkmadınız? Avrupa Birliğinden bu açıklamaları yapanları o gün Türkiye’nin arkasında güçlü bir şekilde... Ya, hatırdır bu. Bunu nasıl yapmadınız? Yani onu yapmayanların bugün gelip de bize bunlarla ilgili sözler söylemesini ben tam anlamıyla samimi bulmuyorum. Yani o gün insan haklarına saldırı yok muydu, o gün özgürlüklere saldırı yok muydu? Hem de kalıcı bir şekilde bir tehdit vardı insan haklarına, özgürlüklere, demokrasiye, hukukun üstünlüğüne; her şeye. Başarılı olsaydı o gün... Bazı arkadaşlarımızla burada o gün Meclisteydik. Şu Mecliste Dikmen Kapısı’ndan geçtiğimizde yüzlerce mermiyle direkt beni şahsi olarak hedef aldılar. Meclise girdiğimizde, o bomba atıldığında, 30 metre öbür tarafında oturuyorduk işte. Avrupa Birliği dediğimiz zaman, ben hakikaten döndüm baktım ve bunu muhataplarıma da söyledim görüştüğümüzde: “Gözüm size doğru baktı, gözünüzün içine baktım ve ağızınıza, dudaklarınıza baktım, birkaç kelime dökülmesini bekledim.” dedim; yok.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Ne dediler?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Yok.” diye cevap veriyorum işte.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Sayın Bakan, biz buna bir şey demiyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama bu başka bir...

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Başka bir yer değil de hani Avrupa Birliğinin ilerleme raporuyla ilgili konularınızdan dolayı söylüyorum. Ha, diğer taraftan...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlerleme raporu son bir yıldır...

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yok, değil, arkadaşlar lütfen, burada birlik olalım, beraber olalım. Bu anlamda, evet, eleştirilecek yerimiz, yüzlerce eleştirilecek yerimiz vardır, Hükümet olarak yüzlerce eleştirilecek yerimiz vardır; eleştirecek yerlerinize sonuna kadar katılıyorum.

Sayın Bakanımızın dediği gibi, bugün Hükümet yapımızdaki en önemli yapmamız gereken reformlardan birine katıldığımı söyledim. Allah'a şükür, siyaset yaparken de mı acaba, şu mu olur acaba diye hiç acabalarım da olmadı ama burada olması gereken şey millî birlik ve beraberlik içinde olmamız lazım bunlara karşı. Avrupa Birliğinden vazgeçmeyeceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, birlik ve beraberlikle ilgili hiçbir şey söylemiyoruz.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah, bir şey söylemiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bizim söylediğimiz orada geçen konularda, insan hakları, özgürlük, demokrasi konularında neredeyiz?

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çok hızlı bir süreç yaşanıyor. Brüksel'e gittiğim de gidiniz de vardır, en son gittiğimde, üç hafta önce oradaydım; üç hafta önce Brüksel'in sokaklarında ağır silahlar taşıyan askerler ve askerî kamyonlar Brüksel'in her yerinde, her köşesinde vardı. Ben Brüksel'den bahsediyorum. Paris zaten başka bir şeydi. Türkiye olağanüstü hâller yaşıyor. Hep beraber el birliğiyle...

Bakın, olağanüstü hâlin bir süre daha, bir dönem daha uzatılması bizi mutlu eden bir şey mi AK PARTİ Grubu olarak? Hayır, bir an önce bitmesi; evet, bitmesini biz de istiyoruz. Ama yaşadığımız yeni yeni, yani bu ihanetin boyutları, baktığımız zaman, yeni yeni ortaya çıkıyor.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Bize de kulak verin arada.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Beraber yani orada eğer diyalogla ilgili... Yenikapı ruhu benim hakikaten büyük bir iştahla, büyük bir heyecanla alkışladığım bir ruhtur o anlamda.

Sayın Başkanım, büyüme rakamlarıyla ilgili, orta vadeli programdaki revizyon... Bakın, 2013 yılının 17-25 Aralık sürecinin sonunda, 25 Aralık günü Bakan oldum, Ekonomi Bakanı oldum. O günden itibaren 2012 sonu itibarıyla başlatılan FED'in faiz artırma hikâyesi, 2008 krizinden sonra parasal gelişme, 750 milyar dolarlık parasal likiditeden 4 trilyon dolara çıkan likiditenin yani artışın durdurulması, geri çekilmeye başlaması ve "Doların bu kadar ucuz, bol olmasına müsaade etmeyeceğiz, faiz artırımını yapabiliriz." beklentisi. Bütün dünyanın dönüp baktığı, herkesin buna göre spekülasyon yaptığı, spekülâtorlerin de bunu yoğun bir şekilde kullandıkları bir mekanizmadır bu.

Gelin, sizlerle Türkiye'yi şöyle beraber bir değerlendirelim. Biraz önce onun için girdim zaten Avrupa Birliğiyle ilgili bölüme.olarak Türkiye dış ticaretinin, ihracatının yüzde 49'unu, ortalama olarak dış ticaretimizin yüzde 45'ini Avrupa Birliği'yle yapıyoruz. Doğrudan yabancı sermaye girişimizin yüzde 65'ini Avrupa Birliği'nden alıyoruz.

FED "faiz arttıracam, parasal daralmaya gideceğim." diye bir süreç başlattığında -doların değeriyle ilgili 1,40-1,43'ler seviyesinden dolar-euro paritesinden bahsediyorum, o söylediğinde oradaydı- "Doların bu kadar ucuz olmasına müsaade etmeyeceğim, değerinin düşük olmasına müsaade etmeyeceğim." dediğinde Avrupa Merkez Bankası Başkanı Draghi bir söz söyledi: "Euronun değerlendirilmesine müsaade etmeyeceğiz." dedi. ve tam tersi o anda parasal genişletmeyi varlık alımlarıyla

önce 50 milyar euro her ay, sonrada 80 milyar euroya çıkararak bir süreç başlattı ve otomatik olarak faiz indirimlerini başlattı, eksi faize düştü. Ardından bununla ilgili İsviçre Merkez Bankası da aynıysı yaptı, Japonya Merkez Bankası da bu süreci takip etti; Amerika'nın tam tersini yaptı.

Ben soruyorum, buradaki hazıruna: Türkiye olarak, Avrupa Birliğiyle bu kadar entegre olmuş olan bir ekonomi olarak FED'in alacağı faiz artırım kararlarından mı daha çok etkileniriz; yoksa Avrupa Birliğinin parasal genişleme, faizleri eksiye indirme ve bu kadar parasal genişleme olmasıyla büyümenin hemen hemen sıfır seviyesinde olduğu, iç tüketimin hâlâ düşmeye devam ettiği Avrupa Birliğinde -çünkü parasal genişlemenin Avrupa Birliğinde iç tüketime yeterince etki de yapamıyor- bu bol paranın gideceği en yakın adreslerden biri olan Türkiye hangisinden daha çok etkilenir? Hep şunu söyledim: FED'in faiz artırımları olsa dahi Türkiye bundan minimal seviyede olacaktır ama kaldı ki FED'in faiz artırımını Amerikan ekonomisi için sürdürülebilir değildir, gerçekçi değildir. Çünkü faiz artırdığında tüm dünyadaki bu kadar çok bol paranın dolara doğru yönelmesi demek doların değerlenmesi demek ki değerlendirildi 1,40'lardan 1.90'lara geldi. Yani bu şu demek: Yüzde 28-30'lar seviyesinde Amerika'da üretilen aynı marka bir araba daha pahalı hâle geldi Avrupa'da üretilen aynı marka arabaya kıyasla. Millî gelirin yüzde 25'ini dış ticarettten alan Amerikan ekonomisi için bu sürdürülebilir değildir. Onun için bizim Türkiye olarak para politikalarımızda, faiz politikalarımızda faizle ilgili, gelecekle ilgili bu yönelimlerde bunları dikkate almamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Doldu mu?

BAŞKAN – Sayın Bakan, doldu ve şeyi okutmam lazım.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Son bir cümle.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım sonra önergenizi okutacağım çünkü.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dolayısıyla, burada Türkiye olarak bizim gerek Sayın Tamaylıgil'in gerekse diğer birçok arkadaşımızın bahsettiği ekonomi yönetimi şu mudur diye bizim Türkiye olarak karar vermemiz lazım.

Göstergeler, açıklanan raporlar yani eşittirden sonraki rakamlar, her şey ortaya çıktıktan sonra ekonomi yönetimi bunlar için kararlar almak, tedbirler almak mıdır; yoksa ekonomi yönetimi Türkiye'nin hedefleri doğrultusunda o hedeflere yürüyüş için, o hedeflere varmak için gerekli olan kararları almak mıdır? Yani ekonominin arkasından takip ederek karar almak mıdır, yoksa ekonominin önünden giderek alınan kararlarla ekonomiyi istediğin yere götürmek midir?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Biz önden gidilmesini, önlemlerin alınmasını söylüyoruz, Sayın Bakan merak etmeyin.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Ben önden götürmeyi öngörüyorum çünkü bu faiz politikalarıyla ilgili dünyadaki gelişmeleri önden okuyarak Türkiye olarak tedbirlerimizi aldığımızda onun için de faizle ilgili söylemlerimiz hep böyleydi.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yalnız izninizle, burada aldığım bütün notların tamamıyla ilgili gerek bölgesel gerek sektörel gerek bazı spesifik konularla ilgili soruların hepsini yazılı olarak cevaplayacağız.

VI.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Ekonomi Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesap görüşmelerinin İç Tüzük'ün 32'nci maddesi gereğince kapalı oturumda devam edilmesine ilişkin karar

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, İç Tüzük 32’nci maddesine göre verilmiş bir önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Ekonomi Bakanlığının 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesap görüşmelerine İç Tüzük’ün 32’nci maddesi gereğince kapalı oturum olarak devam edilmesini arz ve teklif ederim.

Nihat Zeybekci

Denizli

Ekonomi Bakanı

BAŞKAN – Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önergeyle İç Tüzük’ün 32’nci maddesi gereği kapalı oturum için tüm bürokratların, basın mensuplarının ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerin salondan ayrılmaları gerekmektedir.

Bu hususa uyulmasını rica ediyorum. Seslendirme sistemi ve kapılar da kapatılacaktır.

Kapanma Saati: 18.35

DÖRDÜNCÜ OTURUM
(Dördüncü Oturum Kapalıdır)

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.46

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Devam ediyoruz.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Ekonomi Bakanlığı (Devam)

BAŞKAN - Ekonomi Bakanlığının bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Ekonomi Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ile 2015 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, ikinci bölümdeki bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere birleşime saat 19.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.47

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.42

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP : Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 8'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçe kesin hesapları ve Sayıştay raporları bulunmaktadır. Ayrıca, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının Sayıştay Raporu da gündemimizdedir.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Akif Çağatay Kılıç'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kılıç.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Sayın Başkan, Plan Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, bugün uzun süren herhâlde bir ilk görüşme oldu; inşallah, biz hızlı bir şekilde toparlarız diye düşünüyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabını sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Görüşmelere başlamadan önce, 10 Kasım vesilesiyle, ebediyete intikalinin 78'inci yıl dönümünde cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını rahmetle ve saygıyla yâd ediyorum.

15 Temmuz gecesi ülkemizin bölünmez bütünlüğüne kasteden FETÖ/PDY mensubu vatan haini alçaklara karşı millî irade mücadelesi vererek şehit olan demokrasi kahramanlarımızı rahmetle anıyor, gazilerimize de hayırlı ve sağlıklı ömürler diliyorum. Ülkemizin birliği, beraberliği ve bütünlüğü için görev yapan, şehit düşen tüm askerî personelimizi, sivil personelimizi, Emniyet mensuplarımızı da rahmetle anıyorum.

Türkiye'miz köklü bir medeniyete sahiptir. Ülkemizde, 15 Temmuz gecesi terör örgütü FETÖ tarafından alçakça gerçekleştirilen bir darbe girişimini yaşadık. Bu darbe girişimi, hepimizin bildiği gibi, en başta demokrasimize, millî irademize sıkılan bir kurşundu. 15 Temmuz gecesinde aziz milletimiz Çanakkale ruhuyla geleceğimize sahip çıkmıştır, 15 Temmuz ve sonrasında, doğusuyla batısıyla, kuzeyi ve güneyiyle âdeta tek vücut olmuştur.

Ülkemizin son on dört yıldır devam eden ekonomik ve sosyal alanda güçlenmesini, bölgesinde ve dünyada söz sahibi bir ülke hâline gelmesini çekemeyen kirlî mihraklar FETÖ/PDY mensubu vatan haini teröristler gibi her zaman başarısızlığa mahkûmdur.

Aziz milletimiz 15 Temmuz darbe girişimine şehadeti düşünerek karşı çıkmış ve millî iradeye, cumhuriyete, demokrasiye sonuna kadar bağlı olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. 15 Temmuz gecesi demokrasi zaferiyle pekişen birlik ve beraberlik ruhumuzu milletimiz tarafından seçilen ilk Cumhurbaşkanı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Başkanlığında, Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım Bakanlığında ve tüm siyasi partilerin mensuplarının birleşmesiyle yürütülen çalışmalarla gelecek nesillere aktaracak ve 15 Temmuz'u unutmayacağız, unutturmayacağız.

Devletimiz ile milletimiz omuz omuza, tarih boyunca olduğu gibi tüm zorlukları, badireleri birlik ve beraberlik içerisinde bertaraf edecek, mücadele ettiği terör örgütlerinin hepsini yok edecek güce sahiptir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sahip olduğumuz güçlü istikrarımız ve güçlü ekonomimiz sayesinde, tüm engellemelere rağmen, her alanda olduğu gibi gençlik ve spor alanındaki çalışmalarımız da hiçbir sekteye uğramadan sürdürülmektedir.

Gençliğimiz geleceğimizdir. Geçmişine sahip çıkan gençlerimizin yüreğinde barındırdığı bu ruh geleceğimizden de emin olmamızı sağlıyor.

Gençlik, ülkemizin geleceğinin teminatı olduğu gibi toplumsal yapının da en önemli mihenk taşlarından biridir. Gençlerimizin sağlıklı, dirayetli ve üstün ahlaklı bireyler olarak yetiştirilmesi ve onların zararlı alışkanlıklardan korunmasına yönelik gerekli tedbirler alınarak serbest zamanlarını olumlu yönde değerlendirmeleri için her türlü imkânın harekete geçirilmesi temel hedefimizdir.

Yaşamlarında her an yanlarında olduğumuz gençlerimizin meslek hayatlarına yönelik bilgi ve beceri düzeylerinin artırılması, kendi niteliklerine uygun işlere yönlendirilmesi ve girişimciliklerinin geliştirilmesi için de çalışmalara önem verilmektedir. Ayrıca, gençlik merkezlerimizde, gençlik kamplarımızda, yurtlarımızda, gençlerimizle bulduğumuz her ortamda gençlerimize zararlı madde ve bağımlılıkla mücadele hakkında seminer ve eğitimler vermekteyiz. Gençlerden aldığımız güçle, ilhamla, aşkla yolumuza çok daha kararlı bir şekilde devam etmekteyiz.

Spor, Bakanlığımızın diğer bir faaliyet alanını oluşturmaktadır. Bir ülkenin ekonomik ve sosyal gelişiminde spor da önemli paya sahiptir. Bunun bilincinde olarak başarılı sporcular yetiştirmekle birlikte, her yaştan tüm milletimizin sporu bir hayat biçimi hâline getirmesi için de çalışmalar yapmaktayız. Bu çerçevede, Bakanlığımız, milletimizin spora olan ilgisini artırmakta ve farklı spor dallarını tanıtacak faaliyetler yürütmekte, uluslararası düzeyde başarılı sporcular yetiştirmek için gerekli altyapı ve üstyapının geliştirilme çalışmalarını gerçekleştirmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımıza bağlı Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğümüz yurtlarında kalan gençlerimizin barınma ve beslenme imkânları önceki dönemlerle kıyaslanamayacak şekilde iyileştirilmiştir. Ayrıca, yükseköğrenime dâhil olan tüm öğrencilere kredi imkânı sağlanmakta ve ihtiyaç sahibi öğrencilere de burs verilmektedir. Bu hizmetleri yürütürken ihtiyacımız olan yatırımlar da yapılmaya devam etmektedir.

Gençlerimize maddî imkânlar sağlamanın yanı sıra, onların manevî bakımından geleceğe hazırlanmasında da önemli hizmetler yapıyoruz. Milletimize hizmet veren spor tesisleri, yurtlar, gençlik merkezleri ve gençlik kampları gibi yeni tesis yapımlarına ayrı bir önem verilmekte, mevcutların ise günümüz şartlarına uygun hâle getirilebilmesi için gerekli modernizasyon çalışmaları son hızla devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı, ülkemizin 2023, 2053 ve 2071 hedefleri doğrultusunda, toplumumuzu yüksek refah seviyesine ulaştırma yolunda önemli bir kilometre taşı olacaktır. Bu çerçevede, Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak son yıllarda çok önemli çalışmalara imza atılmıştır.

Bakanlığımızın yürütmeyi planladığı proje ve faaliyetler için 2017 yılında ihtiyaç duyduğu bütçe büyüklükleri bütçe tasarısında şu şekilde öngörülmüştür.

Merkez teşkilatı birimleri için öngörülen 2017 yılı bütçe ödeneği; 32 milyon 293 bin TL'si personel giderleri, 80 milyon 903 bin TL'si mal ve hizmet alımları, 38 milyon 252 bin TL'si cari transferler ve 30 milyon 552 bin TL'si ise yatırım harcamaları olmak üzere toplam 182 milyon liradır. Bu miktara Bakanlık bağlı kuruluşlarına yapılan hazine yardımları dâhil değildir.

Spor Genel Müdürlüğü için öngörülen 2017 yılı bütçe ödeneği; 63 milyon 723 bin TL'si personel ve SGK giderleri, 32 milyon 68 bin TL'si mal ve hizmet alımları, 612 milyon 54 bin TL'si cari transferler -ki bunlara taşra teşkilatlarımız dâhildir- 530 milyon 987 bin lirası yatırım giderleri olmak üzere toplam 1 milyar 238 milyon 832 bin TL'dir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü için öngörülen 2017 yılı bütçe ödeneği; 472 milyon 830 bin TL'si personel ve SGK giderleri, 913 milyon 395 bin TL'si mal ve hizmet alımları, 2 milyar 695 milyon 832 bin TL'si cari transferler, 5 milyar 874 milyon 649 bin TL'si borç verme ve 1 milyar 379 milyon 725 bin TL'si ise sermaye gideri olmak üzere toplam 11 milyar 336 milyon 431 bin TL'dir.

Bakanlığımız merkez teşkilatı ve bağlı kuruluşlarımız tarafından yürütülen bazı proje, faaliyet ve çalışmalar hakkında bilgi vermek istiyorum.

Bakanlığımız merkez teşkilatında 465 personel görev yapmaktadır.

Bakanlığımız bünyesinde faaliyetlerini sürdüren ve gençlerimizle sıkça bir araya geldiğimiz gençlik merkezlerimizde milletine sevdalı, millî ve manevî değerlerine bağlı, bayrağına sahip çıkan, demokrasiyi benimsemiş, donanımlı bir gençlik yetiştirmeyi hedefliyoruz. Bu doğrultuda, 81 ilde kurulan gençlik merkezlerimizin sayısı 2002 yılında 74 iken 2016 yılında 229'a ulaşmıştır. Yapımı devam etmekte olan gençlik merkezlerinin de faaliyete geçmesiyle birlikte gençlik merkezi sayımızın 378'e yükselmesi hedeflenmektedir.

Gençlik merkezlerimizin 2002 yılında 11.614 olan üye sayısı, 2016 Ekim ayı itibarıyla 1 milyon 474 bin 403 kişiye ulaşmıştır.

Gençlik merkezi çalışmalarımızda değerler atölyesi, dinî ilimler atölyesi, sosyal bilimler atölyesi, kişisel gelişim atölyesi, inovasyon atölyesi, dil eğitimi atölyesi olmak üzere 6 başlıktan oluşan programlarda gençlerimizle bir araya geliyoruz. 2016 yılı itibarıyla 9.029 atölye çalışmasına toplam 437.732 gencimiz katılmıştır.

Gençlerimiz güncel okumalar ve yazar buluşmaları, kitap okuma halkaları, Osmanlı Türkçesi eğitimleri, Kur'an-ı Kerim eğitimleri, sosyal sorumluluk projeleri, sosyal, kültürel, sportif, edebiyat, tarih, hukuk, el sanatları ve gönüllülük kulüp faaliyetleriyle birlikte, topluma hizmet adına birçok projenin de etkin bir şekilde içinde yer almaktadırlar.

Bakanlığımızca hassasiyetle üzerinde durduğumuz diğer bir çalışmamız ise gençlik kamplarımızdır. 2016 yılında toplam 60.638 gencimizin katılımıyla 29 kampımızda gençlere kendilerini geliştirme ve birbirleriyle kaynaşma imkânı sunulmuştur.

Bakanlığımız tarafından, gençler arasında demokrasinin ilke ve değerlerinin yaygınlaşmasını sağlamak, demokrasi kültürünü pekiştirmek ve yakın tarihimizde demokrasiye yapılan müdahalelerin tartışılması sonrasında demokrasinin önemini vurgulamak amacıyla Antalya Duacı Kampı'nda "Demokrasi Kampı" düzenlenmiştir.

15-19 Mayıs 2016 tarihleri arasında 81 il ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden gelen 164 gencimizin katılımıyla Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası binlerce vatandaşımızla birlikte gerçekleştirilmiştir. Temsilci gençler ile engelli ve sporcu gençlerimiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Başbakanımız ve devlet büyüklerimizce kabul edilmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yatırım ve destek hamlesini başlattık. Bu kapsamda, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizden başlayarak gençlerimizin hizmetine sunulacak yeni gençlik merkezlerinin açılması planlanmaktadır.

Gençlerimize her alanda sahip çıkıyoruz ve asla onları başka mahfillerin kirli emellerine teslim etmeyeceğiz.

Gençlere yönelik olarak millî ve manevî değerlerin pekiştirilmesi, tarih bilincinin aşılması, eğitsel, kültürel, gönüllülük boyutları ağırlık kazanan hareketlilik projeleri uygulanacak ve 20 bin genç, gençlik kamplarından yararlandırılacaktır. Ayrıca, Çanakkale'de Doğu ve Güneydoğu illerinden gelecek 15 bin gencimizi kapsayan bir gezi ve kamp programı düzenlenecektir.

Çanakkale savaşlarında gösterdikleri kahramanlıklarla destanlaşan, 57'nci Piyade Alayı şehitleri, başta olmak üzere Çanakkale şehitlerimizi anmak, onları yâd etmek için 57'nci Alay Vefa Yürüyüşü düzenlenmiştir. Çanakkale başta olmak üzere 81 ilde 57'nci Alay Vefa Yürüyüşü gerçekleştirilmiştir. 57'nci Alay Vefa Yürüyüşü bu yıl, ilk defa, aynı anda tüm yurttan gerçekleştirilmiştir. Yürüyüşe ülkemiz genelinde yaklaşık 60 bin kişi katılmıştır.

Bakanlığımızca gerçekleştirilen uluslararası gençlik çalışmalarında bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamak, gerçekleştirilecek uluslararası çalışmaların nitelik ve niceliğini artırmak amacıyla Avrupalı Gençler Anadolu'yu Öğreniyor Projesi, Avrupalı Genç Politikacı Danışmanlar Türkiye'de Buluşuyor, Uluslararası Bellek Yolculuğu, Kosovalı 15'liler Çanakkale'de, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi Gençlik Politikaları Çalıştayı düzenlenmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje Yönetmeliği kapsamında gençlerimize yönelik hareketlilik, gönüllülük, sosyal uyum, sosyal katılım, eğitim, spor, girişimcilik, kültür, sanat, bilim ve araştırma projelerine destek vermekteyiz.

Ülkemizin gençlik politikalarına, planlarına ve 2023 hedeflerine uygun olarak geleceğimizin ve güçlü Türkiye'nin teminatı gençlerimizi, alanında üstün başarı göstermiş, uluslararası müsabakalarda ay yıldızlı bayrağımızı göndere çekirmiş, İstiklal Marşı'mızın okunmasına vesile olmuş millî sporcularımızla buluşturmak için "Tecrübe Konuşuyor" projesi hayata geçirilmiştir.

2016 yılında "Tecrübe Konuşuyor" projesi kapsamında 21 programda, 17 başarılı sporcu, 10 konuk, 10.637 gencimize spor bilinci ve birçok alanda tecrübe aktarımı sağlanmıştır. Sporun birleştirici ve bütünleştirici gücünün etkisiyle Yeşil Sahada Barış İçin Kardeşlik Turnuvası hazırlanmıştır.

"Tecrübe Konuşuyor" projemize en son olarak "İçimizdeki Kahramanlar"ı ekledik, 15 Temmuz gecesi hain darbe girişimine karşı direnmiş, şahadete yürüyerek kendilerini kurşunların, tankların önüne atmış, darbeci teröristlere karşı kahramanca göğüs germiş, mücadele etmiş aziz milletimizin kahraman fertlerinin o gece yaşadıklarını bizatîhi kendi ifadeleri, kendi cümleleriyle öncelikle geleceğimizin teminatı gençlerimizle ve milletimizle paylaşmaları fikri doğmuştur. Ülkemizde meydana gelen

darbe girişiminde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla meydanlara çıkan milyonlardan tankların önüne duran, darbe girişimine karşı duruşlarıyla simge olan vatandaşlarımız, tüm milletimizin ve özellikle gençlerimizin bilinçlerini diri tutmak adına o gece yaşanan duyguları paylaşmaktadırlar.

Yine, son dönemde başlattığımız 15 Temmuz Darbe Teşebbüsü ile Millî Mücadelede Gençliğin Demokrasi Bilinci, Mücadele Ruhu ve Bunu Etkileyen Faktörler Araştırma Projesi de önemle üzerinde durduğumuz bir projedir.

Ayrıca; gençlerin İnternet ve sosyal medyayı daha etkin, daha güvenli ve daha bilinçli bir şekilde kullanmalarını sağlamak ve gençleri doğru İnternet kullanımına yönlendirmek amacıyla "Sosyal Medya Kiti" adlı proje hazırlıkları devam etmektedir.

Paydaş ülkelerle yapılan çalışmalar kapsamında, faydalı olduğunu düşündüğümüz Gençlik ve Spor Bakanları Toplantısı 5-7 Ekim 2016 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

1969 yılında kurulan ve aralarında ülkemizin de yer aldığı 57 üyesi bulunan İslam İşbirliği Teşkilatı'nın tüm faaliyetlerine ülkemiz tarafından da destek verilmektedir. İslam İşbirliği Teşkilatı 3'üncü Gençlik ve Spor Bakanları Konferansı, "Güçlü Gençlik İçin Barış, Dayanışma ve Kalkınma" temasıyla gerçekleşmiştir. Konferansa 28'i bakan düzeyinde olmak üzere gözlemci ülkeler Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek'le birlikte 48 ülkeden katılım sağlanmıştır.

Dünyada 1,5 milyara yakın dijital oyuncu bulunmaktadır. Bu sektör yaklaşık 100 milyar dolar iş hacmine sahiptir. Her yıl yüzde 10 büyüyen dijital oyun sektörünün asıl hedef kitlesi gençlerdir. Oyunların problem çözme, mantık yürütme, 1'den fazla iş yapabilmek gibi olumlu yönlerinin yanı sıra, sosyal aktivitelere ve spor aktivitelerine zaman ayırmama, sanal ile gerçeği karıştırma gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Bununla birlikte, üretilen dijital oyunlarda İslamofobi nedeniyle İslam diniyle ilgili olumsuz mesajlar gizlice verilmektedir. Dinî semboller, kutsal mekânlar oyuncuların oynarken çok fark edemeyeceği şekilde yerleştirilmiş olup algı yönetimi gizlice yapılmaya çalışılmaktadır. Bakanlık olarak, dinimize karşı yürütülen bu saygısızlığa karşı oyuncuları, oyun yapımcılarını, oyun dağıtıcılarını, velileri ve öğretmenleri hedefleyen farkındalık çalışmalarına başlamış bulunmaktayız. Bu amaçla "www.oyunlardaislamofobi.com" sitesi açılmıştır.

638 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanan Spor Genel Müdürlüğü, merkezde ve taşra teşkilatında toplam 9.647 personelle hizmet vermektedir.

Spor yatırımları kapsamında Spor Genel Müdürlüğüne 2016 yılında spor tesisi yatırımları için 472 milyon 3 bin TL başlangıç ödeneği tahsis edilmiş olup yıl içinde eklenen ödeneklerle beraber toplam yatırım bütçesi 540 milyon 531 bin TL'ye ulaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2016 yılı yatırım programında yer alan 72 adet yüzme havuzu -ki 37'si tamamlanmıştır- 328 adet futbol sahası -bunun da 295'i tamamlanmıştır- 258 adet gençlik merkezi -yine tamamlanan 139'dur- 284 adet spor salonu -188'i tamamlanmıştır- 30 adet atletizm pisti -18'i tamamlanmıştır- 30 adet TOKİ ve belediyeler ile protokol kapsamında yapılan stadyum -ki bunların 8'i tamamlandı, 22'si devam ediyor- ve 126 adet diğer spor tesisleri -bunların da 74'ü tamamlandı- olmak üzere toplam 1.128 adet proje yürütülmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızca son iki yıl içerisinde 482 adet proje tamamlanarak hizmete açılmıştır. 205 adet projenin yapımı devam ediyor. 178 adet tesisin proje, arazi ve ihale çalışmaları devam etmektedir.

Spor salonları, gençlik merkezleri, yüzme havuzları, atletizm pistleri ve diğer spor tesisleri olmak üzere GAP kapsamındaki 35 adet projeye 31 milyon 723 bin TL, DAP kapsamındaki 59 adet projeye 109 milyon 705 bin TL, DOKAP kapsamındaki 42 adet projeye 83 milyon 549 bin TL, KOP kapsamındaki 29 adet projeye 42 milyon 858 bin TL olmak üzere toplam 165 adet projeye 267 milyon 835 bin TL ödenek ayrılmıştır.

Bakanlığımızca gerçekleştirdiğimiz tüm yatırımlar meyvelerini vermeye başlamıştır. İnşallah, devam edecek çalışmalarımızla ulusal ve uluslararası arenada başarılı sporcular yetiştirmeye devam edecek hem de önemli organizasyonlara ev sahipliği yapmaya devam edeceğiz.

Türkiye genelinde 30 adet stadyum projemiz bulunmaktadır. Bu 30 adet stadyum projemizden 8 adet stadyumumuzun yapımı tamamlandı; 15 adedinin yapımı, 7 adet stadyumumuzun da proje ve ihale çalışmaları devam ediyor. Ayrıca İzmir Alsancak, Göztepe, Karşıyaka, Giresun, Ordu stadyumlarını da 2017 yılı içerisinde yapmak için çalışmalarımızı başlattık.

2016 yılı yatırım bütçesi toplamı 540 milyon 531 bin TL olup söz konusu ödenekler; yüzme havuzları, futbol sahaları, gençlik merkezleri, spor salonları, atletizm pistleri ve benzeri spor tesislerinin yapımı ile mevcut spor tesislerinin bakım, onarım ve modernizasyonları için kullanılmaktadır.

Spor alanında önceliklerimiz arasında bulunan diğer bir konu ise sportif altyapı ve başarıdır. Bu kapsamda milletimizi sporla buluşturmak, sporda ülkemizin uluslararası alanda kazandığı başarıların artması ve başarılı sporcuların desteklenmesi yönünde yapılan çalışmalar devam etmektedir.

2003 yılından bu yana yürütülen yoğun çalışmalar neticesinde lisanslı sporcu sayısı 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla 6 milyon 789 bin 313'e yükselmiştir.

Gençliğimize daha erken yaşlarda ulaşabilmek adına okul sporları faaliyetlerine önem veriyoruz. Okul sporları faaliyetleri, 2010-2011 öğretim yılında 21 branşta düzenlenirken 2015-2016 öğretim yılında 39 branşta düzenlenir hâle gelmiştir. Okul spor faaliyetlerine katılan sporcu sayısı, 2012 yılında 532 bin 417 iken 2016 yılında ise 1 milyon 569 bin 228'e ulaşmıştır.

Spora yönelen gençlerimizin eğitimi ve başarılı birer sporcu olabilmeleri adına sporcu sayımızla birlikte antrenör sayısını da arttırmak adına çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda, açılan kurslar sayesinde 2002 yılında 18 bin 674 olan antrenör sayısı 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla 206 bin 715'e yükselmiştir.

Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezlerinde ülkemizdeki yetenekli ve başarılı sporcuların başarılı düzeyde yetiştirilmesi ve performanslarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri Projesi bugün itibarıyla 21 ilde ve 17 branşta sürdürülmekte olup projeden toplam 1.014 sporcu yararlanmaktadır.

Spor dallarına göre spora başlama yaşında bulunan çocuklarımızın eğitim ve öğretimlerini aksatmadan başarılı sporcu olarak yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla kurulmuş olan Sporcu Eğitim Merkezleri, 33 Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerine devam etmektedir. Bu merkezler; atletizm, boks, jimnastik, eskrim, güreş, halter, judo, kano, kürek, kayak, yüzme ve tenis olmak üzere 12 branşta 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla 544 gündüzlü, 734 yatılı statüde olmak üzere toplam 1.278 sporcu öğrenciye hizmet vermektedir. Spor kulüplerimizin yıllar itibarıyla sayısında meydana gelen artış, gençlerimizin spora yakınlığını en iyi şekilde göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; uluslararası organizasyonlarda da özellikle son yıllarda sporumuzda yaptığımız yatırımların meyvelerini almaya başladık. 5-21 Ağustos 2016 tarihlerinde Brezilya'da gerçekleşen Rio 2016 Yaz Olimpiyat Oyunlarına 21 branşta 69 disiplinde 103 sporcuyla katıldık ve toplam 8 madalya aldık. Rio Olimpiyatları ülkemiz sporumuz adına birçok ilklere sahne olmuştur.

Bu olimpiyat oyunlarında binicilik, eskrim ve kürekte ilk kez kota alarak katılımın yanı sıra modern pentatlon, tenis ve kano branşlarında ise ilk kez, bayan güreşte en fazla sporcu, yüz sekiz yıl aradan sonra jimnastik branşında ise erkek sporcu katılımı sağlanmıştır.

7-18 Eylül 2016 tarihlerinde yine Brezilya’da düzenlenen Rio 2016 Yaz Paralimpik Oyunlarına tarihimizde en fazla sporcu ve branşta katılım sağladık. Paralimpik Oyunlarda 3 altın, 1 gümüş ve 5 bronz madalya olmak üzere, toplamda 9 madalya kazanarak ülkemiz madalya sıralamasında 34’üncü olmuştur. Oyunlarda ülkemiz ilk defa bir takım sporunda, “goalball”da altın madalya kazanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 12-22 Mayıs 2017 tarihinde Azerbaycan Bakü’de gerçekleştirilecek İslamî Dayanışma Oyunlarının 5’incisinin 2021 yılında İstanbul’da düzenlenmesi adına adaylığımızı açıkladık. Türkiye olarak böyle güzel bir organizasyonu İstanbul’da düzenleyerek İslam İşbirliği Teşkilatına üye ülkelerin 5 binin üzerinde sporcusunu ağırlamak ve İslamî Dayanışma Oyunları vesilesiyle sporun birleştirici gücünü tüm dünyaya göstermek istiyoruz.

11-18 Şubat 2017 tarihinde Erzurum’da düzenlenecek Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivali Avrupa’da genç sporcuların uluslararası deneyimlerinin artmasına olanak sağlayan en önemli organizasyonlardan biridir. Şu an itibarıyla bu organizasyona binin üzerinde sporcunun katılımı hedeflenmektedir.

18-30 Temmuz 2017 tarihinde Samsun’da düzenlenecek İşitme Engelliler Olimpiyat Oyunları Deafolimpik’e 5 kıtadan 120 ülke davet edilecek.

Sayın Başkan, değerli üyeler; temiz bir spor adına dopinge mücadelede etkin bir şekilde devam etmekteyiz. “Dopinge karşı sıfır tolerans” prensibimizi taviz vermeksizin uygulamaktayız. Bu kapsamda yapılan çalışmalarımız sonucunda; 2013 yılında yapılan 1.579 kontrol sonucu dopinge mücadele kural ihlali sayısı 176 iken 2015 yılında 2.066 örnekten 32’sinde yasaklı maddeye rastlanmıştır. 2016 yılında ise alınan 2.503 numuneden sadece 13’ünde yasaklı maddeye rastlanmıştır.

Dünya Anti-Doping Ajansı Yasaklılar Listesi’ne göre doping maddesi ihtiva eden ilaç ve gıda takviye ürünlerinin ülkemize kaçak yollardan girmesi, reçetesiz satılması ve izinsiz kullanımının engellenmesi amacıyla Sağlık Bakanlığında gerçekleştirilen toplantılar sonucunda; Türkiye genelinde tüm gümrük kontrol kapılarında görev yapan personele WADA Yasaklılar Listesi’ne göre doping maddesi ihtiva eden ilaç ve ilaç türevleri hakkında seminer ve eğitimler verilmiştir.

Ankara Eryaman’da bulunan Spor Eğitim ve Sağlık Araştırma Merkezimizde 579’u millî sporcu olmak üzere 1.526 sporcumuza sağlık ve performans destek hizmeti verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımıza bağlı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, 16 Ağustos 1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanunu’yla kurulmuştur. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, merkez ve taşra teşkilatında toplam 9.528 personelle hizmet vermektedir.

YURTKUR bütçesi 2002 yılında 494 milyon iken 2016 yılında yaklaşık 19 kat artışla 9 milyar 377 milyon 831 bin TL’ye ulaşmıştır. Kurumsal büyümeyle birlikte 2017 yılı bütçesi, 2016 yılı bütçesine göre yüzde 20,89’luk artışla 11 milyar 336 milyon 431 bin TL olarak tasarlanmıştır.

Yurt hizmetlerinde, ülkemiz genelinde yurt ihtiyaçları tespit edilerek gerekli ihtiyacın giderilmesi için çalışmalar yıl boyunca aralıksız sürdürülmektedir. 2002 yılı sonunda 77 il ve 59 ilçede toplam 190 yurtta 182.258 yatak sayısından, 31/10/2016 tarihi itibarıyla 81 il, 207 ilçe ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde toplam 682 yurtta 550.159 yatak sayısına ulaşılmıştır. 2016 yılında toplam 216 adet yurt binası yapılarak 106.968 yeni yatak sayısına ulaşılmıştır. 2016 yılı sonuna kadar, toplam 17 yurt 16.289 yatak sayısı daha ilave edilecektir. 2002-2016 yılları arasında 367.901 yatak sayısı ilave

edilerek yüzde 199 artış sağlanmıştır. 2016-2019 yılları arasında teslim alınacak toplam 137 yurdun proje tutarı 4 milyar 700 milyon TL'dir. 2019 yılı sonuna kadar yatırım ve ön protokol yoluyla devam eden yurtlarımız tamamlandığında toplam yatak sayımızı 776.587'ye çıkış olacaktır. Ayrıca, 667 sayılı KHK'yla kapatılan FETÖ yapılanmasına ait yaklaşık 25 bin kapasiteli 169 yurdun Millî Emlak Genel Müdürlüğünden tahsisi talep edilmiş olup tahsis çalışmaları devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yurt hizmetlerindeki kalite artışı en üst seviyelere ulaşmıştır. Bu kapsamda mevcut yurtlarımızda modernizasyon çalışmaları devam etmekte, iyileştirilmesi mümkün olmayan yurtlarımızın ise kullanımından vazgeçilmektedir. Yeni yurtlar aynı zamanda engelli öğrencilerin de ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecekleri şekilde projelendirilirken eski yurtlarda da engelli öğrencilere yönelik fiziki iyileştirmeler yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir. Öğrencilerimizin akademik çalışmalarına ve bilimsel araştırmalarına yardımcı olabilmek amacıyla, hızlı, güvenli ve ücretsiz olarak İnternet'e erişim imkânı sağlanmıştır. Tüm bu ve benzeri iyileştirmelerle geçmiş yıllarda doluluk oranı yüzde 60-70 iken son yıllarda yurtlarımız yüzde 100'e yakın doluluk oranıyla hizmet vermektedir.

2016 yılı yurt başvuru ve yerleştirme işlemleri kapsamında başvuru yapan öğrencilerin başarı durumu ile ailelerinin gelir ve sosyal durumları, 11 kamu kurumundan araştırılarak ihtiyaç sahibi ve başarılı öğrencilere öncelik verilerek yurtlara yerleştirme yapılmaktadır.

2016 yılında yurtlara başvuru yapan toplam 398.279 öğrencinin yüzde 73,16'sı olan 291.416 öğrenci 7 Kasım 2016 tarihi itibarıyla yurtlarımıza yerleştirilmiştir. Ayrıca anlaşmalı yurt kontenjanları ve Yurtdışı Türkler Başkanlığına ayrılan kontenjan dâhilinde 2.510 öğrenci de yurtlarımıza yerleştirilmiştir. Ücret karşılığı barınacak uluslararası öğrencilere ayrılan 1.102 yatak kapasitesi için yerleştirme işlemleri devam etmektedir.

Yurt dışında öğrenim gören Türk öğrencilerine barınma hizmeti verilmesi imkânı 2002 yılından sonra getirilmiştir. Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilerinin yoğun olarak eğitim gördüğü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan Lefke Bülent Ecevit Yurdu 962, Magosa Necmettin Erbakan Yurdu 769, Güzelyurt Refika Öğretmen Yurdu 1.000 olmak üzere toplam 2.731 yatak sayısı ile hizmet vermektedir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğümüzce sağlanan burs ve kredi hizmetleri kapsamında 1962 yılından itibaren öğrenim kredisi verilmekte iken 2004 yılından itibaren müracaat eden tüm öğrencilere kredi, başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere ise burs verilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz bitti Sayın Bakan, toparlarsanız lütfen...

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANİ AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Biraz daha vardı ama toparlayayım o zaman.

2002 yılında 451.550 öğrenciye öğrenim kredisi verilmekte iken 2016 yılında 1 milyon 134 bin 157 öğrenciye öğrenim kredisi ve 374.612 öğrenciye burs olmak üzere toplam 1 milyon 508 bin 769 öğrenciye öğrenim desteği verilmektedir.

2014 yılında öğrencilere burs, kredi taahhüt senetlerini “www.turkiye.gov.tr” İnternet adresi üzerinden e-devlet şifreleriyle ücretsiz olarak onaylama imkânı getirilmiştir.

Yüksek lisans öğrencilerine aylık kredi burs miktarı 400 liradır ama lisans 800, lisansüstü de doktora öğrencilerine de 1.200 lira imkânlar veriliyor.

Tabii, sürem dolduğu için biraz hızlı geçeceğim.

Yurtlarımızda barınan öğrencilere 2016 yılında aylık 270 TL beslenme yardımı yapılmakta iken bu yardım 19 Eylül 2016 tarihinden itibaren aylık 285 TL yani günlük 9,5 lira olarak uygulanmaktadır. Ortaöğrenimlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yurtlarında barınarak tamamlayan devlet koruması altındaki öğrencilere ise günlük 19,5 lira beslenme yardımı yapılmaktadır.

Sosyal devlet anlayışı gereğince şehit ve gazi çocukları ile şehit bekâr ise kardeşlerine, anne ve babası vefat edenlere, öğrenimlerini yetiştirme yurdunda veya Darüşşafaka Lisesinde tamamlayanlara, yüzde 40'ın üzerinde engeli olan öğrencilere ve terör nedeniyle köyleri boşaltılanların şehit çocuklarına burs verilmektedir. Aynı şekilde yerleştirmede de bunlara öncelik verilmektedir.

Çok değerli üyeler, zamanım tamamlandığı için, bazı konular vardı, onları da sizin sorularınıza cevap verirken orada cevaplamayı öngörerek şimdi burada sözlerimi tamamlıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Orada süreniz daha uzun Sayın Bakanım.

Sayın Bakana sunumları için çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca süreye gösterdiği dikkat ve özen için de ayrıca teşekkür ediyoruz.

Bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Şimdi, müzakerelere başlıyoruz.

Yalnız müzakerelere geçmeden önce Sayın Bakan, bürokrat arkadaşlarımızın sırasıyla kendilerini Komisyonumuza tanıtılmalarını rica ediyoruz.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, müzakerelere geçiyoruz.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

b) Gençlik ve Spor Bakanlığı

c) Spor Genel Müdürlüğü

ç) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

d) Spor Toto Teşkilat Başkanlığı

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizin de çok iyi bileceğiniz gibi sporun iki yönü var: Bir bireyin ve toplumun fiziksel sağlığıyla ilgili yönü, bir de temaşa yönü. Her ikisi de çok önemli, hem birey için hem toplum için çok çok önemli konular bunlar. “Bireyin ve toplumun fiziki sağlığı” deyince insanların, bireylerin ve toplumun daha sağlıklı hareket etmesi, hastalanmadan önce bir anlamda tedavisinin sağlanmasını kastediyoruz. Temaşa yönü de insanın psikolojik olarak, toplumun psikolojik olarak rahatlamasını sağlıyor tabii. Bu ikisi de çok çok önemli, bütün toplumlar için önemli, bizim toplum için de çok

önemli. Bu konularla ilgili olarak devletin, kamunun yatırım yapması ya da yapılacak olan yatırımları da teşvik etmesi lazım. Bizde maalesef, bu konuyla ilgili çok büyük eksiklikler var. Ben sizin bu konuya önem vermediğinizi söyleyemiyorum ama Hükümet olarak bu konuda eksikleri olan bir idare tarzımız var son yıllarda. Bakın, benim seçim bölgem Ankara’da işte tesislerle ilgili -sizin de verdiğiniz geçen yıllarda- bir liste var. Buna göre en fazla Ankara’da, Ankara’nın ilçelerinde yüzde 5’e hitap ediyor bu spor tesisleri. Toplumun yüzde 90’ı, yüzde 95’i bunlardan istifade edemiyor. Batı’da görüyoruz insanlar yüzme yapabiliyorlar, yürüyüş yapabiliyorlar, birçok alanda tenis oynayabiliyorlar, squash oynayabiliyorlar, yaz kış birçok sporu birlikte yapabiliyorlar. Maalesef, bizde bu tür imkânlar yok. Hâlbuki bunlar olabilse düşünün, bunların olması durumunda doğu ve güneydoğuda örneğin bu imkânların olabilmesi durumunda, gençlerin bu tür konularla ilgilenmesi durumunda çok daha farklı bir ortam söz konusu olabilirdi; terör bastırılmış olurdu, güvenlikle ilgili bu kadar büyük problemlerimiz olmazdı, toplum sağlığıyla ilgili bu kadar sıkıntımız olmazdı, çok daha farklı bir toplum yapısı elde ederdik muhakkak ki; daha sağlıklı, daha moralli bir toplumda yaşıyor olurduk, bu kadar endişe, sıkıntı, stres, psikolojik rahatsızlık söz konusu olmazdı muhakkak ki. Onun için ben yaptığımız işi çok önemsiyorum, yatırımlarımızın daha fazla olması gerektiğini söylüyorum.

Sizin bütçelerinizle ilgili olarak Suat Bey zamanından beri hep söylüyorum daha fazla yatırım yapmanız lazım diye. İnanın, demin çıkarttırdım ama onları gündeme getirmeyeceğim, her bütçede ısrar etmişim sizin ödeneklerinizi artıralım diye. Özellikle YURTKUR’un ödenekleriyle ilgili 2011’den beri her bütçede ısrar etmişim. Şimdi, çıkarttırdım Maliyeci arkadaşlara. Bakın, 2012’den beri başlangıç ödenekleri her bütçede 2013, 2014, 2015, 2016 -2016 henüz tamamlanmadı ama- her bütçede ödenekler aşılmış yani daha fazla harcama yapmışsınız. Ödenegi tam olarak koymuyoruz. Niçin göz göre göre ödenekler aşıyor? Bunu en baştan bilerek yapalım, diğer kurumlar için de, diğer genel müdürlükleriniz için de aynı şekilde yeterli ödenekleri koyalım. Bu bir ihtiyaç. Sağlık Bakanlığı bütçesine daha sonra para koyacağımıza ilaç için ya da tıbbi teçhizat için çok daha fazla para harcayacağımıza spor bütçesine para koyalım hiç olmazsa daha sağlıklı, ruh ve beden sağlığı daha iyi bir toplumda yaşayalım. Doğru değil mi bu? Niye bunu yapıyoruz, niçin bunları... Sayın Başkan, Sayın Başkanlık Divanı; şimdi, bunları konuşuyoruz, aşağıda Genel Kurulun ödenek artırma yetkisi yok ama bizim var. Siz de destek olun bu konularda sayın bakanların bütçelerini artıralım, bunlar zaten artırılıyor yani bütçede açığı artıracak bir teklifte de bulunmuyoruz. Maliye Bakanlığı bütçesinden yedek ödenekten buraya konulacak hem daha doğru bir iş yapılmış olur ödeneklerde bir artış olmaz hem de bütçe açığı artmaz, ona da gerek yok. Doğru bir iş yapmış oluruz. Neden bunu yapmıyoruz Sayın Bakanım, sizin de teklifinizin böyle olması lazım. Doğrusu bu. Yıllardan beri bu bütçe aşımaları söz konusu. Sizin de bu şekilde talepte bulunmanız lazım. Bilmiyorum, bütçe talepleriniz neydi? Maliye Bakanlığı tarafından mı kesintiye uğradı bunlar? Hakikaten bilelim ona göre bunu düzeltelim, düzeltilmesi lazım. Burada düzelir, aşağıda düzelmesi mümkün değil. Bu yanlış bir iş oluyor.

Bakın, yurtlardaki kapasite durumu aşağı yukarı 2002’de 200 bine yakınmış şimdi, 550 bine çıkmış 2016 için. Çok daha fazla ihtiyaç var, malum, onun için bunu da artırmamız lazım hem kiralıklar için... Geçen sene bu yıl içerisinde bu ihtiyacın tamamen karşılanacağını aşağı yukarı söylemiştik ama olmadı. Daha büyük bir talep var, var yani bize de geliyor dışarıda kalan çok öğrenci var Sayın Bakanım, size de ulaşamıyoruz, bu dönemde, eylül gelince size ulaşamıyoruz, zaten ondan önce aramıyoruz fazla işimiz olmuyor ama eylül ayında size ulaşamıyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Niye? Herkes ulaşıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman iktidar milletvekilleri ulaşabiliyor, biz ulaşamıyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Şimdi isimleri saymayayım burada ama.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın, sayın vallahi, sayın.

Yani sonuç olarak sizin lehinize olan bir talebi dile getiriyorum, doğru olduğunu düşünüyorum. Üzeninde düşünün, biz de destek olalım muhalefet olarak. Doğru, haklı, düzgün bir iş yapmış olalım diye düşünürüm.

Sayın Bakanım, bu seneye ilgili olarak 4 binek otomobil talep etmişsiniz, siz leasingle kiralyordunuz değil mi otomobillerinizi? 4 tane de otomobil istemişsiniz bu sene binek otomobili. Yok mu haberiniz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Normal sistem içerisinde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl sistem içerisinde? Leasingle kiralyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bilmiyor mu koca bakanlık ne yapıyorsunuz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Normal şeyimiz. Ekstra bir şeyimiz mi var?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – T cetvelinden de talebiniz var binek otomobilin de o 4 tane, bir de kiralyorsunuz. Niye hem kiralyorsunuz hem T cetvelinden talepte bulunuyorsunuz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – İhtiyaca göre yapılan hesaplamadır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İhtiyacı kiralık olarak da yapın.

Her iki usulün de benimsemesi yani biz şimdiye kadar şunu ortada göremedik Plan ve Bütçe Komisyonu olarak birçok bakanlık leasing yoluyla kiralama yapıyor, bazıları da devlet bütçesinden otomobillerini alıyor; böyle karma bir usul benimseyen yok. Fakat, hangisi devlet için avantajlıdır şuraya çıkıp da Plan ve Bütçe Komisyonunun önüne “Evet, alternatif olarak şudur, bu daha avantajlıdır.” diyebilen bir bakanlık ya da kurum olmadı şimdiye kadar. Kendileri de bilmiyorlar, biz de bilmiyoruz dolayısıyla. Biz kiralyoruz daha avantajlı, bundan kamuya daha fazla tasarruf sağlanıyor diyebilen yok. Onu ortaya koyan, rakamlarıyla ortaya koyabilen yok. Siz yapabilirseniz memnun oluruz ama leasing varken, kiralama yoluyla otomobillerinizi alırken bir de buradan talep etmenizi garip buldum, onun için soruyorum.

Bir de E cetveli var bu, biliyorsunuz, bütçenin. E cetvelinde 61’inci madde ve 71’inci madde size ait. Bununla ilgili olarak şöyle diyor: “Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uyarınca yapılabilecek işler dışında kalanları Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yaptırabilir.” Bununla ilgili olarak şimdiye kadar ne yapıldı? Yani neden buna ihtiyaç duyuldu ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kaç tesis bu şekilde yaptı? Neden...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Soruları sonra mı cevap vereceğim, şimdi mi?

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz notlarınızı alıyorsunuz, en sonunda size cevap hakkı tanıdığımızda orada şey yapıyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Karşılıklı olacaksa...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, karşılıklı tartışmıyor, polemik yapmıyoruz, cevap verebiliyorsa Sayın Bakanım cevap alalım, ona göre de biz yorum yapalım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, böyle bir şey yaparsak burada biliyorsunuz, sıkıntı olur süre açısından. BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, sohbet etmiyoruz, o anlamda söylüyorum yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, siz bitirin, notlarını alsın Sayın Bakanımız sonra cevaplasınlar hepsini. Buyurun, size ek süre veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, E cetvelinin 71’inci maddesinde de “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yapımı devam eden spor tesislerinin tamamlanması ile sporun teşvik ve desteklenmesi amacıyla protokoller çerçevesinde kullanılmak üzere ilgili hesaba aktarılarak kullanılır.” diyor. Bu E cetveli 61 ve 71’i nasıl işletiyorsunuz? Şimdiye kadar bunlarla ilgili olarak ne yapıldı? Onlarla ilgili cevap istemiştım.

Sayın Bakanım, ayrıca, 2015’le ilgili olarak –bunlar 2017’yle ilgili konulardı- Kredi ve Yurtlar Kurumunun Sayıştay raporu güzel bir rapor. 7 bulgu var. Geçen dönem de Kredi Yurtların raporu kalabalıktı, bakın kalın bir rapor. 7 bulgu, bir de denetim görüşünü etkilemeyen 20 bulgu var. Bunlar önemli bulgular. Kurumun iç denetiminin, muhasebe biriminin ve mevzuat birimlerinin iyi çalışmadığını gösteriyor yani Kredi Yurtlar Kurumu iyi işler yapıyor, acil yapması gereken işler var, bunları anlıyorum ama muhasebe, mevzuat ve kontrol denetim birimlerinin de iyi çalışması lazım, özellikle bu konularla ilgili sıkıntı var. Performans Denetim Raporu da güzel bir rapor onun da dikkate alınması lazım.

Bakanlığımızla ilgili olarak da şartlı görüş verilmiş Sayın Bakanım. Şartlı görüş var. 4 bulgu var ve Performans Denetim Raporu’nda da 4 bulgu var, onların da dikkate alınması lazım.

Spor Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak da 5 bulgu ve artı 7 bulgu var, önemli konular bunlar. Performans Denetim Raporu’nda da önemli konular var. Mesela, “Amatör faaliyetlerde kullanılmak üzere spor kulüplerine yapılan yardımlar için herhangi bir kriter belirlenmemiş, yönetmelikte belirlenen amaçlar doğrultusunda harcanmamış, harcamalara ilişkin belgeler incelenmemiştir.” diyor. Bu Sayıştay raporunda var Sayın Bakanım, benim eleştirim değil bu ve bununla ilgili olarak kurumunuzun görüşü de alınmış ama yeterli bulunmamış. Şimdi, önemli bir şey, amatör faaliyetlerinde kullanılmak üzere spor kulüplerine yapılan yardımlar için herhangi bir kriter belirlenmemiş, yönetmelikte belirlenen amaçlar doğrultusunda harcama yapılmamış, harcamalara ilişkin belgeler incelenmemiştir. Yani, bir yolsuzluktan bahsetmiyorum ama yolsuzluğun kapısı aralanmış. O anlamda, sizin bir töhmet altında kalmamanız için bu konuları önemseniz gerekir.

Birçok konu var buna benzer, girmiyorum ama Spor Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak güzel bir rapor var, bakılmasını tavsiye ediyorum.

Yine, Spor Toto Teşkilat Başkanlığıyla ilgili olarak da şartlı görüş verilmiş. Bir bulgu var ama önemli, şöyle: Spor Toto Teşkilat Başkanlığı bütçesinden Maliye Bakanlığı hesabına aktarılan kamu payı mevzuatta belirtilen tutarda hesaplanmamış Sayın Bakanım ve 76 milyon 938 bin lira eksik hesaplanmış. Bu konuların önemsenmesi lazım. Bu konuyla ilgili kurumun verdiği görüş de yetersiz bulunmuş. Bunlar önemli konular.

Bir diğer konu: Ocak 2016’da futbol zirvesi yapılmış, siz de katılmışsınız ve profesyonel kulüplere yardımda bulanacağınızı söylemişsiniz. Bununla ilgili bu dönem bütçesine para mı koyduruyorsunuz, nasıl bir yardım söz konusu olacak? Onu sormak isterim. Ocak 2016’da yani bizim o geçen bütçe görüşmelerini yaptığımız günlerde siz ayrıca bu futbol zirvesinde öyle bir söz vermişsiniz herhâlde.

Teşekkür ederim. Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum, sağ olun Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçi bu konuları Sayın Bakandan anında öğrenseydik daha iyi olurdu. Bundan sonraki arkadaşlarımız da ona göre yorum yaparlardı, daha iyi bir tartışma ortamı söz konusu olurdu.

BAŞKAN – O zaman da süre çok uzardı yani o açıdan böyle bir usul belirledik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Polemik değil.

BAŞKAN – Anladım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sonuç olarak bir şeyleri öğrenip daha verimli bir toplantı yapmış olurduk.

BAŞKAN – İnşallah bütün sorularınızın cevaplanacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun.

Süreniz on dakika.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Genç ve dinamik bir Bakan, genç ve dinamik bir kadro. Ben de sözlerimde gençlerle ilgili, gençliğimizle ilgili sorunlara değineceğim; Türk gençliğinin sorunları, beklentileri ve özlemleri üzerinde bir kez daha düşünmemiz gerektiğini vurgulayacağım.

Beşerî potansiyelin ve sosyal sermayenin önemine vâkıf olmuş ülkeler için gençlik büyük bir fırsattır. Ekonomik gelişmesini istikrallı şekilde sürdüren, kişi hak ve hürriyetlerine önem ve öncelik veren, demokrasiyi kural ve teamülleriyle benimseyen ülkelerin ortak özelliği, gençliğe ayrıcalıklı yer vermesinde yatmaktadır.

Bir milletin en büyük kozu, iyi yetişmiş, iyi eğitim almış, millî kimliğinden kopmamış, maneviyatından uzaklaşmamış, dünyanın ve insanlığın istikametini özüne ve kültürüne uygun olarak yorumlama kabiliyetini ve kapasitesini gösterebilmiş genç kuşağıdır. Türkiye'nin genç nüfusu birçok ülkeye nazaran fazladır. Ne yazık ki stratejik üstünlük ve millî servet olarak değerlendirdiğimiz bu gerçek, hak ettiği ilgi ve yakınlığı görememektedir. Ekonomik sorunlar gençlerimizi olumsuz etkilemektedir. İşsizlik, gelir dağılımındaki adaletsizlik, yoksulluk, eğitim ve öğretim hayatındaki çarpıklıklar gençlerimizin önüne engel çıkarmaktadır. Bugün ülkemizde 15 ile 24 yaş arasındaki genç nüfus birçok ülkenin toplam nüfusundan daha çoktur. Ancak, sağlanan eğitimin, iş imkânlarının ve hayat standardının, geleceğimizin teminatı olduğunu sürekli tekrarladığımız gençlerimiz açısından yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Milyonlarca gencimiz iş aramakta, yuva kurmayı istemekte, kimseye muhtaç olmadan insanca bir iş ve gelir imkânına sahip olmayı talep etmektedir. Bu, onların en tabii hakkıdır.

Sayın Bakanım, ben “Ekonomi Bakanı” değilim diyemezsiniz, Gençlik Bakanısınız, gençlikten sorumlu Bakansınız. Tabii ki bu konularda üretilecek politikalara en büyük katkıyı sizin vermeniz gerekmektedir.

Bakınız, işsizlik oranına bakalım. 2016 Temmuz itibarıyla mevsim etkilerinden arındırılmış genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 20,2'ye yükselmiştir. Genç işsiz sayısı geçen yılın aynı ayına göre 83 bin kişi artmış, genç istihdamda ise 88 bin azalma var. Genç istihdamda azalma olması gerçekten endişe verici. Diğer yandan, ne eğitimde ne istihdamda olan yani çalışmayan ve eğitim görmeyen 15-24

yaş grubunda gençlerimizin oranı yüzde 26,3'e çıkmıştır. 15-29 yaş grubuna baktığımız zaman yani çalışmayan ve eğitim görmeyen 15-29 yaş grubunun toplam gence oranı yüzde 36,4 düzeyinde. Sayın Bakanım, bu gençlerimiz sizce nerede? Yani, çalışmıyor, okumuyor, ne yapıyor bu gençlerimiz? Yani, buna bir kafa yormamız gerekmektedir. Ben inanın, mantıklı bir gerekçesini bulamadım okumayan ve çalışmayan, istihdamda görünmeyen gençlerimizin. Hadi bir kısmı işsiz, TÜİK'in verilerine baktığımız zaman onları da görebiliyoruz. Onu da şöyle söyleyeyim: 15-24 yaş grubunda 3 milyon 120 bin kişi var hem istihdamda hem eğitimde görünmeyen, işsiz sayısı 1 milyon 70 bin. Yine, 15-29 yaş grubunda istihdamda ve eğitimde görünmeyen 5 milyon 339 bin kişi bulunmaktadır. Bunun üzerinde mutlaka kafa yormamız gerekmektedir. Bu atıl gençlerimiz ne yapıyor? Bunu mutlaka araştırıp gerekli tedbirleri almamız gerekmektedir.

Genç nüfusun işsizliği, beraberinde sosyal ve kriminal sorunları da getirmektedir. Değişik zamanlarda yapılan anketlerde, gençliğin önem verdiği, örnek aldığı şahısların arasında, dizi film kahramanlarının olması bu açıdan hepimizi endişelendirmektedir. Feodal kalıntı, töre, mafya türündeki dizi filmlerin özellikle gençler arasında rağbet görmesi, okul önlerinde giderek artan şiddet olayları, ilkokullara kadar inen suçlu yaşı hepimizi düşündürmelidir.

Bugünün gençleri, yarının yetişkinleridir. Milliyetçi Hareket Partisi gençliğe yapılacak yatırımı, Türkiye'nin geleceğine yapılacak en önemli yatırım olarak görmektedir. Bu itibarla, Hükümetin, Türkiye'nin acil çözüm bekleyen birikmiş ağır sorunlarının yanı sıra ve onlardan da önce olmak üzere, gençliğin sorunlarına eğilmesini bekliyoruz.

Sayın Bakanım, YURTKUR'la ilgili birkaç hususa değineceğim. Bu son iki yıldır yurtlarda misafir kabulü yapılmaması büyük sıkıntılara neden oluyor. Yani, KYK'yı çok yakından tanıyan biri olarak söylüyorum hatta şunu da ifade edeyim geçmişte denetim görevinde bulunduğum için: KYK çalışanları gerçekten çok büyük bir fedakârlıkla çalışıyor. Kendi ailesini ihmal ediyor ama yurtlarımızı, gençlerimizi ihmal etmiyor. Ben bunu yaşadım, gördüm; bir aile gibi görüyor, tüm gençleri kendi ailesi gibi görüyor ve de yurtlarda hakikaten hizmet kalitesinde de her geçen yıl daha da iyileşme var. Ama, geçmişte bu uygulama vardı, şöyle ki Sayın Bakanım: 500 kişi kapasiteli bir yurttan tam ilk kayıtlar esnasında koridorlara, kütüphaneye ranzalar atılıyordu, çocuklar orada kalabiliyordu. Burada amaç şu: Anadolu'dan gelmiş öğrenci, Ankara'ya gelmiş mesela, şehri tanımıyor, gidebileceği bir yer yok, ortada kalıyor. Bu çocuklara, hakikaten, YURTKUR sahip çıkıyordu. 500 kişilik yurttan ilk ay belki 700-800 kişi kalıyordu. Şehri tanıdıktan sonra zaten öğrencilerin birkaçı bir araya gelip ev tutuyorlar, başka yerlere gidiyorlar, sonradan yurt tekrar normal kapasitesi düzeyine, hatta daha aşağıya iniyordu. Ben, bu misafir kabulü yapılmaması uygulamasının gözden geçirilmesini istiyorum. Hepimiz babayız yani kendi çocuğunuzu hiçbir bilmediğiniz bir şehre gönderdiğiniz zaman eğer yurt almıyorsa ne yaparsınız? Sizlerin de bunu düşünmenizi istiyorum. O nedenle, eski uygulamasına YURTKUR'un devam etmesinin gençlerimiz için doğru olacağını düşünüyorum.

Diğer konu: İnşallah salı günü iniyormuş -geçen Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmüştük-beslenme ve barınma yardımı. Bununla ilgili burada da bizim görüşümüzü ifade edeceğim. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz destek verdik gelen maddeye Sayın Bakanım, KYK ve vergi muafiyeti olan vakıfların ve kamu yararına dernekler yurtlarda belli kriterler çerçevesinde öğrencilerimiz kalırsa onlara beslenme, barınma yardımı verilecek. Biz ona diyoruz ki yani eşitlik ilkesi gereği yine kriterleri koyalım, tüm özel yurttan, hatta evde kalan... "Fakir çocuğa sen evde kalamazsın." demeyelim devlet olarak. Kriterlerimizi taşıyorsa tüm gençlere eşit şartlar sunan, eşit bir şekilde bir yardım uygulamasını başlatalım diyoruz. Bizim zaten seçim beyannamemizde de vaadimiz bu yönde. Yani, bunun daha doğru

olacağını düşünüyoruz. Sadece belli vakıfların veya derneklerin yurtlarında değil, üniversite yurdunda kalabilir, özel şirketlerin yurdunda kalabilir. Eğer bizim kriterleri taşıyorsa biz o öğrencilere beslenme, barınma yardımını yapmamız gerekir Anayasa'nın eşitlik ilkesi gereği.

Komisyon Başkanımıza soracaktım, bu Spor Toto Teşkilat Başkanlığının faaliyetlerini belli periyotlarda görüşüyorduk, görüşmedik herhâlde. Onu ne zaman görüşürüz bilmiyorum.

Sunum yapılıyordu, kalktı mı?

BAŞKAN – Kalkmadı, bu yıl yapacağız onu inşallah.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tamam.

Son olarak Sayıştay raporlarına değineceğim. Gerçekten, raporlar çok güzel hazırlanmış. Gerek Bakanlık gerek kurumlarla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, ek süre veriyorum.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ben Sayıştaya, arkadaşlarımıza, denetim elemanlarına teşekkür ediyorum. Çok önemli bulgular var. Özellikle, muhasebe kayıtlarında yapılan eksikler, yanlışlar, hatalar, takip edilmeyen konular var. Ben Sayın Bakandan hassaten bu konularda gerekli önerilere gerekli uyumun sağlanması gerektiğini, bunların düzeltilmesi gerektiğini ifade ediyorum. Bakanlığımız bütçemizin gençliğimize, spor camiasına, ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kalaycı.

Sayın Bostan, süreniz on dakika.

Buyurun.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığı karşımıza bir yatırımcı yönüyle, bir de sosyal, kültürel faaliyetler yönüyle çıkıyor, bir de ayrıca yataklı kurumlar, yurtlar olarak karşımıza çıkıyor.

Yatırım yönüyle baktığımızda Bakanlığımızın 2002'den bu yana çok ciddi atılımlar içerisinde olduğunu görüyoruz. Gençlik merkezleri, yurtlar, burslar ve spor tesisleri... Gençlik merkezleri olarak baktığımızda, 2002'de 74 tane gençlik merkezi varken bugün 2016'da bu sayının 225'e yükseldiğini görüyoruz. Ayrıca, bu gençlik merkezlerine katılan çocukların, gençlerin sayısına baktığımızda 2002'de 11.500 civarında bir genç buradan yararlanıyor ama 2016'da bu 1 milyon 429 bine çıkıyor.

Ayrıca, yurt sayılarına baktığımızda, Kredi Yurtların üniversite öğrencilerine ciddi bir yurt ve yatak sayısı ürettiğini görüyoruz. Bunlar yeterli mi? Elbette yeterli değil. Hâlâ üniversite öğrencilerinin yurt bulamadığını ve bizlere yurt bulunması konusunda geldiklerini görüyoruz ama bunun önümüzdeki günlerde de hızla telafi edileceğine inanıyorum.

Burslara geldiğimizde, Kredi ve Yurtlar Kurumu hem kredi veriyor hem burs veriyor. 2002'den bu yana da bu burslarda da çok ciddi bir artışa gidildiğini görüyoruz yani yüzde 789 oranında artırılarak 45 liradan 400 liraya kadar çıktı.

Spor tesislerinin tüm illerde ciddi anlamda yaygınlaştığını, geliştirildiğini, hatta Spor Toto Başkanlığı üzerinden mahallelere kadar artık spor tesislerinin sokulduğunu görüyoruz. Yani, bu Bakanlığımız gerçekten dinamik bir kesime, dinamik bir gençliğe hitap ediyor. Onların ihtiyaçları ve şeyleri hızla değişiyor. Buna ayak uydurmak bunu önceden planlayıp öngörmek konusunda iyi çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yataklı kurumlar olduğu için Kredi ve Yurtlar yirmi dört saat yaşayan kurumlar. Dolayısıyla, bu kurumların başında olmak ve bu kurumlarda bürokrat olmak, yönetici olmak, bakan olmak özveri ister ve bu konuda bugüne kadar Gençlik ve Spor Bakanlığı bürokratlarının özveriyle çalıştıklarını yakinen biliyoruz, takip ediyoruz ve Bakanımızın nezdinde ve şahsında tüm Bakanlık bürokratlarına da teşekkür ediyorum buradan. Bakanlık bürokratlarımız, evet, genç ve dinamik ama taşra bürokratları aynı şekilde genç mi, dinamik mi, ondan çok emin değilim. Gittiğim yerlerde taşra bürokratlarının yaş ortalamasının bir hayli yüksek olduğunu görüyorum ve bunların da gençleştirilmesinden yana...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Milletın başını yakacaksınız ya.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Gerçi, Bakanlığın yaş ortalamasını da Müsteşar Yardımcımız, Kamuran Bey biraz yükseltiyor ama artık idare edelim bunu da.

Gençler önemli, gençliğimiz önemli çünkü biz geleceğimizi gençliğimize emanet ediyoruz. Bu kapsamda, Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezlerinde yürütmüş olduğu programları da çok anlamlı buluyorum. Ta geçmişten, tarihsel ve medeniyet değerleri üzerinden başlayarak çağdaş ilimlere kadar, gençlerimizi geleceğe hazırlayacak bir programları olduğunu görüyorum. Sayın Bakanımız bu programlarla ilgili çok detaylı açıklamalar yaptı ve ben 2017 yılında da 2002’den bu yana, hem yatırım anlamında hem programlar anlamında gelişen Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bundan böyle de gençlerimize dönük faaliyetlerinin artarak devam edeceğini düşünüyorum ve Bakanımız nezdinde tüm Gençlik ve Spor Bakanlığı çalışanlarını tebrik ediyorum, kutluyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bostan.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşmayı düşünmüyör idim. Amacım, sağlam vücutlu gençler yetiştirecek olan bu örgütün stratejilerini, planlarını, neler düşündüğünü öğrenmek, yine Komisyonun genç üyeleri tarafından da bunlarla ilgili değerlendirmeler yapılmasını buradan izlemek idi ancak bütçeyle ilgili Sayın Bakanın açıklamalarından sonra bu konuşma gereği hasıl oldu.

Değerli arkadaşlar, devletimizin en garip yapılı bakanlığının bütçesini görüşüyorsunuz. Bir bakanlık var, bir genel müdürlük var ve onun yanında bir de şans oyunları kuruluşu var, onun yanında bir de üniversite gençliğinin barınma ve beslenme gereksinimini karşılayacak olan başka bir kurumumuz daha var. Taşra teşkilatı yok. Genel müdürlüğü de özel bütçeli, çok önemli. Niye böyle bir yapı, böyle bir yapıdan ne kast ediyor ve nereye gidiliyor, ne amaçlanıyor? Yıllardan beri bu olay tartışılır, bugünün sorunu falan da değildir bu konu ama bir türlü bu olay çözülmez. Özel bütçeli kuruluşların harcamalarıyla ilgili olarak genel bütçeli idarelerden çok daha farklı birtakım avantajlara sahip olmasının sonucudur bu. Dolayısıyla, gençlik için dev projeler yapması gereken ana bakanlık bir transfer bütçesi yönetir sadece. Ödeneğini koyar, memurlarının maaşlarını ödedikten sonra dağıtır. Özel bütçeli Gençlik Spor Müdürlüğü, o da genel bütçeye nazaran çok farklı avantajlar kullanarak işlevlerini yürütmeye çalışır.

Burada çok önemli bir olay var. Genellikle devletin bütün mülkleri hazineye aittir, hazine adına tescil edilir, Millî Emlak tarafından yönetilir. Bizim devletimizde 1960 yılından sonra iki farklı uygulama yapılır. Bir tanesi, 61 sayılı Kanun'dur, aklımda kaldığı kadarıyla. 1960 ihtilali sırasında askerlerin elinde bulunan veya fiilî olarak kullandıkları bütün gayrimenkuller Silahlı Kuvvetlere yazılır, onlarla ilgili olarak yapılacak işlemlerde onların izni alınır, eğer satılırsa arazinin, gayrimenkulün bedeli onlara özel ödenek kaydedilir. İkinci uygulama da buradadır işte. Spor Genel Müdürlüğünün o sırada kullandığı, değerlendirdiği bütün gayrimenkuller, hazine mülklerinin hepsi Gençlik ve Spor Bakanlığının özel mülkü gibi değerlendirilir, Kanunlarında aynen böyle yazar, "özel mülküdür." der. Peki, bunun sonucu ne? Bunun sonucu, değerli arkadaşlar, şehirlerde, kentlerde, mahallelerde gençlerinizin yaşam alanı olarak kullandıkları, spor yaptıkları veya o zamanın koşullarına göre ilkel de olsa, zavallı da olsa kurulmuş olan spor tesislerini büyük konutların yapılması için veya değişik ortaklıklar ve protokollerle birilerine verip kentin dışında da profesyonel spor kulüplerine içerisinde servislerin yapıldığı, lüks locaların olduğu dev statlar yaptırmaktır.

70 milyonluk bir ülkede spor salonu sayısı veya spor alanı sayısı bizim buradaki rakamlarımıza sığmaz. Spor, yaşamın her alanında yapılır. Bunlarla ilgili olarak somut olarak herhangi bir şey şurada göremiyorsunuz. Federasyonlardan hiç bahsedilmiyor bile. Spor, federasyonlara emanet edilmiş bir vaziyette. Ben gençliğinde Dağcılık Federasyonu İkinci Başkanı olarak, yıllarca uğraşmış bir insan olarak söylüyorum –adım yazıyordur büyük bir ihtimalle oralarda bir yerlerde- dağlara ne kadar insan çıkartırız, kaç genç çıkartabiliriz diyerek yapmadığımız proje, sabahlara kadar tartışmadığımız konu kalmaz idi. Gidin Yedigöller'e, yazın en sıcak zamanlarında kıyılarında kamp yapılan birkaç tane alan hariç –deniz kıyısı ve vesaireleri- o göllerin üstü bomboştur, bomboş, kuş bile uçmuyor neredeyse. Oralarda ne yelken yapanlar ne optimistler -yüzen bile yok, yüzen bile kalmamış- ne sörf yapanlar, hiçbir şey yok, kullanmıyorsunuz. Yani, spor için mutlaka tesis yapmanız falan gerekmiyor. Tanrı bu ülkeye öyle doğal spor tesisleri vermiş ki yatırım yapmanıza, para harcamanıza gerek yok, sadece doğayı koruyun, temiz tutun, yetiyor da artıyor bile. Hangisini kullanıyoruz?

Bu sene Yedigöller'i teker teker gezdim, bir ağustos ayında gezdim. Sizi temin ederim, Salda Gölü'nün kıyısında birkaç tane yüzen dışında başka insan görmedim ben oralarda. Yok böyle bir olay, yok. Spor tesisiniz yok. Profesyonel spor kulüplerine verilmiş olan tesisleri spor tesisi mi sayıyorsunuz? Yazık günah değil mi? Oraya harcanan paraları düşünün bir an için. Lokantalar, alışveriş merkezleri, bilmem şunlar, bunlar vesaireler. Spor tesisi denilen olay, hem açık havasında hem kapalı alanında insanların ora için tanımlanmış her şeyi yapabildikleri alandır. Şurada Anıttepe'de spor tesisleri var; bakın, bu tanıma uygundur. Orada bir de yüzme yarışları falan yaptığımız bir yüzme havuzu vardı, şimdi ne durumdadır bilmiyorum. Değerli arkadaşlar, gidin bakın o spor salonunun etrafına. Düğün salonları, lokantalar, şunlar bunlar vesairelerle, bu mu spor tesisi? Esas konuşmanız gereken, esas tartışmanız gereken konular bunlar. Siz kentin en değerli yerlerindeki, Gençlik ve Spor Müdürlüğü arazilerini birilerine verip de yaptırdığınız profesyonel kulüp stadyumlarında kazanılan paralarla yurt dışından transfer ettiğiniz futbolculara milyonlarca dolar transfer ücreti vermek için mi yapıyorsunuz bunların hepsini? Bu olmaz, bu böyle devam etmez.

Sizin Millî Eğitim Bakanlığınız var, Diyanet İşleri Başkanlığınız da var. Sizin yapmaya çalıştığınız işleri bırakın onlar yapsınlar. Ne eksikse onlar yaparlar. Siz sağlam vücutlu sporcu insanlar yetiştirmek zorundasınız. Şu insanlara bir bakın, iki merdiven çıkmaktan acizler, hepsi asansörün önünde kuyruktalar. Gençlik ve Spor Müdürlüğünün en önemli işlevi budur, bu işlevini atlayamazsınız. Tesis, tesis, sürekli tesis... Tesise ihtiyacınız yok, alan yaratın, yaşam alanı yaratın, yeşil alan yaratın ve doğanın kullanılmasını, doğayı tahrip etmeden öğrenin. Aladağları mı gezdiniz, Kaçkarları mı gezdiriyorsunuz, Erciyes'e mi tırmandırdınız, Ağrı Dağı'na mı tırmandırdınız insanları? Eskiden çok

daha yoksul zamanlarında bu ülkenin oralarda bütün Avrupalıları kısıkandıracak yürüyüşler yapılırdı. Onlar da geldikleri zaman “Böyle bir olanağımız var ve şurada sadece tek bir tane bile dağcı bile göremiyoruz, hayret bir şey.” diye hayret ederlerdi. Yapmayın değerli arkadaşlar, spor çok farklı bir olaydır, spor yaşam biçimidir. Siz Spor Müdürlüğü olarak ya da Spor Bakanlığı olarak sadece ve sadece bir transfer bütçesini ve Türkiye’deki gayrimenkullerin değerlendirilmesini ve oralarda profesyoneller için para kazanacak tesisler yapılmasını spora hizmet olarak göremezsiniz.

Ben bir şeyler söylediğim zaman, bu gerçekten belki birilerinin kulağında kalır, bir anlam ifade eder falan diye söylerim, iş olsun falan diye hiç söylemediğimi buradaki arkadaşlarımız da bilirler ama sporla ilgili olarak böyle bir boşluk benim yüreğimi yaralar.

Bize Sivas Lisesi’nde okurken Sivas Spor Salonu’nda gece saat yarımında ancak sıra gelirdi, gecenin yarımında gidip orada güreşmeye çalışırdık. Bir tane salon, buz gibi -zaten Sivas buz gibi- oralarda spor yapmaya çalıştırırlardı ve yapılırdı da üstelik. Bütün alanların hepsi unutuldu, bir yerlerde kaldı.

Değerli arkadaşlar, etmeyin, tutmayın. Gençlik önemli, gençlik olağanüstü önemli ama sadece ve sadece gençliğin kafasına bir şeyler tıkıştıracağız diye uğraşmak gençliği yetiştirmek anlamına gelmiyor. Bu kurumlar farklı. Geçen de Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğümüz bir teklifiyle ilgili görüşürken “Biz bu eğitimleri zaten yapıyoruz, bize verilen bu görevleri.” dediği de ben şaşırmıştım, “Allah Allah!” falan diye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir)– Değerli arkadaşlar, yani “Başka birimler görevlerini yapamıyorlar, bu görevleri de biz üstleniyoruz.” ya da “O görevler yetmiyor, bunu da üstleniyoruz, bunu da üstleniyoruz, bunu da üstleniyoruz.” dediğiniz zaman bu olay olmuyor. Ellerinde telefonda başka hiçbir şeye bakmayan insanlar, sadece iki tane parmakları çalışıyor spor adına. Yok, dışarı çıkmıyorlar; ya ekranın önünde ya televizyonun önünde ya telefonunun başında. Beraberce otururken bile bunu yapıyorlar. Siz bu gençliği sağlıklı bir hâle getirmeye çalışıyorsunuz, bu projelerine ihtiyacımız var.

Şu anda herkesin özlemle baktığı sizin öyle güzel yürüyüş yollarınız var ki başka spor yapmasalar bile Likya Yolu’nu tamamlayan gençleri bir düşünün; Torosları, Aladağları düşünün, 5 bin metrenin üzerine çıkmış olan, Ağrı Dağı’na tırmanmış da Kafkasya’ya bakan insanların mutluluğunu düşünün. Bütün bunların hepsi çok büyük yatırımlar falan gerektirmiyor, sadece projelendirme gerekiyor, projeler yapmak gerekiyor.

Bu söylediğim şeylere örnek olarak, bir de rakam vererek bitirmek istiyorum konuşmamı değerli arkadaşlar. Bizim Spor Genel Müdürlüğümüz ile TOKİ arasında, Ali Sami Yen Stadı’nın yerine gayrimenkulleri, gelir paylaşımı esasına göre yaptırmış. Oradaki alan dev apartmanlar oldu, kaç kişinin kanına giren bir asansör faciası da oldu orada ve o alanın tek yeşil alanı olduğu gibi gitti, tek mekel falan filan da gitti orada çünkü oralar da verildi olduğu gibi, herhangi bir şey falan kalmadı. Zaten Boğaz’ın çıkışı da şeylerle dolduruldu, Karayollarının yeri. İstanbullu artık oraları tanıyamıyor, oralar İstanbul falan değil. Bu şekilde gelir paylaşımını bir iş yapmışlar. Sayıştay denetçileri diyorlar ki: “Bu iş nedeniyle 132 milyon 855 bin 148 lira muhasebeye intikal ettirilmemiş.” Şimdi, gençlerle ilgili olarak bu kadar ideal bakışlardan sonra “Bu neyin nesi?” diyorsanız eğer, söylemeye çalıştığım olay şu: Şu kaynakla, büyük bir ihtimalle kullandınız -bu sadece bir muhasebe unutkanlığıdır, başka bir şey falan değildir- ama okuyan insanın da aklına ilk şu geliyor: Ya, 132 milyon lirayla ben kaç tane mahallede mahalle stadı yaparım? Elektrik direklerinin altında sabaha kadar top oynamış insan yok mu aranızda hiç? Ya, ne çabuk unutuldu bütün bunların hepsi, nereye gitti?

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Temizel.

Sayın Baydar, buyurun.

Süreniz beş dakika.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; Sayın Bakan özellikle göreve geldiği zaman gerçekten çok umutlandığımız, takdir ettiğimiz ve kendisine de çeşitli uyarılarda bulunduğumuz, spor camiasında bulunmuş eski bir yetkili olarak uyardığımız bir değerli kardeşimiz; ben tekrar uyarılarımı yapmak istiyorum.

Sayın Bakan göreve başlarken “Ya, orada organize işleri yapan bir grup var. Bu grubu bir gözden geçir ve bu grubun bazı oyunlarına gelme lütfen.” dedik, bunu çok açık olarak söyledik. Neydi onlar? Suat Kılıç döneminde yeni müstakil bakanlık olması hasebiyle birçok kadro tahsis edildi, özellikle o kadrolara tamamen FETÖ’cüler yerleştirdi. Bu yerleştirilen kadroların başında geleceğin sporcularını yetiştirecek olan antrenörler bulunuyor. Spor Bakanlığı bünyesinde 2 bine yakın antrenöre kadro verildi. Bu kadrolar verilirken asla liyakate ve tahsile bakılmadı, ilkokul mezunu, sporla hiç alakası olmayan insanlar, sadece partili ve o zaman FETÖ’cü olduğu için o kadrolara atandılar. Bu adamlar hâlâ orada, bunu çok açık olarak söylüyorum. Öğretmen olacak bir kişi dört yıllık üniversiteyi bitirdikten sonra birçok sınava girerek öğretmen olmasına rağmen, aynı işi yapan antrenörler ilkokul veya lise mezunlarıdır. Oysa, antrenörlük yapacak kişinin de bir öğretmen formasyonuna sahip olması gerekir. Böyle olmadığı için de atanan bu antrenörlerden hiçbir başarı sağlanamamaktadır.

Son olimpiyatlara girmiyorum. Olimpiyatlar gerçekten Türkiye açısından ciddi bir hayal kırıklığı olmuştur.

Önemli bir diğer konu: 15 Temmuz FETÖ kalkışmasından sonra bankada bir işlem yapmış veya sendikaya üye olmuş öğretmenlerin görevlerine son verilirken federasyonluğu kendilerine yuva yapmış federasyon başkanları ve yönetimleri hâlen görevlerine devam etmektedir. Örneğin, Atletizm Federasyon Başkanı Fatih Çintimar, FETÖ’cü ve iş birlikçisi olduğu açıkça bilinmesine rağmen görevine devam etmektedir. Nedir, ne yapmıştır? 15 Temmuz kalkışmasından üç dört gün önce Mersin Vali Yardımcısı Ogün Bahadır Gürcistan’da yapılan Avrupa atletizm oyunlarına götürülüyor. Şampiyon adayken darbenin olduğunu öğreniyor ve Gürcistan’da Millî Takımı bırakarak Ukrayna’ya kaçıyor. Burada en önemli konu, 15 Temmuz kalkışmasından üç gün önce kafile listesi değiştirilerek bu kişinin kafile başkanı olması ve bu durumun federasyon başkanı tarafından bizzat yazılması ve yapılmasıdır. Şimdi, bunu nasıl açıklayacaksınız? Sanki kalkışma olacağını biliyor gibi Gürcistan’a atletizm kafilesiyle gidip oradan da Ukrayna’ya kaçıyor ama bu federasyon başkanı hâlâ görevinde ve bakan ve genel müdürün destekleriyle, sağ arkanızda oturan genel müdürün desteğiyle yeniden aday olarak, tek aday olarak tekrar seçimlere giriyor ve başkan seçiliyor. Cumhurbaşkanı bunu duysa, bunu bilse ne yapar acaba? Bunu öğrenmek istiyorum.

Aynı şekilde, Tekvando Federasyonunun en önemli kurullarından olan Dış İlişkiler Kurulu üyesi ve FETÖ’nün Avustralya imamlarından Rıdvan Manav, Rio’da yapılan olimpiyatlara Tekvando Federasyon Başkanı ve arkanızdaki genel müdür tarafından götürülüyor. Hatta, orada madalya alan sporcularla birlikte Sayın Bakanın da içinde olduğu fotoğraflar yayınlanıyor. Burada birinci dereceden sorumlular, sorumlu genel müdür ve federasyon başkanıdır. Hükümet 17-25 Aralığı suç başlangıcı olarak baz aldığına göre, Rıdvan Manav’ın Today’s Zaman ve Milliyet gazetesinin 2015’in on birinci ayında vermiş olduğu röportajda nasıl FETÖ’cü olduğunu ve Federasyon Başkanı Metin Şahin’le birlikte cemaate nasıl hizmetler verdiklerini açık açık anlatmalarına rağmen, bu federasyon başkanı ve spor genel müdürü görevlerine nasıl hâlâ devam etmektedirler? Soruyorum: Kimler koruyor bunları ya? Yoksa, Hükümette bizden olanlar ve bizden olmayan FETÖ’cüler diye yeni bir ayırım mı başlattınız?

Devlet sporcusu olup ömür boyu maaş alabilmek için bazı federasyon başkanları kendilerini aynı zamanda antrenör olarak da görevlendirmektedirler. Örneğin, Tekvando Federasyon Başkanı 2016 yılında Samsun’da yapılan İşitme Engelliler Dünya Şampiyonası’nda kendisini antrenör olarak görevlendirmiş, sahada görev bile almadan “devlet sporculuğu” unvanını kazanmıştır. Bu durum Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülmemiş, duyulmuş bir durum değildir. Hem başkan hem antrenör olunamaz. Bu, doğru olmadığı kadar etik de değildir. Bu tip uygulamaların gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu uygulamalarından dolayı yapılan şikâyet üzerine federasyon başkanı 28 Kasım 2016’da yapılacak olan federasyon genel kurulundaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baydar, tamamlamanız için ek süre veriyorum, buyurun.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Toparlayayım efendim.

Kendisine her zaman olduğu gibi herhangi bir ceza verilmemiştir ve bunu tek aday olarak hâlâ desteklemektesiniz.

Sayın Bakan, kimdir bu çaycı Emre? Spor Bakanlığındaki bütün federasyon alımlarını yapan, federasyonunun malzeme alımlarında bulunan, on yıl önce çaycı olan, şimdi büyük şirket sahibi olan, bütün ihalelerin altında bulunan, her federasyon başkanının ve yanınızda oturan arkadaşların kankası olan bu çaycı Emre kimdir? Bundan sonraki Genel Kurulda, lütfen... Bu çaycı Emre’nin sizin federasyonların malzeme ihalelerinde ve özellikle olimpiyatlara gidilirken yapılan malzeme ihalelerinde, bir hafta içerisinde herhangi bir yurt dışı uluslararası firmanın sponsoru, temsilcisi, mümessili olarak, hemen arkasından onun üzerinden bu malzemelerin alınması ne anlama gelmektedir? Bunu anlayabilmiş değiliz. Bu çaycı Emre’nin bu yanınızdaki arkadaşlarla bu kadar kanka olmasını da herhâlde araştırırız diye düşünüyorum. Bunu bir dostunuz, bir arkadaşımız olarak, gerçekten spora faydalı olacağına inandığımız şeyleri yapacağına inandığım bir arkadaşımız olarak sizlere sormak istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Baydar.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bu turda denetim raporlarıyla başlamak istiyordum ama Sayın Kuşoğlu her zaman olduğu gibi ayrıntılı bir şekilde anlattı. Ben tekrarlayacağım çünkü bu çok önemli bir konu. Her turda söylüyoruz, söylemeye de devam edeceğiz; gerçekten, biz 2017 bütçesiyle birlikte 2015 Sayıştay Raporlarını da görüyoruz, bütçesini de ibra edeceğiz. Dolayısıyla, burada çok önemli bilgiler var, her şeye rağmen çok önemli bilgiler var. Bu bilgiler sizin Bakanlığınız ve bağlı kuruluşlar tarafından da değerlendiriliyor mu?

Birkaç tanesinden örnek vereceğim: Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili denetim görüşüne dayayan -bir kısmını Sayın Kuşoğlu ifade etti- çok önemli notlar var. Bu notlarla ilgili gerçekten bu raporlara baktınız mı ve bu notlarla ilgili neler yaptınız? Örneğin “Öğrenciden yurt yatak ücreti ve/veya depozito borçları muhasebe kayıtlarında izlenememektedir.” diyor. Ne anlama geliyor bunlar? Bunun gibi çok sayıda örnek var, hepsine girmek istemiyorum. Aynı şey Spor Genel Müdürlüğüyle ilgili var, işte TOKİ’den devralınan 1 milyar 646 milyon 777 bin liranın kaydı yapılmamış, kurum,

kuruluşun, tesisin kaydı yapılmamış. Niye yapılmıyor, nerede bunlar? Ha, diyeceksiniz “Bunlar önemli şeyler değil kardeşim, yapılmamış ama yarın yaparız.” Böyle bir devlet olmaz yani. Evde bile, aile bütçesinde bile bunların kaydı yapılır, merak edilir. Yapılmazsa bunların kaydı Sayın Bakanım, tamam, belki de hiçbir usulsüzlük yoktur ama insanlar şüpheyle bakarlar bunlara ve nitekim şüpheyle bakılıyor, bunu bilin. Bunu bütün bütçelerde söyledik, burada da söylemiş olalım.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye genç nüfusuyla övünüyor. Bizim diğer Batı ülkelerine göre önemli avantajımız genç nüfusumuzdur, 12-13 milyon gencimiz var diyoruz. İşte bu gençlerin durumu nedir, buna bir bakmak gerekiyor. 2015 yılında genç işsizlik oranı yüzde 18,5, bu oran genç erkeklerde yüzde 16,5, genç kadınlarda yüzde 22,2’ye ulaşıyor. Türkiye’nin en temel problemi de burada bir şekilde görülüyor yani nüfusun genç olması maalesef Türkiye için bir fırsata dönüşmemiş. Daha ilginç bir şey var Sayın Bakanım: Bu işsizlik oranı üniversiteli gençler arasında çok daha fazla, yüzde 23’e kadar ulaşıyor. Yani, hiçbir ülkede tahsil yapıp, üniversite okuyup genç kalma riskinin arttığı herhâlde başka bir örnek yoktur.

Birtakım rakamlar var, bunları da vermem gerekiyor. 2013 yılı ortalamalarına göre 4 milyon 784 bin kişi olan Türkiye’deki genç iş gücünün -bunlar çalışanlar ve çalışmak için iş arayanlar- yüzde 17,9’u iş bulamıyor. 2014 yılında Türkiye genelinde 2 milyon 855 bin olan işsizlerin 858 bini gençlerden oluşuyor. Toplam iş gücü içerisindeki payı yüzde 16,6 olan gençlerin işsizler içerisindeki payı ise yüzde 30’u bulmaktadır. Sayın Bakan, birtakım şeyler yaptık, ettik diyorsunuz, tamam, hiçbir şey yapmadınız falan demiyoruz ama bir de insan açısından manzara bu.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan konuşurken bu sık sık tekrarlanıyor, aşılaktan söz etti; işte gençlere birtakım şeyler aşılakmak, millî, manevî duyguları filan aşılakmak, dindar genç yetiştirmek, şu şekilde genç yetiştirmek. Şimdi, bütün bunları yapıyor musunuz, yapmıyor musunuz, bunları tartışacağız ama esas olan ve bana göre manevî değerler de bunlardır: Özgüveni olan, sağlam vücudu olan, akıl yürütebilen, vicdanlı, bilgiyle donatılmış, özgür düşünebilen, vatan, insan, çevre sevgisi olan; alın size maneviyatlar arkadaşlar. Zaten bu manevî değerlerle donatılmış olan genç insanlar doğruları da seçeceklerdir. Zaten genç insanlar eğer bu yeteneklere sahipse hangi ideolojiyi, hangi siyasi görüşü, dindar olacak olmayacak, şöyle olacak, böyle olacak, bunları zaten seçecek ve bu seçim de o toplumdaki hiçbir zaman problem olmayacak çünkü bunlar özgür düşünebilen insanlardır, başkasının seçimine de saygı göstereceklerdir ve toplumsal barışın temeli de budur. Toplumsal barışın olmadığı bir ülkede zaten hiçbir şey olmuyor, hiçbir güzellik olmuyor, ekonomi filan da gelişmiyor.

Değerli arkadaşlarım, peki, siz ne yaptınız sizin Bakanlığınızda? İşte, bu gençlerin barınmayla ilgili çok ciddi problemleri var. Çok haklı olarak diyorsunuz ki: “2002’de 190 yurttaki 182 bin yatak vardı, 2016’da 682 yurttaki 550 bin yatak var.” Doğru ama 2002’deki üniversite öğrenci sayısı ile 2016’daki üniversite öğrenci sayısını da karşılaştırın. 7 milyon genç var, 7 milyon genç ve çok açık, net ki sizin bu çalışmanız, yurt yatak kapasitesini artırmanız bu gençlerin ihtiyacını karşılamıyor. Kalitede en yüksek seviyeye çıktık. Ya, bu en, enler çok tekrarlanıyor da en yüksek seviye kalite hangi kriterlere göre tespit ediliyor bunlar belli değil.

Sayın Bakanım, gerçekten iyi bir çalışmayla gençlere yapılacak yatırımdan daha önemli bir alan olmasa gerek. Eğer karar verilirse bir yılda bu yükseköğrenim gençliğinin yurt ihtiyaçları çok rahat bir şekilde karşılanabilir, niye karşılanmıyor bunu ayrı şey yapmak lazım.

“Yurtlar yüzde 100 dolu.” diyorsunuz. Demek ki çok ciddi bir şekilde yatak ihtiyacı var. Bir de o ortaöğretim gençleri var. “Bunlar bizim işimize girmiyor, Millî Eğitime sorun.” diyeceksiniz ama büyük bir felaket ortaöğretim gençliği. Biz bir süre önce istismar komisyonunda bu konuları konuştuk, tartıştık. Türkiye’de çok sayıda dernek, vakıf, aklınıza ne gelebiliyorsa çok sayıda ortaöğretim gencinin

barındığı yurt var ve bu yurtların yasal yapısı tartışmalıdır, denetimleri yapılmamaktadır, dünya kadar da haber gelmektedir. İşte geçtiğimiz dönemde tartıştığımız ve toplumda ciddi gerilimlere neden olan olaylar da bunlardan kaynaklanıyor.

Değerli arkadaşlarım, bu Gençlik ve Spor Bakanlığı niye kumar işlerini de yürütüyor? Millî manevi değerler falan diyoruz ya, muhafazakâr demokrat bir parti döneminde bu millî kumarlar ne duruma geldi? Hiç bu rakamları vermediniz, anlatsaydınız. Bak, 2004 yılında 1 milyar civarında şans oyunlarında satış geliri var, 2016'da 2,5 milyarı buluyor. 2 taneyken bu oyunların çeşidi, sizin zamanınızda -aman Allah'ım- dünya kadar yani insanın aklına nereden gelir? Piyango filan değil, Hemen Kazan, işe bakın yani Sayısal Loto. Toto zaten vardı, Spor Toto vardı, bir de Süper Toto geldi yani bunlar nedir arkadaşlar? Bu gençler oynuyor bunları, bunları gençler oynuyor, gençler! Bu paralar nereden geliyor sanıyorsunuz? Hani nerede millî manevi değerler? Hani muhafazakâr demokrat anlayışlar? Nedir bunlar? Bunları gerçekten düşünmüyor musunuz yani "Biz ne yapıyoruz?" filan diye düşünmüyor musunuz?

Değerli arkadaşlarım, tabii, hiç kimse istemez böyle şeyleri ama size üzülerken ifade edeyim: Uyuşturucuyla ilgili Türkiye'nin tablosu son derece içler acısı bir tablodur. Bu uyuşturucu konusundaki gelişmeler, rakamlar yani ağlayacak durumdayız bu konularda değerli arkadaşlarım. Türkiye'de yıllara göre uyuşturucu kullanım oranları giderek artıyor. Bu insanların tedavisi için sürekli şekilde Türkiye'deki uyuşturucu tedavisi yapan AMATEM'lere falan baskı yapıyorlar ve AMATEM yatakları bunları tedavi etmeye bile yetmiyor. Uyuşturucu kullanma yaşı 13'e, bazı araştırmalara göre 11'e kadar inmiş durumda değerli arkadaşlarım. Bunların hepsi bu dönemde oluyor. Sayın Bakanım, bunlarla ilgili bir şey söylüyor musunuz? Bu konularla ilgili bir çalışmanız var mı? Bunları önlemek için Sayın Bakanımın anlattığı gibi bu spor işine yaklaşmakla, kafa yapısını, yaklaşımı, anlayışı bütünüyle değiştirecek bir çalışmanız gerçekten mevcut mu merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşuyoruz. Bu uyuşturucuyla ilgili birkaç tane rakam da vereyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, ek süre veriyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Soru önergesine cevap vermişsiniz, Sayın Müezzinoğlu Sağlık Bakanırken cevap vermiş: "2004-2013 yılları arasında madde kullanımından tedavi gören kişi sayısı 2004 yılında yaklaşık 12.700 kişiye 2013 yılında bu sayı 20 kat artmış, 258 bine ulaşmıştır." Arkadaşlar yani gerçekten bütün milletvekili arkadaşlar, iktidar partisi, muhalefet partisi, bürokratlar, Sayın Bakanım, Sayın Başkan; bu rakamlar gerçekten başımızı iki elimizin arasına alıp kara kara düşünmemiz gereken tablodur.

Başka bir sürü konuyla ilgili bir sürü rapor var ama o raporları uzun uzun şey yapıp sizlerin fazla vaktini almak istemiyorum. Tablo ortadadır. Sadece bina yapmak yani bunlar yeterli şeyler değil. Ne kadar bina yaparsınız edersiniz, bunlar hiçbir şekilde yeterli değil. Bu konuyla ilgili Millî Eğitim Bakanlığıyla da iş birliği yaparak -çünkü 13 yaşından söz ediyoruz- uyuşturucu konusunda çok ciddi çalışmalar yapmak gerekiyor. Bakın, pratik örnekler de verebilirim size: Geçtiğimiz aylarda Rize'de, iddiayla, bir lisede defalarca şikâyet edilmesine rağmen, orada bilinen insanlar uyuşturucu hapları satıyor çocuklara; harçlıklarını alıyorlar, çocuklar 2 lira, 5 lira evden harçlık alıyorlar, onu da uyuşturucu haplara veriyorlar ve polis gözünün önünde oluyor bütün bunlar yani bu iş sadece sizinle ilgili değil, polisin gözünün önünde oluyor. Bu işler bir şekilde şeye de dönüşebiliyor.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; biliyorum sürem doldu Başkanım, bir an evvel bitireyim istiyorsun.

Bir de şike konusu var. Sayın Bakanım, bu şike konusu yani Türkiye’de geçtiğimiz dönemde yaşanan şeylere kurban gitti; işte Ergenekon davası, Balyoz kumpası falan bunlara kurban gitti. Hatta ve hatta bu konularla ilgili yani mafya liderinden şike problemine karışana kadar, dünya kadar organize işler yapan insanlar işte “FETÖ kumpası” diye bir bahane bulmaya başladılar. Şimdi bakıyorum, gazetelerde okuyorum: Filan suç örgütünün lideri kendisine verilen müebbet hapis davasına “Hâkim, yargıçlar FETÖ’cüydü.” diye itiraz etmeye başladılar. Bu şike konusu da böyle bir şeye kurban gitti. Şu kulüp, bu kulüp beni ilgilendirmiyor; şu insan, bu insan beni ilgilendirmiyor ama gerçekten, madem niye bu insanlar bu kadar topun peşinde koşuyor, bu kadar para, bu kadar sektör o ayrı bir konudur, ayrı bir şeyi tartışırız ama insanlar bu işle uğraşiyor, emek veriyor, para yatırıyor, bilmem ne yapıyor ama ahlaksız bir şekilde herkesin gözünün önünde bu iş yapılıyor, hâlâ yapılmaya devam ediliyor. Bir olaydan, bir insandan dolayı bu iş örtüldü gidildi ve FETÖ’ye havale edildi, bitti. Öyle değil yani FETÖ de bu işin içinde olabilir ama dünya kadar böyle örgüt bu işin içindedir Sayın Bakanım, bunu biliyoruz. Ben arkadaşım kadar açık konuşmayacağım ama bu konularla ilgili bir araştırma yapın ciddi bir şekilde ve insanların kafasındaki sorulara cevap verin.

Teşekkür ediyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

Sayın Aksu, buyurun.

Süreniz on dakika.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; konuşmama başlarken sizleri saygıyla selamlıyorum.

Gençliğe yapılacak yatırım, bütçeden ayrılacak pay kuşkusuz Türkiye’nin geleceği için yapılmış en önemli ve değerli yatırım olacaktır. Gençliğin çağın şartlarına, ekonomik ve sosyal hayata hazırlanmasında eğitimden istihdama her alanda fırsat eşitliği sağlanması, tüm kurum, kural ve uygulamaların eşitlik anlayışına uygun olarak şekillendirilmesi gençlerimizin en büyük beklentisidir.

OECD 2015 verilerine göre ülkemizde gençlerin yüzde 40,6’sı eğitimde, yüzde 30,6’sı istihdamda, yüzde 29,8’i ise eğitimde de istihdamda da değildir yani geniş tanıma göre işsizdir. Eğitim ve istihdamda olmayanların oranı OECD ortalaması yüzde 14,6’dır. Cinsiyete göre bakıldığında bu oranlar erkeklerde yüzde 15,1; OECD’de 12,2; kadınlarda yüzde 42,9; OECD’de 17,1’dir.

Gençlerin iş gücüne katılım oranı düşüktür. Eğitimden iş gücü piyasasına geçişte sorun yaşanmaktadır. Mesleki eğitimin yetersizliği önemli bir problemdir. Yüzde 19,8’e ulaşan mevsim etkilerinden arındırılmış şekilde bakıldığında yüzde 20,2 olan genç işsizlik oranı genel işsizlik oranının 2 katıdır. Üniversite mezunları arasındaki işsizlik oranı çok daha yüksek yüzde 30’lar civarındadır. Gençlerin erkeklerde yüzde 26,2’si, kadınlarda yüzde 27,9’u, ortalamada ise yüzde 27’si yoksulluk sınırının altındadır. Yükseköğretimde gençlerin barınma sorunları vardır yani her alandaki gençlerimiz önemli sorunlarla yüz yüzedir fakat işsizlik gençlerin en önemli sorunudur.

Bugün ve önceki günlerde ilgili bakanlık bütçeleri görüşülürken işsizlik ve istihdam meselesini detaylı olarak konuştuk. Buradan yükseköğretimdeki yurt sorununa geçmek istiyorum.

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hatibin konuşmasının insicamı bozuluyor. Lütfen daha sessiz olalım.

Buyurun Sayın Aksu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Üniversitelerde barınma sorunu artan öğrenci sayısına bağlı olarak her yıl giderek büyümektedir. Üniversiteler barınma sorunlarını temelde üç şekilde çözmektedir: Bunlar devlet yurtları, üniversite yurtları ve özel yurtlardır ancak devlet yurtlarında kapasite yetersiz, diğer yurtlarda ise fiyatlar yüksektir. Artan üniversite ve üniversite öğrencisine göre çok yavaş artan yurt kapasiteleri nedeniyle öğrenciler cemaate ait ev ve yurtlara mecbur edilmiştir. Farklı şehirlerden gelen ve maddi durumu iyi olmayan öğrenciler sırf bu nedenlerle istismar edilmiştir. Yurt kapasitesindeki artış öğrenci sayısındaki artışın çok gerisinde olduğu hâlde kapasite sorununu çözmek gençleri sokağa terk etmek anlamına gelecektir. Fiziki kapasitenin yetersiz olduğu yerlerde kiralama ve benzeri yollarla hizmet verilebilecektir, verilmektedir de bunlar ancak yetersizdir. Nitekim, birçok kamu kurumu yüksek rakamlarla kiralananmış binalarda hizmet verirken öğrencilerimizden bu imkân neden esirgenmektedir?

Yurt yerleştirmeleri de bize göre üniversite kayıtlarıyla aynı anda yapılmalıdır. Talep eden her öğrenciye yurt ya da yurt şartlarıyla barınma imkânı temin edilmelidir. Yoksul öğrencilerin kamu yurtlarında öncelikli olarak barınmaları sağlanmalıdır. Yerleştirme yapılırken sağlıklı verilere dayanılması sıkça rastladığımız şikâyetlerin önüne geçecektir.

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, kişisel yeteneklerini keşfedebilecekleri, çeşitli sosyal ve kültürel imkânlardan ve bilimsel bir anlayışla yürütülen rehberlik hizmetlerinden yararlanabilecekleri merkezlere etkinlik kazandırılmalıdır. Gençliğin, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı hedefleyen unsurlara karşı millî değerlerle donanımlı olarak yetişmeleri sağlanmalıdır. Gençleri suça iten sebepler ortadan kaldırılarak suç işlemiş ve hüküm giymiş gençler potansiyel suçlu olmaktan çıkarılarak yeniden topluma kazandırılmalıdır.

Sayın Bakanım, bugün, Türkiye olarak millî bir spor politikamız var mıdır? Sporcu yetiştirme, eğitim spor ilişkisi kurma, lisanslı sporcu sayısını artırma, çocuklarımızın erken yaşlarda sporla tanışmalarını sağlama, kulüpler ve millî takım düzeyinde rekabet edebilirliği sağlayacak fiziki, teknik, hukuki, finansal ve insan gücü kapasitesinin geliştirilmesine dönük bir stratejik planımız bulunmakta mıdır? Kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerimiz sporda nelerdir? Şayet varsa neden istikrarlı, kademeli olarak gelişen, bireysel yetkinliklerle birlikte kolektif başarıları da temin edecek veya eden bir sporu göremiyoruz?

Bize göre sporcu yetiştirme ve geliştirme planlarını ivedilikle hayata geçirmek için Türk sporunu geliştirme projesi uygulamaya konularak spor seferberliği başlatılmalıdır. Öyle bir projenin temel amacı, çocuklarımızı ve gençlerimizi her türlü zararlı alışkanlıklardan uzak tutarak erdemli, bedenen ve ruhen sağlıklı bir nesil olarak yetişmelerine katkı sağlamak, spor yapma imkânlarını artırarak spora yönlendirmek suretiyle çocuklarımızı teknolojik oyun ve eğlencelere bağımlılıktan kurtarmak, sosyal ilişkilerini geliştirmek ve sporcu kaynağı oluşturmaktır. Çocuklarımızın erken yaşlarda spora yönlendirilmeleri, yetenek ve becerilerinin olduğu dallarda spora katılmaları ve yetiştirilmeleri sağlanmalıdır. Sporcu seçimi ve yönlendirilmesi amacıyla öncelikle çocuklarımızın bilimsel metotlarla fiziksel uygunluk normları ortaya çıkarılarak bedensel özellikleri tanınmalı, ayrıca spor yapabilecekleri alanlarla ilgili düşük maliyetli tip projeler hayata geçirilmelidir. Tabii, bunların okul okul, ev ev gezerek yapılması, kâğıt üzerinde kalmaması, eskilerin deyimiyle kuvveden fiile çıkarılması gerekmektedir.

Maalesef sporda şiddetin önu alınmamaktadır. Oysa spor, toplumun tüm kesimlerini kapsayan, kucaklayan, kardeşlik ve barışın tesisine önemli katkı veren bir süreçtir. Sporda şiddet, şike, doping ve benzeri spor etiğiyle bağdaşmayan, Türkiye'nin imajını zedeleyen yapılarla mücadele edilmeli, bu yönde caydırıcı, yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır.

Yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşların amatör spor faaliyetleri desteklenmeli, özel sektör kuruluşlarının spora daha fazla destek olması özendirilmelidir.

Modern spor dallarıyla birlikte, geleneksel sporların da geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirler alınmalı, yağlı güreş ve cirit uluslararası hâle getirilmelidir. Okullardaki spor faaliyetlerinde, sadece fiziksel gelişimi hedeflemekle kalmayıp, öğrencilere sosyal, ruhsal, zihinsel ve ahlaki niteliklerin de kazandırılması ve geliştirilmesi sağlanmalıdır. Sporunun sağlığına önem verilmeli, bu amaçla spor hekimliği yaygınlaştırılmalıdır.

Spor alan ve tesislerinin kurulmasında sporda çok amaçlılık ve yöresel özelliklerin dikkate alınması, mevcut tesislerin tam kapasiteyle kullanılmasının sağlanması kaynakların etkin kullanımını temin ederek savurganlığın da önüne geçecektir.

Müşabakalara daha fazla seyirci gelmesi için güvenliğin tesisi, şiddetin, kötü tezahüratın önüne geçilmesi, biletlere kolay erişim ve rahat ulaşım gibi imkânlar mutlaka artırılmalıdır.

Türk dünyası dostluk ve kardeşlik oyunları düzenlenerek, spor yoluyla Türk dünyası dostluk ve kardeşliği pekiştirilmelidir. Her branşta uluslararası spor organizasyonlarının ve olimpiyat oyunlarının ülkemizde düzenlenebilmesi için gerekli yatırımlar yapılarak bu konudaki faaliyetler desteklenmelidir.

Bir de, uzun zamandır çeşitli dönemlerde kamuoyunu meşgul eden bu federasyonların seçimi, işleyişi ve faaliyetleriyle ilgili kamuoyuna yansıyan iddialar vardır. Federasyon yönetimlerinin ilgili branşlarla ilgili, onu bilen ve hizmet edebilecek, sporun gelişmesi, yaygınlaşması ve geniş kitlelere yayılması suretiyle başarının artırılması amacıyla hizmet edecek şekilde teşekkül ettirilmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aksu, ek süre veriyorum.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Kaynakların kullanımı mutlaka etkili bir denetime tabi tutulmalı, istismar iddialarının üzerine gidilmelidir.

Son olarak, bir engelli vatandaşımızın bana iletmiş bir mektubu size okumak istiyorum, uzunca bir mektup ama sadece sizinle ilgili bölümünü okumak istiyorum: “Bizler Ankara’da yaşamımıza rağmen, down sendromlu çocuğumuza spor yaptıracak bir tesis bulamıyoruz. Bazı belediyeler ücret alıyor, bazıları hiç kabul etmiyor. Gençlik ve Spor Bakanlığının ise spor tesisi bulunmuyor. Bütün bunları imkân olanlar parayla yaptırıyor diyelim, imkân olmayanlar ne yapacak? Kısaca, bu çocukların da faydalanacağı tesisler istiyoruz çünkü spor yapmaları gerekiyor. Örneğin, ben, oğluma şimdiye kadar kendi imkânlarımı zorlayarak yüzme sporunu yaptırıyorum, yarışmalara katılıyorum ve başarılı. 2013 yılında ülkemizi temsil eden ilk millî down sendromlu yüzücülerden birisi. Bu çocuk özel birey, yanında refakat edecek ya da antrenörü ya da ailesinden birisi olması gerekiyor fakat ben kendi paramla gidiyorum, bu konuda destek bekliyorum. Ayrıca, ödül yönetmeliği sağlıklı ve diğer bireyler için bazı kurullarla işliyor. Bu konuda çocuklarımızın yurt içi ve yurt dışına çıkışlarında konaklama ve yol parası olarak ailelerine de bazı imkânların sağlanması gerekmez mi? Teşvik amaçlı ödüllendirme yapılamaz mı? Diğer ülkelerin fizyoterapisti bile var.” diye devam ediyor. Bir de şunu söylüyor: “Her

yıl 21 Mart Down Sendromlular Günü'nde ve 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde hatırlanmaları değil, bu bireylerin de Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşadıklarının ve bu ülkenin vatandaşı olduklarının unutulmaması..." vesaire diye gidiyor ve saygıyla bitiriyor.

Çok teşekkür ediyorum. Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Aksu.

Sayın Tamaylıgıl, buyurun.

Süreniz on dakika.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; tabii, saatin yine akşam vakti bir noktaya gelmiş olması ve günün içindeki yoğun çalışma temposundan sonra çok önemli gördüğüm, içeriğinde her ne kadar ortaya karışık sunulmuş bir hizmetler bütünü olsa bile Türkiye'nin geleceği açısından o vizyonu oluşturacak hizmetlerde etkin bir sorumluluğu olan bakanlığın görüşmelerini devam ettiriyoruz.

Bir taraftan bakıyoruz spor ama her şeyin başında önce gençlik var. Gençliğin spor faaliyetleri, gençliğin eğitim sürecinde ona burs ve yurt imkânlarıyla sağlanacak olan yaşamsal destek, en sonunda da işin içinde şans oyunları...

Sevgili Bakan, ben "şans oyunları" kısmından başlayarak geriye doğru gitmek istiyorum. Bir İddaa furyasıdır uçuyor, gidiyor. Sizin de Spor Genel Müdürlüğüne bağlı. Yine bir kurulu şirket tarafından ki Azerbaycan'da da bildiğim kadarıyla bu işlemler aynı şirket tarafından yapılıyor. Milyonlarca genç çocuk milyarlarca lira ödeyerek bu İddaa... Ki bana göre bağımlılık yaratan maddeler kadar tehlikeli bir oyun ve iş alanı yaptırılan, oynatılan ve bu çocuklar, okulda talebe olan çocuklar oturup kâğıt üzerinde matematik denklemi çözmek, üniversite sınavına hazırlanmak yerine "Acaba, bu hafta kim kazanır? Kim berabere kalır? Kim gol atar? Kim farklı galibiyet alır?" olasılıkları üzerinde kafa yorup iş yapıyorlar, oyun oynuyorlar. Bir, gençler açısından zararı; iki, eğitim ve öğretim açısından yarattığı tahribat; üç, bu ülkeye ve ailelerine bu çocukların gelişimi aşamasında ortaya konulan zarar. Kim kârlı? Maliye. Bu paralar toplanıp yüksek vergi ve oluşan bu ranttan maliyeye para aktarılacak, bu ülkede birileri bütçeyle ilgili disiplin sağlayacak. Kimin üzerinden? Böyle bir kumarın öznesi olan çoluk çocuk üzerinden.

Bu konuyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Bu furya böyle gidecek mi? Bunun içerisinde bir de bunu izinsiz yapanların bunun daha da ucunu kaçırarak büyük kumara dönüştürenlerin olduğu pek çok çevremizden de bize gelen duyum olarak ortaya çıkıyor. Bu, çok önemli yani bu İddaa olayı çok önemli ve bu konunun sosyolojik açıdan, dediğim gibi, psikolojik açıdan, ekonomik açıdan her yönüyle incelenmesi gerektiğine inanıyorum.

Geliyoruz, geriye doğru, federasyonları konuşuyoruz. Biraz önce sayın milletvekilimiz de federasyonları anlattı. Şimdi, ben bir kadın olarak federasyonlara bakacağım farklı bir yönüyle. 60 tane, yanılmıyorsam, federasyon var değil mi Sayın Bakanım? Bu 60 federasyonun içerisinde kaç tane kadın federasyon başkanınız var? 2.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – 3...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – 3'e mi çıktı? "Satranç" ile "Buz Pateni" diye biliyordum. Üçüncü kim oldu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Yelken de var.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani böyle bir şey var. 3 olsun, hadi 3 olsun, şu anda 3. Altımda 3. Peki, kaç tane kadın yönetim kurulu üyesi var?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Bilmiyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bunun araştırılması yapıldı Sayın Bakan. Hatta bundan üç ay önce de raporu geldi. Üçte 2'sinde doğru dürüst kadın yönetici yok, üçte 1'inde olan kadın yöneticisi federasyonlarda da oran yüzde 5 yani genelde baktığımızda. Bu bir akademik rapor olarak da iki üç ay önce yayınlandı. Tablo bu ve ondan sonra federasyonlara bakıyoruz. T

Televizyonların pazar ve pazartesi akşamı spor programı olarak çıkan programlar da artık onlar spor magazin ve spor dedikodu programlarına dönüştü bu yapılarla ilgili değerlendirmeler, takımlarla ilgili değerlendirmeler... Spor programı eğitici, ön açıcı olmak yerine bu tür çalışmalarla ilgili ortaya çıkan gerçekten trajikomik ve iç acıtıcı tablolarla bizi karşı karşıya bırakıyor.

Şimdi, gelelim spor ve sporla ilgili yeni bir istatistiği de ben size vereyim. Ha, bu söylediğim istatistik, raporlanmış; bu, uluslararası bir rakam. Şimdi, bizim Spor Toto Süper Lig'imiz var. Süper Lig'imiz de artık Spor Toto yani Spor Toto'yla anılıyor. Bu ligdeki oyuncu sayısına baktığımızda, maşallah, yine rekor kırıyoruz Türkiye olarak, yüzde 62'si ithal oyuncu. Bu, İngiltere Premier Ligi ki bunlar en çok toplama oyuncu olan yerler, orada bile onu bile sollayarak biz öne çıkmış durumdayız. Birinci sırada da Kıbrıs Rum kesimi var yani birinciliği ona kaptırmışız ama biz yüzde 62'yle ön sırada yer alıyoruz ki bu da Kasım 2016 tarihi itibarıyla Uluslararası Spor Araştırmaları Merkezinin ortaya koyduğu sonuç.

Şimdi, bakıyoruz, hangi ülkelerde nasıl bir gelişme olduğu gibi, Avrupa'daki gidişat nasıl olduğu gibi bir de altyapıda ne yapıyoruz? Yani “Bunu hazırlayan altyapı sonuçlarımız ne?” diye baktığımız zaman da yine bu uluslararası kurum tarafından ortaya konulan rapor ve rakama göre kulüplerin kadrosunda yer alan oyuncuların sadece yüzde 6,9'u Türkiye'de altyapıdan geliyor. Ya, ben eskiden bilirdim, bizim işte “büyük takım” dediğimiz takımların hepsinin altyapıları vardı, orada hocaları vardı, hocalarıyla yarış hâlindeydiler. Yani şimdi, “Emre” diyoruz, “Arda” diyoruz; bunların hepsi altyapıdan gelmiş, birçok uluslararası başarı... Bizde şimdi artık altyapıdan gelen doğru dürüst oyuncu yok ve bu sayıya baktığımızda burada da en sonuncuyuz, bizden sonra Portekiz geliyor.

Geldiğimiz şu: “Spor” dediğimizde biz öyle tüketim toplumu hâline geldik ve o kadar ithalatın dayanılmaz cazibesine kapıldık ki Türkiye olarak, bunu kendi tüketimimizin genel tercihinde de gördüğümüz gibi artık sporu bile spor üzerinden ithal kullanarak, ona bir de maliyetini yüklenerek Türkiye'deki sporun gelişimi için ve beklentilerimizin gerçekleşmesi için değerlendiren bir politika hâline dönüştürdük. Ve ödenen ücretler, ödenen ücretlerden sonra karşılaşılan hukuki sorunlar ve düşündüğümüzde “Niye bu kadar çok yüksek meblağlar ödeniyor?” dendiğinde, dönüyorum işin başındaki İddaa'ya bu kadar büyük yatırımın muhakkak ki karşılığında bir gelir elde edilmeye çalışılıyor, bu gelirin de kaynağı bu tür düzenlemelerle oluyor yani sporun temel amaçlarından, temel hedeflerinden uzaklaştırılmış, ticarileşmiş bir spor yapısı Türkiye'de de geçerli ve onun iyileştirilmesi yönünde de atılan bir adım yok.

Ben, on bir sene profesyonel voleybol oynadım ve sporun, hem hayata mücadele açısından hem başarı açısından, ekip ve paylaşımı ortaya koyması açısından çok etkin bir özelliği var. Maalesef, biz, ticarileşmiş spor bakış açısıyla Türkiye'de var olan sosyal sorunları çözmeye yönünde sporun önemini bile göz ardı etmiş oluyoruz.

Şimdi, buradan hareketle bu altyapıya geldiğimizde senelerdir amatör spor kulüplerine giderim. Amatör spor kulüplerinin sadece ve sadece sorununu çözmek yerine “Siyaseten oralarda ne kadar hâkim oluruz da nerelerde hangi federasyona doğru gidişte bir güç gösterisi hâline dönüşür?”ün dışında bir bakış açısının oluştuğunu maalesef ve maalesef göremiyoruz. Hâlâ bu kulüplerin Belediye Kanunu'ndan olan işte o binde 12'lik ayrılması gereken paylardan bile oluşan payı alamadığını; hâlâ

spor sahası açısından, antrenman sahası açısından sorun yaşadığını; hâlâ bunların her yıl ödemek zorunda oldukları lisans, filiz lisansı, vize işlemlerinden dolayı, hele hele bu ekonomik şartlarda kaynak oluşturamamaktan dolayı sorunlarının arttığını, okullara girip sahaları kullanma isteklerinin gerçekleşmediğini, üniversitelerin bu yönde katkılarının çok az olduğunu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, ek süre veriyorum.

Buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Yani, bugün, gidin, büyük ülkelere baktığınızda sporcuya spor bursu verilir ve o spor bursuyla beraber çok etkin olarak önemli üniversitelerde eğitimlerini alırlar. Ne kadar var bizim Türkiye’de böyle bir uygulamamız? Yani, spor ve sporculuğun getirdiği bir burs imkânını, bir okuma imkânını işleten sistem bizim ülkemizde niye çalışmaz? Yani, niye bir yerlerden burs ve okumayı kolaylaştırıcı imkân yaratmak için birilerinin yanında taraftar veya birilerine biat edecek noktaya bu çocuklar çekilsin? Yetenekleriyle, birikimleriyle bir liyakate dayalı bursu ortaya koyduğunuzda onların da önünü açacak bir sistem işler. Bunu da işletmeyince, sonra falancaya, filancaya aman ışığıydı, mumuydu diyerek ve bugün terör örgütü noktasında ortaya konulan 15 Temmuzdaki o yapılanıma yol açan en önemli süreç işletildi. Ha, Şimdi “O olmadı, başkasına mı gönderelim, başka birileri mi sahip çıksın?” Ya, bireysel öz güvene dayalı gençlik yetiştirerek onlara ön açacak, sizin gibi genç bir bakanın da başında olduğu bir Bakanlık ve onun sorumlulukları var. Bunların yeterince ortaya konulmadığı da önemli bir soru işareti.

Bakıyorsunuz, Türkiye’de hakem var, herkes şikâyetçi. Niye? Çünkü, hakemler doğru dürüst... Yani, maç kaybeden, hakemden şikâyet ediyor, Merkez Hakem Kurulundan şikâyet ediyor. Öyle mi oluşsun, böyle mi oluşsun ama bir gerçek var ki -hani, her yerde eğitim- hakemde de eğitim yok. Antrenör... Antrenörlerin yeterince eğitimi yok. Spor psikolojisi, sporla ilgili bir kitabımız yok yani okutulacak, hazırlanacak bir doğru dürüst kitabımız bile yok.

Şimdi, böyle baktığımızda, önümüzdeki süreçler açısından Türkiye’de sporun sahip olduğu önem ve o öneme bağlı olarak ortaya çıkacak stratejik bir vizyoner hedef maalesef ve maalesef ortaya konmadığı müddetçe ve dediğim gibi, spor ticaretinin ön plana çıkarıldığı bir süreçte başarıya ne kadar ulaşılır, o bilinmez.

Şimdi, en son, birkaç kelimeyle, izin verirsiniz Başkanım, Sayıştay raporunda dikkatimi çeken farklı... Arkadaşlarım TOKİ’yle ilgili, Spor Genel Müdürlüğünün envanter ve muhasebe kayıtlarını söylediler. Yine aynı şekilde, Maliyeye devredilmesi gereken tutarla ilgili... Ama, benim dikkatimi çeken, yine Gençlik ve Spor Bakanlığının kendi Sayıştay raporuyla ilgili bu ikinci çağrı döneminde GAP ve DAP illerindeki 14 üniversiteye yapılan proje destekleri kapsamındaki proje yürütücülerini tarafından oradaki uygulanan, koordinatörlere ödenen ücretler ve bu ücretlerle ilgili tespitler var. Bu tespitler içerisinde bakıldığında, burası Bakanlık çatısı altında bir birim ve yapılan ödemelerin Sayıştay tarafından kanuni olmadığı, hatta Anayasa’nın 128’inci maddesine aykırı olduğu ve burada ödenen ödeneklerle ilgili geri alım işleminin yapılması gerekirken... Ki burada baktığımda -üniversite üniversite sayılmış, bunlara zamanım yok- bulgunun içerisinde, bununla ilgili ısrarcı olan kamu otoritesine karşı Sayıştayın da yine anayasal vurgusunu ortaya koyarak yapılması gerekenin dile getirildiği bir rapor. Siz bu konuda, tabii, ne yaptınız?

Ve aynı şekilde yine, gençlik evi yapımında ve donanımı için, o iş için verilen ve kullanılmayan birtakım tutarların -yani akçeli işler giriyor- iade edilmediğine dair tespitler var.

Bir diğeri, yine çok enteresan, Gençlik ve Spor Bakanlığının destek programı içerisinde mevzuata uygun olmayan proje işlemleri var. Seyahat giderlerinden ekipman, malzeme ve burada, olmayan malzeme alımlarına kadar veya proje bitiş tarihinden sonraki işlemlere ve taşeronlarla ilgili işlemlere kadar tespitler var. Bunlar çok ciddi tespitler Sayın Bakanım, yani diğer kuruluşlarla ve Bakanlıkla ilgili ki Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili tespitler de var. Bu tespitler içerisinde Kredi ve Yurtlar Kurumunun ortaya koyduğu gerek taşınmaz envanter kayıtlarıyla ilgili problemler gerekse işletimle ilgili muhasebe problemleri var. Biz bu hafta görüşülecek olan Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili bu yemek, gıda yardımı, barınma yardımlarıyla ilgili süreç değişikliğini kurumun amacını değiştirerek ortaya konulan bir kanun maddesiyle gerçekleştirdik ama o amacı gerçekleştirirken o amacın içerisinde ortaya konulan, biraz önce Sayın Bakanımızın da, Sayın Temizel'in dile getirdiği... Her kurum, her kuruluş önce kendi işini doğru dürüst ve yeterli yapacak, ondan sonra kendi üzerinde sorumluluk almayan, özellikle eğitimi ilgilendiren, eğitimin kendi içindeki pedagojik ve felsefi temel sorumluluklarını ortaya koyan bir yaklaşım yerine, amacı büyüten ama bununla beraber de amacın sonunda nereye varıldığı belli olmayan bir süreç işletmenin sağlıklı olmadığını düşünüyorum.

Bakanlığınıza çok önem verildiğinin bilinmesini diliyorum. Türkiye'de 15-29 yaş arası açısından baktığımızda, OECD ülkeleri içerisinde işsiz ve okumayan genç sayısının yüzde 29'a geldiği bir oranda size çok önemli görevler düşüyor. Ülkenin huzuru, güvenliği, barışı ve kardeşliği ve adaletli bir yaşamın ortaya çıkması için sizin alacağınız tedbirler, uygulayacağımız politika ve yönlendirmeniz çok önemli. Bunun için de bir an önce bu eksik görülen yönleri değerlendirerek gelecek 21'inci yüzyılın 1923'te kurulmuş olan cumhuriyetin aydınlık ışığını taşıyacak gençler olarak yetişmesini sağlayacak bir vizyon ortaya koymanızı temenni ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tamaylıgil.

Sayın Karabıyık, buyurun.

Süreniz beş dakika.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Sürem on dakika, konuştuk biz Başkanla.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler

Sayın Bakan, Türkiye'de öğrencilerin barınmasında ciddi problemler var. Sadece ortaöğretimde değil, yükseköğretim kurumlarında da böyle. Ortaöğretimde öğrencilerin -tabii, onu Millî Eğitim Bakanlığında değerlendireceğiz ama- yüzde 1'i yurt imkânından yararlanırken yükseköğretimde yüzde 14'üydü, bu sene yaptığımız yatırımlarla yüzde 15'e yaklaştı. 592 yurttan 682'ye çıktığımızı ifade ettiniz yani aslında 682'nin hepsi şu anda faaliyette midir, onu tam bilemiyorum ama kapasite olarak da 450.940 olarak, son olarak rakamlar sizin sitenizde. O 550.159'a sizin sunumunuzda çıktığını ifade ettiniz. Ama, Sayın Bakan, üniversitelerde okuyan toplam öğrenci sayısı 6.137.014. Yani evet, onun için yüzde 15'leri, yüzde 16'larını bulmuş durumda değil. Bilmiyorum, bu rakam, hani, biraz itiraz ettiniz gibi geldi ama sonra değerlendiririz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – 3 milyonu açık öğretim de ondan.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Açık öğretim var. Yine yeterli mi sizce? Yeterli değil. Açık öğretim yani daha sonradan... Neyse, peki, ben onun rakamlarını da size vereceğim.

Şimdi, diğer taraftan, zaten millî eğitimdeki sorunun üniversitelere geldiğimizde de devam ettiğini görüyoruz bir taraftan ama özel öğrenci yurtlarında, vakıf yurtlarında artış var. Şimdi, bende o rakamlar da tabii mevcut.

Bakın, dernek yurtlarında yüzde 55 oranında artış var ve 2.432'ye ulaşmış, vakıf yurtlarında yüzde 35 artış var, 208'e ulaşmış; şahıs yurtlarında yüzde 138 artış var, 619'a ve diğer tüzel kişilik yurtları da yüzde 97 artışla 1.482'ye ulaşmış durumda yani sizin dışınızda, orta ve yükseköğretimde 4.782 ama bunun dörtte 3'ü yükseköğretimde olmak üzere yurtlar var.

Şimdi, bu problemlerin bir an önce aşılması, buradaki yatırım bütçesinin daha da artırılması kesinlikle gerekli. Diğer taraftan, yurtların denetlenmesinde büyük sorunlar olduğunu düşünüyorum yani bu konuda Bakanlığınız sorumluluğu büyük, bu sizin sorumluluğunuzda. Denetim sorunları sebebiyle yurtlarda yaşanan sıkıntılar bazen bize de geliyor ama o yurt denetimlerinin biraz daha artırılması gerektiğini düşünüyorum.

Başka şu konulara girmek istiyorum: Evet, şimdi, bakıyorum sununuza. Eğitim faaliyetlerinizle, bayağı, Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerle yarışır hâldesiniz, rekabet eder hâldesiniz. Yani, eğitim sizin işiniz midir, bu soru işareti. Hani, barınmayı tam olarak sağlayamamışken... Tamam, beslenmeyi amaçlarınız içerisine dâhil ettiniz, o çok güzel, takdirle karşılıyorum ama "millî ve manevî değerlerin eğitimi" dediniz. Şimdi, ben sunumunuzu inceliyorum. Biraz ideolojik eğitime dönüşmüş bir görüntü sergiliyor. Özellikle yani biz hep şunu söylüyoruz Sayın Bakan ve değerli milletvekilleri: Eğitim siyasetin arka bahçesi olmasın diyoruz. Aynı şekilde, yurtlar da siyasetin arka bahçesi olmasın. Burada çok ideolojik bir yönelim hissediyoruz, ben hissediyorum. Burada dil eğitimine baktığınızda, Arapça, Osmanlıca, İngilizce –neyse, konmuş- ama yani başka diller de var.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Var.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tabii ki var ama Osmanlıca... Yani biliyorum var olduğunu da Osmanlıca derken nerede kullanacaklar? Hani, ben birisine sormuştum: Osmanlıca nerede...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – İsterlerse.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tabii, isterlerse. "Tarihimizi öğreneceğiz." demişti. Tabii, tarihimizi Türkçeden de öğrenebilirsiniz demiştin, Türkçeden okudunuz mu? "Hayır, daha okumadım." demişti. O zaman Osmanlıca öğrenmeyi mi bekliyorsun Türk tarihini, Osmanlı tarihini okumak için? Şimdi de okuyabilirsin demiştin. "Evet, haklısınız." demişti. Tabii, bu bir tercih ama yani sadece Osmanlıca, Arapça... Başka diller de var; Almancası var, Fransızcası var yani sunun hepsini o zaman. Bir de yani bütün eğitimleri yapmak acaba görevleriniz içerisinde midir? Tabii, iyi bir şekilde yapılabilecekse ne âlâ. Yani, demek istiyorum ki önce yurt yapma önceliğinizi, özellikle TOKİ'lerle birlikte bir yurt sayısını artırma özelliği daha fazla ön planda olmalı.

Yine, Sayın Bakan, vakıf yurtlarının maliyetlerine, beslenme ve barınma maliyetlerine destek vereceksiniz. Bu geçen gün gelen dört maddelik o "torbacık" maddeler içerisinde vardı, iki maddesinden birisiydi. Orada 2 tane liste verdiniz; biri derneklerle, biri vakıflarla ilgili liste yani bunlar vergi muafiyetinde olanlardı ve bunların içerisinde de tabii çok sayıda dernek ve vakıf var. Bunların çoğunun yurdu yok ama içinde Ensar Vakfı da var ve tabii yurtları da var. Demek ki artık onların da maliyetlerini karşılayacak devlet, destek verecek. Bunu da burada görmüş olduk. Diğer yurtlar da var içerisinde ama tabii orana baktığınız zaman bu böyle.

Şimdi, bazı illerde yani kampüsler içerisinde daha doğrusu, yeni yurtlar açılıyorsunuz. Ancak, bu yurtlarda, mesela 2 tane yurt açılıyorsunuz, ya ikisi de kız yurdu ya ikisi de erkek yurdu. Oysa o ilde veya ilçede her ikisine de ihtiyaç oluyor. Örnek dersenez -ben Bursa Vekiliyim- İnegöl'ü vereceğim

size. Ama yani sadece kız yurdu açılınca erkekler sorun yaşıyor yani bunun biraz daha dengeli -bir kampüs içerisinde kız yurdu da olabilir, erkek yurdu olabilir- sayılarının ihtiyaca göre açılması gerektiği düşüncesindeyim. Daha örnekleri de size artırabilirim buradan.

Sayın Bakan, yurtlardaki engelli öğrenciler için birtakım eksikler var. Projeleriniz içerisinde var, bunu takdirler karşılıyorum ama hâlen çok yetersiz. Bu konuda biraz daha... Çünkü, ben sosyal politikalarından sorumluyum ve engelli bireyler bu şikâyetlerini bize dile getiriyorlar. Bu konuya biraz daha eğilmenizi rica ederim.

Yine, şöyle bir konu var: Kapanan üniversiteler var. Kapanan üniversitelerin 65 bin öğrencisi yerleştirildi ama onların yurtları için, yurt ihtiyaçları için sizin ek kontenjan getirmeniz bekleniyordu. Bir kısmı geldi, hatta burs ihtiyaçları da vardı ancak hâlen mağdur olan, yurdu olmayan –kredisi diyeyim daha doğrusu- kredisi olmayan çok sayıda mağdur öğrenci var. Bunların çabuklaştırılması... Bu çocuklar zaten bir mağduriyet yaşadılar. Hâlen yurtları, barınmasız bekliyorlar. Bir sürü yerden bize bu konuda talepler geliyor.

Bir diğer nokta, kampüsler ve yurtlar arasında... Ben bunu geçen yıl da dile getirmiştım -çünkü çok olaylar yaşandı- güvenlik önlemlerinin alınması önemli yani en önemlisi mesela aydınlatma. Yani, kampüs ve yurt arasında çok sayıda sıkıntılı örnekler yaşıyoruz öğrencilerde. Bunu ben de bir akademisyen olarak, yirmi yedi yıllık bir akademisyen olarak söylüyorum ve başka illerden de gelen şikâyetler var. Bu konudaki tacizleri gördük bir sürü. Yani, bu şekilde, yurtların dış çevrelerinin de okulla bağlantılı yol veya bunların da sizler tarafından koordine edilmesi veya en azından ihtiyaçların karşılanması gereğinin altını çizmek istiyorum.

Sayın Bakan, yurt eğitimlerine, sizin eğitimlerinize baktığımda çok sayıda eğitim koymuşsunuz ama yani Atatürk'ün ilke ve devrimlerine ait birtakım eğitimler de vermenizi talep ederim. Çünkü, gerçekten millî, manevi değerler diyorsunuz ama herhâlde atlamışsınız, içerisinde yok, ben görmedim. Yani gençleri bu konuda, eğer diğer eğitimleri veriyorsanız mutlaka katmanız lazım. Şu hâliyle, verdiğiniz eğitimlerde, bir kere Bihlun Hanım'a son derece katılıyorum, burada pedagojik formasyon çok önemli. Yani her kampta... Bakın burada kampta verilen eğitimlerden bahsediyorsunuz, Diyanet İşleri Başkanlığıyla işbirliğine gidilmiş ve "Maneviyat İstasyonu adıyla alanında uzman kişilerce eğitici ve öğretici faaliyetler düzenlenmiştir gençlik kamplarında." diyorsunuz. Bakın, bunlar çok iyi denetleniyor olmalı, bunlar farklı yerlere götürmemeli ve uzman kişiler ne kadar pedagojik formasyon alan kişilerdir, ne eğitimleri verilmektedir, içeriği nedir, bunların gerçekten sorgulanması önemli. Sonuçta siz, barınmada güvenli bir barınma hizmetini son derece iyi sağlayabilmelisiniz, sizin asli görevleriniz bunlar ama ben gerçekten burada biraz ideolojik bir farklılaşma görüyorum yeni amaçlarınızla eklenen cümlelerle. Hatta Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerle de sanki rekabet yani eğitim...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Onları yapıyoruz zaten.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Onlar yapılıyor ama yani okullarda yapılıyor herhâlde yani yurtlarda, üniversitelerde tamam ama hani bunlar sohbetler, şunlar bunlar, hani buradaki ayrıntıları lütfen denetleyelim ve yurtların denetimi, tekrar söylüyorum, son derece önemli. Onlar bizim çocuklarımız, onları bizim gençlerimiz. Bu ülkede bir Ensar vakası, şöyle diyeyim, Karaman olayını hep birlikte yaşadık. Bunun benzerleri de var. Bir de üniversitelerde bu tür olaylar yaşanmasın.

Yine, abilerin, ablaların ellerinde yetişen, cemaatlerin ortamında yetişen çocukları gördünüz, şimdi onlara bu olayları temizleme gayreti veriyorsunuz. Lütfen siyasetin arka bahçesi hâline ne eğitim kurumlarını ne de bu çocukların barındığı yurtları getirmeyelim. Bunun tekrar altını çizmek istiyorum ve dikkate alınmasını talep ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Karabıyık.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, çok önemli, nüfusumuzun yüzde 50'sini oluşturan 30 yaş altı gençlerimizin sorunlarıyla ilgili Bakanlığım sunumunu dinledik. Ancak, gençlerimizin, bizim güncel hayatta karşılaştığımız temel sorunlarını dikkate alan, temel sorunlarına çözüm öneren ya da çözen bir sunum maalesef dinleyemedik, yetersizdi bu noktada. Evet, değerli milletvekillerimiz de değindiler, ağırlıklı olarak gerçekten bir eğitim faaliyeti var burada. Ancak, ilginç yanı, Diyanet İşleri Başkanlığıyla entegre ya da iş birliği hâlinde bir eğitim faaliyetlerine ağırlık... İşte “Değerler Atölyesi”, “Millî Manevi Değerler” gibi birçok... Şimdi sürem çok kısıtlı olduğu için saymak istemiyorum, isimlerini okuduğumuz zaman zaten bir şaşkınlık yaratıyor. Ben Bakanımıza sormak istiyorum: Nasıl belirlediniz siz bu eğitimleri? Bir ihtiyaç mı var, bir talep mi oluşuyor?

Ben sunum içerisinde bir bilimsel, istatistiki veri göremedim, gençlerle ilgili bir istatistik, oluşan talep, bilimsel bir veri. Çünkü bugün Avrupa Birliğinin 2020 Stratejisi var gençlere yönelik. Çünkü genç işsizlik sorunu bugün birçok Avrupa ülkesinin ve dünya ülkesinin temel sorunu. Sadece genç işsizliğe yönelik muazzam fonlar ya da gençlik programları var biliyorsunuz Avrupa Birliğinin. Bu programlara baktığımız zaman başka bir dünyadan bahsediyoruz ki biz burada, tamam, eğitimler ise gençleri bilimsel, nitelikli, kültürel anlamda geliştirecek, yaşadığı dünyaya hazırlayacak -ki yılda 800 bin genç işsiz tekrar katılıyor zaten fazla olan işsizliğe- bu noktada o niteliklerini çözen hiçbir çalışma yok bu sunumun içerisinde ki değerli milletvekillerimiz değindi, uyuşturucu sorunu, sosyal dışlanmıslık sorunu... Olacaksa bunlara yönelik sorunların çözümüne yönelik çalışmalar olması gerekiyor.

Yine, diğer bir konu, bu eğitimleri kimler veriyor? Nasıl belirliyorsunuz? Nerede oluyor bu eğitimler? Bunlarla ilgili de yine ayrıntılı çalışmaları ya da tespitler, çözümler göremiyoruz.

Spor konusunda, uluslararası turnuvalara, işte en önemlisi olimpiyatlara, her türlü müsabakaya baktığımız zaman dünyanın bütün ülkelerinin sporla ilgili fotoğrafının çekildiği alanlar. İşte bütün olimpiyatlarda ülke nüfusları bizim genç nüfusumuzun onda 1'i olan ülkeler dahi bizim sporcu sayımızdan çok çok kat sporcuyla temsil ediliyorlar ve başarı... Tabii, başarıyla sonuçları da yine değerlendirdiğimizde bir vasatlık ortaya çıkıyor. Buna yönelik bir çözüm ben göremedim bu çalışma içerisinde. Soçi Olimpiyatları'nı izledik hepimiz, nasıl vasat bir görüntü dünyaya sergilediğimizi, işte “genç, dinamik nüfus”la, her konuşmanın başında kullandığımız. Ama orada Türkiye'nin vasatlığı içler acısıydı. Bunlarla ilgili bir tespit ve buna çözüm önerisi yok yine bu sunumun içerisinde. Burada bir iş birliği yapmanız gerekiyorsa, Sayın Bakan, Diyanet İşleri Başkanlığıyla değil, Millî Eğitim Bakanlığıyla, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla, Kalkınma Bakanlığıyla, Ekonomi Bakanlığıyla disiplinler arası bir çalışma yaparak projeler üretmeniz gerekiyor. Çünkü, bugün Türkiye'de yaşayan gençlerin, bizim en azından, sizin, bu salondaki herkesin gençlerin sorunlarının bir cümle çözümü var mı burada? “Manevi, millî değerler” diyorsunuz, “Değerler eğitimi” diyorsunuz; bunlar, evet, verilebilir, bunların çalışması yapılabilir, elbette Hükûmetin buna yönelik çalışması olabilir ama bunun Gençlik ve Spor Bakanlığının temel, ağırlıklı bir ilgi alanının olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Yurtlar dediniz, ya siz başka bir ülkede yaşıyoruz ya da biz başka ülkede yaşıyoruz. Bizim, her gün üniversite sınavının açıklandığı saatten itibaren, Kredi Yurtlar Kurumunun ilanından itibaren hepimizin telefonları kilitlenmiyor mu değerli milletvekillerimiz? Nerede yüzde 100 yurt sağlamışsınız? Var mı istatistiği? “Bu kadar öğrenci yerleştirildi, bu kadar öğrenci şehir dışında, bu kadar öğrenci başvuru yaptı, bu kadarına da sağladık.” Nerede bunun verisi? Bunun verisini biz göremiyoruz burada. “7 milyon öğrenci.” diyor Lale Hocasız, “3 milyonu açık öğretim.” diyorsunuz, geri kalanı nerede? 500 bin yatak

varmış, diğer öğrenciler nerede kalıyor? Güvenli, huzurlu ortam diyorsunuz, gerçekçi olmak gerekiyor, “Güvenli, huzurlu ortam sağlayacağız.” deyin bari. Yurtlarda yaşanan sorunları görmüyorsunuz galiba siz? Ya bize ulaşıyor bunlar ya size ulaşmıyor ya da sizin bilimsel, çok ayrıntılı istatistiklerle gençlerle ilgili çalışmalar yapmanız gerekiyor. Lütfen, bu yılki bütçede bu tür çalışmalara ağırlık veriniz. Avrupa Birliği örneklerini, dünyanın başarılı örneklerini örnek alınız.

Söylemiyorum şimdi, sürem çok kısıtlı, birçok yurt ismi burada sayabilirim. Yine, o teslim ettiğiniz cemaat yurtları, cemaatin eline teslim ettiğiniz öğrenciler, kapatılan yurtlar... Ne oldu bu yurtlar, nerede bu yurtlar? Şimdi de aynı yurtları Ensar Vakfıydı –şaiBEL- işte TÜRGEV gibi, kaç tanesini, kime teslim ettiniz bunlarla ilgili?

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – ŞaiBELi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ŞaiBELi değil mi?

BAŞKAN – Sayın Özdemir, toparlayabilir misiniz

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Millî Emlak Genel Müdürlüğüne devredilen bu yurtların ne kadarı, nereye, kimlere gitti? Bunlarla ilgili hiçbir açıklama yapmadınız. Bu konularda daha ayrıntılı bilgiler istiyoruz sizden ve özellikle, gençlerin işsizlik sorunu, temel sıkıntıları noktasında, yapısal çözüm önerileri noktasında, bu bütçenin harcanması konusunda biz takipçi olacağız.

Ben yanlış bir cümle kurmamak adına, dikkatli kurarak cümlemi... Burada hepimiz, değerli vekillerimiz, herkes önerisini sundu ama burada, ben takip ederken en azından, gerek Bakanın sunumunun geneli gerek sunumu dinlerken gerekse dinlerkenki vücut dili noktasında gençler adına çok üzüldüğümü, çok çok üzüldüğümü ifade ederek tamamlamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Özdemir.

Sayın Durmaz, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Bakanım, kıymetli Komisyonumuzun üyeleri, basın mensupları, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, önce, önümüzdeki faaliyetlerinizde, 2016 yılında yaklaşık iki sayfa dolusu etkinliğin az sayıda ile serpiştirildiğini gördük. Bunu hiç değilse Anadolu’ya da birazcık bir canlılık, bir hareket... Mesela, örnek vereyim, seçim bölgemden Tokat’a 1-2 tane turnuva olsa, otellere, salonlara, lokantalara, kafelere ya da şehirde o sporcuların yürüyüşü o kente bir hava verecektir. Bakıyorum, Samsun Antalya, Samsun Antalya yoğunlukta. Bu konuda bir çalışma istiyoruz.

Yine, faaliyetlerinize baktık ama bu faaliyetlerin birçoğunun böyle eğitimle bağdaşır tarafının olmadığını, enteresan enteresan konular, “Benim Tarihim”, “Gelenekten Geleceğe”, “Medeniyet Tarihimiz”, “Yağmur Şiir Damlaları”, “Yaşayan Hazine”, “Vefa Günleri”, “Şairler Gençlerle Buluşuyor”, “Yeni Türkiye Yeni Gelecek Konferansları”, “Dış Politikada Türkiye Rotası”, “İslam Tarihi Sohbetleri”, “Manevi Rehber”, “15 Temmuz Şehitler Günü”, “Akademi Buluşmaları”, “Bilgiden Bilince Konferansları”, Osmanlıca kursları. Çok Değerli Başkanım, yani bu ülkenin sporcu gençlere, ülkemizi uluslararası arenada başarıyla temsil edecek değerlere de ihtiyacı var.

Gençlik, umut, geleceğimiz demek; enerji, üretim demek; bilim, başarı demek. Ne yazık ki ülkemizde gençler umutsuz, gençlik üzerinde okullardan başlayan özel bir proje yürütülüyor. Düşünmeyen, sorgulamayan, okumayan gençler yetiştirmek için âdeta Bakanlık mücadele ediyor.

Gençler yurtlarda sorun yaşayıp sesini yükseltince hemen farklı şeylerle yaftalanıyor. Sorgulamayan, hakkını istemeyen gençlik, asla bizim umudumuz olamaz ve başarı da beklenemez böyle bir gençlikten. Gençlikten korkmayız, gençliği dinleyin Sayın Bakanım.

OECD, gençlik üzerine bir mercek tutmuş, araştırma sonuçları hiç de ülkemiz adına iç açıcı değil. Genç işsizlik oranının yüzde 20'lere dayandığı süreçte o OECD raporundan birkaç paragraf okuyacağım, arkadaşlarımız bir bölümüne değindiler. Rapora göre 15-29 yaş aralığındaki yaklaşık her 10 gençten 3'ü hem okumuyor hem de bir işte çalışmıyor. Türkiye de bu oranıyla 35 OECD ülkesi arasında 1'inci sırada. Üretime katılmayan genç nüfusun ekonomik maliyeti ise 25 milyar dolar. Türkiye'de 15-29 yaşındaki nüfusun yüzde 28,4'ü ise ne istihdama katılıyor ne de eğitim alıyor. Rapora göre Türkiye'de 6 kişiden 1'i yoksul. Her 10 kişiden 1'inin yoksul olduğu belirtiliyor. En yoksullarıysa gençler oluşturuyor. Bu koşullarda, gençlerin gelecekte umutlu olmasını düşünmek dahi hayaldir. Özellikle Hükümetiniz döneminde neredeyse her kentte bir üniversite açıldı. Yeterli akademik personel yok, yurt yok, sosyal tesisler yok, yok yok. Doğru, her ilde üniversitemiz olsun ama bununla beraber altyapısı da beraberinde olsun. Peşinden, öğrencilerimizin –hepimizin bildiği gibi- barınma ve benzeri sorunları ortaya çıkıyor.

Acı bir şekilde yaşadık 15 Temmuzda, bu çocukların kimlerin kucağına itildiğini, ülkemize ne tür zarar verme noktasında yetiştirildiğini ibretle, içimiz acıyarak izledik. Ama bu bitmiyor, cemaatle mücadele deyince, bu ülkede birçoğuna parantez açıp mücadele etmemiz gerekiyor. Şimdi bu gençleri, bugün zararsız gibi görünen Süleymancısına, Nurusuna, Nakşisine, kırkı bir yerdese, efendim Menzilcisinin kucağına ittiğimiz anda –daha birçoğu da var- gelecekte çok kötü şeyleri birlikte yaşayacağız. Ve ülkemiz de bunları hak etmiyor.

Ülkemizin çok ciddi bir spor politikasının oluşması lazım. Bir Avrupa Şampiyonasında, Balkan Şampiyonasında, Akdeniz Oyunlarında, olimpiyatlarda, dünya şampiyonalarında inanın keyifle, gururla onları naklen izleyemiyoruz. Gönderdiğimiz kadro, yeteri kadar küçük yaşta yönlendirmeli eğitimle, eğitim görmediği için yeteri kadar madalyayla dönemiyoruz. Ülkemizin tanıtımında ya da sporda olması gereken, hak ettiğimiz yerlerde olamıyoruz.

Amatör kulüpler var, belediyeler spor kulüpleri kuruyor. Sayın Bakanım, belediyeler, spor kulüpleri olmaktan elini çeksinler, o kentlerde yeni imara açılan alanlarda, spor alanları yapsınlar. Hükümetimiz de bu konuda zorunlu kılsın. Yani belediyeler 18'inci maddeyi uygulayıp vatandaşın yüzde 40'a kadar arsasını aldığı anda, burada, kendine satıp paraya çevirecek yerlerden öteye, o kentin çocuklarının geleceği olan spor alanlarını yaşama bütününe alanları oluştursun.

Size Tokat bölgesinden de bir örnek vereyim. TOKİ'de bir okul var, bu okulda bir cengaver çıkmış, Anadolu'nun bu kentinde kız futbol takımı oluşturmuş. İlginç -ben de öğretmen kökenliyim- bu kız futbol takımında oynayan sporcuların hiçbiri şehir merkezinde oturanlardan değil, etrafındaki 9 tane köyden taşıma gelen çocuklardı. Buraya yaklaşık olarak üç yıl öncesine kadar belli oranlarda Bakanlık bünyesinde yardım gitmiş ama şu anda birçok da ihtiyaçları var. Bu yörede bu tür dinamiklerin bakanlıklarca da desteklenmesinde yarar var diyorum. Bunu bir not alır, ilgili arkadaşlarımız bu konularda katkı sunarlarsa sevinirim.

Dershaneler ve sınav sistemi arasında sıkışan çocuklarımız asla spora zaman ayıramıyor. Ortak kanaat, olimpiyatlarda yarışacak düzeyde yetenekli olan çocukların erken yaşta keşfedilmesini sağlayacak bir devlet politikamızın olmaması. Çocuklar Millî Eğitime bağlı olmasına rağmen, spor faaliyetlerinin Gençlik ve Spor Bakanlığına devredilmesini hata olarak görenler de var. Ancak, okullarda spor kulüpleri kurulmadığı, kurulu olanların da kapatılması, ithal sporcularla zaman kaybedilmesi ve

spor federasyonlarımızın halka inmemesi birçok neden olarak sıralanıyor. 2020 olimpiyatları için devlet-vatandaş el ele seferberlik yapılması önerisinde bulunan uzmanlar, halkın olimpiyat madalyası özleminin ancak böyle giderileceğini söylüyor.

Başbakanımız, Atina Olimpiyatlarına giderken “75 milyonluk Türkiye’nin 65 kişiyle temsil edilmesi beni yürekten yaralıyor.” demişti. Doğrudur, bizim de yüreğimizi yaralıyor. Eğitimi olarak da spor mutlaka eğitimle birleşmeli diyorum. Salonu olmayan okuldan Türkiye’de birincilikleri, dünya şampiyonluklarını geçmişte aldık ama bu bir tesadüf. Bunu biz bilimsel rotaya oturtmak durumundayız.

Tokat yöremizden eski dünya şampiyonlarından birisi 1969’da Sovyet Bloğu dağılmadan önce Dağıstan bölgesinde bir güreş turnuvasına gidiyor. Her ülkeyi paylaştırmışlar, diyor ki: “O zaman da bizi eski bir otobüsle yakında bir köye gönderdiler. Bakın, 1969’da gittiğimiz köydeki okulda kapalı spor salonu ve kapalı yüzme havuzu...” Arkadaşlar yani spor altyapısı bunu gerektiriyor. Şu anda ülkemizin birçok olanakları var ama bunları çok planlı programlı kullanmak durumundayız. Artık, yapılan tüm okullarda spor salonları zorunlu olarak projeye dâhil edilmelidir Sayın Bakanım, edilmediği zaman biz başarıyı yakalama şansına sahip olamayız.

Birçok aile sevdiği spor dallarına çocuklarını yönlendiriyor. Geliri iyiyse, işte, yüzmedir, kayaktır, benzeri sporlara; gariban çocukların hepsinin hevesi Türkiye’de bir Metin Oktay olmak veyahut bir Arda Turan olmak gibi farklı şeylerde; köylerde de güreş. Ülkemizde Anadolu birçok sporun altyapısına sahip. Tokat gibi, Çorum gibi, Yozgat gibi, Samsun gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) - ...Kahramanmaraş gibi, Erzurum gibi, Ordu gibi illerde güreş altyapısı var.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiñç geçti)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, ek süre veriyorum.

Buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Eskiden köylerde düğünler olur, her düğünde de güreş yapılırdı. Bunu tabandaki çocuklara yeniden dönüp... Hiç değilse birazcık altyapı olması anlamında, Bakanlığın ayıracağı bir bütçeyle pilot illerde yapılacak spor dallarına cüzi bir bütçe ayrılması. Örneğin, köylerde düğün eden vilayete başvurduğunda ve “Ben gençler arasında güreş yapacağım.” dediğinde bir güreş yoluğu bazlı, o ailede teşvik edici bir şey konabilir. Yine, hepimizin bildiği gibi, millî bayramlarda geçerken yol kenarlarında gördüğümüz ya da ülkemizin muhtelif yerlerinde bulunan kamplarda imrendiğimiz, selamlarıyla dikkatimizi çeken o güzel giysili izcilik ne oldu Sayın Bakanım? Bu ülkenin böyle millî değerlerine bağlı, pırıl pırıl, Türkiye’nin her noktasından gelen çocukların kaynaştığı, izci arkadaşlığı yaşadığı, bir çadırı paylaştığı, birlikte eklemek yiyip soğan doğradıkları bir kadro vardı Türkiye’de ama bakın, bunun kısa, yok edilmişin hikâyesini de okuyorum: “25/8/2011 yılında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle Millî Eğitim Bakanlığı içinde bağımsız daire olan Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Daire Başkanlığını kapatıldı. Kapatıldıktan sonra Millî Eğitim bünyesinde bulunan 150 bin izci öğrenci ve 15 bin izci lideri öğretmen izciliği yapamaz duruma geldi. Bir yıl sonra, 14/8/2012 tarihinde dönemin Millî Eğitim Bakanı Ömer Dinçer ve Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç arasında imzalanan bir protokolle Millî Eğitim Bakanlığına bağlı İzcilik ve Gençlik Eğitim Tesisleri Spor Bakanlığına devredildi.” Millî Eğitim Bakanlığının izcileri göndereceği bir tesis yok. Millî Eğitim Bakanlığında 20 TL gibi cüzi

rakamlarla öğrenciler buralara gidiyor, hatta bazen ailelerin de katıldığı kamplar oluyordu. Millî Eğitim Bakanlığında Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı kapatılınca yerine yeni bir proje üretilmedi. Sayın Bakanım.

Bir de alandan bir örnek vereyim. Sadece 2011 yılında Ankara’da 500 okulda 15 ila 20 bin izci öğrenci eğitim almış. Etrafına bu elektriği verebilecek, arkadaşlığı, dostluğu, ülke sevdasını, cumhuriyet kuşakları olmayı verebilecek öğrenci şu anda yok. Gençlik ve Spor Bakanlığımın izcilik faaliyetlerini yürüttüğü Türkiye İzcilik Federasyonu Millî Eğitim Bakanlığından devraldığı tahminen 16 tesiste Türkiye İzcilik Federasyonunun kaç izcisi kamp yapıyor, çok merak ediyorum. Bu tesisler ne amaçlı kullanılıyor? İzcilik kulüplerinde izcilik yapan öğretmenler yasal haklarından yoksun oldu, ücretlerini de alamıyorlar, hak kayıpları var ama benim için onların alacağı ücretten çok, keşke bu ülkede her yıl 500 öğrenciye izcilik eğitimi verilse, Türk millî eğitiminin amacına uygun, Türkiye Cumhuriyeti’nin onurlu birer bireyleri olma noktasında ülkemizin Kars’ından Muğla’sına, Edirne’den Hakkâri’sine, Sinop’tan Mersin’ine kadar kaynaşıp dostluğa, arkadaşlığa, kardeşliğe, ulusal birliğimize, bütünlüğümüze katkı verebilseydik siyasi amaçlarımızdan uzak bir şekilde. Ben bunların dikkate alınacağını diliyorum ve umuyorum.

2017 Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinin spora yarasır, yakışır, şeffaf, denetlenebilir olma, bir sonraki yıl canımız sağ olursa eleştirilerden uzak kullanımı noktasında size ve ekibinize başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz.

Sayın Bektaşoğlu, buyurun.

Süreniz beş dakika.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, çok değerli bürokratlarımız; saygıyla selamlıyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığı benim en çok önem verdiğim, önemsedğim bakanlıklardan bir tanesi. Gençlik geleceğimizi temsil ediyor. Spor da hem reklam açısından çok önemli, bir de sağlıklı yaşamın en önemli etmenlerinden bir tanesi ama şunu paylaşmak isterim sizinle, son zamanlarda bilhassa okuyan gençliğimizi yakından ilgilendiren yurtlarla ilgili bir şeyler söylemek isterim.

Yurttaşlarımız, bilhassa öğrenci yakınları en çok, son zamanlarda bu barınma, konaklama şeklindeki taleplerini bizlere, hepimize iletiyor ve bunların bir an önce çözülmesini arzu ediyorlar. Özellikle kayıt dönemleri süresince bunun için yoğun mesai harcıyoruz, telefonlarımız hiç susmuyor. Yurt, misafirhane veya başka konaklama alanları içinde ona buna rica ediyor, minnet etmek zorunda kalıyoruz ama lafımızın çoğu geride kalıyor. Ben bir milletvekili olarak bir öğrencimizi bir yurda yerleştiremedim, hatta geçenlerde bunun bir mektubunu aldım, bunu sizinle paylaşmak isterim.

İlim Giresun’un Güce ilçesinde Mustafa Hezer isimli bir şahıs geçim durumunu yani gelir durumunu beyan etmiş resmî olarak, bir nüshasını da bana gönderdi. Gümüşhane’de 2 çocuğu okuyor üniversitede; birisi yüksek lisans yapıyor, diğeri de yüksekokulda okuyor. Aylık geliri tarımsal açıdan 233 lira. Tarım sigortasını kendisi ödüyor, 435 lira civarında. Çocuğu yurttan 429’uncu yedekte. Bunu Sayın Valimize söylemiştik, “Bir şeyler yaparım.” dedi ama maalesef, pek etkili olmadı herhâlde ve bu vatandaşımız çocuğunun birisini okuldan geri almak durumunda kaldı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, bu konuda iktidar partisi milletvekilleri bizim kadar sıkıntı çekmiyor. Yurt müdürlerinin ayrıcalıklı davrandıklarını ve taleplerini çeşitli yönlerle karşıladıklarını biliyoruz, bunu Sayın Bakanımız da biliyor, sanki onların biraz daha kontenjanı var gibi. Türkiye’de

üniversitelerde öğrenci sayısı hızla artarken yurt sayısı, maalesef, Sayın Bakanım, yerinde sayıyor. Devlet yurdu sayısı talebi karşılamada yeterli değil. Bakanlığımızın resmi kayıtlarına göre Ağustos 2016 yılında 650 yurtda 522 bin yatak kapasitemizin var olduğu söylendi. Özellikleri ve vakıfları da katarsak üniversite öğrencilerimizin üçte 1'ini bile devlet olarak barındıramıyoruz demektir. Şu tespiti dinlemenizi arz ederim. 15 Temmuzda hain darbe girişimine kalkışanların cemaat ve onlara bağlı vakıf yurtlarında veya abiler, ablalar gözetiminde evlerde barındırıldıklarını unutmamamız lazım. Bu tür örgütler neyi sağlıyor yani? İktidarın buna göz yumması yurt ihtiyacını karşılamak gibi bir politika geliştirememesinden olsa gerek. Sorun çözülmedikçe Gülen cemaati yerine başka bir cemaatin, tarikatin ya da vakfın yurtları barınmak için alternatifleri olacaktır diye düşünüyorum.

Şimdi, bizim partimizin seçim bildirgesinde en önemli vaatlerinden bir tanesi de yurt konusu, çok önem verdik çünkü gençlerimizi çok önemsiyoruz Sayın Bakan. 500 bin civarında bir yurt idealimiz vardı. Bunun mutlaka gerçekleşmesi lazımdı. Yurtlarımızın da normal klasik yurt anlamından daha ziyade apart tipi yurtlar... Çünkü, öğrencilerimizin bir kısmı yurda kaydolduktan sonra o yurdun klişeleşmiş yapısından çıkıp bir iki sene sonra eve taşınmayı daha uygun buluyorlar. Hâlbuki, yurtlarımız apart tipi, öğrencilerimizin barınmasına, orada konaklamasına, türlü faaliyetlerde bulunmasına sebebiyet verecek bir vasıfta olsa sanırım öğrencilerimiz günlerinin büyük bir kısmını orada geçirecek, kardeşlik, arkadaşlık, dostluk barış daha iyi olacaktır diye düşünüyorum.

Yurt ihtiyacı olan illerin başında mensubu olduğum ilim Giresun da gelmektedir Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bektaşoğlu, ek süre veriyorum.

Buyurun.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – 30 bin öğrencisi olan Giresun ilimizde barınan öğrenci sayısı 4,5-5 bin civarında. İl merkezindeki 11 bin öğrencinin 2 bini bile yurtda kalmıyor. Bu yoksul Anadolu çocuklarının aileleri bin bir güçlükte öğrenimlerini sağlıyor. Aylık 700-800 lirayı bulan yurt ücretleri özel yurtlarda onlara fazla geliyor. Onun için yurt bizim orada çok çok önemli.

Giresunlu olarak sizden yurt istiyoruz. Sayın Başbakan Yardımcınız değerli hemşehrimiz Nurettin Canikli... Siz de sanırım pazar günü gidecek misiniz Çotanak Arena Stadı'nın temel atma törenine?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Yarın o.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Peki, hayırlı olsun şimdiden.

Şimdi, Sayın Bakanım, SEKA arazisi bizim için çok önemli bir arazi. Karadeniz'de arazi altından daha kıymetli. Bakın, bir havaalanı yaptırдық, Ordulu hemşehrilerimle denize dolgu yaptırдық, toprağımız yoktu. Trabzon'a stat yapıldı, denizin ortasına yapıldı. Rize'ye havaalanı yapılacak, denize yapılacak. Onun için bu SEKA arazisi maalesef, TOKİ'ye tevcih edildi, TOKİ buraya bina yaptı ama binanın satışında başarılı olamadı, binalara pek talep gelmedi. Keşke burayı yurt olarak tanzim edip kullanabilseydiniz. Bu ilim için, Giresun için daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, anayasal bir hak olan öğrenim hakkı öğrencilerin barınmasını da kapsar. Bu acı tabloyu ortadan kaldırmanızı önemle rica ediyorum. Gerçekten yurdu çok önemsiyorum. Ben 1970'de üniversiteye girdim. O zaman 3 arkadaş kalıyorduk; arkadaşımızın birisi Türkiye'de sayılı zenginlerimizden, birisi çok tanınmış profesör. Fakirlikten dolayı kaldığımız evin ne camı vardı ne penceresi vardı ne de elektriği vardı. Bir yurtda kalmayı çok hayal etmişim ama o zaman İstanbul'da 2 yurt vardı; bir Site öğrenci yurdu vardı aşırı solcu, bir Kadırga Yurdu vardı, değişik gruptandı. Yurdumuz yoktu. Hep kaloriferli bir odada kalmayı çok arzu etmişim ama maalesef bir türlü onu başaramadım, olmadı. Bu vesileyle, ben yurda çok önem veriyorum.

Bizim Sayın Genel Müdürrümöze bir şeyler söylemek istiyorum: Biz de insanız, biz de Allah'ın kuluyuz, biz de bu memleketin milletvekilleriyyiz. Bizim de sizden taleplerimiz olabilir, zaman zaman bu taleplerimizi yerine getirirseniz bundan memnuniyet duyarız. Ben Bakanın da hemşehrisiyim, Bakan da benim hemşehrim. Buradan bize bir şeyler yaparsanız daha çok mutlu oluruz diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

Bir de Giresunspor'la ilgili...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Nurettin Bey'e havale ediyorum.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Öyle mi?

Peki, çok teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bektaşoğlu.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Metin Bey'in de önerilerini dikkate almanızı rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bir şey mi söyleyecektiniz Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, size söz hakkı tanıyacağım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Başka bir şey var. Benden ziyade hem annemin hem kayınvalidemin hemşehrisi.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Ben de ondan güç bularak onun için Sayın Genel Müdürrüme bir şeyler söyledim. Bu taleplerim yerine gelmezse Bakana arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bektaşoğlu.

Sayın Yedekci, buyurun.

Süreniz beş dakika.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Büyük ölümlere matem gerekmez, fikirlerine bağlılık gerekir.” diyen Yüce Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün yıl dönümünde bir kez daha saygı ve rahmetle anarak başlamak istiyorum konuşmama.

Şimdi, Sayın Bakanın bütçesinin AKP'nin oylarıyla kabul edileceği kesin. Bütçenin hayırlı uğurlu olmasını dilerim.

Öncelikle yurtlarla ilgili bir şey söylemek isterim eğer Sayın Bakan dinlerse. Yurtlarla ilgili kira ve yapım şeklinde ve satın alma şeklinde uygulamalarınız var. Burada bir optimum standardizasyona gidiliyor mu? Yapılarınızda nasıl bir sistem uyguluyorsunuz? Bir de tabii Gençlik ve Spor Bakanı olunca teknolojiye yakın olmasını bekliyoruz. Mesela, sürdürülebilir yapılar olması, karbon salınımı sıfır olan yapı olmasını, kendi enerjisini kendi üretebilen yapılar olması da beklentilerimizin içerisinde.

Ben ana başlıklarıyla söyleyeceğim çünkü zamanımız kısıtlı. Hazineden belediyeye devredilen alanlar var. Bakanlığınız bu konuda bunun imara açılmaması ve spor alanları yapılması konusunda bir çalışma yapacak mı? Benim şahsen sunduğum bir kanun teklifi var, okursanız belki faydalanabileceğiniz şeyler vardır.

Spor alanlarının inşaata açılmasıyla ilgili ciddi kaygılarımız var. Özellikle kent içinde daha önce spor yapılabilen alanlar vardı, şu anda onların hiçbirinin kalmadığı, insanların spor yapamadığı aşikâr. Ben kendimi örnek verebilirim: Şu anda İstanbul Milletvekiliyim. İstanbul'da spor yapılabilen alan yok. En azından ben kendi adıma, kendimin ve çocuklarımın spor yapabileceği hiçbir alanın olmadığını söyleyebilirim ancak belli kulüplere ya da yerlere üye olursak eğer çocuklarımız ve kendimiz spor yapabiliyoruz. Bakanlığınızın sağlamış olduğu herhangi bir imkânı yok.

Ali Sami Yen Stadı'yla ilgili de bir şey söylemek isterim. Ali Sami Yen Stadı gibi kaç tane alan var Bakanlığınız tarafından imara açılan? Ve başka daha küçük ebatta da olan, imara açılan hangi alanlar var? Benim bildiğim bir yer var mesela. Silivrikapı'da bir buz pisti yaptınız, şu anda boş, atıl yani devletin parası çarçur edilmiş durumda. Ayrıca, inşaatın yapıldığı yerde Sur bandına 50 metre yaklaşma sınırını ihlal eden yani aslında kanuna da aykırı bir yapılaşmadır.

Bunun dışında bir şey daha söylemek isterim: Mesela, Erzurum'da yapılan bir pist çöktü. Şimdiye kadar Bakanlığınıza ait kaç yapı çökmüştür? İnşaatlarınız ne durumdadır? Deprem güvenliğiniz var mıdır? İnsanlar orada herhangi bir müsabakada ölme, yaralanma ya da deprem anında hayatını kaybetme riskiyle karşı karşıya mıdır? Erzurum'daki stadın çökmesine sebep olan müteahhit firma Bakanlığınıza şu anda doğrudan ya da dolaylı inşaat yapmaya devam etmekte midir, başka hizmetler vermeye devam etmekte midir?

Şimdi, bir iki başka konuya da değinmek isterim: Şu anda ülkemizde -sizin de çok iyi bildiğinizi umuyorum- gençlerimiz ümitsiz ve yurt dışına çıkmak istiyorlar. Yurt dışında çok zor koşullarda yaşıyorlar, bir kısmı ekmek parasına muhtaç bir şekilde yaşıyor "Yeter ki bu ülkede kalmayayım, ayrılıyım." diye. Bu gençlerin ülkeye bağlılığını sağlamak, vatan sevgisini aşılacak için herhangi bir çalışmanız var mı? Tabii, burada bir yanlış anlaşılma olsun istemem. Bizim söylemek istediğimiz kindar ve dindar bir gençlik yetiştirmek değil, umutlu bir gelecek için, vatanını, milletini seven, kendine güvenen, vatanına güvenen, özgür düşünebilen, hoşgörülü, etkin, katılımcı, şeffaf, çalışkan gençlik yaratmak üzerine bir çalışmanız var mı diye soruyoruz. Soru yanlış anlaşılmasın.

Bir de güvenlik nedeniyle iptal edilen müsabakalar var. Bu müsabakalarla ilgili olarak sizin araya girip tekrar ülkemizde yapılmasını sağladığınız herhangi bir uluslararası müsabaka var mı? Ayrıca, ben uluslararası bir iki üniversitenin yaz okullarında da görev alan bir akademisyendim. Son zamanlarda, son iki üç yıldır bu yaz okulları iptal oldu. Bu yaz okullarının tekrar ülkemizde, özellikle İstanbul'da yapılmasıyla ilgili herhangi bir çalışmanız var mı?

Bir başka soru: Okullardaki beden eğitimi ve spor dersleri boş ders olarak algılanıyor.

Devam edeyim mi? Ben kendi sesimi duyuyorum.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Okullardaki beden eğitimi ve spor dersleri bile boş ders olarak geçerken insanlarımızı spora teşvik etmeyi nasıl düşünüyorsunuz, bu konuda nasıl bir teşvikiniz olacak? Gençlerimizi, çocuklarımızı nasıl özendirmeyi düşünüyorsunuz? Çocuklara spor bursu vermeyi düşünüyor musunuz? Yani yakın arkadaş, eş dost ondan bahsetmiyorum; gerçekten vatandaşa spor bursu vermeyi düşünüyor musunuz, bu konuda bir çalışmanız var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yedekçi, ek süre veriyorum.

Buyurun.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Dünyada gençler çok rahat ve isteyen herkesin kolayca ulaşır spor yapabilme imkânı varken bu kadar güzel bir ülkede, 3 yanı denizle çevrili bir ülkede yüzme bile yapılamıyor, bunun sizce sebebi nedir?

Bir başka konu, çok önemli bir konu: Teknoloji bağımlılığı gerçekten artarak devam ediyor. Bu konuda gerçekten dişe dokunur bir çalışmanız var mı?

Buradan şans oyunlarına geçmek isterim. İnsanlarımızı bir anlamda kumara teşvik eden bir çalışma olduğu kanaatindeyim. Bu şans oyunlarıyla ilgili ben bir başka yönüne değineceğim. Burada ciddi şaibeler söz konusu. Bir iki kişinin gizli kapaklı bu şans oyunlarıyla ilgili çalışmalar yaptığı şeklinde basına yansıyan şeyler var, bu konuda nasıl çalışmalarınız var? Bu konuyu ihbar kabul ettiniz mi?

Türkiye’de gençlikte fuhuş oranı son on üç yılda yüzde 790 artmış. Uyuşturucu kullanımı son on üç yılda yüzde 678 oranında artmış ve çocuklarda 10 yaşında uyuşturucu kullanımı var, okul önlerinde uyuşturucu satıldığı söyleniyor. Tabii, biz bu bilgileri basından alıyoruz çünkü Bakanlıktan doğrudan bilgi alamıyoruz. Siz de bilgi vermediğiniz için biz de bu bilgileri alamıyoruz. 4 kişiden, 4 gençten 1’isi antidepresan kullanıyor. Gençler gerçek anlamda umutsuz. Bu konuda gerçek anlamda bir çalışma istiyoruz. Hep gerçek diyorum çünkü inandırıcı bulmuyorum bu çalışmalarını.

İzmir’e dönmek istiyorum, statlar konusuna girmek istiyorum. İzmir’de statları siz yapmadığınız için belediyelerimiz yapmak zorunda kalıyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz? Ayrıca, İzmir’deki statların tamir, bakım ve onarımlarıyla ilgili de sizin bir çalışma yapmadığınız şeklinde duyularımız var. Yanıtlarınızı merak ediyorum.

YURTKUR’la ilgili de bir şey söylemek isterim: Yurt ihtiyaçlarını karşılayamadığınız kesin. İşte, bunları -defalarca söylendi- çeşitli cemaatlerin eline bıraktığımız, artık başka başka cemaatlerin eline bırakmaya çalıştığımız şeklinde de bazı duyularımız var ama YURTKUR’la ilgili bizim de ciddi sıkıntılarımız var. Mesela, ben İstanbul’da kendi seçim bölgemden insanları yurtlara kaydettirebilmek için Kredi ve Yurtlar Genel Müdürüne kendi adımla referans olmak zorunda kaldım. Bu arada, öğrencilerin hiçbirini tanımıyorum, buradan da açıkça söyleyeyim. Kız öğrenci açıkta kalmış, başka yola gitmesin diye kefil oldum. Engelliler için hiçbir çalışma yapmıyorsunuz. Engelli gençler için bir projeniz var mı, herhangi bir çalışma yapıyor musunuz? Amatör spor kulüplerini belediye başkanlarının eline niçin düşürdünüz, niçin sahip çıkmıyorsunuz?

Ben Malatyalıyım, Malatyaspor Stadı için de bir şey söylemek isterim. 2017 başında teslim edeceğinizi söylemişsiniz, şu anda stat 28 bin kişilik yapılmış. Hâlbuki, 32 bin kişilik yapsaydınız, UEFA standartlarına uygun olarak yapılacaktı. Stadı yapan müteahhit kaçtı gitti, bıraktı. Şimdi sağ olsun, araya bir bakan hemşehrimiz girdi de -yine hemşehrilik ilişkileri, yalnız bakın, ne bilimsel ne başka, herhangi bir şey yok, sadece hemşehrilik ilişkileriyle işler gidiyor- yeni müteahhit devreye girdi, 2017’de teslim edileceği söylenmiş. İnşaatla ilgili bir mimar olarak teknik sıkıntılar olduğu kanaatindeyim.

Kitapçığımızı okurken gözüme bir şey ilişti, onu da sizden öğrenmek isterim. Ben İstanbul’da hem ikinci bölge milletvekiliyim hem de ön seçimden gelen milletvekiliyim, her ilçeyi tek tek gezmiş bir kişiyim. Bir ilçe spor müdürlüğü ne iş yapar, çok bilmiyorum ama taşralarda spor müdürlüğünüz var mı? Mesela, ben Malatya Arapgirliyim, orada bir ilçede spor müdürlüğünüz var mı? Çok merak ediyorum, gerçekten kişisel merakım, bu ilçe spor müdürlükleri ne iş yapar? Bunların mümkünse aylık faaliyet raporları, yatırımları ve bütçeleri nelerdir? Oralar devletin arpalığı hâline mi getirildi? Merak ediyorum.

Şimdi, siz bana diyeceksiniz ki: “Hocam, sen o kadar soru sordun, biz hiçbirine cevap vermedik. Bunları burada niye soruyorsun?” Neden sorduğumu söylemek isterim: Nazım Hikmet’in dediği gibi, denizin olmadığı yerde insan bazen martı olmalı.

Hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Çaturoğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli Bakanım, Bakan Yardımcım, Müsteşarım, müsteşar yardımcılarım, değerli genel müdürlerim ve Bakanlığımızın kıymetli çalışanları; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızın yapmış olduğu güzel çalışmalardan dolayı Sayın Bakanımızın şahsında bütün Bakanlık çalışanlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Gerek Kredi ve Yurtlar Kurumumuzun gerekse Spor Genel Müdürlüğümüzün çok önemli çalışmaları var. Bunların teferruatı ve ayrıntılarına girmeye imkân yok gecenin bu saatinde, zaten siz bunları anlattınız.

Ben Zonguldak ili için Sayın Bakanım, sizden bir şey isteyeceğim. Şu anda Zonguldak’ımızda irili ufaklı projeler yürüyor ama Zonguldak merkezi için biz yeni bir stat istiyoruz. Zonguldak 600 bin nüfuslu; Zonguldak Kömürspor çok kadim taraftara sahip bir kulübümüz. Diğer illere yapıldığı gibi biz de kendi ilimize Sayın Bakanımızdan bu konuda yardımlarını talep ediyoruz. Ben tabii bu konuları araştırdım; yapılan statlar, bunların yapıldığı iller, buradaki nüfuslar ve takımların hangi ligde oynadıklarıyla ilgili geniş istatistiki bir çalışma yaptım. Bunu da burada anlatmama gerek yok, bunu zaten Bakanlık yetkilileri biliyor. Yeni bir yere yeni bir stat diyoruz.

Yaptığımız ve yapacağımız çalışmalardan dolayı sizlere tekrar teşekkür ediyoruz. 2017 bütçemizin hem size hem de ülkemize hayırlar getirmesini Cenab-ı Allah’tan temenni ediyoruz, sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çaturoğlu.

Sayın Taşcı, buyurun.

Süreniz on dakika.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, çok kıymetli Bakanlığımızın bürokratları ve değerli basın; hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

Bakanlığımızın bütçesiyle ilgili birkaç hususu sizlerle paylaşmak istiyorum. Öncelikle, Spor Bakanlığımızın kuruluşunda, daha doğrusu Bakanlığımız önceliğinde Gençlik Spor Genel Müdürlüğü olarak genel müdürlük bünyesinde hizmet vermekte iken, bundan dört beş yıl önce kurulan Bakanlığın hem fiziki anlamda hem idari yapılanması anlamında hem kariyer anlamında, uzmanlaşma anlamında çok hızlı bir şekilde kurumsal yapıya kavuştuğunu görüyoruz. Gerçekten, bu süreçte kurucu bakan ve o dönemin bürokratlarına ve bugüne kadar bu yapının... Kolay bir şey değil, insandan müteşekkil bir yapının kurumsallaşması bir zaman alıyor. Dolayısıyla, bence çok başarılı bir geçmişi olan Bakanlığımızın bugüne kadar hizmetlerinde emeği olanlara teşekkür ediyorum.

Bugün bütçesini görüştüğümüz Bakanlığımızın faaliyetlerini incelediğimizde, detaylara girmeden genel anlamda, aslında bürokrasiden gelen, kamuda uzun yıllar Ankara’da çalışmış bir arkadaşınız olarak şu hususların altını çizmek isterim: Gerçekten, Spor Bakanlığı, kurumu itibarıyla, kuruluşu itibarıyla genel müdürlüklerimizi tek tek incelediğimizde, hem kanundan gelen görev anlamında

hem de Türkiye'nin dört bir tarafında yapmış olduğu hizmetlerle aslında kendisini ifade etmekte de sanki biraz yetersiz kalıyor gibi geliyor. Tabii ki önereceğimiz hususlarla beraber... Dolayısıyla, Bakanlığımızın özellikle Parlamentoyla ilişkilerinde milletvekillerimize, özellikle bürokrasiye yabancı olan arkadaşlarımızın Bakanlığımıza daha fazla katkı sunmalarına imkân sağlayacak şekilde bu güzel hizmetleri daha fazla paylaşımları veya katkılarını almaları noktasında hizmetlere daha pozitif katkı sağlayacağını söylemek isterim.

Buradan öncelikle, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu Türkiye'nin her bir tarafındaki hizmetlere ilişkin bir iki hususu... Rakamlara baktığımız zaman, 81 ilde toplamda 229 adet hemen hemen ilçe ve ildeki gençlik merkezlerinin büyüklüğü ve standartları farklı olmakla beraber, gerçekten her büyük bir ilçede ve illerde bulunan bir merkez... Gerçekten bu bir devrimdir; bu marifet iltifata tabidir. Bunu düşünen, bu anlamda bütçe ayıran, bu bütçenin hızlı bir şekilde tamamlanmasına katkı sunan herkese öncelikle teşekkür etmeliyiz. Gerçekten, bir milletvekili olarak seçim bölgem ve memleketim olan Ordu'da ve diğer illerde gençlik merkezlerine gittiğimizde, bütün aktivitelerin içerisinde gençlerimize hizmet verdiğini görüyoruz. Gerçekten, o ildeki, o ilçedeki varoş dediğimiz veyahut da birtakım imkânlarla ulaşmada zorlanan insanlara acaba ulaşılabilir mi? Buna ilişkin de gerçekten Bakanlığımız daha ciddi bir tarama yaparak, orada özellikle ihtiyaç sahibi ve kabiliyeti ve kapasitesi olan insanların ülkemize nitelikli bir insan olarak kazandırılmasına çok güzel hizmet verecektir. Bu anlamda, gayretli çalışmalardan dolayı teşekkür ediyoruz. Dolayısıyla, her bölgeye, kırsala, köylere bu hizmetleri ulaştırma anlamında da bundan sonraki hedeflerimizin bu şekilde büyütülmesi gerektiğini... Mesela, mobil gençlik merkezleri kurulabilir mi acaba? Buna ilişkin çalışma yapılırsa nasıl olur? Çok Kıymetli Bakanımızla ve değerli bürokratlarımızla farklı bir düşünce, bir göz, bir bakışla bunları paylaşmak isterim.

Yine, Türkiye'nin her bir tarafına baktığımızda, Spor Bakanlığımızın gençlerle, gençlikle ilgili her bir genel müdürlüğümüzün ayrı görev alanını konuşuyoruz ama özellikle belediyelerimizin de bu anlamda Bakanlıkla beraber aynı nitelikte işler yapmaya çalıştığını görüyoruz. Acaba, bu anlamda Spor Bakanlığımız, Türkiye'nin tüm bu idari yapısı içerisindeki bu gençlerle ilgili sportif faaliyetlerde ve gençlerin donanımlı yetişmesine ilişkin bu faaliyetlerinin koordinasyonunda bir üst çatı olarak görev alabilir mi? Buna ilişkin bir üst kurul falan önermeyeceğim ama zaten kuruluşu itibarıyla bu Bakanlığımızın bu ihtiyacı gidermede oldukça yetkileri ve kabiliyetleri var. Dolayısıyla, yaşamaya ilişkin bir görev düşerse, buna ilişkin gerçekten biz de katkı vermek isteriz çünkü Bakanlık bu anlamda uzmanlaşıyor, kariyer sahibi insanların bu merkezlere talip olduğunu, çok severek yaptıklarını ve Bakanlığımızın da bu insanların nitelik anlamında geliştirilmesi noktasında ciddi bir kaynak harcadığını ve emek harcadığını görüyoruz. Belediyelerimiz de bir sürü iş alanında mücadele verirken, bu anlamdaki yaptığı faaliyetlerinin de aynı nitelikte olması noktasında Bakanlığımızın bu anlamda sorumluluğu üzerine almasında fayda olacaktır diye düşünüyorum.

Yine, muhatapı genç olan ve gençlik olan bir Bakanlığın girmedeği ev, konuşulmadığı bir mekân ve paydaşı olmadığı hiçbir kimse yoktur. Dolayısıyla, evet yani dünyada da gençlik işsizlik rakamları ortada, Türkiye'de de ortada. Dolayısıyla, gençler işsizlikle ilgili hem de bu çağımızda ciddi bir mücadele veriyorlar. Her gittiğimiz yerde bu taleplerle karşılaşılıyor. Dolayısıyla, gençlerimizin bu enerjisini hem dağıtacak hem de bunların istihdamına yönelik olarak hayatta daha güçlü tutunmalarını sağlayacak öncülüğü, bu anlamda ortak paydaşlığını Bakanlığımızın KOSGEB'le, Sanayi Bakanlığıyla, İŞKUR'la bu ihtiyaca cevap vermek üzere artırmasını, sıklaştırmasını öneriyorum.

Yine, Bakanlığımızın gerçekten tanınmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu Bakanlık iyi bilen birisi olarak, bürokraside de uzun yıllar Bakanlıkla özellikle ortak paydada çalışmış birisi olarak söylüyorum. 3 federasyonda görev yapmış, yönetim kurulu üyeliği, denetim kurulu başkanlığı, disiplin kurulu başkanlığı gibi görevler yapmış birisi olarak konuşuyorum. Spor Bakanlığında çalışan bir kişi gibi kendimi ifade edebilirim.

Projeler Koordinasyon Genel Müdürlüğümüz var, gerçekten çok nitelikli uzmanlarımız var, orada yöneticilerimiz var. Bu Bakanlığımızın, bu Genel Müdürlüğümüzün bu faaliyetlerine baktığımız zaman STK'ların gençlik projelerini destekleyen bir Genel Müdürlüğün bu projelerine ilişkin önerilerim olacaktır. Bu projelerin kırsal alanda yaşayan, şehirlerdeki dezavantajlı gençlere yönelik de projelerle güçlendirilmesinin altının çizilmesi gerektiğini düşünenlerdenim.

Yine, Bakanlığımızın yürüttüğü projelere baktığımız zaman bu projelerin genelde bir yıl süreli olduğunu görüyoruz. Acaba, kuramın sürdürülebilirliği açısından uzun süreli ve büyük projeleri destekleyici bir hâle büründürülmesi iyi olmaz mı? Gayet iyi olur diye düşünüyorum. Dolayısıyla, bir yıllık proje yerine, uzun vadeli bir projenin hayata geçmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Spor Toto teşkilatı olarak burada değerlendirmeler yapıldı. Spor Toto'nun kuruluşuna baktığımız zaman, evet, bu teşkilatla ilgili herkes bir şeyler söyleyebilir. 1960 yılında kurulan bu teşkilatımızın bugün itibarıyla operasyonları özelleştirilmiş şekilde faaliyet gösterdiğini, denetim ve yatırım fonksiyonlarının daha ağırlıklı olduğunu görüyoruz. Burada çok fazla tartışılan konulardan bir tanesi olan bayilik taleplerine de baktığımızda, bu bağımlılığı önlemek amacıyla bu teşkilatın bu anlamda çok mesafeli durduğunu görüyoruz. 18 yaş altının oynaması zaten yasak ama buna rağmen oynatan bayilerle ilgili işlem tesis edildiğini görüyoruz, aldığımız bilgiler bu yönde ve yaptırımlar uygulanıyor.

Uyuşturucu bağımlılığını engellemeye yönelik faaliyetlerin çok açık bir şekilde desteklendiğini, bu konuda da Sayın Bakanın ciddi anlamda mücadele verdiğini, aksi ifadelerin de bir haksızlık olacağını buradan dile getirmek isterim. Bu hassasiyetine de buradan teşekkür ediyorum.

Evet, 3 federasyonda görev yaptığımı ifade ettim. Futbol Federasyonu hariç, diğer federasyonlarımızın bütçelerinin genel bütçeden destek aldığını, bunların ciddi anlamda kamu kaynağı kullandığını ve bu kaynakların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Taşçı.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan, toparlayayım.

Bu federasyonlarımızın kaynakları ve yönetiminin, yine federasyon bünyesi içerisinde denetiminin yapıldığını söylemem gerekiyor. Burada şuna dikkat etmek lazım: Bu federasyonlarımızın yönetim kurullarının seçiminden denetimine kadar daha fazla hassasiyet göstermek lazım. Seçimdeki arkadaşlarımızın da ödevlerini yapma noktasında... Çünkü federasyonlarda insanlar yönetime ve denetime giriyorlar, bir girdikten sonra da sorumluluk anlamında -biraz da kişiler tabii vicdanıyla baş başa- bunu biraz daha motive etmek lazım, herkesin katkısını. Çünkü biz ülke olarak çok büyük bir nüfusa sahibiz ve gerçekten olimpiyatlardaki başarımızı, rakamları artırma ihtiyacımız olduğu aşikâr. Türkiye'nin her tarafında, her yönlü sporun gelişmesine ilişkin oldukça imkânı olan ve federasyon itibarıyla değişik adlar altında, federasyon sayısı itibarıyla ciddi anlamda -60'a yakın- federasyonu olan bir ülkenin oldukça iyi düşünülmüş, özerk federasyon yapısının daha aktif hâlde çalıştırılması konusunda bize de görev düşüyor diye düşünüyorum.

Yine, burada, en son bu federasyon seçimlerinde takip ettiğim kadarıyla -çok fazla katılamamakla beraber- maalesef, yine bir dedikoduyla “İnsanlar FETÖ bağlantılı” şeklinde iddialar dile getiriliyor. Oysa, bu konularda bu iddiaların kararını verecek olan mercilerin yeri ve usulleri belli olmasına rağmen, bunları dile getirmek veyahut da bu anlamda bu ortamlarda bunlara da dikkat etmek lazım. Dedikodu yerine... Mesela, doping mevzuu. Özellikle bu çok fazla dile getirilen bir husustur ama bizim hem önceki bakanlarımızın hem bugünkü Bakanımızın dopingle ilgili sıfır tolerans ilkelerini -ben yakinen bilen birisi olarak- benimseyen, ülke anlamında sıfır toleransı benimsemiş, ülke sporunda... Aynı zamanda da Sayın Bakanımızın WADA’da yani Dünya Doping Mücadele Ajansında Yönetim Kurulu üyesi olduğunu biliyorum. Bundan dolayı da görevinde başarılar diliyorum.

Yine, rakamlara baktığımız zaman, futbol sahalarındaki oranlar ve gelinen hedefler rakamlarla zaten bize sunuldu.

Tekrar bu bütçemizin hayırlara vesile olmasını dilerken bir milletvekili arkadaşımızın akşam, burada bürokrasideki arkadaşlarımıza sarf ettiği sözlere bir milletvekili olarak itiraz ettiğimi, çok şık bulmadığımı...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Taşçı.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Bunu da ifade etmek istiyorum.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Biz burada dedikodu yapmıyoruz. Söylediklerimiz...

BAŞKAN – Sayın Baydar...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Bir vali yardımcısı -anlattık burada- bir federasyon başkanı tarafından götürülüyor ve adam Ukrayna’ya iltica ediyor.

BAŞKAN – Sayın Baydar, lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Burada böyle bir üslup yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Burada konuşulacak konu değil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bakanlık burada...

BAŞKAN – Sayın İrgil... Sayın Cora...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Niye konuşulmayacakmış?

SALİH CORA (Trabzon) – Bu Plan ve Bütçe Komisyonu konusu değil.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Ya, her yerde FETÖ’yü konuşuyorsunuz da burada niye konuşmuyorsunuz kardeşim?

BAŞKAN – Sayın Baydar, lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Burada olmayan kişileri töhmet altında bırakma.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Her yerde konuşuyorsunuz, burada da konuşacağız FETÖ’yü.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – FETÖ’yle mücadeleyi her yerde yapacağız.

HAMZA DAĞ (İzmir) – FETÖ’yü konuşmakta sorun yok.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Nerede konuşacağız?

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Burada konuşma hakkı olmayan bürokrat arkadaşlarımızla ilgili bunları söylememiz gerekiyor.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Burada Bakanlık, cevap versin.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Ya, ben soruşturma yapsın diye söylüyorum, yoksa bir şey sonra “Yok bir şey.” diye söylesin.

BAŞKAN – Sayın İrgil, söz hakkı sizin, süreniz beş dakika.

Buyurun.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Empati yaparsanız...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Buyurun Sayın İrgil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın Bakan, değerli hazırım; öncelikle gecenin bu ilerleyen saatinde hepimize iyi akşamlar, artık iyi sabahlar diliyorum.

Sayın Bakan, benim zaman darlığı nedeniyle eleştiriden ziyade -zaten arkadaşlarımız birçok konuya değindiler- Kredi ve Yurtlar konusunda birkaç sorum olacak size. Bir tanesi; bu kapanan üniversite öğrencilerinin -daha önce de sormuştum, bugün tutanaklara geçmesi açısından da tekrar soruyorum- biliyorsunuz kayıt işlemleri geç bitti. Yani, onların elinde olan bir şey değil bu. Devlet yani ÖSYM ve YÖK sonuçları geç açıklayınca doğal olarak bu çocukların kayıtları ekime, kasıma kaldı yani şu günlerde hâlâ kaydoluyorlar. Bu çocukların birçoğu yurt bulamadılar ve bunlara ek yurt da açmadınız. Aslında, bu konuda biraz daha Bakanlığın empati yapmasını rica ediyoruz.

İkincisi: Bazı öğrencilerin KYK bursları kesildi. Bazılarına 400 lira yatırıldı, bazılarına 800 lira. Aynı sınıfta, aynı yılda, aynı bölümde okuyan öğrencilerin bir bölümü 400 lira, bir bölümü 800 lira aldı, hatta 4'üncü sınıf diye bursu kesilen birçok öğrenci var ve çok zor durumdadır. Şimdi, kapatılan okulu beş yılken, bu çocukların yeni yerleştirildikleri ve bize göre bir anlamda sürgün edildikleri veya zorlandıkları yeni okulların süreleri dört yıl diye burs ve kredilerini kestiniz çünkü sisteminiz öyle yani bilgisayar sistemine girince çocuk otomatikman etiketliyor, eğer karşıdaki bürokrat ve memur bir empati yapmıyorsa, bu çocukları diğerlerinden ayıramıyorsa doğal olarak burs ve kredisini kesiyor. Ama, bu nedenle okulunu bırakan, eğitimi bırakan insanlar var, özellikle kız öğrenciler okulu bırakıyorlar. Bu konuda biraz daha hassasiyet ve onlara biraz özel ayrıcalık rica ediyoruz, bu tutarsızlıkların giderilmesini rica ediyoruz.

Ayrıca, bürokratlarınız, daha doğrusu memurlarınız, bu arama servislerindeki her öğrenciye farklı yanıt veriyorlar; ya konuyu bilmiyorlar, ya savuşturuyorlar. İletişimsizlik ciddi bir sorun.

Bir de üstünü arayan çocukları azarlayanlar var. İşte “BİMER’e yazın.” deyip, çaresizlik içinde bu çocukları başlarından savanlar var.

Bu aynı şey, bu empati meselesi yani gençlerle ilgilenen “Gençlik Bakanlığı” dediğimiz bu Bakanlığın, seçtiği bürokratların -yani buradaki arkadaşlarımı kastetmiyorum- yönetici olarak yurtların başına koyduğu, okullarının, spor kulüplerinin başına koyduğu insanların biraz sabırlı, biraz gençlikten anlayan, biraz insan, biraz şefkatli -yani baba şefkatinden öte bir şey- daha sabırlı bir insan olması gerekiyor. Bunların çoğu asabi, gergin ve çocukları devamlı azarlayan, haşlayan tipler. Bu konuda seçicilikte, bilmiyorum, bu insanlara psikolojik bir test uyguluyor musunuz ama vallahi, uygulamıyorsanız uygulayın çünkü herkesi, her şeyden, sorgudan geçiriyorsunuz, her türlü mülakati yapıyorsunuz, bu adamları buralara nasıl buluyorsunuz, ben de onu anlamıyorum.

Onun dışında, yine tutanaklara geçmesi açısından -dün gerçi sizden bir yanıt almıştım, kişisel bir yanıt ama- temmuz, ağustos ayında yani biliyorsunuz, okullar kapatılınca teknik olarak temmuz, ağustosta bu çocuklar öğrenci olarak görünmediler ve kredilerini vermediniz. Şimdi onlar tekrar öğrenci oldu. Tamam, vermediniz yani yatmadı. Şimdi, temmuz, ağustos ayında yatmayan ve şimdiye kadar yatmayan krediler ne zaman yatacak? Bu konuda net bir cevap alırsam, çok memnun olurum.

Şimdi bir soru soracağım ama bunu da lütfen, siyasi algılamayın, samimiyetinize binaen gerçekten bu yurt sorununa da dikkat çekmek için soruyorum bunu ve samimiyetle de teknik bir sorudur. Yani şu Beştepe’de yapılan sarayın maliyetiyle 100 odalı kaç tane öğrenci yurdu yapılabilirdi? Yani hakikaten merak ediyoruz, maliyet olarak da merak ediyoruz. Belki oradan da maliyetini çıkarırız diye bir düşüncemiz var.

Onun dışında... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ya, arkadaşlar, öğrenmek istiyoruz. 100 odalı kaç yurt yapılırdı?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ne alakası var?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Kardeşim, öğrenmek istiyoruz. Ya, bir şey söyleyeceğim, bu kadar itiraz edeceğinize, cevap verin, bitsin.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Cevap verilecek bir şey değil ki.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın İrgil, devam edin.

SALİH CORA (Trabzon) – İş Bankası...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sen de var ya... Bir şey söyleyeceğim, aradan elli yıl geçti, dağdaki çoban duydu, sen hâlâ duymamışsın. Cumhuriyet Halk Partisi İş Bankasından para almıyor kardeşim. Hâlâ mı bu noktadasın? Bir geç be artık onu!

SALİH CORA (Trabzon) – Ne kadar ödüyor?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Şimdi, spor konusunda...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Cevap verilecek soru dahi değil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Tamam kardeşim, sana mı soruyorum, Bakana soruyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Konuşacak bir şey bile değil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) - Size sormuyorum Beyefendi, Bakana soruyorum. Şimdi, arkadaşlar, spor konusunda da...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ben de iktidar milletvekiliyim.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, arkadaşım, niye Beştepe konusunda bu kadar hassassınız? Ben Bakana soruyorum, cevap verir, vermez.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Hassasız ya, bunun kadar normal bir şey yok, hassasız.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Niye hassassın canım?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Hassasız tabii ya.

CEYHUN İRGİL (Bursa) - Ya, Spor Bakanlığının yeni yaptığı...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sen İş Bankası konusunda ne kadar hassassan, ben de o kadar hassasım.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Tamam kardeşim, Bursa Stadı’na harcadığınız parayla kaç tane öğrenci yurdu yapılırdı? Aşağı yukarı öyle bir şey bu yani daha çok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İrgil, ek süre veriyorum.

Buyurun.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ne süresi ya? Çoğu kavgayla geçti.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sen merak etme, orası da yapılır.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, arkadaşım, barak Bakan cevap versin, siz niye cevap veriyorsunuz ya?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – 2002’den beri Türkiye’de yapılan yurtların sayısına bak, anlarsın.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Arkadaşlar, spor konusunda fazla...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Başka bir soru sormana gerek yok.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, arkadaşım, bu kadar, bu nedir ya?

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, lütfen.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, kardeşim, bu nedir, bu?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın İrgil, siz konuşmanıza devam edin.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bu saray konusundaki hassasiyetiniz...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Karşılaştırmayı öyle yap.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, size ne? Ben istediğimi...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Bizim liderimiz ya, anlamadınız mı hâlâ?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Tamam kardeşim, sizin lideriniz...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Bizim liderimiz! O bizim kırmızı çizgimiz.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – E tamam. Kardeşim, sana ben liderinden bahsetmiyorum; ben liderden bahsetmiyorum, binadan bahsediyorum, binayı soruyorum kardeşim.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Amacınız o değil ki.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Hayır, Başbakanlık binası olarak yapıldı.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – İzin vermeyeceğiz...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Başbakanlık binası olarak yapıldı.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – İzin vermeyeceğiz...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Başbakanlık binası olarak yapıldı, ben de binanın maliyetini soruyorum. Bu kadar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, spor konusunda da... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Güzel kardeşim, cevap verme o zaman, bitsin gitsin.

BAŞKAN – Sayın İrgil, siz devam edin.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Ama biraz...

BAŞKAN - Sayın Taşçı, lütfen.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Spor konusunda da bir tek şey söyleyeceğim, çok fazla eleştiri getirilebilir, getirdiler de. Ben sadece şunu söyleyeceğim gecenin ileri saatinde: Yani spor konusunda son on dört yılda yapılanların özeti aslında raporun içinde var. Mesela, engelli sporcularımızın, işitme, görme veya diğer engelli sporcularımızın aldığı madalyaların toplamı 195 altın; engelsiz sporcularımızın atletizm dalında aldığı toplam madalya sayısı 26. Yani diğerlerinin detaylara girebilirim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Ondan önce...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, kardeşim, bırak, soruya o cevap versin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyin lütfen ya! Lütfen arkadaşlar...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ben karşılaştırıyorum, siz yapın. Yani bu, dünyada, Spor Bakanlığı olarak engelli sporcuların engelsiz sporcuları geçtiği nadir ülkelerden biri, onu söylemeye çalışıyorum. Bitti. Sen cevap ver. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Tamam, bravo, işte ona cevap ver.

İkincisi: Daha da ilginç şeylerden bir tanesi, bence Spor Bakanlığı şu rakamları tersine çevirirse -bunlar için değil, yeni söyleyeceğim iki rakam için- gelecekte daha az eleştiri alacaktır. Örneğin, boks ve karate gibi... Yani boksla uğraşanlar ve buna gönül verenler lütfen beni affetsin ama ben boksu bir spor olarak görmüyorum, bu benim şahsi fikrim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sen hiçbir şeyi doğru dürüst görmediğin için...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ya, kardeşim, benim şahsi fikrim. Bana göre, dayak temelli iki mesele yani. Özü bu. Yani dayak temelli, dayat atmaya dönük bu iki spor da aldığımız madalya sayısı, altın 116 tane, satrançta -benim spor gördüğüm şey bu- aldığımız altın madalya sayısı 3 tane. Bunu tersine çevirdiğiniz gün, Spor Bakanlığında, bu ülkede birçok işler yoluna girecektir.

Sen şimdi boks ile satranççı mı karşılaştırıyorsun yani? (AK PARTİ sıralarından “Güreş, güreş” sesi) Güreşten cevap vermedim, o ata sporu.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Saygıdan bahsediyorsun, boks yapan sporculara karşı...

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bak, ben söyledim, saygısızlık...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sen sevmeyebilirsin ama o sporu yapan arkadaşlar var.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bak, söyledim ben. Bak, dedim, Gönül verenler beni affetsin, şahsi fikrim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Spor yapan insanlara karşı saygılı olun.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bak güzel kardeşim, gönül verenler beni affetsin, benim şahsi fikrim dedim ya.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Seni affetmezler böyle konuşursan.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Kardeşim, benim şahsi fikrim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Benim şahsi fikrim budur.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, sağ olun.

BAŞKAN – Lütfen ya...

Sayın İrgil, lütfen, devam edin.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Yok ama senin adamların...

BAŞKAN – Bu ifade, hoş bir ifade değil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Kim, hangi?

BAŞKAN – “Senin adamların.” ifadesi hoş bir ifade değil.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Pardon, sizin partinizin...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Biz Başkanın adamlarıyız, işte o kadar.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

Teşekkür ediyoruz Sayın İrgil. (AK PARTİ sıralarından “Sen kimin adamısın?” sesi)

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Mustafa Kemal’in adamıyım. (AK PARTİ sıralarından “Ooo” sesleri)

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Sayın Başkan, Sayın Divan, burada iktidar partisi milletvekillerinden, Bakan hariç, 20-21 milletvekili var. Doğal olarak muhalefet partisi milletvekilleri tabii ki burada görüşlerini özgürce söyleyecekler. Önümüzde buton var. 20 milletvekili arkadaşımızın her biriniz de iktidar partisi milletvekilleri olarak butona basıp söz alıp burada muhalefet partisi milletvekillerinin söylemiş oldukları her şeye çok rahat cevap verebilirsiniz ama bu yapılan müdahalenin çok doğru ve Ergün arkadaşımızın söylediği gibi, şık bir davranış olmadığını da altını çizmek isterim.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Senden öğrendik. Her zaman yapıyorsun, aynı şekilde müdahale ediyorsun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ediyorum yani bu...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bunu en çok sen yapıyorsun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Buradaki bu toplantının...

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bayburt’la ilgili neler söyledin?

MUSA ÇAM (İzmir) – Söyledik.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Butona basmadan neler söyledin?

MUSA ÇAM (İzmir) – Yani, Bayburt’a hizmetin gelmesi için elimizden gelen bütün çabayı ve katkıyı veriyoruz yani Kars da dâhil olmak üzere, Patnos dâhil olmak üzere her türlü katkıyı veriyoruz yani. Daha ne yapalım yani!

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Allah razı olsun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Dün Ulaştırma Bakanlığının bütün bütçesini iktidar partisi milletvekilleri aldınız arkadaşlar. Daha ne yapalım yani.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanla birlikte biz, 12 Haziran 2011 yılında 24’üncü Dönem milletvekili olarak seçildik ve Parlamente’ye geldik. Geldiğimizde, yine aynı soyadından Suat Kılıç’ın Gençlik ve Spor Bakanı olduğu bir dönemdi, Sayın Suat Kılıç’la biz 2011

yılı bütçesini, 2012 yılı bütçesini ve 2013 yılı bütçesini burada birlikte yaptık. Sonra Sayın Bakan, 25 Aralık 2013 yılında da Gençlik ve Spor Bakanı olarak geldi, atandı, biz de kendisine başarılar diledik ama biz 2013 yılı bütçesini Sayın Suat Kılıç'la birlikte yaptık.

Sayın Bakanla 2014 yılı bütçesini, 2015 yılı bütçesini ve 2015 yılının ekim ayında yapmamız gereken bütçeyi seçimler nedeniyle yapamadık, bu yıl şubat ayında yine birlikte gerçekleştirdik ama samimi olarak söylüyorum, 6 bütçede ben buradaydım, bu 6'ncı bütçem benim de. Hayatımda gördüğüm en kötü hazırlanmış bir bütçe kitapçığıyla karşı karşıyayız.

Sayın Bakana öneriyorum, kendisinin daha önceki 2 bütçesini ve Sayın Suat Kılıç'ın üç yıllık bütçesini lütfen alıp incelesin ve orada hangi verilerin ve hangi kronolojik sırada dizildiğini çok iyi görecektir. Bir fotokopi gibi yapılmış ve önümüze getirilmiş arkadaşlar. Bu, Gençlik ve Spor Bakanlığının on üç yıllık bütçesine hiç yakışmadı arkadaşlar. Bunu söylemek benim tarihsel görevimdir.

Burada şu kitapçığın içerisinde baştan sona kadar yapılmış olan kulüp etkinlikleri, şunlar, bunlar, her şey her şey var. Hiç itirazım yok ama şu kitapçıkta, şu faaliyet raporlarını bildiren ve Sayın Bakanın konuşmasının olduğu bu broşürün içerisinde arkadaşlar... Broşür demek durumunda kalıyorum, bir küçümsemek, şey yapmak açısından değil. Bugün, cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 78'inci yılı. Sayın Bakan da konuşmasının girişinde bu konudaki telini de belirtti. Şu gördüğünüz kitap da Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesi. Burada sadece 18'inci sayfasında Gençlik Haftası nedeniyle Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası, 15-19 2016 tarihlerinde arasına 81 ilde yaptığının ötesinde, cumhuriyet ve Mustafa Kemal Atatürk'le ilgili bir tek cümle, bir tek kelime yok arkadaşlar. Biz Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz, cumhuriyeti konuşuyoruz. Atatürk'ün gençlikle ilgili, sporla ilgili söylemiş olduğu onlarca söz var. Bir teki burada yer almaz mı? O kadar etkinlikler yapılmış, Osmanlıcadan, Arapçadan, Farsçadan, Kur'an-ı Kerim'den, şundan bundan, bir çok kulüpten onlarca etkinlik sayılmış, onlarca kulüpten bahsedilmiş. Bir tek kez cumhuriyetle ilgili, Mustafa Kemal Atatürk'le ilgili bir tek şey koyulmaz mı arkadaşlar oraya ya, koyulmaz mı? Ama koyulmaz. Neden? Çünkü Gençlik ve Spor Bakanının cumhuriyeti ve Mustafa Kemal'i unutturmak, silmek gibi bir düşüncesi mi var? Eğer ailesini tanımasam, dedesi rahmetli İlyas Kılıç'ı tanımasam o zaman derim çünkü ben dedesi rahmetli İlyas Kılıç'la siyaset yapmış bir adamım. Benim partimin parlamenterliğini ve benim partimin en üst organında görev yapan birisi. Eğer onu tanımasam, bilmesem "Sayın Bakan Akif Çağatay Kılıç budur." diyebilirim ama diyemiyorum.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Ne diyorsun?

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama, bunları söylemek de benim görevimdir arkadaşlar, bunları da söylemek bizim görevimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütün bunların içerisinde geçtikten sonra, şimdi bizim çocuklarımızla ilgili önemli şeyler var. Küçük yaştaki yetenekli çocukları seçebilecek, sistemli, profesyonel bir altyapı yok. Sporcu seçimleri de dünya standartlarına uygun yapılmıyor. Yapılan bir araştırmaya göre, 2014'te Türkiye'de spor salonu bulunan okulların oranı yüzde 8,4; kütüphanesi olan okulların oranı ise yüzde 39. Bu oranların 2019'a kadar spor salonu için yüzde 10, kütüphane için yüzde 50'ye çıkarılmasının amaçlandığı vurgulanıyor. Araştırmaya göre, 4'üncü sınıfların yüzde 34'ü, 5'inci sınıfların yüzde 40'ı, 7'nci sınıfların yüzde 29'u okulunda rahatça kullanabileceği bir spor salonu bulunduğunu söylüyor. Çocukların yüzde 54'ü de okulunda rahatça kullanabilen bir kütüphane olduğunu belirtiyor. Yani, çocuklar spor yapacak ya da okuyacak alanlar bulamıyorlar. Bu nedenle de sporcu yetiştirmek için devlet bir politika belirlemeli ve birlikte hareket edilmelidir. Tabii ki bütün bu faaliyetler, bütün bu kulüpler, bütün bunlar yapılmalı ama spor yapabilecek alanlar yok.

Yüz binlerce çocuk Türkiye'nin seçkin liselerine, üniversitelerine girmek için yarışıyor. Eğitim ve öğretim kurumlarının asgari bir başarıyı elde etmek kaydıyla, Türkiye çapında ilk 20'ye giren herkesi devlet bursuyla kabul ettiğini düşünün. En azından binlerce sporcu dersanelerde değil, pistlerde, yüzme havuzlarında, boks, güreş, halter salonlarında delice bir yarışa başladılar. Üniversitede özel veya devlet bursuyla okuyacağını, böylece ailelerine yük olmayacaklarını gören gençler fırsatı değerlendirebilirlerdi.

Dünyanın sayılı üniversiteleri, öğrenciyi okullarına kabul ederken sadece bir önceki eğitim dönemindeki başarıya bakmaz. Sportif bir dalda derece almış, eğitim sürecinde çalışmış ve sosyal faaliyetlerde bulunmuş öğrenciyi tercih eder çünkü sosyal zekâsı gelişmiş, sorumluluk almış, sağlıklı bir bedene sahip olacak nitelikte spor yapmış bir gencin, kendi okullarını uzun yıllar başarıyla temsil edeceğini bilir. Eğitimde eşitliğin anlamı, fakir ailelerin çocuklarının da başarılı bir eğitim öğretim olanağına sahip olmasıdır. Yirmi dört yıl sonra halterde tek bir madalya bile kazanamamızın, diğer branşlarda da başarısızlığımızın nedeni altyapı ve teşvik noksanlığımızdır.

Böyle olunca da, futbol sektörüne yapılan yatırımlar ve kazanılan milyon eurolardan söz etmek gerekiyor. Hepiniz duymuşuzdur, Euro 2016'da mücadele eden takımların teknik direktörlerinin maaşları açıklandı. Türkiye Futbol Direktörü 3,5 milyon euroyla en çok kazanan 3'üncü isim oldu. Kimsenin parasında, aldığı parada, maaşında gözümüz yok. 3,5 milyon euro... Millî gelire oranla bakarsak da bu antrenör de dünyanın en yüksek ücretini alıyor. Elbette geri plandaki ilişkiler ağını da biliyoruz. Başarı olmadan dağıtılan primler de bu işin çabası.

Bu durumun önemli bir nedeni ise her alanı tahakküm altına almaya çalışmanızdır. ABD seçimlerini konuştuğumuz bu günlerde, ülkemizde de bir garip seçimden -yani seçim demek mümkün değil tabii-sandık üzerine koyduğunuz ipotekten bahsetmek gerekir.

Yıl 2016, bu yıl, Türkiye Basketbol Federasyonu seçime gidiyor. Mevcut başkan Harun Erdenay. Seçimlerde başkanlığa adaylığını koyan ilk isim ise Cumhurbaşkanı Başdanışmanlarından Hidayet Türkoğlu ve 26 Ekimde yapılan seçim için herhangi bir gazetecinin yorum yapmasına fırsat tanımadan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dediği ve hepimizin de iliklerine kadar hissettiği "Demokrasi sandıktır." sözleri de henüz aklımızdayken ve unutmamışken bir saray darbesiyle karşılaşyoruz. Hayatın her alanına müdahale etme çabanız ve farklılıklara karşı tahammülsüzlüğünüz nedeniyle saraydan bir aday çıkarıyorsunuz. "Sandık" diyorsunuz, "seçim" diyorsunuz ama ne hikmetse başka bir aday çıkmıyor, Federasyona aday bulunamıyor. Cumhurbaşkanlığı Spor Başdanışmanı Hidayet Türkoğlu, Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanı oluyor. Biliyorsunuz ki başka türlü mümkün değil. Dayatmadığınız sürece sizin değerlerinize, otoriterliğinize uygun kişiler seçilemiyor, seçilmeyecek. Üstelik Türkoğlu, genel kurulda yaptığı konuşmada, Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanlığıyla birlikte başdanışmanlık görevine de devam edeceğini açıklıyor, NBA'de oynadığı dönemde doping kullandığı gerekçesiyle 20 maç ceza aldığını da unutmadan. NBA'de doping yaptığı için 20 maç ceza alan birini sanki 80 milyonluk bir ülkede bu kadar basketbol oynayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, ek süre veriyorum.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) –...bu kadar basketbolla ilgilenen insan varken bulunmaz Hint kumaşımı gibi doping yapan birini getirip Basketbol Federasyonu Başkanı yaptınız. Yakışır mı bu arkadaşlar?

Şimdi, böyle bir federasyon başkanı varken ve dopingden söz etmişken bu konuda içinde bulunduğumuz duruma bakmak lazım. Doping, Türk ve dünya sporunun bir numaralı sorunu ve Türkiye de son on yılda en fazla sporcusu dopingli çıkan ilk 3 ülkeden biri. Ülkenin uluslararası ve ulusal spor yıldızları dopingli çıktı. 100 metre engelli Avrupa Şampiyonu Nevin Yanıt, sözünü ettim, NBA oyuncusu Hidayet Türkoğlu ve Kırkpınar'da Başpehlivan ilan edilen Ali Gürbüz gibi. Üstelik, en çok doping yakasına rastlanan dallar arasında, Türkiye'nin en iddialı oldukları da var. Halter ve güreş, atletizmle birlikte ilk 3'te. Bu durumun nedenleri arasında yer alan bireysel hırsları, sporcuları çevreleyen siyasi atmosferle birlikte ele almak gerekiyor. Tek başarı ölçütünün madalya olduğu siyasi ve ekonomik sistem, sporcuları dopinge zorluyor.

Sonuç olarak spor, toplum sağlığı sosyal ilişkiler ve toplumsal uyum için olmazsa olmaz önemdedir. Siyaset üstü bir değerdir ve küreselleşen dünyamızda tenisten atletizme, basketboldan kış sporlarına her branş önemlidir. Doğru değerlendirildiği zaman ekonomiye ciddi katkılar sağladığı da ayrı bir gerçektir. En başta, AKP hükümetlerinin spora sığ bakan anlayıştan kurtulması gerekir. "Ecdat", "ata" denerek belli branşlara öncelik verilip, diğer branşların üvey evlat muamelesi görülmesine son vermemiz lazım. Evet, AKP'lilerin ekseriyeti imam-hatip okullarından ve bu okullarından güreş, biraz da haltere ilgisi de malum, bir itirazımız yok ancak spor bu iki alandan ibaret değil. Kaldı ki bilimi kullanarak bizim ata sporumuz dediğimiz branşlarda da başka ülkelerin çok gerisinde kaldığımız da sır değil. Çünkü, nutuklarla bu işler yürümez, yürütülemez. Geleneksel kaynaklar da kuruyunca, ortak neden bu haldeyiz. "Nüfus bakımından bizim orta ölçekte bir ilimizle mukayese yapılmayacak bir ülke ya da ülkeler neden açık ara öndeler?" diye sormak ve bunu sorgulamak hepimizin görevidir. "Reis bu konuda ne düşünüyor?" saplantısından kurtulsanız, sporun sorunlarının çözümü sanıldığı kadar zor değil. Kafamızı kaldırıp dünyada spor alanında başarılı ülkelerin izledikleri politikalara bakarak ülkemize özgü bir spor politikası oluşturmalıyız. Bunun için gerekli birikim yetişmiş insanımızda mevcut ama maalesef, sporda da işimiz kendi hâline bırakılmıştır. Spor kültürü, spor politikaları yerine spor rantı var ve uluslararası arenada başarı gösterebilecek yetenekler ancak kendi gayretleriyle bir yerlere gelebilmektedirler. Derece yapacak sporcuya şu kadar altın, bu kadar para teşvikiyle sonuç alamayınca da tekrar başa dönüp "Bizde sporcuyu yetiştirilmiyor, bizde sporcuyu bulunmuyor." serzenişleri başlıyor. Futbolda ulusal takım oyuncularımızın neredeyse tamamı yurt dışında yetişmiş insanlar ancak asıl lokomotif bu olamaz. Ülkemiz bir spor ülkesine çok acil bir şekilde dönmelidir.

Son sözlerim, bu seviyelerde, yandaşlığı ön planda tutan bir anlayıştan başarı beklenemez, bekleyemezsiniz. Yandaşlık AKP'den önce de vardı, AKP'yle tavan yaptı ve on beş yıldır AKP iktidarı aynı şeyleri ısrarla tekrar ediyor. Bu nasıl bir anlayıştır, bu nasıl bir tutumdur? Aynı şeyleri tekrar ederek farklı sonuçlar bekleyecekseniz, önce bunun karşılığının ne olduğunu atasözleri sözlüğüne bir bakıp öğrenmemiz gerekir.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; on dört yıldır iktidardasınız. Ergenekon, Balyoz, Oda TV, istihbarat, askerî istihbarat dâhil olmak üzere gerekçe yaparak devletin kadrolarının içerisinde bulunan ne kadar liyakat sahibi, bilgi sahibi insanlar kurulan kumpaslardan tasfiye edildi. Tek tercih vardı, alını secdeye değişiyor mu değmiyor mu? Tercih ettiğiniz alını secdeye geçen insanların 15 Temmuzda neler yaptığını gördüğünüz arkadaşlar. Yine, bu kayırmacılıkla bu kadro anlayışlarına devam ederseniz biz daha önümüzde çok 15 Temmuzlar görürüz diyorum.

2017 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Sayın Bakanımızın bütçe sunum konuşması geldi ama Sayın Bakanım, çok geç geldi, aslında bu başta dağıtmanız gereken bir sunumdu.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bütçe sunumu, konuşması değil bu.

BAŞKAN – Sunum geldi, konuşmayı dağıtmıştık zaten.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın Dağ, buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli bürokrat arkadaşlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi akşamın bu saatinde selamlıyorum.

Ben de 2'nci bütçeyi burada yaşıyorum, Plan ve Bütçe Komisyonunda. Geçen seneki Spor Bakanlığı bütçesini de anımsıyorum. Sayın Çam ve diğer milletvekili arkadaşlar yine, Sayın Bakanımızın dedesinden mütevellit “Dedesini tanırız, iyi CHP’lidir.” derlerdi. Ben de burada ufak bir göndermede bulunmak istiyorum yani dedeler CHP’li oluyor, torunlar AK PARTİ’li oluyor, işte bu sayede AK PARTİ on dört yıldır iktidar. İnşallah, sizler de uğraşır torunları artık kendi partinize yaparsınız diyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – İyi bir benzetme olmadı.

HAMZA DAĞ (İzmir) - Gençlik ve Spor Bakanlığının bir bütçesini görüşüyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığının iki ana uğraş noktası var: Birincisi gençlik, diğeri de spor.

Gençlik konusunda, gerçekten ülkemizin bu anlamda genç potansiyel konusunda çok üst düzeyde olduğunu hepimiz söylüyoruz zaten, göstergeler de bunu açık bir şekilde ortaya koyuyor. Türkiye’de yaş ortalaması 29,7. Şöyle, Avrupa ülkelerine baktığımızda, sadece bir kısmını aldığımızda da çok ciddi yaş ortalamaları olduğunu görüyoruz: Malta 40,4, Danimarka 40,8, Hollanda 41,3, İngiltere 41,6, İspanya 40,7, Belçika 41,8, Yunanistan 42,6, Portekiz 42,3, Almanya 45, Fransa 40,2, İtalya 43,8. Esasında bazı ülkelere bakıldığında da yaş ortalamasının 40’larda olması belki o bölgelerde, o ülkelerde olan göçmenlerin bulunması sayesinde. Dolayısıyla, bu gençlik potansiyeli bizim açımızdan gelecek noktada, gelecek on yıllar noktasında çok büyük bir avantaj ortaya koyuyor ve muhalefet partisi milletvekili arkadaşlar gençlikle ilgili, eğitimle alakalı birçok şeye değindiler. Ben açıkçası o kadar olumsuz olduğu kanaatinde değilim. Gençlerimizin hassasiyeti, millet, devlet, vatan, millî, manevî değerler noktasında... Bunu da, zaten 15 Temmuzda gerçekten bütün milletlere, bütün ülkelere gençlerimiz bütün her şeyiyle ortaya koydular, canlarını ortaya koydular. Kendi vatanlarına yönelik her ne kadar darbe girişimi gibi gözükse de işgal girişimine karşı ortaya koymuş oldukları, o canlarını ortaya koyacak mücadeleleri gerçekten takdire şayandı ve sahada olanlara baktığımızda, kahir ekseriyeti de kafelerde oturan, belki “asiyasal” dediğimiz, biraz önce birçok milletvekili arkadaşımız da bahsetti, sadece sosyal medyayla ilgilendiğini düşündüğümüz, cep telefonuyla ilgilendiğini düşündüğümüz gençler bu anlamda sahada olarak, tankların üstüne çıkarak, mermilerin önüne kendini atarak bu konuda hassasiyetlerini ortaya koydular. Bu da AK PARTİ iktidarları döneminde gençlik anlamında hem Millî Eğitimin hem de Gençlik ve Spor Bakanlığının hem de Diyanetin bir uğraş verdiğini, tabii ki çok daha yapılacak iş var, daha iyisini yapmak noktasında mutlaka uğraş vereceğiz ama belli bir düzeyde olduğunu da bu anlamda söyleyebiliriz.

Gençlik ve Spor Bakanlığının bu konuda birçok faaliyeti var, kurulduğu andan itibaren faaliyetleri var. 2011 öncesi de Devlet Bakanlığı noktasında faaliyetleri vardı ama Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasıyla birlikte, müstakil bakanlık olmasıyla birlikte bu faaliyetler daha da fazlaştı. Yani birçok şey söylenebilir ama 57. Alay Vefa Yürüyüşü, sabahın o saatinde Çanakkale’de bunun yapılması,

Sarıkamış şehitlerini yine özellikle o zamanda, kışın o soğuk zamanında bunu anma programını yapmak ve on binlerce insanın katılması ben bunu millî, manevî duygular noktasında önemli hassasiyetler olarak düşünüyorum.

Yine, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bu sene içinde gerçekleştirmiş olduğu İslam İşbirliği Teşkilatı 3. Gençlik ve Spor Bakanları Toplantısı çok başarılı bir toplantı olarak gerçekleşmiştir. Burada alınan kararların da önümüzdeki süreçte birçok konuya ışık tutacağı kanaatindeyim.

Avrupa’da ve dünyanın birçok yerinde “İslamofobi” diye tabir ediliyor ama bunu “İslam karşıtlığı” olarak aslında addetmek gerekir. Bir şekilde, birçok insan, özellikle İslam’ın ve Müslümanlığın kardeşliği, uhuvveti, beraberliği, bu noktadaki hususuna yönelik, insanların dinimize yönelmelerini engellemek açısından birtakım yapılar, örgütler kuruyorlar ve “İslam karşıtlığı” diye bir durum ortaya çıkartıldı. Buna karşı da bizlerin uyanık olması ve bir çalışma içinde olması lazım. O anlamda Gençlik ve Spor Bakanlığının kurmuş olduğu İslamofobiyle ilgili çalışmayı da desteklediğimi ve daha da yoğunlaşması gerektiğini ve aynı zamanda, Avrupa’da şu anda bulunan 10 milyona yakın vatandaşımızı ve 2 milyona yakın gencimizi de bu anlamda sahiplenmek ve onların kendi topraklarını, kendi kültürünü, dinini, dilini daha da yaşatması noktasında uğraş vermek gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda diğer kurumların da mutlaka faaliyet içinde olması lazım ama Gençlik ve Spor Bakanlığının da mutlaka faaliyet içinde olması lazım ki bu konuda adım atıldı ve çalışmaya da devam ediyor.

Gençlik konusunda, yine, gençlik merkezleri son dönemde her yerde açıldı ve gençlik merkezleri içinde birçok uğraş da veriliyor.

Diğer bölüm spor. Spor konusunda, statlarla ilgili zaten sunumda Sayın Bakanımız bilgileri verdi. Spor konusunda birçok tartışma federasyon üzerinden burada devam ediyor.

Ben sporla alakalı, Sayın Çam’dan İzmir statlarını beklemiştim ama geçen Komisyonunda toplanmıştık ama herhâlde bir görev dağılımı yaptılar, Sayın Yedekci’ye bunu verdiler.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yok, o bölümü size bıraktım.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sayın Yedekci’nin İstanbul vekili olmasına rağmen İzmir’le ilgilenmesini...

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Ben Türkiye’nin her yeriyle ilgileniyorum, endişeniz olmasın.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bir saniye... Bitireyim cümlemi, bakın, çok güzel bir şey söyleyeceğim.

Yani İstanbul milletvekili olmasına rağmen İzmir’le ilgilenmesini önemli buluyorum, değerli buluyorum.

İzmir için de mutlu olduğumu ifade ediyorum ama İzmir statları konusunu yaklaşık iki buçuk üç yıldan bu yana takip eden bir milletvekili kardeşiniz olarak İzmir statları hususunda sıkıntıyı büyük oranda Büyükşehir Belediyesinin açmış olduğu davayla yaşamıştık ama en son Aziz Bey’le yaptığımız görüşmede bunu artık, daha fazla gündem yapmayacağımızı karşılıklı olarak birbirimize ifade ettik ve şimdi de Göztepe Stadı ve Alsancak Stadı bir yola girdi. Büyükşehir Belediyesi Alsancak Stadı’yla ilgili kararını çıkardı ve Sayın Bakanlığımız da bununla ilgili ihale sürecini başlattı. Göztepe Stadı konusunda da projeye ilgili çalışmalar bitti, Büyükşehir Belediyesi destekliyor ve bu da yola girdi. Bir tek Karşıyaka Stadı kaldı, o konuyla ilgili de geçen haftalarda baş başa bir görüşme yaptık. Aziz Bey’in davayı çekeceğini umut ediyoruz. CHP’li milletvekili arkadaşlardan buna dair birtakım ümitvar açıklamalar geldi ama henüz dava çekilmedi, o açıdan Karşıyaka Stadı’yla ilgili dava süreci şu anda devam ediyor. Onun dışında, İzmir statlar konusu Büyükşehir Belediyesinin stat yaptığı hususu doğru, Doğanlar’da bir stat yaptı, 3 bin kişilik bir stat yaptı, UEFA standartlarında değil ama şu anda Göztepe maçlarını orada oynuyor. İnşallah, iki sene sonra 20 bin kişilik Göztepe Stadı yapıldığında Göztepe,

Süper Lig’de -bu sene de iyi gidiyor, 2’nci sırada şu anda- maçlarını kendi stadında, Gürsel Aksel Stadi’nda yapacak. Bu konuda, İzmir statları konusunda bir sorun kalmadı, bir tek Karşıyaka var, inşallah onu da en yakın zamanda çözeriz.

Spor konusunda, belki statlar çok devasa projeler olabilir, çok ciddi anlamda yatırımlar gerekebilir ama Spor Bakanlığımızın son dönemde hayata geçirdiği ve bence de çok faydalı olan -Sayın Temizel’in de ifade ettiği- halı saha ve mahalle arası tesisler dediğimiz ciddi projeleri var. Bu konuda 859’u halı saha, 459 basketbol, voleybol sahası, toplamda 1.345 tane saha hayata geçirildi, bunu bizzat yaşayanlardan birisiyim yani İzmir milletvekili arkadaşlar ve İzmir’i bilen arkadaşlar bilirler; Kınık, Kiraz, Ödemiş, Beydağ, açıkçası bizim uzak ilçelerimizdir. Buralarda ve oradaki CHP belediye başkanlarıyla anlaşarak halı sahalar hayata geçirdik ve bu halı sahalar ücretsiz, daha çok şu anda mahalleye dönüşen köylere bunlar yapıldı. Köyler arası maçlar burada yapılıyor ve birkaç tane organizasyona bizzat iştirak ettim, onlarca genç burada spor yapıyor. Bu anlamda belki maliyette az ama etkide çok güzel bir hizmet. Bunun da inşallah devam etmesini temenni ediyoruz.

Altyapıdan sporcular da gündeme geldi. Yani, altyapıdan sporcu yetişmesi tabii önemli. Yani, henüz altyapıdan yetişen sporcular bir kenara çekilmedi yani Arda’da hâlen oynuyor, Emre Belözoğlu da hâlen oynuyor; altyapıdan sporcu yetişiyor yani önümüzdeki günlerde bunları çokça duyacaksınız ve en çok altyapıdan sporcu İzmir Altınordu Spor’da yetişiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Dağ, ek süre veriyorum.

Buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Şu anda, Ümit Millî Takımı’na 5-6 tane futbolcu Altınordu Spor tarafından verildi ve “15-16 yaş grubunun şampiyonlar ligi” denilen ligde de şu anda Altınordu Spor oynuyor. Bu anlamda Sayın Bakanlığımız da, Sayın Başbakanımız da özellikle bu konuda İzmir’e hassasiyetten dolayı bu kulübe ekstra yapılabilecek hizmet, destek varsa bizler de yapmaya gayret ediyoruz.

KYK’da değerli arkadaşlar, son dönemde çok ciddi bir şekilde yatırımlar var. Özellikle 2013’te, 17-25 Aralık sürecinden sonra, darbe teşebbüsünden sonra başlayan süreçte biliyorsunuz, bazı yurtlarla ilgili sıkıntılar ortaya çıktı ve Kredi ve Yurtlar Kurumu 2013-2016 arasında 255 bin kapasitesini artırarak yüzde 90 artış gerçekleştirdi ve bu senede de başvuran öğrencilerin yüzde 73,16’sı yurtlara yerleşti. Bu, zaten bizim için de sene başında gelen telefonlardan anlaşılabilir. Önceki senelerde çok daha talep fazlalığı varken bu dönem talebin azaldığını görüyoruz. İnşallah, önümüzdeki dönemlerde bu daha da azalır.

KYK’yla ilgili şöyle bir ekleme yapmak istiyorum: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde önemli yatırımlarımız var ama ben pazartesi günü Kuzey Kıbrıs’taydım Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım; burada biraz daha yatak kapasitesini artırma konusunda talepler var. İnşallah, bunu da önümüzdeki süreçte hayata geçiririz. KYK konusunda önemli çalışmalar yani çok ciddi mesafe katedildi. 2019’a kadar da neredeyse her öğrencinin tercih ettiğinde rahat bir şekilde kalabileceği bir sistem, bir proje ortaya konulmuş vaziyette.

Değerli arkadaşlar, FETÖ konusu burada gündeme geldi, ben 2011’den beri milletvekili olan ve 2013 sürecini de bizzat burada yaşayan biri olarak şunu çok net bir şekilde ifade edebilirim ki 17-25 Aralıktan sonra, FETÖ konusunda en üst düzeyde mücadelenin yapıldığı bir kurumdur Gençlik ve Spor Bakanlığı.

Federasyon seçimi konusunda, esasında Sayın Baydar'ın söylediği isimleri ben bilmiyorum ama sadece bir kafa karışıklığından bahsetmek istiyorum. Yani, Sayın Çam federasyon seçiminden bahsetti şimdi ve federasyon seçimi olmadığından bahsetti, siz de ısrarla “Federasyona müdahale edilsin yani bu konuda federasyona müdahale edilsin...” Bir taraf demokrat bir seçim yapılmadığını...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – “Müdahale edilsin.” demedik.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sayın Baydar, bitireyim.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Müdahale ediyorlardı zaten, “Serbest bırakın.” dedik.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yok, yok; bir şey söyleyeyim.

Yani bir tarafta “Niye müdahale ediyorsunuz, niye seçim yapılmıyor?”, öbür tarafta “Kardeşim, niye müdahale etmiyorsunuz? Müdahale edin.” gibi bir şey ortaya çıktı.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Hayır canım, öyle şey mi olur! Aynı şeyi söylüyorsun. Sen yanlış anlıyorsun Hamza.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bir kafa karışıklığı var sanki burada. İnşallah kafa karışıklığı giderilir.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hamza kardeşim, öyle mi anladın? Öyle anladıysan söyleyecek bir söz yok yani, vallahi yok!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Doping konusunda da yani son dönemde dopingle alakalı çok ciddi... Biraz önce Sayın Bakanımız sunumda da söyledi, son dönemde dopingle ilgili mücadele üst düzeyde ve rakamlar da var. Rakamlarla şu anda sizi boğmak istemiyorum, sadece en son WADA, Antidoping Ajansının yönetim kurulu üyeliğine Sayın Bakanımız seçildi. Bu konuda da kendisini tebrik ediyor ve burada başarılar diliyorum. Rakamlar konusunda, isteyen arkadaşlar olursa veririm, çok ciddi bir düşme var dopingle alakalı.

Ben tekrar Gençlik ve Spor Bakanlığımızın...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Doping ile ilgili komisyonun hazırladığı yasalar niye çıkmıyor o zaman Sayın Hamza Dağ? Komisyon bir rapor hazırladı...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ben o doping komisyonun üyesiydim...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Niye çıkmıyor o yasalar?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Dağ.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sayın Başkanım, bir şey söylüyor, cevap vereyim lütfen ya.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın milletvekillerine teşekkür ediyoruz.

Şimdi, soru bölümüne geçiyoruz.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, değerli milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım.

Şimdi, ilk söz Sayın Durmaz'ın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, tüm illerde olduğu gibi Tokat'ta da öğrenci yurdu yatak ihtiyacı had safhada. Önümüzdeki yıl yaklaşık 1.500'lük bir yeni yurt devreye giriyor ama yine de Tokat'ta 4 bin civarında açık var.

Ayrıca, Kredi ve Yurtlar Kurumunda yedek sırası olan öğrenciler çıkacak umuduyla yurtlarda kalamıyor, özel yurtlara gittiğinde özel yurtlar da tabii ki kendi açısından haklı olarak onlardan on aylık taahhütler, senetler ya da kredi kartıyla taksitlendirme alıyor; bizler de bu konuda çok zor anlar yaşıyoruz. Böyle bir kuralla yatak kapasitesine uygun bunlara bir genelge gibi bağlayıcı bir şey gönderilebilir mi, özel yurtlara, ruhsatlar verilirken ya da sözleşmeler yapılırken? Yani Kredi ve Yurtlar Kurumunda şu yedeğe kadar olan öğrenciler istediği zaman şey yapabilir mi?

Bir diğeri, profesyonel lig maçlarında milletvekillerine şeref tribününde, protokol tribününde yerler ayrılır idi ama artık ayrılmıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Ayrılıyor.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Var mı Sayın Bakanım? Peki, şey yapıyorum. Eğer ayrılacaksa, ücretsiz babında demiyorum, ücretini ödeyelim ama hak ettiğimiz yerde de maç izleyelim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Ücret yok.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Yalnız bilet yok, PASSOLİG almanız gerekiyor, PASSOLİG alınca oluyor bu iş değil mi?

Devam edin, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tokat'ta Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa'nın adında yetmiş yıllık gecekondulu bir stadımız var. Müsabakaların yapılabilmesi için yasalar arkadan dolanılarak izinler alınıyor yani böyle, eklentilerle yıllardır gecekondulu bir yapıda bu maçlar burada oynanıyor. Gazi Osman Paşa'nın adına yaraşır ama sonunda "arena", "Vodafone" olmayan Tokatlı bir stat istiyor Plevne kahramanının adına.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz.

Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Şimdi, gençlik kaplarınızda özellikle Osmanlıca dersleri verildiğini söylediniz, Osmanlıca vardı, Arapça vardı ve bunların tercih olduğunu söylediniz. Bu talepleri nereden alıyorsunuz Sayın Bakan? Bu talepleri siz mi topluyorsunuz yoksa sadece siz mi empoze ediyorsunuz, bu dersi açılıyorsunuz ve o ders mi alınıyor? Bunu öğrenmek istiyorum, bu tercihler nasıl alınıyor?

Gençlik kamplarında denetim sağlanıyor mu? Çok sayıda gençlik kampınız var, orada denetimler sağlanıyor mu?

Lütfen, bürokratlarınız bilgi versinler, söz konusu gençlik kamplarında Atatürk'ü anlatan, ilke ve devrimleriyle ilgili kaç tane etkinlik yaptınız? Hangi eğitimleri verdiniz? Lütfen, bunları isim isim... Yani "Zaman kalmadı." demeyin çünkü çok merak ediyorum, lütfen bunu cevaplayın.

Yine, baktığımda, önceliğiniz nedir Sayın Bakan, yurt sayısını artırmak mı, yurtların daha fazla devlet yurdu olmasını mı istiyorsunuz yoksa özel yurtlar, vakıf yurtlarını artırmak yani önceliğiniz devlet yurtları mıdır, yoksa onları desteklemek midir? Ve yine önceliğiniz yurtları artırmak mıdır, barınmaya imkân sağlamak mıdır yoksa çeşitli ideolojik eğitimleri vermek ve gençlik kamplarında bunu sağlamak mıdır? Önceliğiniz nedir Sayın Bakan?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karabıyık.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, 15 Temmuz sonrasında cemaat ve bazı yurtlara el konuldu. Doğru, hiçbir itirazımız yok ama bunların doğru ellerde ve mümkünse bunların tamamının Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesine alınarak bunların hizmete açılması gerekiyor ama şimdi, el konulan kimi yurtlar Ensar Vakfına -yani isim söylemeyeyim- farklı vakıflara tahsis ediliyor. Bunu yapmayalım, bundan imtina edelim. Beylikdüzü’nde mesela Hasırcılar Erkek Öğrenci Yurdu, Gürpınar Kız Öğrenci Yurdu mesela, el konuldu, doğru ama şimdi bunların oradan alınıp başka yerlere verilmesi doğru değil. Bunlar Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğümüze bağlansın veyahut da devletin başka kurumları istiyorlar, ona verilsin ama bu tip spekülasyona açık işlemler yapılmasın. Hamza Dağ kardeşimiz burada. İzmir’deki statların yapılması için, teşekkür ederiz, ben sorunun çözülmesinden yanayım. Ama, kişisel olarak bir kez daha söylüyorum: Göztepe Stadı’nın ve Karşıyaka Stadı’nın bulunduğu yerlere 20 bin kişilik stat yapılmasının şehircilik açısından, kent açısından doğru olmadığını -oralara mutlaka spor kompleksi yapılmalı, 5 bin kişilik, 7 bin kişilik yapılmalı ama- her iki yere de 15 bin kişilik stat yapılmasını şehircilik açısından ve kent açısından doğru bulmadığımı bir kez daha söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çam.

Sayın Yedekci...

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, ben aslında soru önergesiyle sormuştum ama henüz cevap alamadım. Kaç stadın adı değiştirilmiştir ve içinde Atatürk, cumhuriyet ya da cumhuriyet değerleri olan kaç stadın adı değiştirilmiştir? Bunu da genel olarak “Tadilat yapıyoruz.” diye tadilat şeklinde alıp sonra yeni bir açılış şekline dönüştürüp başka bir isimle açtığımız doğru mudur?

Bir de İnönü Stadyumu’nun adını değiştirdiniz, başka bir firmanın adıyla geldi. Sporun bu kadar ranta evrilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz, her şeyin rantla, parayla karşılık bulması konusunda? Bir de sizin Bakanlığınızın faaliyetleri içerisinde Atatürk’le ilgili herhangi bir eylem, faaliyet yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, özellikle, tekrar, bize sonradan gönderdiğiniz, dağıttığımız dokümanı da inceledim. Burada yine soruma cevap bulamıyorum ya da bir hata da yapmak istemiyorum. Yurt sayılarını ayrıntılı olarak, tabii, daha renkli olarak sunmuşsunuz. Burada tekrar soruyorum: Örgün öğretime yerleştirilen öğrenci sayısı ve bu öğrenciler içerisinde yurt başvurusu yapanların sayısı ve devlet yurtlarına yerleştirilen öğrenci sayıları, yani bizim oransal olarak başarıyı görmemiz, işte burada başarılı bir tablo çizilmiş ama bu noktada eksiklik var, bununla ilgili bilgi verebilir misiniz tekrar? Ve şöyle bir bilgi var: Ülkemizde özellikle küçük illerde yurt sorununa çözüm için müftülükler ve Türkiye Diyanet Vakfı devreye sokulmaktadır. Devlet yurdu çıkmayan veya maddi durumu yerinde olmayan öğrencilerin müftülüklere başvuruları alınıp kayıt işlemleri yapılıyor. Müftülükler, camiler, imamlar, cami dernekleri, yöneticileri bir araya gelip ev kiraltıyorlar, evlerin temel eşyalarını sağlıyorlar, masrafları karşılıyorlar. Bu uygulama, Tokat Milletvekilimiz Sayın Kadim Durmaz’ın da iznine sığınarak, özellikle Tokat’ta 2014 yılında, bir somut örnek vermek gerekirse 58 öğrenci yurduyla başlayan proje kapsamında bugün 143 öğrenci evi bulunmaktadır. Bunun yasal dayanağı nedir Sayın Bakan? Böyle bir düzenleme var mı? Çünkü,

sizin iddianıza göre yerleşen her öğrenciye yurt sağlanıyor devlet tarafından. Böyle bir uygulama varsa Türkiye genelinde başka hangi illerde kaç adet böyle yurtlar var ve özellikle tekrar vurgu yapıyorum, bu kapatılan cemaat yurtlarının akıbeti nedir? Kaç tane yurt, kime, nasıl devredilmiştir?

Bir de burada madalya sayılarını belirtmişsiniz. Bu kazanılan madalyalar içerisinde kaç tane sporcu bizim, kendi, spor alanındaki altyapımızda yetişmiş ve madalya sahibi olmuştur? Yanlış bir terim kullanmak istemiyorum, kaç tanesi devşirme sporcudur, bu noktada da açık, daha fazla bilgi vermeniz mümkün mü?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Bektaşoğlu...

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresunspor Karadeniz’de -Ergün, gözüme bakma- Ordu’dan da, Trabzon’dan da, Samsun’dan da önce Birinci Lig’e çıktı; 1970’li yıllarda Birinci Lig’e Karadeniz’de ilk adım atan takımdı. Uzun süre Birinci Lig’de kaldı. Bu başarısının yanında nüfusunun küçüklüğüne rağmen Basketbol Ligi’nde de Birinci Lig’de oynuyor ama bütün buna rağmen altyapımız Giresun’da maalesef yetersiz Sayın Bakanım, siz de bunun farkındasınız. Futbol sahamız SEKA arazisine kaydırıldı. Hâlbuki SEKA arazisi başka amaçlar için kullanılabilirdi. Bizim başka bir arazimiz yok, Giresun’da arazi maalesef, Ordu gibi, Samsun gibi değil, arazi konusunda sıkıntımız var. Mevcut yere keşke bu stadımız yapılsaydı. Eğer yapılmayacaksa oranın bir ranta çevrilmemesi bizim en büyük isteğimiz. Giresun halkının da bu konuda duyarlı olduğunu bilmenizi isterim.

Basketbol konusunda Birinci Lig’deyiz, iyi gidiyoruz, başa oynuyoruz bir Anadolu takımı olarak. Yalnız, kapalı spor salonumuzu siz de biliyorsunuz. Her dönem söz verildi fiziki kapasitesi düzeltilecek, sayı artırılacak diye ama maalesef, bu konuda da bir yol alamadık. Ben, Sevgili Bakanım Giresun’a bir kapalı spor salonunu önümüzdeki dönemde gündemlerine alırlarsa bundan çok mutlu olacağımızı ifade etmek isterim.

Bu iki konu bizim için çok önemli. Yardımlarınızı bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sunumunuzun 46’ncı sayfasında yurt kapasitesiyle ilgili bir karşılaştırma yapıyorsunuz. 2002-2016, yaklaşık olarak 3 kat kapasitenin arttığı görülüyor. Aynı dönem içerisindeki yükseköğrenim öğrenci sayısındaki değişimle ilgili bir şeyiniz var mı? Yani yatak başına düşen öğrenci sayısı gibi bir istatistiğiniz var mı? İkincisi de, şimdi spor bir fonksiyon ama gençlik öyle değil. Eğitimle ilgili gençler var, sağlıkla ilgili var, istihdamla, işsizlikle, bir sürü. Bunların her birisi de farklı kamu kurumlarının ve bakanlıkların ilgi alanına giriyor. Buradaki koordinasyon nasıl yapılıyor? Yoksa siz gençliğin sadece spor kısmıyla mı uğraşıyorsunuz? Bunu çok merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Aksu.

Sayın Baydar.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Sayın Bakan, 24’üncü Dönemde Doping Komisyonu çok nitelikli bir çalışma yaptı ve özellikle ergojenik yardımların peynir ekmek gibi satılmasını önleyen çok ciddi tedbirler aldı ve kanun teklifleri hazırladı. Bunları niçin yasalaştırmıyorsunuz ya da ne zaman yasalaştırmayı düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, geçen seneki bütçede söz vermiştiniz, dünya şampiyonu Ali Yücel’in heykelini... Herhâlde bu sene olacak. Yine, okumuyorum, ilimizde bazı eksiklerimiz var, zamanınızı almamak için bunları da yazılı iletiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz.

Soru işlemi tamamlanmıştır.

Milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakika.

Önceliği, burada olan milletvekili arkadaşlarımıza vererseniz, onların sorularına vererseniz memnun oluruz.

Buyurun Sayın Bakanım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANIAKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Öncelikle, milletvekillerimize eleştirileri, katkıları, yorumları için teşekkür ediyorum.

Sözlerimin başında şunu belirtmek istiyorum ki biz görevlerimizi yaparken gerçekten yoğun bir mesai harcayarak ve özellikle de gençlerimizin ve sporcularımızın kendilerini geliştirebilmeleri için farklı alanlarda ortaya koyabilecekleri çalışmalarını geliştirme ve artırma noktasında onlara imkân sağlamak için bu çalışmalarını yapıyoruz.

Bir konuyu da özellikle biraz garipsediğimi dile getirmek istiyorum, o da şudur: Bizim kurumlarımızda, kurumlarımızdan kastım, gençlik merkezlerimiz, yurtlarımız, yaptığımız projelerle alakalı olarak, bu verdiğimiz veya vermek istediğimiz eğitimlerle alakalı olarak yapılan eleştirileri dinledim fakat eleştirilerin ne yönde olduğunu tam algılamakta sıkıntı çektim. Onda şunu açıklayayım: Bir üniversite öğrencisinin barınmak için başvuru yaptığı yurduna yerleştiği zaman, bu yurttaki dört yıla yakın bir süre geçmesi öngörülmekte. Kendi kararıyla erken de ayrılabilir, kalabilir de ama öngörümüz, dört yıl barınacağı noktasında. Bizim bu noktada öğrencilerimizin, gençlerimizin aslında barınmayla beraber kendilerine bir ev olarak gördükleri bu bölge içerisinde farklı sosyal faaliyetlerin, eğitimlerine verebilecek desteklerin, kendilerinin talep edeceği birtakım sosyal faaliyetlerin onlara sunulmasının eleştirilmesi konusunda şaşırıldığını söylemek isterim. Yurtlarımızdaki veya gençlik merkezlerimizdeki yaptığımız faaliyetlerin hepsi gönüllülük esasına dayalı faaliyetlerdir, bunun altını çizmek istiyorum. Bunu müteaddit defalar da gündeme getirdim.

Bir diğer konu, soruların bazılarında cevap vererek devam edeceğim. Evet, bizim yurtlarımızda Osmanlıca dersi de var, Türkçe-Osmanlıca dersi de var, Arapça dersi de var ama İngilizce de var, Rusça da var, Çince de var, Japonca da var. Dolayısıyla, bununla alakalı olarak “Onlar yapılıyor mu yapılmıyor mu?” Bunlar yapılıyor ve bu eğitimlerle alakalı olarak da ki bunlar destekleme eğitimleridir, bunlar ana eğitimler değildir. Bunlarla alakalı olarak da 12 öğrencinin talepte bulunduğu kurs açılır.

Peki, Kredi ve Yurtlar Kurumu olarak veyahut da gençlik merkezimize gelip de burada başvurusunu yapan gençlerimize bu eğitimleri kim veriyor? Çok basit: Millî Eğitim Bakanlığımızın memurları veriyor yani öğretmenler; Halk Eğitimde çalışan, eğitilmiş, bu işin uzmanı olan kişiler, bunlar veriyorlar.

Biz bu çalışmaları bu şekilde yapıyoruz ve gerçekten ben aslında şunu beklerdim, daha fazla bu noktada farklı anlamlarda eğitimler verilebilirse ve desteklenebilirse kardeşlerimiz, gençlerimiz, bunların da yapılmasının teşvik edilmesini. Üniversitelerle de aynı şekilde bunu yapıyoruz. Örneğin farklı bir ildeki üniversitede eğitim gören kardeşlerimiz, eğer o üniversitede gördükleri eğitimle alakalı olarak, hocalarından, eğitmenlerinden “Ya biz şu yurttan kalıyoruz, şu kadar da öğrenciyiz bu dersi gören –örnek veriyorum 50-60 kişi- ama şöyle şöyle sorularımız var, acaba yurdumuza gelip burada bize okul saatlerinden sonra bir destek eğitim anlamında yardımcı olur musunuz?” dediklerinde biz “Hayhay, buyurun.” onun da önünü açıyoruz. Bu bizim görevimiz, biz bunu görev olarak görüyoruz. Eğitimden, kurstan kastımız budur. Bence bunun ciddi anlamda önünün açılmasını ve desteklenmesini bizim hep beraber yapmamız lazım. Çünkü, devletimizin yurduna gelmiş, devlet yurdunda barınmak için başvurmuş ve bu hakkı elde etmiş kardeşlerimizin o çatı altında kendilerini en iyi şekilde ve en geniş imkânlar çerçevesinde yetiştirmeleri konusunda yardımcı olmak görevimizdir diye düşünüyorum.

Ben Kredi Yurtlar Kurumu üzerinden başlayarak devam etmek istiyorum müsaadenizle. Özellikle, öğrenci kardeşlerimizin, Kredi ve Yurtlar Kurumundaki yüksek öğrenimdeki müracaatlarıyla ilgili konularda... Doğrudur, 6 milyonu aşkın üniversite öğrencisi var Türkiye’de genel olarak ama bunun 3 milyon civarında olanı açık öğretimde eğitim görüyor, herhangi bir yurt konusuyla ilgili bir talepleri veya ihtiyaçları yok. Bununla beraber olarak, bizim kurumumuza başvuru yapan öğrenci sayısı üzerinden karşılama oranlarımızı hesaplıyoruz. Yani Kredi ve Yurtlar Kurumuna gelip “Ben bu kurumda kalmak istiyorum, bu kurumda barınmak istiyorum.” diye başvurusunu yapan kardeşlerimize biz ne kadar karşılık verebiliyoruz? Bizim hesap sistemimiz yani istatistiklerimizi tuttuğumuz şey bu. Buna bakacak olursak eğer, bu sene yani 31/10/2016 tarihi itibarıyla kapasitemiz 550 bin, küsuratını saymıyorum. Başvuru yapan öğrenci sayısı, bu sene yani 2016-2017 eğitim öğretim yılı için “Ben Kredi ve Yurtlar Kurumunda barınmak istiyorum.” diye başvuruda bulunan öğrenci sayımız toplamda 398 bin. Bu 398 bin kardeşimizin yerleşmesi oranı ise yüzde 73 yani 291 bin. Bu benim kurum olarak yani Kredi ve Yurtlar Kurumu olarak bana bağlı olan kurumdaki başvuru ve karşılama oranlarındaki istatistiklerim.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – O zaman, gereksiz yerlere yapmışsınız yurtları.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Sayın Baydar, ben sizin sözünüzü kesmedim, lütfen benim sözümü sonuna kadar dinleyin. Sizden bunu rica ediyorum, hiç müdahale etmedim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Bakan Bey hiç müdahale etmedi, siz de dinleyin lütfen.

Sayın Bakan, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlk yerleşenler...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Pardon?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bütün sınıflar...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Bu, bu seneki başvuranlar, Kredi ve Yurtlar Kurumuna başvuranlar. Sayın Vekilim, bu rakamlar, Kredi ve Yurtlar Kurumuna başvuru yapan kardeşlerimizin bilgisayardan yaptığı başvuru. Dolayısıyla, bu rakam yoruma açık değil. Bu, yerleştirme oranlarımızla ilgili olarak verdiğimiz cevap.

Bazı illerimizle ilgili örnekleri ortaya koymamız gerekirse, tabii ki bütün illerimizdeki, bütün üniversitelerdeki her başvuruyu gerçekleştirebildik demiyorum, zaten rakam bunu söylüyor ama şunu görmemiz gerekiyor, bakın: Son iki buçuk yıl içerisinde, artık üç yıla gelen dönem içerisinde Kredi ve Yurtlar Kurumunun kapasitesi 285 binden 550 bine geldi. Yani, bazen muhalefet milletvekillerimizin “Şunu daha çok yapın, bunu daha çok yapın.” eleştirileri oluyor ama biz, inanın ki elimizden geldiği kadar, bütün devlet kurumlarımızda... İşte Bülent Bey’in de sorduğu “Çevre ve Şehircilik niye?” İşte Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla da yapıyoruz, TOKİ’yle de yapıyoruz, kendimiz de yapıyoruz. Hatta burada beraberce, daha önceki yıllarda –teşekkür ediyorum o noktada, Plan ve Bütçe Komisyonumuz bu noktada bize çok büyük destekler verdi- kendi yurtlarımızı inşa etme noktasındaki yetkiyi de alabildik Kredi ve Yurtlar Kurumu olarak. Çünkü, daha önce sadece Çevre ve Şehircilik veya TOKİ marifetiyle yapabiliyorduk. Bu da bize farklı uzun süreleri getiriyordu. Çünkü sadece yurda konsantr olmuş bir yapıdan bahsetmiyoruz tabii ki diğer kurumlarda. Ama bununla beraber, özellikle ve özellikle bütçemizin üzerindeki yükü de azaltmak için bu ön protokollü kiralama yoluyla yaptığımız yurtlarımız var, bunlar çok ciddi anlamda yük çekiyor ve aynı zamanda şunu da getiriyor: İşte biraz evvel burada konuştuğumuz o bütçe maliyetini de düşürüyor ve aynı zamanda, uzun dönem içerisindeki işletim maliyetlerimizi de indiriyor.

Bununla beraber, şu anda 22 ilimizde hiçbir yedek sırası yok. Yani başvuruyu yapmış herkes yerleşmiş. 21 ilimizde kız yedek sıramız yok, 7 ilimizde erkek sıramız yok, 31 ilimizde kız ve erkek başvurularında hâlâ yedeğimiz mevcut. İşte bizim yoğunlaştığımız, bu illeri çözmek. Değerli vekilimin ili Giresun, sıkıntılı olduğumuz illerden bir tanesi. Evet, devreye girecek yeni yurdumuz var ama daha fazlasına ihtiyacımız var ve şu anda hem yerel yönetimden hem de Millî Emlaktan, yoğun bir şekilde, nerede daha fazlasını yapabiliriz bunun araştırması içerisindeyiz.

Dolayısıyla, evet, eleştiriler tabii ki olacak, biz sonuçta bir görev ifa ediyoruz, eksiklerimiz de olabilir bu noktada ama şunu söylemek istiyorum: Kredi ve Yurtlar Kurumu, özellikle ve özellikle son iki buçuk yıldır gerçekten çok büyük bir performans ortaya koyuyor. Evet doğrudur, bazı dönemler içerisinde çok ciddi yoğun telefonlar alıyoruz hepimiz. Ama, şunu söyleyebilirim ki emin olun, geçmiş yıllardaki kendi istatistiklerinize de bakarsanız, geçen sene ve ondan önceki sene, hele ondan önceki senelerle ilgili baktığımızda sayılarda ciddi düşüş olduğunu ben vekil arkadaşlarımdan duydum, muhalefetten de iktidar milletvekili arkadaşlarımdan da duydum. Sizler de eminim ki bunu hissetmişsinizdir. Ama, sorunu çözmek için, geriye kalan sorunu çözmek için de yoğun bir çaba içerisindeyiz.

Bununla beraber, değerli vekilimiz, yurt müdürlerimizin veya iktidar milletvekillerimizin bu noktada bazı yerleştirme konusunda daha kolay bir noktaya ulaşabildiklerini düşündüğünü dile getirdi. Sayın Vekilim, inanın AK PARTİ milletvekilleri sizin kadar benim üstüme yoğun bir şekilde geliyorlar. Çünkü şu var, biz şöyle bir şey uyguladık, bakın, bunu daha önce burada görüştüğümüz, Bülent Bey hatırlar, daha önceki yıllarda görüştüğümüzde. Hatta, burada bu ciddi anlamda hem iktidar partisi milletvekillerimiz hem de muhalefet partisi milletvekillerimiz tarafından eleştirilen bir konuydu. Ya belli bir noktada bazı şeyler ayrılıyor, onlar yerleşiyor, geri kalanlar... Biz herhangi bir ayırım noktasındaki olan şeyi kaldırdık ve özellikle de burada yaptığımız bir şey var: Yurt müdürleri öğrenci yerleştirmesi yapmıyorlar, tamamen ve tamamen merkezî sistem üzerinden gidiyor. Bunu niye yaptık? İşte o 11 kurumdan yapılan taramayı hayata geçirebilmek için. Çünkü, burada bu adaleti sağlamamız gerekiyor. Daha önceki yıllara nazaran çok çok daha adaletli bir sistem içerisinde bu yerleştirmenin yapıldığına ben gerçekten inanıyorum ve vekillerimizi de seve seve, bir gün bize vakit ayırırlarsa arkadaşlarımızla beraber ben bu noktada onları Kredi ve Yurtlar Kurumunda ağırlayıp bu sistemin

detaylarının nasıl işlediğini de anlatmak konusunda hiçbir şekilde çekincem olmaz, hatta mutlu olurum. Bunu da en azından sizlerle paylaşmış oluruz ve burada ciddi bir farklılık olayını da ortadan kaldırdığımızı düşünüyorum.

Lale Hanım, üniversitelerin içerisine yapılan bazı yurtlar var. Daha ziyade, üniversite arazilerinin içerisinde bulabildiğimiz yerlerde yapılan yurtlarda gidiş gelişlerde daha az bir olumsuzluk yaşıyoruz ama bazı yurtlarımızın gidiş gelişlerindeki aydınlatma konusunda bize de gelen konular oldu. Bunların üzerinde de hem yerel yönetimlerle hem de valiliklerle hızlı bir şekilde çalışıp ek bu sistemi hayata geçiriyoruz. Güvenlikle alakalı olarak da şundan emin olabilirsiniz ki Emniyet teşkilatımızla çok ciddi bir yakın çalışma içerisinde, özellikle ve özellikle bu dönem başlattığımız, yakın bir iletişim içerisinde, yerelde de il müdürlerimizin... Zaten Sayıştayımızın da ortaya koymuş olduğu bazı değerlendirmeler, aslında bizim daha önce burada kaldırdığımız bölge müdürlüklerinin il müdürlüğüne dönüştürülmesinden dolayı geçiş süreci içerisinde, bu eski rapor olduğu için... Önümüzdeki yılda bunların hepsinin ortadan kalktığını göreceksiniz inşallah. Burada yaşanan bazı şeyler oldu. İl müdürlüklerine geçmemizin sebebi de işte buydu. Çünkü, Erzurum bölge müdürü olarak Erzurum'daki bölge müdürü İğdir'daki konuya müdahale edemiyor yani ulaşım noktasında, o konuyu takip etme noktasında bir eksiklik yaşıyor doğal olarak. Yani Türkiye büyüdü, gelişti, sayılar arttı, nasıl yetişsin? Dolayısıyla, biz 81 ilimizdeki bütün illerde il müdürlükleri nezdinde artık görev yapıyoruz ve bu bize neyi getirdi? İşte bu sizin biraz evvel dile getirmiş olduğunuz bu tip konulara çok hızlı şekilde müdahil olma şansı getirdi bize ve doğrudan oradaki hem mülki idareyle hem yerel yönetimle görüşüp bu tip sorunları ortadan kaldırmak için çok yoğun bir çalışma içerisindedir.

Tabii, Ceyhan Bey -şu anda burada yok ama- o telefondaki bazı arkadaşların yoğun çalışmadan mütevellit diyelim, yorulmalarından kaynaklanan, söylememeleri gereken bazı konuları dile getirdikleri benim de dikkatime geldi. Onun için, bütün çağrı merkezi sistemini, olduğu gibi baştan değiştirerek farklı bir yapıya büründürdük. Şu andan itibaren de bu noktalarda, bana gelen bir rapor yok ama size gelen şikâyetler de herhâlde durdu.

YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRÜ SİNAN AKSU – Hepsini cevaplandırıldı Sayın Bakanım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Peki.

Dolayısıyla, bu noktada yapılan çalışmalar bu şekilde devam edecek.

Spor konusuna gelirse. Biz Millî Eğitim Bakanlığıyla bu nisan ayı içerisinde bir protokol yaptık ve Millî Eğitim Bakanlığıyla yaptığımız bu protokol şunu kapsıyordu; ben vekillerimizin şu değerlendirmesine katılıyorum: Bizim sporcularımızı yani uluslararası arenada ve ulusal anlamdaki müsabakalardaki -zaten oradan yetişip, kulüplerden yetişip uluslararası müsabakalara geçecekler- bu noktadaki insan potansiyelimizin, sporcu potansiyelimizin kaynağının yani ilkokuldan itibaren tespit edilmesi gerektiği konusunda hemfikirim, bunu yapmamız gerekiyor. İşte, bunu yapabilmek için de Millî Eğitim Bakanlığıyla nisan ayında bir protokol imzaladık. Bu protokolün kapsadığı alan iki farklı nokta. Birisi gençlerimiz, çocuklarımız, sporcularımız, öğrencilerimizle ilgili. Bunların ilk 4'ten sonra yani ilkokulu bitirdiklerinde hepsinin taranmasıyla alakalı, kabiliyetleri açısından yani hangi kabiliyete daha yatkınlar, hangi spora daha yatkınlar diye bir taramayı yapmak.

İkincisi de biraz evvel dile getirildiği gibi, okullarımızın fiziki imkânları içerisine spor salonları ve spor yapılarının, spor altyapısının dâhil edilmesi. Bunu nasıl yapabiliriz? Şimdi, çok basit bir örnek: Bir ilçede çok güzel bir okul ve onun spor salonu var ama o ilçede bizim spor salonumuz yok Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak veya yerel yönetim olarak. Fakat, saat dörtten, beşten sonra, mesai bitince o spor salonunun kapısına kilit vuruluyor. Niye? Millî Eğitim Bakanlığının görev süresi o saatte bitiyor

e dolayısıyla bundan sonra o kullanım olmamalı. E peki, ben de Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak diyorum ki: Ya, bu salon burada var, hazır, her şeyiyle ortada. E şimdi ben kullanayım. Sporcular, kulüpler, oradaki antrenörler sporcularıyla beraber gelsinler, spor yapsınlar. Ben kullanayım diyorum. “E, olmaz.” Niye? “E, bunun masrafını kim karşılayacak? Zimmet çıkıyor.” Şimdi, bu doğru bir mantık değil çünkü orada bir değer var, orada inşa edilmiş bir şey var. Ben niye tekrar gideyim oraya 4 milyon, 5 milyon, 3 milyon masraf yapıp, yeni bir salon inşa edip onu sadece kendi alanımda kullanayım? Hayır, beraber kullanalım. İşte bunun protokolünü yaptık. Şimdi bunun yönetmelikleri de bitmek üzere. İsmet Bey’le de geçen hafta görüştük. Dolayısıyla, ne yapacağız? O imkânları ortak kullanacağız ve şöyle bir şey gerçekleşecek: Gerçekten çok ciddi, yoğun bir şekilde o mekânlar kullanıma girecek. Aynı şey bizim tesislerimiz için geçerli. Gençlik ve Sporun tesisi var ama Millî Eğitimin tesisi yok. E buyursun, Millî Eğitim kullansın bizim kullanmadığımız dönemlerde, ortak kullanalım ve bu işi böylece çözelim. İşte bunun şeyini yapacağız ve özellikle Millî Eğitim Bakanlığının uhdesinde olan beden eğitimi öğretmenleri ve bu eğitimle alakalı kendini geliştirmiş olan antrenörlerin birbirleriyle daha yakın ilişki içerisinde, sporcularımızı erken yaşta geliştirip onları teşvik etmesi ve spora yönlendirmesi...

Tabii, projelerden bahsedildi. Doğrudur, gençlik projelerimizin yani Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğümüzün içerisinde, uhdesinde yapılan projelerin incelenmesi ve onların yaptığı harcamaların denetlenmesi. Bu zaten bizim görevimiz, yapmazsak eğer eksik yapmış oluruz. Burada bizim de tespit ettiğimiz birtakım yanlış veya doğru olmayan... Projeyi alan kişiler bunun doğru olduğunu düşünmüş ama mevzuata aykırı veya doğru bir yere harcanmamış. Biz de onu ondan tahsil ediyoruz. Bu zaten bizim görevimiz. Dolayısıyla, Sayıştayın zaten bunu tespit etmiş olması... Bizim de tespit ettiğimiz şeyler bunlar, bunları zaten yapıyoruz. Kaldı ki bunun içerisinde başka mücadeleler de var yani daha önce farklı birtakım yerlere, yanlış yollara aktarılmış olan birtakım konuların da tahsilatıyla ilgili yapılan çalışmalar var. Yani, bunların hepsi zaten en yakın şekilde takip ediliyor ama proje bittikten sonra kesin hesabın yapılması... Yani, bizim burada yaptığımız, aslında bütçe çalışması gibi bir durumdan bahsediyoruz. Bitiyor, evraklar geliyor, durum inceleniyor, eksikliği var mı, fazlası var mı... Ha, tabii, devam eden süre içerisinde peyderpey ödemeler yapılıyor projelerle alakalı yani “Hepsini al, işte, projeni yap, ben sonra inceleyeceğim.” Bu değil. Peyderpey ödemeler yapılıyor ve tabii bununla alakalı tecrübelendikçe, tespit edilen eksikler oldukça bunlar o takip sisteminin içerisine dâhil ediliyor. Örneğin, şu anda artık projeler elektronik sistemle takip edilme noktasına geldi ve bir yıldır böyle takip ediliyor. Dolayısıyla, bu tecrübeler arttıkça da bu eksiklerin de artık olmadığını göreceğiz.

Kredi ve Yurtlar Kurumuyla alakalı muhasebe konusuyla ilgili yapılan eleştirilerde ve Sayıştayın tespitleriyle alakalı olarak da dediğim gibi, önümüzdeki senenin raporlarında artık bunların olmadığını göreceksiniz çünkü şöyle bir durum mevzu bahis: İşte, bu il müdürlüğü, bölge müdürlüğü geçişi içerisinde takdir edersiniz ki yapılan aktarım ve değişimlerde bazı muhasebe hesaplarının, sistemlerinin yenilenmesi ve onların birbirine aktarımıyla alakalı teknik bazı hatalar olabiliyor ama sonuç itibarıyla burada artık çok ciddi anlamda iyi işleyen bir sistemden bahsediyoruz.

Sporun finansmanı anlamında ticari yapılar içerisindeki yakınlığı... Doğrudur, dünya spor yapısına baktığımız zaman artık şunu görüyoruz: Özellikle yakın geçmiş içerisinde, yoğun bir sportif anlamdaki faaliyetler içerisinde maddi anlamda da hem gelir elde edilmesi hem sponsorluklar çerçevesinde bunun karşılanmasıyla ilgili yoğun çalışmalar oluyor, bütün dünyada bu böyle. Yani, futbola baktığımız zaman, neden en çok futbol konuşuluyor dediğimizde, biz de diyoruz, ben de basın mensuplarıyla bir araya geldiğim zaman hep şunu söylüyorum: Ya, şu futbola yer verdiğinizin yarısı kadar diğer sporlara yer verin de arkadaşlar da şevklensin, hatta tamam, yarısı da olmasın, yüzde 25’ini yapalım, buna da razıyız, yeter ki şöyle diğer sporları da görelim hem görsel hem basılı medyada ama işte, yoğun bir

takep içerisinde olan ve büyük sponsorlukların olduğu futbol ağır basıyor ama hepimiz hep beraber inşallah, bunu çok daha amatör sporların ortaya koyabileceği, görülebileceği bir noktaya getiririz diye ümit ediyoruz.

Gençlerimizin kendilerini yetiştirmesi ve gençlerimizin istihdamı, gençlerimizin iş hayatında, akademik hayatta ve gelecekleriyle ilgili olan çalışmalar, tabii ki bizim görev alanımızda olan bir şey ama evet, diğer bakanlıklarla da beraber yaptığımız yoğun bir iletişim içerisindeki çalışmalar var. Yani Ekonomi Bakanlığıyla da yaptığımız çalışmalar var, Sağlık Bakanlığıyla da yaptığımız çalışmalar var. Bununla beraber Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla yaptığımız çalışmalar da var. Burs anlamında desteklediğimiz, millîlik bursundan verdiğimiz de var, bilim bursundan verdiklerimiz de var. Bunları beraber yapıyoruz zaten. Burada öğrencilerimizin potansiyelini ve kendini ortaya koymuş olan potansiyelleri değerlendirmek için çabalıyoruz. Amacımız bu.

Baktığınızda, şunu ortaya koyabiliyoruz: Devralınan yurtlar. Bakın, FETÖ terör örgütünün yurt olarak ortaya koymuş olduğu yapılar içerisinde 800'ü aşkın yurda el koymuş durumdayız. Bunu genel olarak söylüyorum. Bunların içerisinde vakıflara ait olanlar da olduğu gibi Millî Emlakte olanlar da var, yurt anlamında bizim kullanımımızda olabilecek olanları devraldıklarımız da var. Örnek vermek gerekirse Ankara'da benim daha önce dile getirmiş olduğum, özellikle bu FETÖ örgütünün simgesel anlamı üst seviyede olan bir yurttan bahsediyoruz. Melek İpek Yurdu vardı Ankara'da. Biz buna el koyduk ve şu anda kendi yurt yapımızın içerisine çevirerek oradaki kullanım alanlarını da kullanacağız ama çok küçük olan yurtlar da var, yani 50 kişilik, 60 kişilik, 100 kişilik. Bunlar Kredi ve Yurtlar Kurumu açısından, kendi açımızdan işletebileceğimiz yurtlar değil. Ha ihtiyacımız olan bazı yerlerde 150'yi aşkın yurdu biz şu anda aldık ve işletiyoruz ama bu işte bizim değerlendiremediklerimizi hem Millî Emlak hem Vakıflar Genel Müdürlüğüne tekrar onlarla görüşerek iade ediyoruz veya başka kamu kurumları da bununla alakalı, örneğin Emniyet teşkilatının istedikleri oluyor, yerel yönetimlerin istedikleri oluyor, mülki idarenin istediği yurtlar da oluyor, kendi açısından kullanabileceği fiziki imkânlarla sahip oldukları gibi. Ama evet, yurt hizmetleriyle ilgili çalışan farklı vakıf ve dernekler de bunlarla ilgili talepte bulunabiliyorlar. Onların da prosedürleri zaten bellidir. O prosedürler karşılandığı sürece onlar da onlara tahsis edilmektedir.

Yükseköğrenim yurdu olan özel yurtların denetimi -biraz evvel bunu burada dile getirdiniz- yapılıyor mu? Özel yurtların, yani yükseköğrenim yurtlarının denetimi Millî Eğitim Bakanlığında. Onu biz yapmıyoruz, onların denetim alanına giriyor. Biz kendi yurtlarımızla alakalı olan çalışma yapıyoruz. Ama, önümüzdeki dönem içerisinde -ki bunu görüştük de- yükseköğrenim yurtlarının tümünün -çünkü biz zaten Kredi ve Yurtlar Kurumu olarak bu işi yaptığımızdan dolayı- denetiminin Gençlik ve Spor Bakanlığı üzerinde olmasının mantıklı ve doğru bir yöntem olduğu noktasında anlaştık ama bunun altyapısını oluşturup ondan sonra bunu yapmak niyetindeyiz. Çünkü Millî Eğitim Bakanlığının şu anda götürmüş olduğu hazır bir yapıyı bir anda yok edip de bu tarafa aldığımızda o bilgi aktarımını doğru yapmanız lazım ki hemen devreye girelim çünkü sorumluluk alacağız o noktada.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ensar Vakfına da devredecek misiniz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Ensar Vakfı da eğer şartları karşılıyorsa tabii ki onlar da alacaklardır bunları. Dolayısıyla, bunların zaten bu noktada şartları bellidir. Aynı şekilde...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama, kötü bir referansı olan yurdun, özellikle Beylikdüzü ilçesinde...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Sayın Vekilim, her kurumun içerisinde yanlış yapanlar olduğu gibi başka şekilde en iyi hizmeti verenler ve çalışmaları yapanlar da olacaktır. Yanlış yapanlar da kanunlarımız çerçevesinde cezalandırılacaktır. Bunda hiçbir şüphe yoktur. Konu da bundan ibarettir. Kanunlarımız ortadadır.

Dolayısıyla izcilik faaliyetleriyle alakalı gündeme getirdiğiniz konu da biz izciliği gerçekten önemsiyoruz ve en son Millî Eğitim Bakanlığımızla yaptığımız işte yine bu protokol çerçevesinde benim özellikle üstünde durduğum bir konu var. Çünkü gerçekten izcilik doğayla iç içe olmayı ve aynı zamanda doğanın o tabiat değerinin de anlaşılması konusunda gerçekten hem çocuklarımıza hem gençlerimize önemli bir katkı sağlıyor. Kulüplerin bu noktada kullanımı için en üst seviyedeki desteği verme konusunda, zaten özellikle bu konu üzerinde anlaştık ve devam ediyoruz. Sayıları da ben size daha sonra yazılı olarak, müsaade ederseniz, ileteceğim çünkü bizim kamplarımızdan da faydalanıyorlar. Yani izciler bizim kamplarımızdan da faydalanıyor. Kendi kamplarımızın denetimi, kendi kamplarımızı tabii ki denetliyoruz çünkü bizim kampımız zaten, yani Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik kampını bizim denetlemek gibi bir şeyimiz olamaz. Zaten personel bizim personel. Dışarıdan gelen, dediğim gibi, Millî Eğitim Bakanlığının veya Halk Eğitimden faydalandığımız diğer personeller de mevcut.

Tabii birçok konu var. Bazı konulara yazılı cevap vereceğim ve burada olan vekillerimizle ilgili özellikle şey yapıyorum. Statla ilgili vekilimiz herhâlde ayrıldı. Kapasitenin finalle alakalı olarak bir önceliği var, yani orada bir kriter mevcut, final oynamak açısından. UEFA ve FIFA müsabakalarının final müsabakalarını oynamakla alakalı. Dolayısıyla, daha farklı grup maçları veya onun gibi uluslararası maçları oynamak konusunda bir sıkıntı olmayacaktır.

Zekeriya Bey burada yok ama o Anıttepe'deki konuyu ben önemsiyorum, onun için onu özellikle dile getirmek istiyorum. Anıttepe gerçekten örnek gösterilebilecek bir kompleks alanı, spor kompleksi alanı. Atletizm pistiyle orada yürüyüş yapılabilmesi, basketbol sahalarının ve oradaki pota sayısının çokluğu, yüzme havuzuyla alakalı da maalesef, daha önceki dönemler içerisinde inşa edilmiş olduğundan artık yıpranmadan dolayı bir depreme dayanıksızlık durumu söz konusu ve yıkım kararı var. Bununla alakalı Çankaya Belediyesiyle daha önceki yıllar içerisinde yapılan bazı girişimler olmuş ama onlar başarıya ulaşmamış ama mevcut Çankaya Belediye Başkanımız da -ki burada ona teşekkür etmek istiyorum- gerçekten bu konuyu çözmek amaçlı olarak bize çok olumlu yanaştı ve şu anda son aşamalara gelmiş durumdayız. Mevcut, oradaki o yıkılması gereken kapalı yüzme havuzu, olimpik yüzme havuzu yıkılacak ve yerine modern, uzun yıllar inşallah hizmet vereceğini ümit ettiğimiz o havuz yapılacak. Dolayısıyla, o havza bir yüzme sporu havzası hâline de gelecek. Ama, Sayın Bakanımızın dile getirmiş olduğu gibi ben de spor tesislerinin içerisinde sporun dışındaki bir aktivitenin yapılmaması konusunda aynı fikri paylaşıyorum ve oradaki o lokal yapısına da izin vermeyeceğim kendi yetkimi kullanarak. Çünkü, evet, düşün salonu olarak yapılmıyor orası. Orası bir spor alanı olarak yapılıyor ve gece gündüz de hizmet verebildiği en yüksek saatte ve kapasitede sporcularımıza ve antrenörlerimize, gençlerimize hizmet vermesi için yapılan tesisler. Dolayısıyla, bu anlamda o çalışmalar devam edecek.

Tabii...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Sayın Başkanım, ne kadar süremiz kaldı?

BAŞKAN – Bitti, ben ek süre verdim.

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Öyle mi, o zaman ben toparlıyorum.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Benim sorum cevaplanmadı, bekliyorum Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Şimdi burada hepsi alındı.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Atatürk’ün ilke ve devrimleriyle ilgili ne kadar...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Geleceğim, oraya geleceğim. Şimdi oraya geliyorum. İki konu var, onları söyleyerek ondan sonra sözlerimi tamamlayacağım. Aslında üç konu.

Sayın Vekilim, millî ve manevî değer dediğimiz zaman, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, bizim millî bir değerimizdir. Dolayısıyla, millî değerler içerisinde doğal olarak ki...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Göremedik, yazmıyor Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – ...Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün da yapmış oldukları, başarmış oldukları, ülkemize kazandırmış oldukları ve ortaya konulmuş olan tabii ki bunlar var. Ama, bizim bu ülkenin geleceğiyle alakalı, cumhuriyetimizin 100’üncü yılına yürüdüğümüz yolda ortaya koymamız gereken şeyler cumhuriyetimizin 100’üncü yılında ülkemiz nerede olacak; muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak hedefinde nerede olacağız? Bunlar için uğraşıyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şu an gördük nerede olduğumuzu. Çok açık nerede olduğumuz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Bizce de açık ve dünyanın ilk 10 ekonomisi arasındaki hedefimiz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Herkes izliyor bizi zaten, evet.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Dolayısıyla, bu anlamda o çalışmalarımız devam edecek.

Ceyhun Bey’e de son bir sözüm olacak ama Ceyhun Bey burada yok. Onun için olmadı.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Biz iletiriz kendisine.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Onu söyleyeceğim şimdi.

Ben 2011 yılında milletvekili seçildim. Ondan önceki dönem içerisinde yaptığım görev, Sayın Cumhurbaşkanımızın, o zaman Başbakanımızın özel kalem müdür yardımcısıydım. 2011’de aktif siyasete girerek Samsun’dan milletvekili seçildim ve evet, rahmetli büyükbabam Cumhuriyet Halk Partisi milletvekiliydi, çok saygıdeğer bir milletvekili. Samsun’da tüm partililerin sevdiği, saydığı ve kapısına gidip, dertlerini anlattığı ve o dertlerin de çözülmesi için gerçekten yoğun çaba harcayan bir milletvekili olarak hatırladığı bir büyüğümüz.

O, ben milletvekili seçildiğimde hayattaydı. Milletvekili seçtiğim zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde bana bir oda verdiler. Benim oda komşum Metin Lütfi Baydar’dı. Dolayısıyla, biz bir duvar yani bir oda duvarı paylaştık kendisiyle. Danışmanlarımız, sekreterlerimiz aynı odada otururdu çünkü biliyorsunuz eski Halkla İlişkiler Binası’nda onlar daha küçük odalar içerisinde beraber olurlardı.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydn) – Rahmetli dedeniz odaya çok gelir otururdu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Evet, rahmetli büyükbabam da sizin odanıza çok gelir otururdu Sayın Baydar ve bundan sonra “Sayın Baydar” olarak hitap ediyorum.

Biraz, burada, giriş bölümündeki yüksek tonlu ve gerçekten de çok kırıcı bir üslupla bana doğru yönelmiş olduğunuz...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Sizi ve Abdurrahim Bey’i ayırarak söyledim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Sayın Baydar, ben sizi dinledim. Lütfen...

O zaman şöyle söyleyeyim: Buraya doğru, Gençlik ve Spor Bakanlığına doğru söylediğiniz sözlerle alakalı olarak ve üslubunuzdan dolayı son derece de kırıldığımı ve bunu size yakıştıramadığımı dile getiriyorum, bu bir.

İki: Sayın Baydar, ben Türkiye Cumhuriyeti devletinin bugünkü Cumhurbaşkanıyla yıllarca hizmet ettim. 2011’den sonra milletvekili oldum. 2013 yılının sonunda bakanlık görevi bana tevdi edildi. Ve göreve geldiğim günden itibaren, benim FETÖ terör örgütüyle alakalı olarak ortaya koymuş olduğum çalışmanın ne olduğunu hem Türkiye hem benim partili milletvekili kardeşlerim, arkadaşlarım ama siz de çok iyi biliyorsunuz. Ve burada noktalıyorum.

Ceyhan Bey’le alakalı da, dedi ya: “Acaba Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nin –saray değil- yapımıyla alakalı harcanan maddi kaynaklarla ne kadar yurt yapılırdı?” Biz Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve milletimizin o kadar güçlü olduğunu biliyoruz ki ve inanıyoruz ki Türkiye Cumhuriyeti devleti külliye de yapar, yurt da yapar, spor salonu da yapar ve aynı zamanda 2023 hedeflerine de son koşar adımlarla yürür ve gençliğimizin de 15 Temmuz gecesi kendisine, demokrasisine, Anayasası’na, hukukuna karşı el kaldıran teröristlere ne yapacağımı, nasıl cevap verdiğini tüm dünya gördü, bunu da tüm dünya izledi.

Ben, tekrar, desteğiniz ve bize vermiş olduğunuz, emanet ettiğiniz bütçe için teşekkür ediyorum. İnşallah, en iyi şekilde bu bütçeyi değerlendirerek önümüzdeki yıl içerisinde de hizmetlerimize yoğun bir şekilde devam edeceğiz.

Ümit ediyorum ki hep beraber çünkü gençlik, bizim hep beraber çalışmamız gereken bir alan. Burada ayrı veya farklı noktalarda düşünmemiz durumu değil, beraberce, el ele vermemiz gereken bir alan olduğunu düşünüyorum hem gençliğin hem sporun.

Hepinizi akşamın bu saatinde saygıyla selamlıyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Gaziosmanpaşa stadına bir söz var mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Onu söyledim arkadaşlara. Ona bakacağım.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Değerli hazırım, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Gençlik ve Spor Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Spor Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Spor Genel Müdürlüğü 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

Plan ve Bütçe Komisyonu

10 . 11 . 2016

T: 8

O: 6

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir, hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Yarın saat on birde görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.28

